

Κόστος της διαδικασίας

Εάν κάποιος πολίτης σκοπεύει να προσφύγει στο δικαστήριο ή επιθυμεί την εκτέλεση μιας δικαστικής απόφασης, πρέπει να έχει στη διάθεσή του πληροφορίες για το κόστος των διαδικασιών στο οικείο κράτος μέλος.

Οι δαπάνες επίλυσης διαφορών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις διέπονται από την εθνική νομοθεσία και δεν είναι εναρμονισμένες σε επίπεδο ΕΕ. Επομένως, οι δαπάνες αυτές διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών.

Για λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα σε κάθε κράτος μέλος, καθώς και για αρκετές μελέτες περιπτώσεων που έχουν εκπονηθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επιλέξτε μία από τις σημαίες στη δεξιά πλευρά.

Εάν δεν διαθέτετε επαρκείς οικονομικούς πόρους για να ανταποκριθείτε στο κόστος μιας δίκης, μπορείτε να υποβάλλετε αίτηση για [νομική συνδρομή](#).

Πρόσθετες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στη συνημμένη μελέτη (διατίθεται αποκλειστικά στα αγγλικά και τα γαλλικά) που εκπονήθηκε για να εντοπισθούν οι πηγές κόστους μιας αστικής αγωγής ενώπιον δικαστηρίου σε κάθε κράτος μέλος:

- καθορίζοντας το ποσοστό κάθε εντοπισθείσας πηγής κόστους επί του συνολικού κόστους μιας αστικής αγωγής ενώπιον δικαστηρίου,
- συγκρίνοντας τις δαπάνες που βαρύνουν τους διαδίκους στα διάφορα κράτη μέλη,
- εντοπίζοντας τις διαφοροποιήσεις στις πηγές κόστους και τα ποσά των δαπανών,
- προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο η διαφάνεια ως προς το κόστος μιας αγωγής ενώπιον δικαστηρίου και ο περιορισμός των διαφορών στις πηγές κόστους και τα ποσά των δαπανών μπορεί να ενισχύσει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη,
- προβαίνοντας σε συστάσεις για πιθανές δράσεις σε επίπεδο ΕΕ, ενδεχομένως μέσω της θέσπισης ελάχιστων προτύπων, με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη βελτιώνοντας τη διαφάνεια ως προς το κόστος μιας αστικής δίκης,
- γενικότερα, εντοπίζοντας σχέσεις, κατά περίπτωση και εφόσον ενδείκνυται, μεταξύ του κόστους της απονομής δικαιοσύνης και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τους πολίτες, και
- προσδιορίζοντας συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν διασυνοριακές διαφορές.

Η μελέτη παρέχει μια άμεση αποτύπωση της κατάστασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε μία δεδομένη χρονική στιγμή – τον Δεκέμβριο του 2007.

Σχετικά έγγραφα

[Μελέτη της διαφάνειας ως προς το κόστος των αστικών αγωγών ενώπιον δικαστηρίου στην ΕΕ](#) – αγγλική έκδοση

[Μελέτη της διαφάνειας ως προς το κόστος των αστικών αγωγών ενώπιον δικαστηρίου στην ΕΕ](#) – γαλλική έκδοση

[Παράρτημα 1: Αποτελέσματα του ερωτηματολογίου προς το κοινό](#)

[Εθνική έκθεση - Βέλγιο](#)

[Εθνική έκθεση - Βουλγαρία](#)

[Εθνική έκθεση - Τσεχική Δημοκρατία](#)

[Εθνική έκθεση - Δανία](#)

[Εθνική έκθεση - Γερμανία](#)

[Εθνική έκθεση - Εσθονία](#)

[Εθνική έκθεση - Ιρλανδία](#)

[Εθνική έκθεση - Ελλάδα](#)

[Εθνική έκθεση - Ισπανία](#)

[Εθνική έκθεση - Γαλλία](#)

[Εθνική έκθεση - Ιταλία](#)

[Εθνική έκθεση - Κύπρος](#)

[Εθνική έκθεση - Λετονία](#)

[Εθνική έκθεση - Λιθουανία](#)

[Εθνική έκθεση - Λουξεμβούργο](#)

[Εθνική έκθεση - Ουγγαρία](#)

[Εθνική έκθεση - Μάλτα](#)

[Εθνική έκθεση - Κάτω Χώρες](#)

[Εθνική έκθεση - Αυστρία](#)

[Εθνική έκθεση - Πολωνία](#)

[Εθνική έκθεση - Πορτογαλία](#)

[Εθνική έκθεση - Ρουμανία](#)

[Εθνική έκθεση - Σλοβενία](#)

[Εθνική έκθεση - Σλοβακία](#)

[Εθνική έκθεση - Φινλανδία](#)

[Εθνική έκθεση - Σουηδία](#)

[Εθνική έκθεση - Ηνωμένο Βασίλειο](#)

Για τη διαχείριση αυτής της ιστοσελίδας υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα σελίδα δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου σχετικά με το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τις σελίδες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/01/2019

Κόστος της διαδικασίας - Βέλγιο

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στο Βέλγιο. Για λεπτομερέστερη ανάλυση των δικαστικών εξόδων, συμβουλευθείτε τις ακόλουθες περιπτωσιολογικές μελέτες:

 [Οικογενειακό δίκαιο - Διαζύγιο](#)

[📄 Οικογενειακό δίκαιο - Επιμέλεια τέκνων](#)

[📄 Οικογενειακό δίκαιο - Διατροφή](#)

[📄 Εμπορικό δίκαιο - Σύμβαση](#)

[📄 Εμπορικό δίκαιο - Ευθύνη](#)

Διατάξεις σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικαστικοί επιμελητές

Αστικές υποθέσεις

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις ρυθμίζονται με το βασιλικό διάταγμα της 30ής Νοεμβρίου 1976. Τα τιμολόγια για το 2009 δημοσιεύτηκαν στο Moniteur belge τις 31ης Δεκεμβρίου 2008.

Τα κείμενα και τα τιμολόγια δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο [📄 του Εθνικού συλλόγου δικαστικών επιμελητών του Βελγίου](#) («Τιμολόγια και επιτόκια» και στη συνέχεια «Όλες οι υποθέσεις») ή στο δικτυακό τόπο της [📄 Δικτυακής πύλης της δικαστικής εξουσίας του Βελγίου](#) («Νομοθεσία»).

Ποινικές υποθέσεις

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών στις ποινικές υποθέσεις ρυθμίζονται με το βασιλικό διάταγμα της 28ης Δεκεμβρίου 1950 και με την υπουργική εγκύκλιο της 22ας Ιανουαρίου 2009. Τα τιμολόγια για το 2009 δημοσιεύτηκαν στο Moniteur belge της 12ης Ιανουαρίου 2009.

Τα κείμενα και τα τιμολόγια δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο [📄 του Εθνικού συλλόγου δικαστικών επιμελητών του Βελγίου](#) («Τιμολόγια και επιτόκια» και στη συνέχεια «Ποινικές υποθέσεις») ή στο δικτυακό τόπο της [📄 Δικτυακής πύλης της δικαστικής εξουσίας του Βελγίου](#) («Νομοθεσία»).

Δικηγόροι

Οι αμοιβές των δικηγόρων **δεν καθορίζονται νομοθετικά**. Ο δικηγόρος μπορεί να καθορίσει ελεύθερα την αμοιβή του, η οποία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεως μεταξύ δικηγόρου και πελάτη, αλλά πρέπει εντούτοις να καθορίζεται σε δίκαια και λογικά όρια. Ο δικηγορικός σύλλογος μπορεί να ασκεί έλεγχο ώστε ο δικηγόρος να μην υπερβαίνει τα όρια αυτά.

Είναι δυνατοί διάφοροι τρόποι υπολογισμού: αμοιβή ανά ώρα, αμοιβή ανά παροχή, αμοιβή ανάλογα με την αξία της υπόθεσης (ποσοστό επί της αξίας της διαφοράς)... Σύμφωνα με το άρθρο 446β του βελγικού Δικονομικού κώδικα, απαγορεύονται οι συμφωνίες που συνδέουν τις αμοιβές αποκλειστικά με το αποτέλεσμα της δίκης. Ο δικηγόρος πρέπει να ενημερώνει εκ των προτέρων τον πελάτη του για τη μέθοδο υπολογισμού της αμοιβής του. Η αμοιβή των δικηγόρων δεν υπόκειται σε ΦΠΑ στο Βέλγιο.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές δίκες

Πάγια έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους στις αστικές δίκες

Τα έξοδα των δικαστηρίων είναι πάγια στο Βέλγιο. **Το κόστος ποικίλλει ανάλογα με το δικαστήριο** ενώπιον του οποίου διεξάγεται η δίκη και **ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας** (πρώτος βαθμός ή έφεση).

Τα έξοδα της δίκης αποκαλούνται «**δικαστική δαπάνη**» και αποτελούν το αντικείμενο των άρθρων 1017 επ. του Δικονομικού κώδικα. Το άρθρο 1018 προβλέπει λεπτομερώς τα έξοδα που περιλαμβάνονται στη δικαστική δαπάνη και τα οποία είναι :

- διάφορα δικαστικά τέλη και τέλη καταχώρησης. Τα δικαστικά τέλη περιλαμβάνουν τα τέλη εγγραφής στο πινάκιο, σύνταξης και αποστολής και εκτίθενται λεπτομερώς στο άρθρο 268 επ. του Κώδικα τελών εγγραφής, υποθήκης και δικαστικών τελών
- το κόστος των δικαστικών εγγράφων
- το κόστος αποστολής της απόφασης
- τα έξοδα της αποδεικτικής διαδικασίας, και ιδίως οι αμοιβές μαρτύρων και πραγματογνωμόνων. Όσον αφορά τους μάρτυρες, το ποσό των αμοιβών και αποζημιώσεων καθορίζεται με το βασιλικό διάταγμα της 27ης Ιουλίου 1972
- τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής των δικαστικών, των γραμματέων και των διαδίκων, όταν η μετακίνησή τους διατάσσεται από το δικαστήριο, καθώς και τα έξοδα διαφόρων πράξεων που πραγματοποιούνται αποκλειστικά ενόψει της δίκης
- η αποζημίωση της διαδικασίας του άρθρου 1022
- οι αμοιβές και τα έξοδα του διαμεσολαβητή που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1734.

Το άρθρο 1019 διευκρινίζει ότι **τα τέλη εγγραφής** που συνυπολογίζονται στη δικαστική δαπάνη περιλαμβάνουν:

- το γενικό πάγιο τέλος,
- τα ειδικά πάγια τέλη και
- τα τέλη που οφείλονται για αποφάσεις με τις οποίες διατάσσεται καταδίκη, εκκαθάριση ή αναγνώριση χρηματικών ποσών ή κινητών αξιών.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, **όταν ο αιτών ή ο παρεμβαίνων στη διαδικασία δεν είναι Βέλγος, ενώ ο καθού είναι Βέλγος**, ο καθού μπορεί να ζητήσει την καταβολή **εγγύησης** από τον αιτούντα ή τον παρεμβαίνοντα για την εξασφάλιση της πληρωμής της αποζημίωσης και των τόκων που ενδέχεται να επιδικαστούν, εκτός αν υπάρχει διεθνής σύμβαση που προβλέπει εξαίρεση ή εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων. Αυτό προβλέπεται από το άρθρο 851 του Δικονομικού κώδικα.

Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα έξοδα δικαστικού επιμελητή, δικηγόρου (βλ. ανωτέρω), και ενδεχομένως μεταφραστών και διερμηνέων (βλ. κατωτέρω).

Στάδιο της αστικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Ορισμένα έξοδα πρέπει να καταβληθούν πριν την εκδίκαση της αγωγής. Αυτό ισχύει για τα **δικαστικά τέλη** που εισπράττονται κατά την εγγραφή στο πινάκιο.

Τα έξοδα που γεννώνται κατά τη διάρκεια της δίκης εισπράττονται γενικά κατά τη διάρκεια της δίκης.

Για ορισμένα έξοδα απαιτείται να δοθεί **προκαταβολή**. Έτσι, οι πραγματογνώμονες πληρώνονται από την προκαταβολή την οποία έχει καταβάλει ο διάδικος που ζήτησε το αποδεικτικό αυτό μέσο. Επίσης, το άρθρο 953 προβλέπει ότι ο διάδικος που ζητεί την εξέταση μάρτυρα πρέπει να καταβάλει στο γραμματέα, πριν την εξέταση του μάρτυρα, προκαταβολή ίση με το ποσό της αμοιβής και των εξόδων του μάρτυρα (μετακίνηση,...).

Συχνά τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται από το δικηγόρο και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εξόδων και αμοιβών του.

Πάγια έξοδα σε ποινικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Τα πάγια έξοδα στις ποινικές δίκες ρυθμίζονται με τα άρθρα 91 επ. του βασιλικού διατάγματος της 28ης Δεκεμβρίου 1950.

Στάδιο της ποινικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα πάγια έξοδα στις ποινικές δίκες ρυθμίζονται με τα άρθρα 91 επ. του βασιλικού διατάγματος της 28ης Δεκεμβρίου 1950.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές δίκες

Τα μόνα έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους σε συνταγματική δίκη είναι τα **έξοδα αποστολής** με συστημένη επιστολή.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαδίκων

Οι κανόνες δεοντολογίας επιβάλλουν στους δικηγόρους υποχρέωση ενημέρωσης και παροχής συμβουλών στους πελάτες τους. Αυτό σημαίνει ότι ο δικηγόρος παρέχει στον πελάτη του **πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του**.

Ο δικηγόρος πρέπει, μεταξύ άλλων, να ενημερώνει τους πελάτες του σχετικά με τη **μέθοδο υπολογισμού της αμοιβής του**.

Πηγές πληροφοριών σχετικά με τα έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τα δικαστικά έξοδα στο Βέλγιο;

Πληροφορίες για το θέμα αυτό διατίθενται από το δικτυακό τόπο της [Ευρωπαϊκής Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας Δικαιοσύνης](#), το δικτυακό τόπο της [Επιτροπής εκσυγχρονισμού του δικαστικού σώματος](#) («Νομικές πληροφορίες») ή από τους δικτυακούς τόπους των διαφόρων νομικών επαγγελματιών.

Ανάλογες πληροφορίες μπορεί να βρει κανείς συμβουλευόμενος τα νομοθετικά κείμενα ή ζητώντας πληροφορίες από τη γραμματεία των δικαστηρίων ή από δικηγόρο.

Σε ποιες γλώσσες δίδονται οι πληροφορίες για τα δικαστικά έξοδα στο Βέλγιο;

Οι πληροφορίες αυτές δίδονται στα ολλανδικά και στα γαλλικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/συνδιαλλαγή;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση διατίθενται από το δικτυακό τόπο της [Ευρωπαϊκής Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας Δικαιοσύνης](#) («Δημοσιεύσεις»), καθώς και από το δικτυακό τόπο της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής Διαμεσολάβησης](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Δικτυακός τόπος με πληροφορίες για τα έξοδα

Βλ. ανωτέρω.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Πληροφορίες σχετικά με την προβλεπόμενη διάρκεια της δίκης σας μπορεί να σας δώσει δικηγόρος. Η μέση διάρκεια διαφέρει **ανάλογα με τον τύπο δίκης** που επιθυμείτε να κινήσετε και **ανάλογα με το δικαστήριο** στο οποίο επιθυμείτε να προσφύγετε.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Πληροφορίες σχετικά με το προβλεπόμενο κόστος της δίκης σας μπορεί να σας δώσει δικηγόρος. Το μέσο κόστος διαφέρει **ανάλογα με τον τύπο δίκης** που επιθυμείτε να κινήσετε και **ανάλογα με το δικαστήριο** στο οποίο επιθυμείτε να προσφύγετε.

Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)

Πού μπορώ να βρω σχετικές πληροφορίες; Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Όπου δημοσιεύονται πληροφορίες για το κόστος, τα αναγραφόμενα ποσά δεν περιλαμβάνουν ΦΠΑ. Ο εφαρμοστέος συντελεστής ΦΠΑ είναι 21%.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Πρόκειται για ζήτημα που διέπεται από τα άρθρα 508/1 επ. του βελγικού Δικονομικού κώδικα.

Οι «**νομικές πρώτες βοήθειες**» παρέχονται δωρεάν σε όλους. Πρόκειται για μια πρώτη νομική συμβουλή που σας επιτρέπει να σχηματίσετε σαφέστερη εικόνα της κατάστασης:

- πρακτικές πληροφορίες,
- νομική ενημέρωση,
- μια πρώτη γνώμη ή παραπομπή σε ειδικευμένο οργανισμό.

Αυτές οι πρώτες συμβουλές δίδονται από νομικούς επαγγελματίες **εντελώς δωρεάν**, όποια κι αν είναι τα εισοδήματά σας.

Η **νομική βοήθεια δεύτερου σταδίου** επιτρέπει σε όσους δεν διαθέτουν επαρκή εισοδήματα για να εξασφαλίσουν τις υπηρεσίες δικηγόρου να λάβουν βοήθεια από δικηγόρο εντελώς δωρεάν ή με μικρότερο κόστος. Η συνδρομή του δικηγόρου έγκειται στην παροχή συμβουλών και υπεράσπισης. Το βασιλικό διάταγμα της 18ης Δεκεμβρίου 2003 καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους η νομική βοήθεια δεύτερου σταδίου και η νομική συνδρομή παρέχονται εντελώς δωρεάν ή με μικρότερο κόστος.

Πλήρη νομική συνδρομή λόγω της κοινωνικής τους κατάστασης **δικαιούνται** οι ακόλουθες ομάδες :

- οι άγαμοι των οποίων το καθαρό μηνιαίο εισόδημα είναι κατώτερο των 944 EUR
- οι άγαμοι που έχουν την επιμέλεια άλλου ατόμου και των οποίων το καθαρό μηνιαίο εισόδημα είναι κατώτερο των 1.213 EUR (+ 163,47 EUR για κάθε άτομο που τους βαρύνει)
- οι έγγαμοι (ή τα άτομα που συμβιούν εκτός γάμου), εφόσον το καθαρό μηνιαίο εισόδημα του νοικοκυριού είναι κατώτερο των 1.213 EUR (+ 163,47 EUR για κάθε άτομο που τους βαρύνει)
- τα άτομα που λαμβάνουν επίδομα κοινωνικής ένταξης ή προνοιακό επίδομα
- οι δικαιούχοι του εγγυημένου εισοδήματος ηλικιωμένων (garantie de revenus aux personnes âgées - GRAPA)
- τα άτομα που λαμβάνουν επιδόματα αναπλήρωσης εισοδήματος αναπήρων, στα οποία δεν χορηγείται επίδομα ένταξης
- τα άτομα που έχουν την επιμέλεια τέκνου και δικαιούνται εγγυημένες οικογενειακές παροχές
- οι δικαιούχοι κοινωνικής στέγης, οι οποίοι στην φλαμανδική περιφέρεια και στην περιφέρεια των Βρυξελλών καταβάλλουν ενοίκιο ίσο με το ήμισυ του βασικού ενοικίου ή, στη Βαλλονία, καταβάλλουν ένα ελάχιστο ενοίκιο
- οι ανήλικοι
- οι αλλοδαποί για την υποβολή αίτησης νομιμοποίησης της διαμονής ή για την άσκηση προσφυγής κατά απόφασης που λαμβάνεται κατ' εφαρμογή των νόμων για την είσοδο στην επικράτεια, τη διαμονή, την εγκατάσταση και την απομάκρυνση από την επικράτεια
- οι αιτούντες άσυλο ή τα άτομα που υποβάλουν αίτηση για να τους αναγνωριστεί το καθεστώς του πρόσφυγα ή του ακουσίως μετακινήθεντος ατόμου
- τα άτομα που έχουν κινήσει διαδικασία συλλογικής ρύθμισης χρεών ή που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση συλλογικής ρύθμισης χρεών.

Δικαιούχοι πλήρους νομικής συνδρομής οι οποίοι **τεκμαίρεται ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα** (το τεκμήριο είναι μαχητό) είναι :

- όσοι βρίσκονται υπό κράτηση ή διεξάγεται εις βάρος τους ανάκριση και υπάγονται στο νόμο για την άμεση προσαγωγή, οι οποίοι τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα
- οι διανοητικά ασθενείς για τους οποίους έχουν διαταχθεί τα μέτρα που προβλέπει ο νόμος της 26ης Ιουνίου 1990 για την προστασία του προσώπου των διανοητικώς ασθενών, οι οποίοι τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα
- ο καθού ο οποίος υπάγεται στο νόμο για την άμεση προσαγωγή.

Δικαιούχοι **μερικής νομικής συνδρομής** (ο δικηγόρος μπορεί να ζητήσει περιορισμένη αμοιβή για την κάλυψη των εξόδων του) είναι :

- οι άγαμοι των οποίων το καθαρό μηνιαίο εισόδημα είναι μεταξύ 944 EUR και 1.213 EUR
- οι άγαμοι που έχουν την επιμέλεια άλλου ατόμου και των οποίων το καθαρό μηνιαίο εισόδημα είναι μεταξύ 1213 EUR και 1.480 EUR (+ 163,47 EUR για κάθε άτομο που τους βαρύνει)
- οι έγγαμοι (ή τα άτομα που συμβιούν εκτός γάμου), εφόσον το καθαρό μηνιαίο εισόδημα του νοικοκυριού είναι μεταξύ 1.213 EUR και 1.480EUR (+ 163,47 EUR για κάθε άτομο που τους βαρύνει)

Το ποσά αυτά αναπροσαρμόζονται κάθε χρόνο ανάλογα με την εξέλιξη του δείκτη τιμών καταναλωτή.

Η νομική συνδρομή αφορά τα δικαστικά έξοδα. Αν ο πελάτης δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα για να καλύψει τα δικαστικά έξοδα, μπορεί να προσφύγει, ο ίδιος ή μέσω του δικηγόρου του, στο γραφείο νομικής συνδρομής. Ανάλογα με το βαθμό αφερεγγυότητάς του, θα μπορέσει να απαλλαγεί, εν όλω ή εν μέρει, από τα έξοδα δικαστικού επιμελητή, πραγματοποιώμενα κλπ. Το θέμα αυτό διέπεται από τα άρθρα 664 επ. του Δικονομικού κώδικα.

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο για κατηγορούμενους σε ποινικές δίκες ή για τα θύματα της εγκληματικότητας

Οι όροι χορήγησης νομικής συνδρομής για κατηγορούμενους σε ποινικές δίκες ή για θύματα είναι οι ίδιοι με τους προεκτεθέντες.

Ανέξοδες δικαστικές διαδικασίες

Υπάρχουν ανέξοδες δικαστικές διαδικασίες, για παράδειγμα η διαδικασία συλλογικής ρύθμισης χρεών ή η διαδικασία για ανέξοδη προσφυγή στα δικαστήρια.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

Σύμφωνα με τα άρθρα 1017 επ., τα έξοδα που αποτελούν τη **δικαστική δαπάνη** (έξοδα δικαστικού επιμελητή, πραγματογνωμόνων, δικαστηρίου,...) **βαρύνουν** κατ' αρχήν **τον ηττηθέντα διάδικο**, όταν εκδοθεί η απόφαση.

Ένα κατ' αποκοπή ποσοστό των εξόδων και αμοιβών του δικηγόρου του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη περιλαμβάνεται στη δικαστική δαπάνη που θα βαρύνει τον ηττηθέντα διάδικο. Το ποσοστό αυτό αποτελεί τη «**διαδικαστική αποζημίωση**» και είναι ένα κατ' αποκοπή ποσό υπολογιζόμενο ανάλογα με το ύψος του αντικείμενου της δίκης. Δεν καλύπτει αναγκαστικά το σύνολο των εξόδων δικηγόρου. Το ύψος αν αυτής της «διαδικαστικής αποζημίωσης» καθορίζεται με βασιλικό διάταγμα τις 26ης Οκτωβρίου 2007, το οποίο προβλέπει τα ελάχιστα και τα μέγιστα ποσά διαδικαστικής αποζημίωσης. Στο δικαστήριο εναπόκειται να προσδιορίσει το ποσό της αποζημίωσης μέσα σε αυτά τα όρια.

Σε ορισμένες περιπτώσεις το δικαστήριο μπορεί να μην καταδικάσει τον ηττηθέντα διάδικο στη δικαστική δαπάνη, αλλά να ρυθμίσει το ζήτημα αυτό διαφορετικά (συμφωνισμός των εξόδων,...).

Σε ποινικές υποθέσεις

Αν το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έχει ασκηθεί δίωξη ή οι αστικώς υπεύθυνοι καταδικαστούν, βαρύνοντα καταρχήν με τα έξοδα της δίκης, καθώς και με τη διαδικαστική αποζημίωση (κατ' αποκοπήν ποσό έναντι των εξόδων και των αμοιβών του δικηγόρου του διαδίκου που νίκησε - βλέπε ανωτέρω όσον αφορά τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις). Αντιθέτως, αν τα πρόσωπα σε βάρος των οποίων έχει ασκηθεί δίωξη ή οι αστικώς υπεύθυνοι δεν καταδικαστούν και ηττηθεί ο πολιτικός ενάγων, ο τελευταίος μπορεί, ή θα πρέπει, να καταδικαστεί να καταβάλει το σύνολο ή μέρος των εξόδων της δίκης στο Δημόσιο και στο πρόσωπο σε βάρος του οποίου είχε ασκηθεί δίωξη, καθώς και διαδικαστική αποζημίωση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα έξοδα της δίκης βαρύνουν το Δημόσιο. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνονται στον **κώδικα ποινικής δικονομίας**.

Αμοιβές πραγματογνωμόνων

Σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

Οι αμοιβές των πραγματογνωμόνων **δεν ρυθμίζονται νομοθετικά**. Οι πραγματογνώμονες καθορίζουν ελεύθερα το ύψος της αμοιβής τους. Το δικαστήριο ασκεί οριακό έλεγχο επί των αμοιβών αυτών (μπορεί να παρέμβει σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των διαδίκων και του πραγματογνώμονα), αλλά δεν υπάρχει νομοθετικό κείμενο που να καθορίζει τα ποσά στα οποία πρέπει να αντιστοιχούν οι αμοιβές των πραγματογνωμόνων. Το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται από τα άρθρα 987 επ. του Δικονομικού κώδικα, καθώς και από το βασιλικό διάταγμα της 24ης Μαΐου 1993.

Το βασιλικό διάταγμα της 14ης Νοεμβρίου 2003 **καθορίζει**, εντούτοις, το ύψος των αμοιβών και των εξόδων που καταβάλλονται στους πραγματογνώμονες οι οποίοι ορίζονται από τα εργατοδικεία για τη διεξαγωγή **ιατρικής πραγματογνωμοσύνης** σχετικά με:

- διαφορές που αφορούν επιδόματα αναπηρίας,
- οικογενειακές παροχές για μισθωτούς και αυτοαπασχολούμενους,
- ασφάλιση ανεργίας και
- το καθεστώς υποχρεωτικής ασφάλισης για υγειονομική περίθαλψη και αποζημιώσεις.

Σε ποινικές υποθέσεις

Οι αμοιβές των πραγματογνωμόνων σε ποινικές δίκες **ρυθμίζονται** με το βασιλικό διάταγμα της 28ης Δεκεμβρίου 1950 και με την υπουργική εγκύκλιο της 22ας Ιανουαρίου 2009. Τα τιμολόγια για το 2009 έχουν δημοσιευτεί στο Moniteur belge της 12ης Ιανουαρίου 2009.

Μπορείτε να συμβουλευτείτε τα σχετικά κείμενα στο δικτυακό τόπο της [Επιτροπής εκσυγχρονισμού του δικαστικού σώματος](#) («Νομικές Πληροφορίες» - «επαγγελματίες» - «τιμολόγια» - «δικαστικά έξοδα») ή στο δικτυακό τόπο της [Δικτυακής πύλης της δικαστικής εξουσίας του Βελγίου](#) («Νομοθεσία»).

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Κατά τη διάρκεια της δίκης μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιηθεί μεταφραστής ή διερμηνέας. Αυτό ισχύει όταν υποβάλλονται έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα διαδικασίας, ή όταν ένας μάρτυρας ομιλεί άλλη γλώσσα. Αυτό ισχύει επίσης όταν κάποιος διάδικος ομιλεί γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα διαδικασίας και δεν κατανοεί τη γλώσσα διαδικασίας ή ο δικαστής δεν κατανοεί τη γλώσσα που χρησιμοποιεί ο διάδικος. Οι εφαρμοστέοι κανόνες περιλαμβάνονται στον **νόμο της 15ης Ιουνίου 1935 σχετικά με τη χρησιμοποίηση των γλωσσών σε δικαστικές διαδικασίες**.

Σε ποινικές υποθέσεις

Οι αμοιβές των μεταφραστών και διερμηνέων σε ποινικές δίκες **ρυθμίζονται** με το βασιλικό διάταγμα της 28ης Δεκεμβρίου 1950 και με την υπουργική εγκύκλιο της 22ας Ιανουαρίου 2009. Τα τιμολόγια για το 2009 έχουν δημοσιευτεί στο Moniteur belge της 12ης Ιανουαρίου 2009.

Μπορείτε να συμβουλευτείτε τα σχετικά κείμενα στο δικτυακό τόπο της [Επιτροπής εκσυγχρονισμού του δικαστικού σώματος](#) («Νομικές Πληροφορίες» - «επαγγελματίες» - «τιμολόγια» - «δικαστικά έξοδα») ή στο δικτυακό τόπο της [Δικτυακής πύλης της δικαστικής εξουσίας του Βελγίου](#) («Νομοθεσία»).

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία Δικαιοσύνης](#)

[Επιτροπή εκσυγχρονισμού του δικαστικού σώματος](#)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση του Βελγίου για τη μελέτη σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 1 – οικογενειακό δικαιο – διαζύγιο - Βέλγιο

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (διαζύγιο), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν το μέρος που υποβάλλει αίτηση διαζυγίου σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: ένα ζευγάρι παντρεύεται. Στη συνέχεια, χωρίζει και συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Δύο υπήκοοι του ίδιου κράτους μέλους (κράτος μέλος Α) παντρεύονται. Ο γάμος τελείται στο κράτος μέλος Α. Μετά τον γάμο, το ζευγάρι μετακομίζει με σκοπό τη διαμονή και εργασία σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Β), όπου και αποκτά νόμιμη κατοικία. Λίγον χρόνο μετά, το ζευγάρι χωρίζει, και η γυναίκα επιστρέφει στο κράτος μέλος Α, ενώ ο άνδρας παραμένει στο κράτος μέλος Β. Το ζευγάρι συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου. Αμέσως μετά την επιστροφή της στο κράτος μέλος Α, η σύζυγος υποβάλλει αίτηση διαζυγίου ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους Β.

Σημαντική προκαταρκτική παρατήρηση: Τα έξοδα και οι αμοιβές των δικηγόρων δεν ρυθμίζονται νομοθετικά στο Βέλγιο (εξαρτώνται από τη δυσκολία και τη σημασία της υπόθεσης, το όνομα και τη φήμη του δικηγόρου, το επείγον της υπόθεσης, το αποτέλεσμα,...). Εντούτοις, στο Βέλγιο, οι δικηγόροι δεσμεύονται από κανόνες δεοντολογίας και υποχρεούνται εκ του νόμου να προσδιορίζουν το κόστος και τα έξοδα σε εύλογα πλαίσια (βλ. ανωτέρω).

Ο υπολογισμός του κόστους και των εξόδων είναι καθαρά ενδεικτικός.

Έξοδα στο Βέλγιο

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικαστήριο			Ένδικα μέσα			Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Υπάρχει σχετική Κό δυνατότητα για υποθέσεις αυτού του είδους;
Περίπτωση Α	82EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		όχι
Περίπτωση Β	82EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		όχι

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής				Εμπειρογνώμονας	Κό
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;	
Περίπτωση Α	όχι	περίπου 2500EUR	όχι	περίπου 250EUR	περίπου 250EUR	όχι	
Περίπτωση Β	όχι	περίπου 3500EUR	όχι	περίπου 350EUR	περίπου 350EUR	όχι	

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, όρκο ή άλλη εγγύηση και λοιπά έξοδα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων	Όρκος ή άλλη εγγύηση	Λοιπά έξοδα
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;
		Κόστος	Κόστος Περιγραφή Κόστος
			Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται

Περίπτωση Α	ναι	μεταξύ 15,65 EUR και 48,24 EUR	<p>για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p> <p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>
Περίπτωση Β	ναι	μεταξύ 15,65 EUR και 48,24 EUR	<p>αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Βλ. κεφάλαιο «Νομική συνδρομή» της σελίδας για το κόστος των διαδικασιών.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνοριακές διαφορές;	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κόστος;	Περιγραφή	Ποιο είναι το κόστος;
Περίπτωση A	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61 EUR και 54,62 EUR ανά ώρα		
Περίπτωση B	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61 EUR και 54,62 EUR ανά ώρα	κόστος περιαφής εκτελεστήριου τύπου	περίπου 1

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτώσιολογική μελέτη 2 – οικογενειακό δικαιο – επιμέλεια των τεκνών - Βέλγιο

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (επιμέλεια τέκνων), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση A – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή με αίτημα τον περιορισμό του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Υπόθεση B – Διασυνοριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος A: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος B) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Αποκτούν μαζί ένα παιδί, αλλά αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους B ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος A), πράγμα που επιτρέπεται με βάση τη δικαστική απόφαση, ενώ ο πατέρας παραμένει στο κράτος μέλος B. Λίγα χρόνια αργότερα, η μητέρα υποβάλλει αγωγή στο κράτος μέλος A με αίτημα τη μεταβολή του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Σημαντική προκαταρκτική παρατήρηση: Τα έξοδα και οι αμοιβές των δικηγόρων δεν ρυθμίζονται νομοθετικά στο Βέλγιο (εξαρτώνται από τη δυσκολία και τη σημασία της υπόθεσης, το όνομα και τη φήμη του δικηγόρου, το επείγον της υπόθεσης, το αποτέλεσμα,...). Εντούτοις, στο Βέλγιο, οι δικηγόροι δεσμεύονται από κανόνες δεοντολογίας και υποχρεούνται εκ του νόμου να προσδιορίζουν το κόστος και τα έξοδα σε εύλογα πλαίσια (βλ. ανωτέρω).

Ο υπολογισμός του κόστους και των εξόδων είναι καθαρά ενδεικτικός.

Έξοδα στο Βέλγιο

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικαστήριο			Ένδικα μέσα			Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	
Περίπτωση Α	52EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		Υπάρχει σχετική Κό δυνατότητα για υποθέσεις αυτού του είδους;
Περίπτωση Β	52EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		όχι

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικηγόρος		Δικαστικός επιμελητής			Εμπειρογνώμον
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	
Περίπτωση Α	όχι	περίπου 1500EUR	όχι	52EUR	περίπου 100EUR	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;
Περίπτωση Β	όχι	περίπου 1000EUR	όχι	52EUR	περίπου 100EUR	όχι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, όρκο ή άλλη ΕΓΓΥΗΣΗ και λοιπά έξοδα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων	Κόστος	Όρκος ή άλλη ΕΓΓΥΗΣΗ
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;		Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;
Περίπτωση Α	ναι	μεταξύ 15,65EUR και 48,24EUR	<p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλογο-εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης ε μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί ν λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπ το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p> <p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλογο-εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης ε μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί ν λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπ το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>
Περίπτωση Β	ναι	μεταξύ 15,65EUR και 48,24EUR	<p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλογο-εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης ε μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί ν λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπ το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Βλ. κεφάλαιο «Νομική συνδρομή» της σελίδας για το κόστος των διαδικασιών.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση	Διερμηνεία	Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνορία διαφορές;
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή
			Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση Α	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας
			μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα
Περίπτωση Β	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας
			μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα
			κόστος περιαφής εκτελεστήριου τύπου
			περίπου 100EUR

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτώσιολογική μελέτη 3 – οικογενειακό δικαιο – διατροφή - Βέλγιο

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (διατροφή), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα. Η μόνη εκκρεμούσα αντιδικία αφορά το ποσό της διατροφής που ο πατέρας υποχρεούται να καταβάλλει στη μητέρα για τη συντήρηση και εκπαίδευση του παιδιού. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος Α: Δύο άτομα έχουν συζήσει σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος Β) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Έχουν ένα παιδί τριών ετών. Έπειτα χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους Β ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα. Με τη σύμφωνη γνώμη του πατέρα, η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Α), όπου και αποκτούν νόμιμη κατοικία.

Εξακολουθεί να υπάρχει αντιδικία για ένα ζήτημα. Το ζήτημα αυτό αφορά το ποσό της διατροφής που ο πατέρας υποχρεούται να καταβάλλει στη μητέρα για τη συντήρηση και εκπαίδευση του παιδιού. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή για το συγκεκριμένο ζήτημα στο κράτος μέλος Α.

Σημαντική προκαταρκτική παρατήρηση: Τα έξοδα και οι αμοιβές των δικηγόρων δεν ρυθμίζονται νομοθετικά στο Βέλγιο (εξαρτώνται από τη δυσκολία και τη σημασία της υπόθεσης, το όνομα και τη φήμη του δικηγόρου, το επείγον της υπόθεσης, το αποτέλεσμα,...). Εντούτοις, στο Βέλγιο, οι δικηγόροι δεσμεύονται από κανόνες δεοντολογίας και υποχρεούνται εκ του νόμου να προσδιορίζουν το κόστος και τα έξοδα σε εύλογα πλαίσια (βλ. ανωτέρω).

Ο υπολογισμός του κόστους και των εξόδων είναι καθαρά ενδεικτικός.

Έξοδα στο Βέλγιο

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικαστήριο			Ένδικα μέσα			Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	
Περίπτωση Α	27EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		82EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα		Υπάρχει σχετική Κό δυνατότητα για υποθέσεις αυτού του είδους; όχι
	27EUR			82EUR			όχι

Περίπτωση Β	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα
-------------	--	--

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικηγόρος		Δικαστικός επιμελητής		Εμπειρογνώμονας		
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;	Κόστος
Περίπτωση Α	όχι	περίπου 1000EUR	όχι	περίπου 27EUR	περίπου 60EUR	όχι	
Περίπτωση Β	όχι	περίπου 1000EUR	όχι	περίπου 27EUR	περίπου 60EUR	όχι	

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, όρκο ή άλλη εγγύηση και λοιπά έξοδα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων		Όρκος ή άλλη εγγύηση
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;
Περίπτωση Α	ναι	μεταξύ 15,65EUR και 48,24EUR	<p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p> <p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>
Περίπτωση Β	ναι	μεταξύ 15,65EUR και 48,24EUR	<p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Βλ. κεφάλαιο «Νομική συνδρομή» της σελίδας για το κόστος των διαδικασιών.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνορια διαφορές;	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση A	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα		
Περίπτωση B	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα	κόστος περιαφής εκτελεστήριου τύπου	περίπου 100EUR

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτώσιολογική μελέτη 4 – εμπορικό δικαιο – σύμβαση - Βέλγιο

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δικαιο (συμβάσεις), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πωλητή σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση A – Εθνική περίπτωση: Μία εταιρεία παρέδωσε αγαθά αξίας 20.000 ευρώ. Ο πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα.

Ο πωλητής αποφασίζει να υποβάλει αγωγή προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα.

Υπόθεση B – Διασυνοριακή περίπτωση: Μία εταιρεία της οποίας τα κεντρικά γραφεία βρίσκονται στο κράτος μέλος B παραδίδει αγαθά αξίας 20.000 ευρώ σε έναν αγοραστή στο κράτος μέλος A. Η σύμβαση υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους B και έχει καταρτισθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους B. Ο εν λόγω πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής, που βρίσκεται στο κράτος μέλος A, θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα. Ο πωλητής αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος A προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα, όπως ορίζει η σύμβαση που έχει συνάψει με τον αγοραστή.

Σημαντική προκαταρκτική παρατήρηση: Τα έξοδα και οι αμοιβές των δικηγόρων δεν ρυθμίζονται νομοθετικά στο Βέλγιο (εξαρτώνται από τη δυσκολία και τη σημασία της υπόθεσης, το όνομα και τη φήμη του δικηγόρου, το επείγον της υπόθεσης, το αποτέλεσμα,...). Εντούτοις, στο Βέλγιο, οι δικηγόροι δεσμεύονται από κανόνες δεοντολογίας και υποχρεούνται εκ του νόμου να προσδιορίζουν το κόστος και τα έξοδα σε εύλογα πλαίσια (βλ. ανωτέρω).

Ο υπολογισμός του κόστους και των εξόδων είναι καθαρά ενδεικτικός.

Έξοδα στο Βέλγιο

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικαστήριο		Ένδικα μέσα		Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών	
	Αρχικά δικαστικά έξοδα ής	Έξοδα μεταγραφής	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Υπάρχει σχετική δυνατότητα για υποθέσεις αυτού του είδους;	Κόστος
Περίπτωση Α	82EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	Ναι	Βλ. κεφάλαιο «Κόστος διαμεσολάβησης» της Διαμεσολάβησης στο
Περίπτωση Β	52EUR (ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής)	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	Ναι	Βλ. κεφάλαιο «Κόστος διαμεσολάβησης» της Διαμεσολάβησης στο

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικηγόρος	Μέσος όρος εξόδων	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονας	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;	
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Εξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Εξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης			
Περίπτωση Α	όχι	περίπου 2000EUR	όχι	περίπου 250EUR	περίπου 250EUR	όχι
Περίπτωση Β	όχι	περίπου 2000EUR	όχι	περίπου 52EUR	περίπου 100EUR	όχι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, όρκο ή άλλη εγγύηση και λοιπά έξοδα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων		Κόστος	Όρκος ή άλλη εγγύηση
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;			
Περίπτωση Α	ναι		μεταξύ 15,65EUR και 48,24 EUR	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και τότε και πώς εφαρμόζεται; Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια, ...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων. Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια, ...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.
Περίπτωση Β	ναι		μεταξύ 15,65EUR και 48,24 EUR	Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια, ...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Βλ. κεφάλαιο «Νομική συνδρομή» της σελίδας για το κόστος των διαδικασιών.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνορια διαφορές;	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση Α	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα		

Περίπτωση Β	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα	κόστος περιαφής εκτελεστήριου τύπου	περίπου 100EUR
--------------------	--	--	--	--------------------------------------	-------------------------------------	----------------

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 5 – εμπορικό δικαιο – ευθυνη - Βέλγιο

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δικαιο (ευθύνη), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πελάτη σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης παραδίδει έναν θερμομαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμομαντήρα σε έναν πελάτη και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και των ασφαλιστικών εταιρειών, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης στο κράτος μέλος Β παραδίδει έναν θερμομαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό στο κράτος μέλος Γ. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμομαντήρα σε έναν πελάτη στο κράτος μέλος Α και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν συνάψει σύμβαση ασφάλισης, ο καθένας με ασφαλιστική εταιρεία του δικού του κράτους μέλους. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος Α κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και της ασφαλιστικής εταιρείας στο κράτος μέλος Α, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Σημαντική προκαταρκτική παρατήρηση: Τα έξοδα και οι αμοιβές των δικηγόρων δεν ρυθμίζονται νομοθετικά στο Βέλγιο (εξαρτώνται από τη δυσκολία και τη σημασία της υπόθεσης, το όνομα και τη φήμη του δικηγόρου, το επείγον της υπόθεσης, το αποτέλεσμα,...). Εντούτοις, στο Βέλγιο, οι δικηγόροι δεσμεύονται από κανόνες δεοντολογίας και υποχρεούνται εκ του νόμου να προσδιορίζουν το κόστος και τα έξοδα σε εύλογα πλαίσια (βλ. ανωτέρω).

Ο υπολογισμός του κόστους και των εξόδων είναι καθαρά ενδεικτικός.

Έξοδα στο Βέλγιο

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικαστήριο		Ένδικα μέσα		Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών	
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Υπάρχει σχετική δυνατότητα για υποθέσεις αυτού του είδους;	Κόστος
Περίπτωση Α	82EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	Ναι	Βλ. κεφάλαιο «Κόστος τη διαμεσολάβησης» της σε. τη Διαμεσολάβηση στο Β
Περίπτωση Β	82EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	186EUR	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	Ναι	Βλ. κεφάλαιο «Κόστος τη διαμεσολάβησης» της σε. τη Διαμεσολάβηση στο Β

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική Μελέτη	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονας
		Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση; Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;
Περίπτωση Α	όχι περίπου 3000EUR	όχι	περίπου 500EUR
Περίπτωση Β	όχι περίπου 3000EUR	όχι	περίπου 500EUR
			Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης
			Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;
			όχι
			όχι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, όρκο ή άλλη εγγύηση

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων		Όρκος ή άλλη εγγύηση
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;
Περίπτωση Α	ναι	μεταξύ 15,65EUR και 48,24 EUR	<p>Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.</p>

Περίπτωση B	ναι	μεταξύ 15,65EUR και 48,24 EUR	Στις αστικές διαδικασίες, κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση παροχής εγγύησης κατά την έναρξη διαδικασίας μπορεί να επέλθει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 851 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire). Πρόκειται για την περίπτωση της απαλλαγής του αλλοδαπού αιτούντος από την υποχρέωση εγγύησης. Ένας βέλγος εναγόμενος μπορεί να ζητήσει την παροχή εγγύησης εκ μέρους αλλοδαπού αιτούντος ή παρεμβαίνοντος. Το άρθρο 852 προσδιορίζει τη μορφή την οποία μπορεί να λάβει η εγγύηση (χρηματικό ποσό, ασφάλεια,...). Βλέπε το δελτίο σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων.
-------------	-----	-------------------------------	---

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Βλ. κεφάλαιο «Νομική συνδρομή» της σελίδας για το κόστος των διαδικασιών.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνορια διαφορές;	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση A	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα		
Περίπτωση B	όταν τα έγγραφα είναι απαραίτητα για τη δίκη	μεταξύ 7,57EUR και 34,48EUR ανά σελίδα	όταν ο εναγόμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας	μεταξύ 31,61EUR και 54,62EUR ανά ώρα	κόστος περιαφής εκτελεστήριου τύπου	περίπου 100EUR

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Κόστος της διαδικασίας - Βουλγαρία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [bg](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα σας προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Βουλγαρία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στο χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Σύμφωνα με το **βουλγαρικό δικηγορικό νόμο** (τελευταία τροποποίηση SG 69/5.8.2008) :

Το **άρθρο 36** ορίζει τα εξής :

1. Οι δικηγόροι δικαιούνται αμοιβή για την εργασία τους.
2. Το ύψος της αμοιβής πρέπει να συμφωνείται συμβατικά μεταξύ δικηγόρου και πελάτη. Το ύψος του ποσού πρέπει να είναι δίκαιο και δικαιολογημένο, δεν πρέπει δε να υστερεί από το προβλεπόμενο για το είδος της εργασίας που αναλαμβάνεται (διάταξη του Ανώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου).
3. Ελλείψει συμβάσεως, κατ' αίτηση του δικηγόρου ή του πελάτη, το Δικηγορικό Συμβούλιο οφείλει να ορίσει την αμοιβή (διάταξη του Ανώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου).
4. Η αμοιβή μπορεί να ορίζεται με απόλυτους όρους και/ή ως ποσοστό ενός ποσού που είναι δυνατόν, ανάλογα με την έκβαση της διαδικασίας, να επιδικασθεί από το δικαστήριο. Αυτό αποκλείει την αμοιβή αυτού του είδους σε ποινικές υποθέσεις και σε αστικές υποθέσεις που αφορούν μη υλικό συμφέρον.

Το **άρθρο 38** ορίζει τα εξής :

1. Οι δικηγόροι μπορούν να παρέχουν δωρεάν νομική συνδρομή και συνεργασία στους εξής :
  - Δικαιούχους διατροφής
  - Πρόσωπα που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες
  - Γονείς, φίλους ή άλλους δικηγόρους
1. Στις περιπτώσεις αυτές, εάν ο αντίδικος των αντίστοιχων διαδικασιών καταδικασθεί στην καταβολή των εξόδων, ο δικηγόρος δικαιούται αμοιβή. Το δικαστήριο πρέπει να ορίζει την αμοιβή αυτή σε ύψος που δεν υστερεί του προβλεπόμενου (στη διαταγή σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 3) και καταδικάζει τον αντίδικο στην καταβολή της.

Οι αμοιβές διέπονται από τη διαταγή αριθ. 1 του 2004 του Ανώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου. Οι ελάχιστες αμοιβές έχουν ως εξής :

1. Αμοιβές για παροχή συμβουλών, ενημέρωση, σύνταξη εγγράφων και συμβάσεων :
  1. Καθορισμένες αμοιβές - περίπου από 10 έως 300 ευρώ
  2. Ανάλογα με το υλικό συμφέρον της υπόθεσης, καθορισμένες αμοιβές (περίπου από 75 έως 350 ευρώ) + ποσοστό του υλικού συμφέροντος (από 0,1 έως 1%)
    1. Αμοιβές για αστικές και διοικητικές διαδικασίες σε ένα μόνο βαθμό :
  3. Καθορισμένες αμοιβές (περίπου από 50 έως 250 ευρώ)
  4. Ανάλογα με το υλικό συμφέρον της υπόθεσης, καθορισμένες αμοιβές (περίπου από 50 έως 325 ευρώ) + ποσοστό του υλικού συμφέροντος (από 2 έως 6%)
    1. Για διαδικασίες σχετικά με την **εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων**
  5. ½ των αμοιβών που ορίζονται στο σημείο 2
    1. Αμοιβές για ποινικές διαδικασίες και διαδικασίες ποινικών κυρώσεων σε ένα μόνο βαθμό - καθορισμένες αμοιβές :
  6. Για το προδικαστικό στάδιο περίπου 150 ευρώ
  7. Για το στάδιο της δίκης - περίπου από 150 έως 900 ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα της κατηγορίας

8. Σε υποθέσεις διοικητικών κυρώσεων 75 ευρώ

1. Αμοιβές για **ειδικές διαδικασίες** (προστασία παιδιών, οικογενειακό δίκαιο, ενδοοικογενειακή βία, έκδοση και Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης κ.λπ.) :

9. Μόνο καθορισμένες αμοιβές, περίπου από 75 έως 125 ευρώ

Δικαστικοί επιμελητές

Από το 2006 οι δικαστικοί επιμελητές στη Βουλγαρία είναι είτε **ιδιωτικοί** είτε **δημόσιοι υπάλληλοι**. Οι **νόμιμες τιμές** ισχύουν και στις δύο περιπτώσεις.

1. Οι αμοιβές των **δημόσιων υπαλλήλων** ρυθμίζονται (στο τμήμα II του τιμολογίου των δημόσιων τελών που εισπράττονται από τα δικαστήρια δυνάμει του **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας** από το 2008).
2. Οι αμοιβές των **ιδιωτικών δικαστικών επιμελητών** ρυθμίζονται (στο άρθρο 78 του νόμου περί ιδιωτικών δικαστικών επιμελητών και στο τιμολόγιο περί αμοιβών και εξόδων εκτέλεσης του νόμου περί ιδιωτικών δικαστικών επιμελητών).

Οι αμοιβές των δύο τιμολογίων είναι οι ίδιες.

Ένας ιδιωτικός δικαστικός επιμελητής χρεώνει πρόσθετη αμοιβή ίση προς το 50% της συνήθους αμοιβής για την επίδοση εγγράφων σε μη εργάσιμες ημέρες και αργίες, για την ταχυδρομική αποστολή κλήσεων και για την πραγματοποίηση αντιγράφων της προσφυγής, της κοινοποίησης και των επισυναπτόμενων εγγράφων.

Καθορισμένα έξοδα

Καθορισμένα έξοδα των αστικών διαδικασιών

Καθορισμένα έξοδα των διαδίκων αστικών διαδικασιών

Τα τέλη των αστικών διαδικασιών προβλέπονται (στο τμήμα I του τιμολογίου των δημόσιων τελών που εισπράττονται από τα δικαστήρια δυνάμει του **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας** από το 2008), ως εξής : Τα τέλη όσον αφορά :

- αστική αγωγή, ισούνται με 4% του ύψους της αξίωσης, χωρίς να είναι χαμηλότερα από 25 ευρώ
- αγωγή αποκατάστασης ηθικής βλάβης, φθάνουν έως 4 ευρώ, χωρίς να είναι χαμηλότερα από 15 ευρώ
- υποθέσεις διαζυγίου (περιλαμβανομένου του διαζυγίου με κοινή συναίνεση), ισούνται με 2% του συνολικού μεριδίου κάθε αντιδίκου επί μια τριετία (κατά τη συμφωνία περί κατανομής των περιουσιακών στοιχείων των συζύγων και διατροφής)
- εντολή εκτέλεσης, ισούνται με 2% του υλικού συμφέροντος, χωρίς να είναι χαμηλότερα από 12,5 ευρώ
- υποθέσεις υιοθεσίας, ανέρχονται σε 12,5 ευρώ
- αίτηση μέτρων προς ασφάλιση των διεκδικούμενων περιουσιακών στοιχείων, ισούνται με 20 ευρώ
- ασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων, ισούνται με 10 ευρώ
- υποθέσεις αφερεγγυότητας, ανέρχονται σε 25 ευρώ για ένα μόνο επιχειρηματία, 125 ευρώ για επιχείρηση

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα καθορισμένα έξοδα

Τα τέλη καταβάλλονται πριν αρχίσουν οι διαδικασίες ή εκτελεσθούν οι απαιτούμενες ενέργειες (άρθρο 76 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Καθορισμένα έξοδα των ποινικών διαδικασιών

Καθορισμένα έξοδα των διαδίκων ποινικών διαδικασιών

Η κάλυψη των εξόδων και αμοιβών στις ποινικές διαδικασίες διέπεται από τον **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**.

Άρθρο 187 : Κάλυψη εξόδων

1. Τα έξοδα ποινικών διαδικασιών πρέπει να καλύπτονται από το ποσό που καθορίζεται στον προϋπολογισμό του αντίστοιχου οργάνου, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από το νόμο.
2. Στις ποινικές υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως, ο μηνυτής πρέπει να καταθέτει προκαταβολικά το ποσό των εξόδων. Σε περίπτωση μη κατάθεσης ο μηνυτής πρέπει να διαθέτει επτά ημέρες για να καταθέσει το ποσό.
3. Στις υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως, τα έξοδα διεξαγωγής αποδείξεων κατ' αίτηση του κατηγορουμένου πρέπει να καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του δικαστηρίου.

Τα καθορισμένα έξοδα για τις ποινικές διαδικασίες προβλέπονται (στο τιμολόγιο αριθ. 1 του νόμου περί δημόσιων τελών που εισπράττονται από τα δικαστήρια, τις εισαγγελίες, τις ανακριτικές υπηρεσίες και το Υπουργείο Δικαιοσύνης, όπως τροποποιήθηκε την τελευταία φορά το 2005) ως εξής :

- Για τις μηνύσεις που έχουν ως αποτέλεσμα ποινικές διαδικασίες ιδιωτικού χαρακτήρα - 6 ευρώ
- Για τις αστικές αξιώσεις στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών ιδιωτικού χαρακτήρα - 2,5 ευρώ
- Για τις αιτήσεις αποκατάστασης σε περίπτωση που μια υπόθεση παραμένει εκκρεμής - 3 ευρώ

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα καθορισμένα έξοδα

Τα προαναφερόμενα έξοδα πρέπει να κατατίθενται προκαταβολικά από το μηνυτή (σύμφωνα με τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας). Σε περίπτωση μη κατάθεσης ο μηνυτής πρέπει να διαθέτει επτά ημέρες για να καταθέσει το ποσό.

Καθορισμένα έξοδα των συνταγματικών διαδικασιών

Καθορισμένα έξοδα των διαδίκων συνταγματικών διαδικασιών

Δεν υπάρχουν συνταγματικές διαδικασίες στη βουλγαρική έννομη τάξη.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Το **άρθρο 40 παράγραφος 3** του **δικηγορικού νόμου** προβλέπει ότι «οι δικηγόροι οφείλουν να ενημερώνουν δεόντως τους πελάτες τους σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους». Δεν υπάρχει ρητή υποχρέωση παροχής πληροφοριών προς τους πελάτες όσον αφορά τα προβλεπόμενα έξοδα των νομικών διαδικασιών. Ωστόσο η δικηγορική δεοντολογία συνεπάγεται σχετική υποχρέωση.

Νομικές βάσεις καθορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στη Βουλγαρία;

Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προτίθεται να ασκήσει αγωγή ενώπιον δικαστηρίου δεν θα μπορέσει να πληροφορηθεί από πηγές προσιτές στο κοινό πόσο θα του κοστίσει αυτό, δεδομένου ότι δεν υπάρχει επίσημος ή ανεπίσημος ιστότοπος ή δημόσια αρχή που να παρέχει συνολικές πληροφορίες εν προκειμένω. Κατά συνέπεια οι πελάτες βασίζονται κυρίως στους δικηγόρους τους για τις σχετικές πληροφορίες.

Στους ακόλουθους προσιτούς στο κοινό ιστότοπους, πάντως, οι πολίτες μπορούν να βρουν τις νομικές ρυθμίσεις που διέπουν τις αμοιβές και τα έξοδα των νομικών διαδικασιών και να υπολογίσουν το κόστος κάθε διαδικασίας. Οι ιστότοποι αυτοί είναι οι εξής : [Εθνική νομοθεσία](#), ιστότοπος του [Ενώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου](#), ιστότοπος του [Ενώτατου Δικαστικού Συμβουλίου](#) και ιστότοπος της [Εθνικής Υπηρεσίας Ευεργετήματος Πενίας](#). Όλοι αυτοί οι ιστότοποι διατίθενται προς το παρόν μόνο στη βουλγαρική γλώσσα.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να αποκτήσω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις καθορισμού εξόδων στη Βουλγαρία;

Όλοι οι ανωτέρω ιστότοποι διατίθενται προς το παρόν μόνο στη βουλγαρική γλώσσα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαιτησία;

Οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του βουλγαρικού [Υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Στον ιστότοπο του [Ενώτατου Δικαστικού Συμβουλίου](#), μπορείτε να βρείτε ετήσιες και εξαμηνιαίες εκθέσεις των δικαστικών δραστηριοτήτων σε όλα τα επίπεδα. Υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων που περατώθηκαν εντός του τελευταίου τριμήνου, εξαμήνου, έτους, εντός της τελευταίας διετίας ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος. Το τμήμα στατιστικών του Ενώτατου Δικαστικού Συμβουλίου παρέχει ανάλυση και πληροφορίες σχετικά με τη μέση διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών σε αστικές, ποινικές και διοικητικές υποθέσεις.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν υπάρχουν επίσημες σχετικές πληροφορίες.

Φόρος Προστιθεμένης Αξίας

Πώς παρέχονται οι πληροφορίες αυτές; Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Ο ΦΠΑ περιλαμβάνεται στα έξοδα (σύμφωνα με τα ανωτέρω τιμολόγια και ρυθμίσεις).

Ευεργέτημα πενίας

Εφαρμοστέο κατώτατο όριο εισοδήματος στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Σύμφωνα με το νόμο περί ευεργετήματος πενίας, οι προϋποθέσεις για τις αστικές και ποινικές υποθέσεις είναι οι ίδιες (βλ. κατωτέρω) :

Άρθρο 22 :

- Ευεργέτημα πενίας (δυνάμει των σημείων 1 και 2 του άρθρου 21) προσφέρεται σε πρόσωπα που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των μηνιαίων παροχών κοινωνικής πρόνοιας (σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον εκτελεστικό κανονισμό του νόμου περί κοινωνικής πρόνοιας) και σε πρόσωπα που έχουν τοποθετηθεί σε ειδικά ιδρύματα τα οποία παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.
- Ευεργέτημα πενίας (δυνάμει των σημείων 1 και 2 του άρθρου 21) πρέπει να προσφέρεται στην οικογένεια υποδοχής, την οικογένεια ή τους φίλους και συγγενείς που αναλαμβάνουν ένα παιδί (σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο [νόμο περί προστασίας των παιδιών](#)).
- Η απόφαση σχετικά με την ανάθεση παιδιού πρέπει να πιστοποιείται από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας ή με δικαστική απόφαση, ανάλογα με την περίπτωση. Οποιοσδήποτε δεν έχει απαιτήσει τη μηνιαία κοινωνική παροχή που δικαιούται (σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον εκτελεστικό κανονισμό του νόμου περί κοινωνικής πρόνοιας) πρέπει να υποβάλλει στην Εθνική Υπηρεσία Ευεργετήματος Πενίας (ΕΥΕΠ) πιστοποιητικό του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας που να αναγνωρίζει ότι ο ενδιαφερόμενος πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας των μηνιαίων παροχών κοινωνικής πρόνοιας.

Στις αστικές και διοικητικές υποθέσεις ισχύουν πρόσθετα κριτήρια.

Άρθρο 23 :

1. Στις αστικές και διοικητικές υποθέσεις προσφέρεται το ευεργέτημα πενίας εφόσον – βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζουν οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές – το δικαστήριο αποφαίνεται ότι ο διάδικος δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τη συνδρομή δικηγόρου. Προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του :
  - Το εισόδημα του συγκεκριμένου προσώπου ή οικογένειας
  - Την περιουσιακή κατάσταση, κατά δήλωση του ενδιαφερομένου
  - Την οικογενειακή κατάσταση
  - Την κατάσταση της υγείας
  - Την κατάσταση από άποψη απασχόλησης
  - Την ηλικία
  - Άλλες πιστοποιημένες περιστάσεις.

Εφαρμοστέο κατώτατο όριο εισοδήματος στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Πέραν των κριτηρίων που προβλέπονται για τις ποινικές υποθέσεις (άρθρο 22 του νόμου περί ευεργετήματος πενίας, όπως περιγράφεται ανωτέρω) εφαρμόζονται τα εξής κριτήρια :

Άρθρο 23 :

1. Το σύστημα του ευεργετήματος πενίας (αναφέρεται στο σημείο 3 του άρθρου 21) καλύπτει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι υποχρεωτική η υπεράσπιση ή η εκπροσώπηση από νομικό παραστάτη.
2. Το σύστημα του ευεργετήματος πενίας πρέπει επιπλέον να καλύπτει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ύποπτος, κατηγορούμενος, ενεχόμενο πρόσωπο, εναγόμενος ή διάδικος σε ποινική, αστική ή διοικητική υπόθεση δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τη συνδρομή δικηγόρου, επιθυμεί να λάβει σχετική συνδρομή και το συμφέρον της δικαιοσύνης το απαιτεί.
3. Στις ποινικές υποθέσεις η εκτίμηση αυτή πρέπει να διενεργείται από τη σχετική αρχή βάσει της περιουσιακής καταστάσεως του προσώπου/κατηγορουμένου που δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τις υπηρεσίες δικηγόρου.

Εφαρμοστέο κατώτατο όριο εισοδήματος στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Το εφαρμοστέο κατώτατο όριο είναι το ίδιο με τους άλλους διαδίκους των ποινικών διαδικασιών (βλ. ανωτέρω).

Άλλες προϋποθέσεις της παροχής του ευεργετήματος πενίας στα θύματα

Δεν υπάρχουν ειδικές νομικές προϋποθέσεις για τα θύματα αξιόποινων πράξεων. Εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του ευεργετήματος πενίας που ισχύουν στις ποινικές υποθέσεις (άρθρα 22 και 23 του νόμου περί ευεργετήματος πενίας).

Άλλες προϋποθέσεις της παροχής του ευεργετήματος πενίας στους κατηγορουμένους

Δεν υπάρχουν ειδικές νομικές προϋποθέσεις για τους κατηγορουμένους. Εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του ευεργετήματος πενίας που ισχύουν στις ποινικές υποθέσεις (άρθρα 22 και 23 του νόμου περί ευεργετήματος πενίας).

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Άρθρο 83 : Απαλλαγή από τέλη και έξοδα

1. Δεν οφείλονται δικαστικά τέλη και έξοδα :

1. Από τους ενάγοντες - εργαζομένους, υπαλλήλους και συμμετέχοντες σε συλλογικές αγωγές που απορρέουν από νόμιμες εργασιακές σχέσεις
2. Από τους ενάγοντες σε περίπτωση αξιώσεων διατροφής
3. Για αγωγές που ασκούνται από εισαγγελία
4. Από τους ενάγοντες - για αιτήσεις αποζημίωσης που βασίζονται σε καταδικαστική απόφαση η οποία έχει τεθεί ήδη σε εφαρμογή
5. Από τους διορισμένους ειδικούς εκπροσώπους διαδίκου του οποίου δεν είναι γνωστή η διεύθυνση.
  1. Δεν απαιτείται καταβολή τελών και εξόδων για διαδικασίες από φυσικά πρόσωπα τα οποία κατά την κρίση του δικαστηρίου δεν διαθέτουν **επαρκείς πόρους**. Κατά την εξέταση της αίτησης απαλλαγής το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του :
6. Το εισόδημα του προσώπου και της οικογενείας του
7. Την περιουσιακή κατάσταση, κατά δήλωση του ενδιαφερομένου
8. Την οικογενειακή κατάσταση
9. Την κατάσταση της υγείας
10. Την κατάσταση από άποψη απασχόλησης
11. Την ηλικία
12. Άλλες σχετικές περιστάσεις.
  1. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, τα έξοδα της διαδικασίας πρέπει να καλύπτονται από το ποσό που προβλέπεται στον προϋπολογισμό του δικαστηρίου.

Άρθρο 84 : Απαλλαγή σε ειδικές περιπτώσεις

Απαλλάσσονται από την καταβολή δημόσιων τελών αλλά όχι από τα δικαστικά έξοδα οι εξής :

1. Το δημόσιο και τα κρατικά όργανα, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ιδιωτικής περιουσίας του κράτους και αγωγών για οφειλές και δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιωτική περιουσία του κράτους (τροποπ. - ΕΕ 50/08, σε ισχύ από την 1.3.2008· τροποποιήθηκε με απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, υπόθεση αριθ. 3 του 2008 – ΕΕ 63/08)
2. Ο βουλγαρικός Ερυθρός Σταυρός
3. Η τοπική αυτοδιοίκηση, εξαιρουμένων των αγωγών για οφειλές και δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιωτική περιουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Αστικές υποθέσεις

Άρθρο 78 : Επιδίκαση εξόδων

1. Τα έξοδα του ενάγοντος (περιλαμβανομένων των διαδικαστικών τελών και της αμοιβής ενός δικηγόρου (εφόσον ο διάδικος διέθετε δικηγόρο)) πρέπει να καταβάλλονται από τον εναγόμενο κατ' αναλογία προς το ποσό της αξίωσης που επιδίκασε το δικαστήριο.
2. Εάν ο εναγόμενος δεν έδωσε αφορμή για την άσκηση αγωγής, τα έξοδα πρέπει να **καταβάλλονται από τον ενάγοντα**.
3. Ο **εναγόμενος** δικαιούται επίσης να απαιτήσει την καταβολή **εξόδων κατ' αναλογία προς το απορριφθέν τμήμα της αξίωσης**.
4. Ο **εναγόμενος** δικαιούται επίσης την καταβολή **εξόδων σε περίπτωση περάτωσης της αγωγής με άλλο τρόπο**.

6. Εάν η αξίωση ενός διαδίκου όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου είναι **πολύ υψηλή** σε σχέση με την αληθή νομική και πραγματική δυσχέρεια της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί, κατ' αίτηση του αντιδίκου, να επιδικάσει χαμηλότερο ποσό, που δεν θα πρέπει όμως να είναι κατώτερο από το ελάχιστο ποσό (σύμφωνα με το άρθρο 36 του δικηγορικού νόμου).
7. Όταν την υπόθεση κερδίζει πρόσωπο που απαλλάσσεται από δημόσια τέλη ή διαδικαστικά έξοδα, ο **εναγόμενος** πρέπει να καταβάλλει όλα τα οφειλόμενα τέλη και έξοδα. Τα αντίστοιχα ποσά πρέπει να επιδικάζονται στο δικαστήριο.
8. Εάν γίνει δεκτή η αγωγή **προσώπου που χρησιμοποίησε το ευεργέτημα πενίας**, η αμοιβή που καταβλήθηκε στο δικηγόρο επιδικάζεται στην Εθνική Υπηρεσία Ευεργετήματος Πενίας, κατ' αναλογία του τμήματος της αξίωσης που έγινε δεκτό. Σε περίπτωση αποφάσεων επί αγωγών, το πρόσωπο που χρησιμοποίησε το ευεργέτημα πενίας οφείλει καταβολή εξόδων κατ' αναλογία προς το τμήμα της αξίωσης που απορρίφθηκε.
9. Στα νομικά πρόσωπα και τους επιχειρηματίες επιδικάζεται **αμοιβή δικηγόρου** ακόμη και στην περίπτωση που την υπεράσπισή τους ανέλαβε εργαζόμενος - νομικός σύμβουλος.
10. Εάν η υπόθεση περατωθεί με συμβιβασμό, **το ήμισυ των καταβληθέντων δημόσιων τελών** πρέπει να επιστρέφεται στον ενάγοντα. Τα έξοδα της διαδικασίας και του συμβιβασμού δεν επιστρέφονται, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί άλλως.
11. Στον **παρεμβαίνοντα σε δίκη*** δεν επιδικάζονται έξοδα, αλλά πρέπει να καταβάλλει τα έξοδα που του αναλογούν για τις διαδικασίες στις οποίες συμμετέχει.
12. Σε περίπτωση συμμετοχής **εισαγγελέα** σε αγωγή, τα **έξοδα** πρέπει να επιδικάζονται στο δημόσιο ή να καταβάλλονται από το δημόσιο.

*Ο παρεμβαίνων αποτελεί ανεξάρτητο διάδικο αστικής διαδικασίας, με ειδικά δικαιώματα και καθήκοντα που διέπονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Ποινικές υποθέσεις

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας - Έξοδα και αμοιβές

Άρθρο 187 : Κάλυψη εξόδων

1. Τα έξοδα ποινικών διαδικασιών πρέπει να καλύπτονται από **τα ποσά που καθορίζονται στον προϋπολογισμό του αντίστοιχου οργάνου**, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από το νόμο.
2. Στις **ποινικές υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως**, τα έξοδα πρέπει να **κατατίθενται προκαταβολικά από το μηνυτή. Σε περίπτωση μη κατάθεσης** ο μηνυτής πρέπει να διαθέτει **επτά ημέρες** για να καταθέσει το ποσό.
3. Στις **υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως**, τα έξοδα διεξαγωγής αποδείξεων κατ' αίτηση του κατηγορουμένου πρέπει να καλύπτονται από τον **προϋπολογισμό του δικαστηρίου**.

Άρθρο 188 : Προσδιορισμός των εξόδων

1. Το ύψος των εξόδων πρέπει να προσδιορίζεται από το δικαστήριο ή το όργανο που είναι αρμόδιο κατά το προδικαστικό στάδιο.
2. Η αμοιβή των μαρτύρων - εργαζομένων ή υπαλλήλων - πρέπει να προσδιορίζεται από το δικαστήριο.

Άρθρο 189 : Απόφαση για τα δικαστικά έξοδα

1. Το δικαστήριο πρέπει να αποφαινεται όσον αφορά τα έξοδα λήψης αποφάσεων.
2. Τα **έξοδα μετάφρασης κατά το προδικαστικό στάδιο** πρέπει να επιβαρύνουν το αρμόδιο όργανο. Τα έξοδα της δίκης επιβαρύνουν το δικαστήριο.
3. Εάν ο **κατηγορούμενος κριθεί ένοχος**, το δικαστήριο τον καταδικάζει σε **καταβολή των δικαστικών εξόδων, στα οποία περιλαμβάνονται η αμοιβή του δικηγόρου και άλλα έξοδα για το συνήγορο που διορίζεται αυτεπαγγέλτως**. Περιλαμβάνονται

επίσης τα έξοδα του **ιδιώτη κατηγορούμενου** και της **πολιτικής αγωγής**, εφόσον αυτή έχει υποβάλει σχετική αίτηση. Σε περίπτωση πλειόνων κατηγορουμένων, το δικαστήριο **κατανέμει** τα καταβλητέα έξοδα μεταξύ τους.

- Εάν ο **κατηγορούμενος αθωωθεί** ως προς ορισμένες κατηγορίες, το δικαστήριο τον καταδικάζει σε **καταβολή μόνο των δικαστικών εξόδων που συνδέονται με τις κατηγορίες για τις οποίες κρίθηκε ένοχος**.

Άρθρο 190 : Επιδίκαση των εξόδων

- Εάν ο κατηγορούμενος **αθωωθεί ή σε περίπτωση παύσης της ποινικής διαδικασίας**, όλα τα έξοδα σε περίπτωση αυτεπάγγελτης δίωξης εξακολουθούν να **βαρύνουν το δημόσιο**, ενώ τα έξοδα σε περίπτωση διαδικασίας κατόπιν μηνύσεως **βαρύνουν το μηνυτή**.
- Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκδίδει **διαταγή εκτέλεσης** όσον αφορά τα επιδικαζόμενα έξοδα.

Αμοιβές πραγματογνωμώνων

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας περιέχει ένα γενικό κανόνα για τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων κατά τις αστικές διαδικασίες :

Άρθρο 75 : Προσδιορισμός των εξόδων

«... η αμοιβή των πραγματογνωμώνων προσδιορίζεται από το δικαστήριο, που λαμβάνει υπόψη του τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν και τα σχετικά έξοδα.»

Η διαταγή αριθ. 1 του 2008 για την εγγραφή, τα προσόντα και τις αμοιβές των πραγματογνωμώνων εκδόθηκε από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και εφαρμόζεται στις αστικές, ποινικές και διοικητικές υποθέσεις. Το άρθρο 29 ορίζει ότι οι αμοιβές των πραγματογνωμώνων πρέπει να προσδιορίζονται από τις αρχές που αναθέτουν την πραγματογνωμοσύνη, λαμβανομένων υπόψη των εξής :

- Πολυπλοκότητα της εργασίας
- Αρμοδιότητα και προσόντα του πραγματογνώμονα
- Διάρκεια εκπλήρωσης της εργασίας
- Όγκος της εργασίας
- Αναγκαία έξοδα, λ.χ. για υλικά, αναλώσιμα, εργαλεία, εξοπλισμό κ.λπ.
- Άλλοι όροι που επηρεάζουν την εργασία - λ.χ. εκπλήρωση προθεσμιών, υπερωρίες και εργασία κατά τη διάρκεια αργιών, κ.λπ.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Αστικές υποθέσεις

Οι κανόνες για τους πραγματογνώμονες εφαρμόζονται και στους μεταφραστές - βλ. ανωτέρω.

Ποινικές υποθέσεις

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας : Άρθρο 189(2)

Τα έξοδα μετάφρασης κατά το προδικαστικό στάδιο επιβαρύνουν το αρμόδιο όργανο, ενώ τα αντίστοιχα έξοδα της δίκης επιβαρύνουν το δικαστήριο.

Σχετικά έγγραφα

Έκθεση μελέτης της Βουλγαρίας σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/12/2018

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Τσεχική Δημοκρατία. Για λεπτομερέστερη ανάλυση των δικαστικών εξόδων, συμβουλευθείτε τις ακόλουθες περιπτωσιολογικές μελέτες:

📄 [Οικογενειακό δίκαιο - Διαζύγιο](#)

📄 [Οικογενειακό δίκαιο – επιμέλεια τέκνων και διατροφή](#)

📄 [Εμπορικό δίκαιο – συμβάσεις](#)

📄 [Εμπορικό δίκαιο – ευθύνη](#)

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Στην Τσεχική Δημοκρατία υπάρχει μόνο ένα είδος νομικού επαγγέλματος, οι δικηγόροι. Δεν υπάρχουν νομικοί σύμβουλοι (barristers ή solicitors).

Ο κανονισμός του υπουργείου Δικαιοσύνης αριθ. 177/1996 Sb. της 4ης Ιουνίου 1996 έχει ως αντικείμενο τις αμοιβές και την αποζημίωση των δικηγόρων για την παροχή νομικών υπηρεσιών (δικηγορική αμοιβή). Ο κανονισμός διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στον δικτυακό τόπο της Ένωσης δικηγορικών συλλόγων της Τσεχικής Δημοκρατίας.

Η δικηγορική αμοιβή μπορεί επίσης να αποτελεί αντικείμενο ιδιωτικής συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών.

Στην πλειονότητα των υποθέσεων αστικού δικαίου (περιλαμβανομένων υποθέσεων οικογενειακού και εμπορικού δικαίου), η νομική εκπροσώπηση δεν είναι υποχρεωτική.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Ο νόμος 549/1991 Coll. για τα δικαστικά έξοδα (δεν διατίθεται στην αγγλική γλώσσα) διέπει τα έξοδα στο πλαίσιο αστικών διαδικασιών, τα οποία ποικίλλουν ανάλογα με το είδος της διαδικασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα έξοδα είναι πάγια ενώ σε άλλες τα καταβλητέα ποσά υπολογίζονται βάσει ποσοστού επί τοις εκατό.

Σε κάθε περίπτωση, τα έξοδα πρέπει να καταβάλλονται σε τσεχικό νόμισμα (CZK) και το ποσό μπορεί να πιστώνεται μέσω τραπεζικού εμβάσματος σε λογαριασμό του κράτους (ή του δικαστηρίου). Τα έξοδα ύψους έως και 5000 CZK μπορούν να καταβάλλονται μέσω παραβόλου υπέρ του δημοσίου (kolek), το οποίο διατίθεται στα ταχυδρομεία και σε ορισμένα άλλα σημεία.

Το δικαστήριο οφείλει να ενημερώνει τον ενάγοντα σχετικά με το ποσό που καλείται να καταβάλει.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα έξοδα πρέπει να καταβάλλονται εντός τριών ημερών από την ημερομηνία ειδοποίησης, πριν από τη διεξαγωγή της πρώτης συνεδρίασης.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Οι ποινικές διαδικασίες κινούνται αυτεπάγγελα (από την εισαγγελία) και ο εναγόμενος καταβάλλει μόνο τα έξοδα νομικής εκπροσώπησης.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Δεν υπάρχουν δικαστικά έξοδα στις ποινικές διαδικασίες.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Δεν υπάρχουν πάγια δικαστικά έξοδα για προσφυγές ενώπιον του **Συνταγματικού Δικαστηρίου** της Τσεχικής Δημοκρατίας, αλλά η εκπροσώπηση από δικηγόρο είναι υποχρεωτική.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Δεν υπάρχουν πάγια δικαστικά έξοδα.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Οι συνήγοροι δεν υποχρεούνται να παράσχουν εκ των προτέρων πληροφορίες.

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των διαδίκων μπορούν να αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ του δικηγόρου και του πελάτη του.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στην Τσεχική Δημοκρατία;

Συνιστάται να συμβουλευέστε δικηγόρο ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση. Μόλις κινηθεί αγωγή, υπεύθυνο για την κοινοποίηση των δικαστικών εξόδων είναι το δικαστήριο.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να λάβω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στην Τσεχική Δημοκρατία;

Καθώς η μόνη επίσημη γλώσσα της Τσεχικής Δημοκρατίας είναι η τσεχική, δεν υφίσταται νομική υποχρέωση παροχής πληροφοριών σε άλλες γλώσσες. Κατά συνέπεια, η ποιότητα των πληροφοριών εξαρτάται από την προαίρεση και τις δεξιότητες του προσώπου που τις παρέχει.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες σε θέματα διαμεσολάβησης διατίθενται στο δικτυακό τόπο της [Ενωσης διαμεσολαβητών της Τσεχικής Δημοκρατίας \(AMČR\)](#)

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Δεν υπάρχει επίσημος δικτυακός τόπος στον οποίο να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Στον δικτυακό τόπο του **υπουργείου Δικαιοσύνης** παρέχονται διάφορα στατιστικά στοιχεία, αν και οι πληροφορίες αυτές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εκάστοτε υπόθεση. Ορισμένοι νομικοί κανόνες καθορίζουν χρονικά όρια για συγκεκριμένες δικαστικές διαδικασίες (π.χ. προδικαστικές αποφάσεις).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Τα καταβλητέα έξοδα ποικίλλουν ανάλογα με τις περιστάσεις της εκάστοτε υπόθεσης. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν οι πληροφορίες αυτές εκ των προτέρων.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχονται αυτού του είδους οι πληροφορίες;

Τα δικαστικά έξοδα απαλλάσσονται από ΦΠΑ και δεν μπορούν να υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο ποσό. Στην αμοιβή δικηγόρου δεν περιλαμβάνεται ΦΠΑ. Ορισμένες όμως δικηγορικές εταιρείες, οι οποίες αποδίδουν ΦΠΑ, τον εφαρμόζουν (19%).

Ποιο είναι το εφαρμοζόμενο ποσοστό ΦΠΑ;

Βλ. το παραπάνω σημείο σχετικά με τον ΦΠΑ.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Δεν έχει καθοριστεί συγκεκριμένο κατώτατο εισόδημα, όμως οι δικαστές μπορούν, με αίτηση του ενδιαφερόμενου, να εξετάσουν μια υπόθεση κατά περίπτωση. Μπορεί να χορηγηθεί μερική ή ολική απαλλαγή από τα δικαστικά έξοδα, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος δεν έχει προσφύγει αβάσιμα. Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει συνήγορο για τον προσφεύγοντα στις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η νομική εκπροσώπηση.

Δωρεάν νομική συνδρομή παρέχεται από εξειδικευμένες ΜΚΟ (ανάλογα με την υπόθεση) ή από την Ένωση δικηγορικών συλλόγων της Τσεχικής Δημοκρατίας. Σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, η **Ένωση δικηγορικών συλλόγων** μπορεί να διορίσει δικηγόρο για την παροχή δωρεάν νομικών υπηρεσιών. Στα κριτήρια χορήγησης δωρεάν νομικής συνδρομής δεν λαμβάνεται μόνο υπόψη το εισόδημα του ενδιαφερόμενου, αλλά η συνολική οικονομική του κατάσταση.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Δεν καθορίζεται συγκεκριμένο όριο εισοδήματος. Τα δικαστήρια διορίζουν δικηγόρο για τον κατηγορούμενο σε κάθε περίπτωση στην οποία η νομική εκπροσώπηση είναι υποχρεωτική και ο κατηγορούμενος δεν εκπροσωπείται από δικό του δικηγόρο.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Δωρεάν νομική συνδρομή παρέχεται σε θύματα μόνο από ορισμένες ΜΚΟ. Τα θύματα είναι διάδικοι σε ποινικές διαδικασίες μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, ενώ σε άλλες υποχρεούνται να ασκήσουν αγωγή (βλ. τις πληροφορίες που παρέχονται παραπάνω σχετικά με το εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης).

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Τα θύματα μπορούν να ζητούν αποζημίωση από το **υπουργείο Δικαιοσύνης** (σύμφωνα με το νόμο 209/1997 Coll.).

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Βλ. πληροφορίες που παρέχονται παραπάνω σχετικά με το εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Οι προσφυγές στο **Συνταγματικό Δικαστήριο** είναι δωρεάν. Επίσης, δεν ζητείται η καταβολή δικαστικών εξόδων σε ορισμένες διαδικασίες (οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 11 του νόμου 549/1991 Coll. για τα δικαστικά έξοδα), για παράδειγμα, όταν ο προσφεύγων είναι ανήλικος, καθώς και σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις (π.χ. όταν η πολιτεία ή όργανά της είναι διάδικοι στις διαδικασίες, όταν ένας αλλοδαπός ζητά άσυλο ή σε άλλες περιπτώσεις που αφορούν «ασθενέστερους» διαδίκους).

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Η απόφαση αυτή επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστή (τελική απόφαση) ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση. Ο δικαστής μπορεί να διατάξει τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει το σύνολο ή μέρος των εξόδων, με εξαίρεση τις διαδικασίες διαζυγίου στις οποίες δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Στις εντολές για την καταβολή εξόδων μπορεί να περιλαμβάνονται τα έξοδα δικηγόρου.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Τα δικαστήρια είναι αυτό που καταβάλλει τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων που διορίζει. Οι διάδικοι επιβαρύνονται με τις αμοιβές εμπειρογνομόνων μόνο όταν ζητούν οι ίδιοι τις υπηρεσίες τους. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι η αμοιβή του εμπειρογνώμονα βαρύνει τον ηττηθέντα διάδικο.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι αμοιβές μεταφραστών ή διερμηνέων σε δικαστικές διαδικασίες βαρύνουν το δικαστήριο. Οι αλλοδαποί διάδικοι που δεν καταλαβαίνουν την τσεχική γλώσσα έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται στο δικαστήριο στη μητρική τους γλώσσα.

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση της Τσεχικής Δημοκρατίας σχετικά με τη μελέτη για τη διαφάνεια των εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται

να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτώσιολογική μελέτη 1 – οικογενειακό δικαιο – διαζύγιο - Τσεχική Δημοκρατία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (διαζύγιο), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν το μέρος που υποβάλλει αίτηση διαζυγίου σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: ένα ζευγάρι παντρεύεται. Στη συνέχεια, χωρίζει και συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Δύο υπήκοοι του ίδιου κράτους μέλους (κράτος μέλος Α) παντρεύονται. Ο γάμος τελείται στο κράτος μέλος Α. Μετά τον γάμο, το ζευγάρι μετακομίζει με σκοπό τη διαμονή και εργασία σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Β), όπου και αποκτά νόμιμη κατοικία. Λίγον χρόνο μετά, το ζευγάρι χωρίζει, και η γυναίκα επιστρέφει στο κράτος μέλος Α, ενώ ο άνδρας παραμένει στο κράτος μέλος Β. Το ζευγάρι συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου. Αμέσως μετά την επιστροφή της στο κράτος μέλος Α, η σύζυγος υποβάλλει αίτηση διαζυγίου ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους Β.

Έξοδα στην Τσεχική Δημοκρατία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικαστήριο			Ένδικα μέσα			Εναλλακτική επίλυση διαφορών
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	
Περίπτωση Α	1000 CZK	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	CZK 1000	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	Ναι (χωρίς να υποχρεωτική του)
Περίπτωση Β	1000 CZK	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	CZK 1000	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	Ναι (χωρίς να υποχρεωτική του)

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικηγόρος		Δικαστικός επιμελητής			Εμπειρογνώ
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική προσφυγή c υπηρεσίες τι
Περίπτωση A	Όχι	Συμβατικά, αλλά ανάλογα με την αμοιβή δικηγόρου 1500 CZK για κάθε στάδιο (συνήθως 5)	Όχι (δι' αλληλογραφίας)	-	-	Όχι
Περίπτωση B	Όχι	Συμβατικά	Όχι (εξαρτάται από την άλλη χώρα)	-	-	Όχι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περιπτώσιολογική ή μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων		Ασφάλεια ή εγγύηση		Λοιπά έξοδα	
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;	Κόστος	Περιγραφή	Κόστος
Περίπτωση A	Ναι. Καταβάλλεται το ποσό των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν.	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Όχι	-	-	-
Περίπτωση B	Ναι. Καταβάλλεται το ποσό των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν.	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Όχι	-	-	-

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή			Επιστροφή εξόδων		
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Πότε είναι πλήρης η συνδρομή;	Προϋποθέσεις;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Αν δεν προβλέπεται ολική επιστροφή, τι ποσοστό επιστρέφεται συνήθως;	Ποια έξοδα επιστρέφονται καμία περίτ
Περίπτωση A	Μόνο από ΜΚΟ	-	-	Όχι	-	Όλα τα έξοδα διαζυγίου
Περίπτωση B	Βλ. οδηγία σχετικά με τη νομική συνδρομή σε διασυνοριακές διαφορές	-	-	Όχι	-	Όλα τα έξοδα διαζυγίου

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνωριακές διαφορές;	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση Α	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα (ανάλογα με τη γλώσσα)	-	-	-	-
Περίπτωση Β	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα (ανάλογα με τη γλώσσα)	Όταν ένας εκ των διαδίκων ή των μαρτύρων είναι αλλοδαπός ή δεν γνωρίζει την τσεχική γλώσσα	350 CZK την ώρα	-	-

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτώσιολογική μελέτη 2 – οικογενειακό δικαιο – επιμέλεια των τεκνών - Τσεχική Δημοκρατία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (επιμέλεια τέκνων), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα υποβάλει αγωγή με αίτημα τον περιορισμό του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Υπόθεση Β – Διασυνωριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος Α: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος Β) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Αποκτούν μαζί ένα παιδί, αλλά αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους Β ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος

(κράτος μέλος Α), πράγμα που επιτρέπεται με βάση τη δικαστική απόφαση, ενώ ο πατέρας παραμένει στο κράτος μέλος Β. Λίγα χρόνια αργότερα, η μητέρα υποβάλλει αγωγή στο κράτος μέλος Α με αίτημα τη μεταβολή του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Έξοδα στην Τσεχική Δημοκρατία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικαστήριο			Ένδικα μέσα			Εναλλακτική διαφορά
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Υπάρχει δυνατότητα για τη συγκεκριμένη υπόθεση
Περίπτωση Α	0 CZK	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	0 CZK	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	Ναι
Περίπτωση Β	0 CZK	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	0 CZK	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	Ναι

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικηγόρος		Δικαστικός επιμελητής			Εμπειρογνώμονας
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή σε υπηρεσίες του κράτους
Περίπτωση Α	Όχι	Συνήθως πρόκειται για συμβατικά έξοδα, ανάλογα με τον αριθμό των συνεδριάσεων του δικαστηρίου (τουλάχιστον 5000 CZK)	Όχι	-	-	Όχι
	Όχι	Συνήθως πρόκειται για	Όχι (εξαρτάται από την άλλη χώρα)	-	-	Όχι

Περίπτωση Β συμβατικά έξοδα, ανάλογα με τις περιστάσεις

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων		Ασφάλεια ή εγγύηση		Λοιπά έξοδα	
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;	Κόστος	Περιγραφή	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι, ανάλογα με το πραγματικό ύψος των εξόδων τους	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Όχι στο συγκεκριμένο είδος διαδικασιών	-	-	-
Περίπτωση Β	Ναι, ανάλογα με το πραγματικό ύψος των εξόδων τους	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Όχι στο συγκεκριμένο είδος διαδικασιών	-	-	-

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή			Επιστροφή εξόδων		
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Πότε είναι πλήρης η συνδρομή;	Προϋποθέσεις;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Αν δεν προβλέπεται ολική επιστροφή, τι ποσοστό επιστρέφεται συνήθως;	Ποια έξοδα δεν επιστρέφονται και καμία περίπτωση;
Περίπτωση Α	Μόνο από ΜΚΟ-	-	-	Σε γενικές γραμμές όχι (μόνο σε ιδιαίζουσες περιπτώσεις στις οποίες το εισόδημα του διάδικου που νίκησε είναι αρκετά χαμηλό)	-	Δεδομένου ότι ζυφίστανται δικαστικά έξοδα επιστροφή μπο να αφορά μόνο την αμοιβή του δικηγόρου.
Περίπτωση Β	Βλ. οδηγία σχετικά με τη νομική συνδρομή σε διασυνοριακές διαφορές	-	-	Όχι	-	-

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση	Διερμηνεία	Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνοριακές διαφορές;
	Πότε και υπό ποιες	Πότε και υπό ποιες	Περιγραφή

	προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση A	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα	-	-	-
Περίπτωση B	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα	Όταν ένας εκ των διαδίκων ή των μαρτύρων είναι αλλοδαπός ή δεν γνωρίζει την τσεχική γλώσσα	350 CZK την ώρα -	-

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 4 – εμπορικό δικαιο – σύμβαση - Τσεχική Δημοκρατία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [CS](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δικαιο (συμβάσεις), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πωλητή σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση A – Εθνική περίπτωση: Μία εταιρεία παρέδωσε αγαθά αξίας 20.000 ευρώ. Ο πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα.

Ο πωλητής αποφασίζει να υποβάλει αγωγή προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα.

Υπόθεση B – Διασυνοριακή περίπτωση: Μία εταιρεία της οποίας τα κεντρικά γραφεία βρίσκονται στο κράτος μέλος B παραδίδει αγαθά αξίας 20.000 ευρώ σε έναν αγοραστή στο κράτος μέλος A. Η σύμβαση υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους B και έχει καταρτισθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους B. Ο εν λόγω πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής, που βρίσκεται στο κράτος μέλος A, θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα. Ο πωλητής αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος A προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα, όπως ορίζει η σύμβαση που έχει συνάψει με τον αγοραστή.

Έξοδα στην Τσεχική Δημοκρατία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικαστήριο			Ένδικα μέσα			Εναλλακτική επίλυση	
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Υπάρχει η δυνατότητα αυτή για τη συγκεκριμένη υπόθεση;	Είναι υποχρεωτική;
Περίπτωση Α	4% του ποσού (το ποσό σε CZK αντιστοιχεί σε 800 €)	Άνευ αντικειμένου	Όχι	4% του ποσού (το ποσό σε CZK αντιστοιχεί σε 800 €)	Άνευ αντικειμένου	Όχι	Ναι (χωρίς να είναι υποχρεωτική)	Συμφέρει (συνολικά CZK 300000)
Περίπτωση Β	4% του ποσού (το ποσό σε CZK αντιστοιχεί σε 800 €)	Άνευ αντικειμένου	Όχι	4% του ποσού (το ποσό σε CZK αντιστοιχεί σε 800 €)	Άνευ αντικειμένου	Όχι	Ναι (χωρίς να είναι υποχρεωτική)	Συμφέρει

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικηγόρος		Δικαστικός επιμελητής			Εμπειρογνώμονας
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;
Περίπτωση Α	Όχι	Συμβατικά	Όχι	-	-	Όχι
Περίπτωση Β	Όχι	Συμβατικά	Όχι	-	-	Όχι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων		Ασφάλεια ή εγγύηση		Λοιπά έξοδα	
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;	Κόστος	Περιγραφή	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι. Καταβάλλεται το ποσό των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Σε εμπορικά ζητήματα όταν υποβάλλεται αίτηση προσωρινών μέτρων	100.000 CZK	-	-
Περίπτωση Β	Ναι. Καταβάλλεται το ποσό των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Σε εμπορικά ζητήματα όταν υποβάλλεται αίτηση προσωρινών μέτρων	100.000 CZK	-	-

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή			Επιστροφή εξόδων		
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Πότε είναι πλήρης η συνδρομή;	Προϋποθέσεις;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Αν δεν προβλέπεται ολική επιστροφή, τι ποσοστό επιστρέφεται συνήθως;	Ποια έξοδα δεν επιστρέφονται σε καμία περίπτωση;
Περίπτωση Α	Μόνο από NGO	-	-	Ναι.	Εξαρτάται από τις περιστάσεις της υπόθεσης	Όλα τα έξοδα μπορούν να επιστραφούν
Περίπτωση Β	Βλ. οδηγία σχετικά με τη νομική συνδρομή σε διασυνοριακές διαφορές	-	-	Ναι.	Εξαρτάται από τις περιστάσεις της υπόθεσης	Όλα τα έξοδα μπορούν να επιστραφούν

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση Α	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα	-	-
		Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα	Όταν ένας εκ των διαδίκων ή των μαρτύρων είναι	350 CZK ανά ώρα

Περίπτωση Β

Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα

αλλοδαπός ή δεν γνωρίζει την τσεχική γλώσσα

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/09/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 5 – εμπορικό δικαιο – ευθυνη - Τσεχική Δημοκρατία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [CS](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δικαιο (ευθύνη), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πελάτη σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης παραδίδει έναν θερμαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμαντήρα σε έναν πελάτη και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και των ασφαλιστικών εταιρειών, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης στο κράτος μέλος Β παραδίδει έναν θερμαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό στο κράτος μέλος Γ. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμαντήρα σε έναν πελάτη στο κράτος μέλος Α και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν συνάψει σύμβαση ασφάλισης, ο καθένας με ασφαλιστική εταιρεία του δικού του κράτους μέλους. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος Α κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και της ασφαλιστικής εταιρείας στο κράτος μέλος Α, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Έξοδα στην Τσεχική Δημοκρατία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Δικαστήριο

Ένδικα μέσα

Εναλλακτική επίλυση

Περιπτωσιολογική μελέτη

	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Έξοδα μεταγραφής	Λοιπά έξοδα	Υπάρχει η δυνατότητα αυτή για τη συγκεκριμένη υπόθεση;
Περίπτωση Α	4% του ποσού (της ζητούμενης ασφάλειας)	Άνευ αντικειμένου	Όχι	4% του ποσού	Άνευ αντικειμένου	Όχι	Ναι (χωρίς να είναι υποχρεωτική)
Περίπτωση Β	4% του ποσού (της ζητούμενης ασφάλειας)	Άνευ αντικειμένου	Όχι	4% του ποσού	Άνευ αντικειμένου	Όχι	Ναι (χωρίς να είναι υποχρεωτική)

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονα
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;
	Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;
Περίπτωση Α	Όχι	Συμβατικά	Όχι
Περίπτωση Β	Όχι	Συμβατικά	Όχι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων	Ασφάλεια ή εγγύηση	Λοιπά έξοδα
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και τότε και πώς εφαρμόζεται;
	Κόστος	Κόστος	Περιγραφή
	Κόστος	Κόστος	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι. Καταβάλλεται το ποσό των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Εάν υποβληθεί αίτηση προσωρινών μέτρων 50.000 CZK
Περίπτωση Β	Ναι. Καταβάλλεται το ποσό των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν	Διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση	Εάν υποβληθεί αίτηση προσωρινών μέτρων 50.000 CZK

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσ σιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή	Επιστροφή εξόδων					
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Πότε είναι πλήρης η συνδρομή;	Προϋποθέσεις;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Αν δεν προβλέπεται ολική επιστροφή, τι ποσοστό επιστρέφεται συνήθως;	Ποια έξοδα δεν επιστρέφονται σε καμία περίπτωση;	Υπάρχουν περιπτώσεις οι οποίες η νομική συνδρομή να επιστραφεί στον οργανισμό που χορήγησε;
Περίπτωση Α	Κέντρα Προστασίας Καταναλωτών, άλλες ΜΚΟ	-		Ναι	Ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης	Όλα τα έξοδα μπορούν να επιστραφούν	Όχι
Περίπτωση Β	Βλ. οδηγία σχετικά με τη νομική συνδρομή σε διασυνοριακές διαφορές, επίσης από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή	-	-	Ναι	Ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης	Όλα τα έξοδα μπορούν να επιστραφούν	Όχι

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσ σιολογική μελέτη	Μετάφραση	Διερμηνεία
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;
Περίπτωση Α	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Τουλάχιστον 350 CZK ανά σελίδα
Περίπτωση Β	Όταν για τις διαδικασίες απαιτούνται πρωτότυπα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα	Όταν ένας εκ των διαδίκων ή των μαρτύρων είναι αλλοδαπός ή δεν γνωρίζει την τσεχική γλώσσα 350 CZK ανά ώρα

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Κόστος της διαδικασίας - Δανία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Δανία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Κατ' αρχήν, δεν υπάρχει κανονιστικό πλαίσιο που να διέπει τις αμοιβές των νομικών επαγγελματιών. Εντούτοις, το Ανώτατο Δικαστήριο (*landsret*) έχει θεσπίσει ενδεικτικά ποσά, τα οποία μπορεί να συμβουλευέται το κοινό. Κάθε πολίτης μπορεί να υποβάλει καταγγελία όσον αφορά τις αμοιβές δικηγόρου στο Πειθαρχικό Συμβούλιο δικηγόρων Advokatnævnet

Πάγια δικαστικά έξοδα

Πάγια δικαστικά έξοδα στις αστικές δίκες

Πάγια δικαστικά έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους στις αστικές δίκες

Η δανική νομοθεσία απαιτεί από τον ενάγοντα την καταβολή δικαστικού τέλους για την κατάθεση της αγωγής. Το ελάχιστο τέλος ορίζεται σε 500 DKK. Αν το αιτούμενο ποσό υπερβαίνει τις 50 000 DKK, το τέλος ανέρχεται σε 750 DKK συν ποσοστό 1,2% του ποσού κατά το οποίο το αιτούμενο ποσό υπερβαίνει τις 50 000 DKK.

Αν το αιτούμενο ποσό υπερβαίνει τις 50 000 DKK, καταβάλλεται συμπληρωματικό τέλος εκδίκασης για τη συζήτηση στο ακροατήριο. Το τέλος αυτό ισοδυναμεί με το καταβαλλόμενο κατά την κατάθεση της αγωγής τέλος. Επίσης, για τη συζήτηση στο ακροατήριο, ο ενάγων οφείλει κατά συνέπεια να καταβάλλει 750 DKK συν ποσοστό 1,2% του ποσού κατά το οποίο το ποσό που αξιώνεται υπερβαίνει τις 50 000 DKK.

Ορίζεται ένα ανώτατο όριο ύψους 75 000 DKK για καθένα από τα δύο είδη δικαστικών τελών (το τέλος για την κατάθεση της αγωγής και το τέλος για τη συζήτηση στο ακροατήριο). Σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. υποθέσεις που αφορούν την άσκηση δημόσιας εξουσίας), το ανώτατο όριο ανέρχεται μόνο σε 2 000 DKK.

Ορισμένα είδη αστικών υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων οικογενειακού δικαίου, απαλλάσσονται από τα δικαστικά τέλη.

Στάδιο της αστικής δίκης στο οποίο οι διάδικοι οφείλουν να καταβάλλουν τα πάγια έξοδα

Όπως προαναφέρθηκε, ο ενάγων καταβάλλει δικαστικό τέλος κατά την κατάθεση της αγωγής.

Το συμπληρωματικό τέλος για τη συζήτηση στο ακροατήριο πρέπει να καταβληθεί μέχρις ότου οριστεί δικάσιμος, αλλά όχι περισσότερο από τρεις μήνες πριν τη συζήτηση της υπόθεσης.

Πάγια έξοδα σε ποινικές δίκες

Πάγια δικαστικά έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Στις ποινικές υποθέσεις συνήθως δεν επιβάλλονται δικαστικά τέλη. Εντούτοις, μικρός αριθμός ποινικών υποθέσεων διώκονται **κατ' έγκληση**, οπότε σε μια τέτοια περίπτωση εφαρμόζονται οι κανόνες που ισχύουν σχετικά με τα δικαστικά τέλη στις αστικές υποθέσεις.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές δίκες

Πάγια δικαστικά έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές δίκες

Οι συνταγματικές υποθέσεις εκδικάζονται είτε ως αστικές είτε ως ποινικές υποθέσεις. Δεν υπάρχουν ιδιαίτεροι κανόνες για τις συνταγματικές δίκες στη Δανία.

Πληροφορίες για τα δικαστικά έξοδα που πρέπει να παρέχονται από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Το άρθρο 16.8 του **Κώδικα δεοντολογίας του Δανικού Δικηγορικού Συλλόγου** (*Advokatsamfundets advokatetiske regler*) ορίζει τα εξής:

«Ο δικηγόρος προσπαθεί να επιτύχει την αποτελεσματικότερη από άποψη κόστους λύση για τη διαφορά του πελάτη, λαμβάνοντας υπόψη τις επιθυμίες και τις οδηγίες του».

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Δανία;

Πληροφορίες για τα έξοδα δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο του Δανικού δικηγορικού συλλόγου [Advokatsamfundet](#) και των Δανικών δικαστηρίων [Danmarks Domstole](#).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Δανία;

Οι πληροφορίες για τον προσδιορισμό των εξόδων διατίθενται στα δανικά και στα αγγλικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες για τη **διαμεσολάβηση** (*retsmægling*) δημοσιεύονται στην αρχική σελίδα του δικτυακού τόπου των Δανικών δικαστηρίων [Danmarks Domstole](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Δικτυακοί τόποι με πληροφορίες για τα έξοδα

Ο επίσημος δικτυακός τόπος της Δανικής διοίκησης δικαστηρίων [Domstolsstyrelsen](#) δημοσιεύει γενικές πληροφορίες για το **δανικό δικαστικό σύστημα** και λεπτομέρειες επικοινωνίας.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τη μέση χρονική διάρκεια των διαφόρων διαδικασιών;

Πληροφορίες για τη μέση χρονική διάρκεια των διαφόρων ειδών διαδικασιών στη Δανία δημοσιεύονται στον επίσημο δικτυακό τόπο των Δανικών δικαστηρίων [Danmarks Domstole](#).

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορώ να βρω αυτές τις πληροφορίες;

Συνήθως, οι πληροφορίες που δημοσιεύονται περιλαμβάνουν τον ΦΠΑ.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Το εισοδηματικό κατώτατο όριο για τη νομική συνδρομή αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο. Το 2019 ίσχυαν τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

- Άγαμος: 329 000 DKK
- Έγγαμος ή άτομο που έχει συνάψει παρόμοια σχέση: 418 000 DKK
- Ποσό που προστίθεται για κάθε παιδί: 57 000 DKK.

Όλοι, ανεξαρτήτως εισοδήματος, έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν βασικές νομικές συμβουλές προφορικά και δωρεάν από τους οργανισμούς νομικής συνδρομής (*advokatvagten* and *retshjælpen*).

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους εναγόμενους

Το δικαίωμα του εναγομένου για νομική εκπροσώπηση δεν εξαρτάται από το εισόδημα, αλλά από τη φύση της υπόθεσης. Γενικά, η αμοιβή του συνηγόρου καταβάλλεται από τον εναγόμενο, εφόσον κριθεί ένοχος, ανεξαρτήτως του ύψους των εισοδημάτων του.

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Το δικαίωμα του θύματος για νομική εκπροσώπηση δεν εξαρτάται από το εισόδημα, αλλά από τη φύση της υπόθεσης. Σύμφωνα με το άρθρο 741 (α) του **νόμου περί διοίκησης της δικαιοσύνης**, οι κυριότερες περιπτώσεις στις οποίες τα θύματα δικαιούνται νομικής εκπροσώπησης είναι οι υποθέσεις βίας και τα σεξουαλικά αδικήματα. Σε αυτές τις καταστάσεις, η αμοιβή του δικηγόρου καταβάλλεται από το Δημόσιο.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στα θύματα

Βλέπε την παραπάνω απάντηση σχετικά με το εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στους εναγόμενους

Βλέπε την παραπάνω απάντηση σχετικά με το εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους εναγόμενους.

Υπάρχουν δικαστικές διαδικασίες που διεξάγονται ατελώς;

Όπως προαναφέρθηκε (βλ. απάντηση για τα πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές δίκες), ορισμένες αστικές υποθέσεις απαλλάσσονται ολοσχερώς από δικαστικά τέλη. Εντούτοις, κατά τη διάρκεια της δίκης μπορεί να χρειαστεί να καταβληθούν άλλα έξοδα (για παράδειγμα, αμοιβές δικηγόρων).

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Οι κανόνες για την επιστροφή των εξόδων σε αστικές υποθέσεις περιέχονται στο Κεφάλαιο 30 του **νόμου περί διοίκησης της δικαιοσύνης**.

Κατά γενικό κανόνα, ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να καταβάλει τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη. Εντούτοις, σε ειδικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει είτε ότι ο ηττηθείς διάδικος δεν χρειάζεται να καταβάλει τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη είτε ότι οφείλει να καταβάλει μέρος μόνο των εξόδων αυτών.

Το δικαστήριο επιδικάζει μόνο τα έξοδα που είναι απαραίτητα για τον πρόσφορο χειρισμό της υπόθεσης.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Ο ενάγων βαρύνεται με την αμοιβή του εμπειρογνώμονα αν ζήτησε τη γνώμη του για συγκεκριμένο ζήτημα.

Όταν ολοκληρωθεί η υπόθεση, το δικαστήριο αποφασίζει αν ο ενάγων θα πρέπει να καταβάλει την αμοιβή του εμπειρογνώμονα. Αυτό εξαρτάται από την έκβαση της υπόθεσης.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Κατά γενικό κανόνα, τα έξοδα διερμηνείας στις αστικές υποθέσεις βαρύνουν τους διαδίκους. Στις ποινικές υποθέσεις, τα έξοδα διερμηνείας καταβάλλονται από το δημόσιο.

Σχετικά έγγραφα

Έκθεση της Δανίας για τη διαφάνεια των δικαστικών εξόδων

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 27/08/2019

Κόστος της διαδικασίας - Γερμανία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Γερμανία. Για λεπτομερέστερη ανάλυση των δικαστικών εξόδων, συμβουλευθείτε τις ακόλουθες περιπτώσιολογικές μελέτες:

📄 [Οικογενειακό δίκαιο - διαζύγιο](#)

📄 [Οικογενειακό δίκαιο – επιμέλεια των τέκνων](#)

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Στη Γερμανία δεν υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες δικηγόρων.

Στη Γερμανία, οι αμοιβές των δικηγόρων χρεώνονται είτε σύμφωνα με τον νόμο σχετικά με τις αμοιβές των δικηγόρων [Rechtsanwaltsvergütungsgesetz] (RVG) είτε βάσει συμφωνιών για την αμοιβή. Καταρχήν, οι συμφωνίες για την αμοιβή αποτελούν πάντοτε εναλλακτική των χρεώσεων που προβλέπονται από τον νόμο. Πρέπει, ωστόσο, να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις του άρθρου 49β του ομοσπονδιακού δικηγορικού κώδικα [Bundesrechtsanwaltsordnung] (BRAO) και τα άρθρα 3α έως 4β του νόμου σχετικά με τις αμοιβές των δικηγόρων. Ειδικότερα, εάν ο δικηγόρος εκπροσωπήσει τον πελάτη στο δικαστήριο, η συμφωνηθείσα αμοιβή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από την προβλεπόμενη στον νόμο. Αμοιβή υψηλότερη από την προβλεπόμενη στον νόμο μπορεί να συμφωνηθεί οποτεδήποτε.

Το **παράρτημα αμοιβών** που επισυνάπτεται στον RVG (παράρτημα 1 του RVG) ορίζει είτε **πάγιες αμοιβές** είτε **εύρη αμοιβών** που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένες εργασίες. Το ύψος της αμοιβής καθορίζεται συνήθως διά παραπομπής στην **αξία της απαίτησης**. Τα εύρη των αμοιβών που βασίζονται στην αξία της απαίτησης ορίζουν τον ανώτατο και τον κατώτατο συντελεστή της πληρωτέας αμοιβής. Τα συγκεκριμένα ύψη των αμοιβών που βασίζονται στην αξία της απαίτησης προβλέπονται στον πίνακα αμοιβών (παράρτημα 2 του RVG). Σε κάθε περίπτωση, η προσήκουσα αμοιβή από το οριζόμενο εύρος πρέπει να καθορίζεται με δίκαιο και εύλογο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις, και ειδικότερα το αντικείμενο και τη δυσκολία του έργου που αναλαμβάνεται, τη σημασία της υπόθεσης και το εισόδημα και την οικονομική κατάσταση του πελάτη. Εάν ο δικηγόρος αναλαμβάνει συγκεκριμένο κίνδυνο ευθύνης, το γεγονός αυτό μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη στην εκτίμηση της αμοιβής του. Εύρη αμοιβών, με καθορισμένο από τον νόμο ανώτατο και κατώτατο όριο, εφαρμόζονται σε ορισμένους ειδικούς τομείς, και ειδικότερα στις ποινικές υποθέσεις και σε υποθέσεις κοινωνικού δικαίου.

Δικαστικοί επιμελητές

Οι δικαστικοί επιμελητές [Gerichtsvollzieher] χρεώνουν μόνον τα έξοδα που προβλέπονται στον **νόμο περί εξόδων δικαστικών επιμελητών** [Gerichtsvollzieherkostengesetz] (GvKostG). Για κάθε μεμονωμένη πράξη που εκτελεί ο δικαστικός επιμελητής προβλέπεται **συγκεκριμένη αμοιβή**.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Το δικαστήριο εισπράττει κανονικά ένα **διαδικαστικό τέλος** βασισμένο στην **αξία της απαίτησης**. Για τις **αστικές υποθέσεις** αυτό ρυθμίζεται από τον **νόμο περί δικαστικών εξόδων** [Gerichtskostengesetz] (GKG) και από τον **νόμο περί δικαστικών εξόδων σε οικογενειακές υποθέσεις** [Gesetz über Gerichtskosten in Familiensachen] (FamGKG). Οι συντελεστές των τελών καθορίζονται στο παράρτημα των εξόδων (παράρτημα 1 του σχετικού νόμου). Τα συγκεκριμένα ύψη των τελών βάσει της αξίας της απαίτησης προβλέπονται στον πίνακα αμοιβών (παράρτημα 2 του σχετικού νόμου). Σε γενικές αστικές υποθέσεις και σε υποθέσεις

οικογενειακών διαφορών, ειδικότερα δε σε υποθέσεις διατροφής, ο συντελεστής του διαδικαστικού τέλους είναι **3,0**, και σε υποθέσεις γαμικών διαφορών **2,0**. Σε υποθέσεις που αφορούν τις σχέσεις γονέων και τέκνων, και ειδικότερα γονική μέριμνα και επικοινωνία, ο συντελεστής του τέλους είναι **0,5**. Η διαδικαστική αξία καθορίζεται ως ακολούθως:

- Σε **υποθέσεις γαμικών διαφορών**, η διαδικαστική αξία καθορίζεται με διακριτική ευχέρεια λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, και ειδικότερα το μέγεθος και τη σημασία της υπόθεσης και το εισόδημα και την οικονομική κατάσταση των συζύγων. Τα δικαστήρια αξιολογούν συνήθως τη διαδικαστική αξία λαμβάνοντας υπόψη το τριπλάσιο του καθαρού εισοδήματος αμφοτέρων των συζύγων.
- Σε **υποθέσεις οικογενειακών διαφορών** η αξία καθορίζεται συνήθως από την αξία της απαίτησης· σε **υποθέσεις διατροφής**, λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο καταβαλλόμενο ποσό διατροφής για το ύψος καταβολής διατροφής στο μέλλον στα έξοδα συμπεριλαμβάνονται οι καθυστερήσεις υποβολής των αιτήσεων.
- Σε **υποθέσεις που αφορούν τις σχέσεις γονέων και τέκνων**, και ειδικότερα γονική μέριμνα και επικοινωνία, η διαδικαστική αξία ορίζεται σε 3 000 ευρώ.

Για την **εκπροσώπηση από δικηγόρο στο δικαστήριο**, εάν δεν έχει συναφθεί συμφωνία για την αμοιβή, χρεώνεται **αμοιβή βάσει της αξίας**. Η αξία αντιστοιχεί συνήθως στη διαδικαστική αξία που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των δικαστικών εξόδων. Ο νόμος σχετικά με τις αμοιβές των δικηγόρων ορίζει αναλυτικά, ανάλογα με τον τύπο της σχετικής διαδικασίας, ποιες αμοιβές εφαρμόζονται και με ποιους συντελεστές. Τα συγκεκριμένα ύψη των αμοιβών που βασίζονται στην αξία της απαίτησης αναφέρονται στον πίνακα αμοιβών στο παράρτημα 2 του RVG. Στις αστικές διαδικασίες σε πρώτο βαθμό, ο δικηγόρος εισπράττει κανονικά μια **διαδικαστική αμοιβή** με συντελεστή **1,3** και μια **αμοιβή για την εκδίκαση της υπόθεσης** με συντελεστή **1,2**. Εάν ο δικηγόρος συμβάλει στην επίτευξη **διακανονισμού** μεταξύ των μερών, εισπράττει ειδική **αμοιβή διακανονισμού** για τις υπηρεσίες του, με συντελεστή **1,0** σε πρώτο βαθμό.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Σε **γενικές αστικές υποθέσεις, υποθέσεις διατροφής και υποθέσεις γαμικών διαφορών**, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να καταβάλλονται ταυτόχρονα με την **υποβολή της αίτησης ή την άσκηση της απαίτησης**. Σε **οικογενειακές υποθέσεις**, καταβάλλονται **σ το τέλος** της διαδικασίας. Εκτός εάν συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, η αμοιβή του δικηγόρου καταβάλλεται καταρχήν με τη λήξη της εντολής του. Ωστόσο, ο δικηγόρος δικαιούται εκ του νόμου προκαταβολή.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Σε ποινικές υποθέσεις, τα δικαστικά έξοδα εισπράττονται μόνον όταν επιβληθεί η **οριστική ποινή** στον κατηγορούμενο. Το επίπεδο της αμοιβής καθορίζεται διά παραπομπής στην επιβληθείσα ποινή και κυμαίνεται από **120 ευρώ** έως **900 ευρώ**. Εάν δεν έχει συναφθεί συμφωνία σχετικά με την αμοιβή, ο δικηγόρος, είτε πρόκειται για τον συνήγορο υπεράσπισης είτε για τον εκπρόσωπο της πολιτικής αγωγής, εισπράττει αμοιβή σε συγκεκριμένα ορόσημα της υπόθεσης που καθορίζονται βάσει ενός πλαισίου, το οποίο ο νόμος προβλέπει ότι πρέπει να καταρτισθεί για τον σκοπό αυτό σε κάθε υπόθεση.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται **μετά** την επιβολή της **οριστικής ποινής**. Εκτός εάν συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, η αμοιβή του δικηγόρου καταβάλλεται καταρχήν με τη λήξη της εντολής του. Ωστόσο, ο δικηγόρος δικαιούται εκ του νόμου προκαταβολή.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Με εξαίρεση τυχόν έξοδα που εφαρμόζονται σε περίπτωση άσκησης προφανώς αβάσιμης αγωγής, δεν υπάρχουν δικαστικά έξοδα για τις διαδικασίες ενώπιον του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου [Bundesverfassungsgericht] (άρθρο 34 του νόμου περί του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου [Bundesverfassungsgerichtsgesetzes]). Δικηγόρος [Rechtsanwalt] απαιτείται μόνον εφόσον πραγματοποιηθεί ακρόαση ενώπιον του δικαστηρίου (άρθρο 22 του νόμου περί του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου).

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Εκτός εάν συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, η αμοιβή του δικηγόρου καταβάλλεται καταρχήν **με τη λήξη της εντολής του**. Ωστόσο, ο δικηγόρος δικαιούται εκ του νόμου προκαταβολή.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Ο δικηγόρος υποχρεούται να παράσχει στον πελάτη **διεξοδικές πληροφορίες** και **συμβουλές**, και πρέπει να προτείνει στον πελάτη τον ασφαλέστερο και λιγότερο επικίνδυνο τρόπο για την επίτευξη του επιθυμητού σκοπού. Ο δικηγόρος πρέπει επίσης να επισημάνει **τυχόν κινδύνους** που εμπλέκονται στην υπόθεση, ώστε ο πελάτης να είναι σε θέση να λάβει απόφαση μετά γνώσεως της κατάστασης. Η έκταση των πληροφοριών που πρέπει να παρασχεθούν εξαρτάται από την αντίληψη του δικηγόρου σχετικά με το τι πρέπει να γνωρίζει ο πελάτης. Ο δικηγόρος πρέπει να **απαντά στις ερωτήσεις του πελάτη πλήρως και ειλικρινώς**. Προτού η υπόθεση οδηγηθεί στο δικαστήριο, ο δικηγόρος πρέπει να καταστήσει σαφείς τις προοπτικές και τους κινδύνους της δικαστικής εκδίκασης της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που αφορούν τα έξοδα και των πιθανοτήτων επιτυχίας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις ο δικηγόρος έχει **ειδική υποχρέωση να παράσχει πληροφορίες**:

- Εάν η αμοιβή του δικηγόρου βασίζεται στην **αξία της απαίτησης**, υποχρεούται να επισημάνει το γεγονός αυτό προτού λάβει εντολή να ενεργήσει (άρθρο 49β παράγραφος 5 του ομοσπονδιακού δικηγορικού κώδικα).
- Εάν συναφθεί **συμφωνία σχετικά με την αμοιβή του δικηγόρου**, αυτός υποχρεούται να επισημάνει ότι, εάν επιδικασθούν έξοδα, θα επιστραφεί μόνον η αμοιβή που προβλέπεται από τον νόμο (άρθρο 3α παράγραφος 1 εδάφιο 3 του νόμου σχετικά με τις αμοιβές των δικηγόρων).
- Εάν ο δικηγόρος συμφωνήσει με τον πελάτη ότι θα λάβει **αμοιβή βασισμένη στην έκβαση της δίκης**, ο δικηγόρος πρέπει να επιστήσει την προσοχή του πελάτη στο γεγονός ότι η συμφωνία δεν αφορά τυχόν άλλα έξοδα τα οποία ο πελάτης μπορεί να υποχρεωθεί να καταβάλει (άρθρο 4α παράγραφος 3 εδάφιο 2 του νόμου σχετικά με τις αμοιβές των δικηγόρων).
- Πριν από τη σύναψη συμφωνίας εκπροσώπησης ενός πελάτη σε διαδικασίες σε πρώτο βαθμό ενώπιον **δικαστηρίου εργατικών διαφορών**, ο δικηγόρος πρέπει να επιστήσει την προσοχή του πελάτη στο γεγονός ότι τα δικηγορικά έξοδα δεν επιστρέφονται (άρθρο 12α παράγραφος 1 εδάφιο 2 του νόμου περί δικαστηρίων εργατικών διαφορών [Arbeitsgerichtsgesetz]).

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Γερμανία;

Τα κείμενα των νόμων που αφορούν τα έξοδα μπορούν να αγοραστούν σε βιβλιοπωλεία ή είναι διαθέσιμα στην τελευταία τους έκδοση, δωρεάν, στο Διαδίκτυο.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Γερμανία;

Οι πληροφορίες διατίθενται στα γερμανικά.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Πρόσβαση στις [τελευταίες εκδόσεις γερμανικών νόμων](#) παρέχεται από τον επίσημο δικτυακό τόπο του ομοσπονδιακού υπουργείου Δικαιοσύνης. Οι διάφοροι νόμοι που αφορούν τα έξοδα μπορούν να τηλεφορτωθούν καταχωρώντας την αντίστοιχη συντομογραφία τους (GKG, FamGKG, GvKostG και RVG).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Η Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία [Statistisches Bundesamt] παράγει **ετήσια σειρά στατιστικών δημοσιεύσεων** σχετικά με τη διοίκηση της δικαιοσύνης. Για παράδειγμα, η **σειρά 10, υποσειρά 2.1** περιέχει στοιχεία σχετικά με τη **διάρκεια των αστικών διαδικασιών σε ολόκληρη τη Γερμανία**, καταναμημένα ανά ομόσπονδο κρατίδιο και ανά περιφέρεια Oberlandesgericht [εφετείου]. Χωριστά στοιχεία παρέχονται για τα ειρηνοδικεία [Amtsgerichte] και τα πρωτοδικεία [Landgerichte], αφενός, και για τα Oberlandesgerichte, αφετέρου, καθώς και για τις διαδικασίες σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό. Η σειρά δεν περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρονική διάρκεια των διαδικασιών σε διαφορετικούς τύπους υποθέσεων.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Στην αγορά πωλούνται βιβλία με πίνακες που παρουσιάζουν τον **μέσο κίνδυνο κόστους στις αστικές διαδικασίες**.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχεται αυτή η πληροφορία; Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Τα δικαστήρια και οι δικαστικοί επιμελητές δεν υποχρεούνται στην καταβολή φόρου κύκλου εργασιών. Ο συντελεστής του φόρου κύκλου εργασιών που εφαρμόζεται στους δικηγόρους είναι 19% και δεν περιλαμβάνεται στην αμοιβή τους. Χρεώνεται χωριστά ως έξοδο.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Σε διάδικο, ο οποίος αδυνατεί, εξαιτίας της προσωπικής και οικονομικής του καταστάσεως, να καταβάλει ολικώς, μερικώς ή σε δόσεις τα δικαστικά έξοδα, παρέχεται, κατόπιν αιτήσεώς του, νομική συνδρομή, εφόσον η σκοπούμενη προσφυγή στη δικαιοσύνη ή η αντίκρουση της αγωγής έχει αρκετές πιθανότητες ευδοκιμήσεως και εφόσον δεν υφίστανται ενδείξεις στρεψοδικίας. Ο ενάγων δύναται, ωστόσο, να κάνει χρήση των περιουσιακών του στοιχείων σε εύλογο πλαίσιο. Ανάλογα με το επίπεδο του εισοδήματος του ενάγοντος, νομική συνδρομή μπορεί να χορηγηθεί ως **πλήρης επιδότηση** χωρίς υποχρέωση επιστροφής ή, εναλλακτικά, με υποχρέωση επιστροφής **με δόσεις**. Το ομοσπονδιακό υπουργείο Δικαιοσύνης παρέχει ένα δωρεάν φυλλάδιο με τίτλο «Νομικές συμβουλές και νομική συνδρομή» [Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe], το οποίο περιέχει απαντήσεις στις συχνότερες ερωτήσεις, μαζί με παραδείγματα.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Τα όρια εισοδήματος **δεν εφαρμόζονται** στους υπόπτους ή στους κατηγορούμενους. Η νομική συνδρομή ρυθμίζεται από άλλα κριτήρια.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Η χορήγηση νομικής συνδρομής υπόκειται σε **κατώτατα όρια εισοδήματος**. Αυτά είναι ευέλικτα και καθορίζονται διά παραπομπής στο αναμενόμενο κόστος της υπόθεσης, αφενός, και στην κοινωνική κατάσταση του ενάγοντος, αφετέρου (υποχρεώσεις διατροφής, έξοδα στέγασης). Νομική συνδρομή χορηγείται επίσης με **δόσεις**.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Τα θύματα ορισμένων σοβαρών εγκλημάτων μπορούν να ζητήσουν τον δωρεάν διορισμό νομικού συμβούλου στην υπόθεσή τους, ανεξάρτητα από την οικονομική κατάστασή τους.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Η νομική συνδρομή για υπόπτους/κατηγορούμενους (ορισμός συνηγόρου υπεράσπισης από το δικαστήριο) δεν υπόκειται σε όρια εισοδήματος, αλλά σε νομικές **προϋποθέσεις**. Αυτές συνδέονται πρωτίστως με τη σοβαρότητα του αδικήματος, τις επαπειλούμενες νομικές συνέπειες (όπως απαγόρευση άσκησης ενός επαγγέλματος ή εγκλεισμός σε ψυχιατρικό και νευρολογικό νοσοκομείο), το κατά πόσον ο κατηγορούμενος είναι προφυλακισμένος ή τελεί υπό αστυνομική συνοδεία ως υπόδικος, το κατά πόσον ο προηγούμενος συνήγορος υπεράσπισης παύθηκε από τα καθήκοντά του, την πολυπλοκότητα των πραγματικών περιστατικών και της νομικής κατάστασης, και το κατά πόσον ο κατηγορούμενος δεν είναι σε θέση να υπερασπισθεί τον εαυτό του.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Βάσει του **άρθρου 183 του νόμου περί δικαστηρίων κοινωνικών υποθέσεων (SGG)**, οι διαδικασίες ενώπιον των συγκεκριμένων δικαστηρίων **δεν συνεπάγονται κανένα έξοδο για τα άτομα που δικαιούνται επιδομάτων** (δηλαδή ασφαλισμένους, άτομα που λαμβάνουν επιδόματα, συμπεριλαμβανομένων επιδομάτων επιζώντος, αναπήρους και τους εξαρτώμενους από αυτούς, υπό τον όρο ότι εμπλέκονται υπό τις αντίστοιχες ιδιότητές τους σε δικαστικές διαδικασίες ως ενάγοντες ή εναγόμενοι). Οι ενάγοντες και οι εναγόμενοι σε διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων κοινωνικών υποθέσεων οι οποίοι δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες αυτές πρέπει να πληρώσουν ένα **πάγιο τέλος** σύμφωνα με το **άρθρο 184 του SGG (150 ευρώ για τις διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων κοινωνικών υποθέσεων [Sozialgerichte], 225 ευρώ για τις διαδικασίες ενώπιον των εφετειών κοινωνικών υποθέσεων [Landessozialgerichte], 300 για τις διαδικασίες ενώπιον του ομοσπονδιακού δικαστηρίου κοινωνικών υποθέσεων [Bundessozialgericht]). Το άρθρο 197α του SGG προβλέπει εξαιρέσεις από τους ειδικούς αυτούς κανόνες, σύμφωνα με τις οποίες τα έξοδα που καταβάλλονται συνήθως βάσει του νόμου περί δικαστικών εξόδων εφαρμόζονται επίσης σε διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων κοινωνικών υποθέσεων, εάν ούτε ο ενάγων ούτε ο εναγόμενος στην υπόθεση συγκαταλέγονται στα πρόσωπα που αναφέρονται στο **άρθρο 183 του SGG**.**

Οι ακόλουθες ρυθμίσεις ισχύουν στις **ποινικές διαδικασίες**: εάν ο κατηγορούμενος αθωωθεί ή εάν η υπόθεση δεν εκδικασθεί ή εάν η διαδικασία κατά του κατηγορούμενου λήξει, τα έξοδα (δημόσια δαπάνη) και οι δαπάνες που αναλήφθηκαν αναγκαστικά από τον κατηγορούμενο πληρώνονται καταρχήν από το δημόσιο ταμείο.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να καταβάλει τα έξοδα του αντιδίκου του, εφόσον αυτά ήταν αναγκαία για την ομαλή διεξαγωγή της δίκης, δηλαδή τις **νόμιμες δικηγορικές αμοιβές** και τα **έξοδα ταξιδιού** του αντιδίκου, συμπεριλαμβανομένου τυχόν **διαφυγόντος κέρδους** λόγω της παρουσίας στο δικαστήριο.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Οι εμπειρογνώμονες που καλούνται από το δικαστήριο λαμβάνουν ωριαία αποζημίωση, η οποία καθορίζεται από τον νόμο περί δικαστικών αμοιβών και αποζημιώσεων [Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz] (JVEG) και πρέπει να καταβληθεί από τους διαδίκους.

Τα έξοδα ενός εμπειρογνώμονα που **προσλαμβάνεται** από έναν διάδικο εν όψει της δίκης **δεν περιλαμβάνονται στα διαδικαστικά έξοδα** για τα οποία αποφασίζεται επιστροφή μέσω δικαστικής απόφασης. Επομένως, τα έξοδα αυτά πρέπει να **απαιτηθούν χωριστά**. Εάν ο διάδικος προσέλαβε έναν εμπειρογνώμονα για την παροχή συμβουλών κατά τη διάρκεια της δίκης, η επιστροφή των εξόδων εξαρτάται από την αναγκαιότητα του εμπειρογνώμονα στη συγκεκριμένη υπόθεση. Τα έξοδα ενός εμπειρογνώμονα που προσλαμβάνεται από το δικαστήριο για να παράσχει στοιχεία στη δίκη καταβάλλονται από τον ηττηθέντα διάδικο ή, εάν αμφότεροι οι διάδικοι κέρδισαν τη δίκη εν μέρει, καθένας πρέπει να καταβάλει το μερίδιό του από τα έξοδα με κριτήριο το ποσοστό της νίκης και της ήττας τους.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι διερμηνείς και οι μεταφραστές που **προσλαμβάνονται από το δικαστήριο** λαμβάνουν την αμοιβή που προβλέπεται στον νόμο περί δικαστικών αμοιβών και αποζημιώσεων [Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz] (JVEG). Η αμοιβή καταβάλλεται από τους διαδίκους. Οι διερμηνείς αμείβονται βάσει **ωριαίας αμοιβής**: οι μεταφραστές εισπράττουν **αμοιβή ανά γραμμή κειμένου**.

Στις **ποινικές διαδικασίες**, τα έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης για τους κατηγορούμενους ή τους ενδιαφερομένους καταβάλλονται συνήθως από το δημόσιο ταμείο, υπό τον όρο ότι είναι αναγκαία για την υπεράσπιση ή για την άσκηση δικονομικών δικαιωμάτων.

Σχετικοί σύνδεσμοι

- [🔗 Γερμανικό ομοσπονδιακό υπουργείο Δικαιοσύνης](#)
- [🔗 Ομάδα διαμεσολάβησης της ένωσης γερμανών δικηγόρων](#)
- [🔗 Ομοσπονδιακή Ένωση Οικογενειακής Διαμεσολάβησης](#)
- [🔗 Ομοσπονδιακή Ένωση Διαμεσολάβησης](#)
- [🔗 Ομοσπονδιακή Ένωση Διαμεσολάβησης σε οικονομικό και εργασιακό περιβάλλον](#)
- [🔗 Δικτυακός τόπος της Centrale für mediation GmbH & Co. KG](#)
- [🔗 Διαμεσολαβητής ιδιωτικών τραπεζών](#)
- [🔗 Διαμεσολαβητής δημόσιων τραπεζών](#)
- [🔗 Συμβούλιο διαβούλευσης της γερμανικής Κεντρικής Τράπεζας](#)
- [🔗 Διαμεσολαβητής του γερμανικού ομίλου συνεταιριστικών τραπεζών](#)
- [🔗 Διαμεσολαβητής ιδιωτικών κτηματικών τραπεζών \(Bausparkassen\)](#)
- [🔗 Διαμεσολαβητής περιφερειακών κτηματικών τραπεζών \(Landesbausparkassen\)](#)
- [🔗 Επιγραμμική επίλυση διαφορών σε υποθέσεις διαδικτυακού εμπορίου](#)
- [🔗 Συμβουλευτικές επιτροπές και συμβούλια συνδιαλλαγής των ιατρικών συλλόγων](#)
- [🔗 Συμβούλιο συνδιαλλαγής σε θέματα κινητικότητας](#)
- [🔗 Συμβούλιο συνδιαλλαγής σε τουριστικά θέματα](#)
- [🔗 Συμβούλιο συνδιαλλαγής σε θέματα τοπικών μεταφορών της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας](#)
- [🔗 Διαμεσολαβητής σε θέματα ιδιωτικής ασφάλισης υγείας και ασφάλισης για μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα](#)
- [🔗 Συμβούλιο συνδιαλλαγής της γερμανικής ομοσπονδιακής ένωσης γραφείων κηδειών](#)

- ☒ Συμβούλιο συνδιαλλαγής της ομοσπονδιακής υπηρεσίας δικτύων
- ☒ Διαμεσολαβητής σε κτηματομεσιτικά θέματα της γερμανικής ένωσης κτηματομεσιτών
- ☒ Συμβούλια διαιτησίας των εμπορικών και επαγγελματικών επιμελητηρίων
- ☒ Συμβούλιο συναίνεσης σε αμοιβές και τέλη
- ☒ Κεντρική γερμανική ένωση εμπόρων αυτοκινήτων
- ☒ τελευταίες εκδόσεις γερμανικών νόμων

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 1 – οικογενειακό δικαιο – διαζύγιο - Γερμανία

 Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (διαζύγιο), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν το μέρος που υποβάλλει αίτηση διαζυγίου σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: ένα ζευγάρι παντρεύεται. Στη συνέχεια, χωρίζει και συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Δύο υπήκοοι του ίδιου κράτους μέλους (κράτος μέλος Α) παντρεύονται. Ο γάμος τελείται στο κράτος μέλος Α. Μετά τον γάμο, το ζευγάρι μετακομίζει με σκοπό τη διαμονή και εργασία σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Β), όπου και αποκτά νόμιμη κατοικία. Λίγον χρόνο μετά, το ζευγάρι χωρίζει, και η γυναίκα επιστρέφει στο κράτος μέλος Α, ενώ ο άνδρας παραμένει στο κράτος μέλος Β. Το ζευγάρι συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου. Αμέσως μετά την επιστροφή της στο κράτος μέλος Α, η σύζυγος υποβάλλει αίτηση διαζυγίου ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους Β.

Έξοδα στη Γερμανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια και άσκησης ένδικων μέσων

	Δικαστήριο	Ένδικα μέσα
Περιπτωσιολογική μελέτη	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα
Περίπτωση Α	Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία	Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία
Περίπτωση Β		

Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία

Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία

Έξοδα δικηγόρου

Δικηγόρος

Περιπτωσιολογική μελέτη

Μέσος όρος εξόδων

Περίπτωση A Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία

Περίπτωση B Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων και παροχή ασφάλειας ή εγγύησης

Αποζημίωση μαρτύρων

Ασφάλεια ή εγγύηση

Περιπτωσιολογική μελέτη

Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;

Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και πότε και πώς εφαρμόζεται;

Περίπτωση A Ναι, αλλά συνήθως δεν απαιτούνται μάρτυρες.

Όχι

Περίπτωση B Ναι, αλλά συνήθως δεν απαιτούνται μάρτυρες.

Όχι

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Νομική συνδρομή

Επιστροφή εξόδων

Περιπτωσιολογική μελέτη

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;

Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;

Εάν δεν προβλέπεται ολική επιστροφή, τι ποσοστό επιστρέφεται συνήθως;

Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η νομική συνδρομή πρέπει να επιστραφεί στον οργανισμό που τη χορήγησε;

Περίπτωση A Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία

Ναι

Το ήμισυ

Εάν το εισόδημα και η οικονομική κατάσταση του ατόμου βελτιωθούν και σε περίπτωση πληρωμής με δόσεις.

Περίπτωση B

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Μετάφραση

Διερμηνεία

Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνοριακές διαφορές;

Περιπτωσιολογική μελέτη

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Περιγραφή

Περίπτωση Α

Περίπτωση Β	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	Συνήθως 1,85 ευρώ ανά 55 χαρακτήρες συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	55 ευρώ/ώρα συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Επίδοση εγγράφων στο εξωτερικό
-------------	--	---	---	---	-----------------------------------

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 2 – οικογενειακό δικαιο – επιμέλεια των τεκνών - Γερμανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (επιμέλεια τέκνων), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή με αίτημα τον περιορισμό του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος Α: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος Β) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Αποκτούν μαζί ένα παιδί, αλλά αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους Β ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Α), πράγμα που επιτρέπεται με βάση τη δικαστική απόφαση, ενώ ο πατέρας παραμένει στο κράτος μέλος Β. Λίγα χρόνια αργότερα, η μητέρα υποβάλλει αγωγή στο κράτος μέλος Α με αίτημα τη μεταβολή του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Έξοδα στη Γερμανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτωσιολογική
μελέτη

Δικαστήριο

Ένδικα μέσα

Αρχικά δικαστικά έξοδα

Αρχικά δικαστικά έξοδα

Περίπτωση Α	44,50 ευρώ	Έφεση: 89,00 ευρώ
		Αναίρεση: 133,50 ευρώ
Περίπτωση Β	44,50 ευρώ	Έφεση: 89,00 ευρώ
		Αναίρεση: EUR 133,50 ευρώ

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περίπτωση	Δικηγόρος	Εμπειρογνώμονας		
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;	Κόστος
Περίπτωση Α	Όχι	Πρώτος βαθμός: 590,00 ευρώ	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	85,00 ευρώ ανά ώρα συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών
Περίπτωση Β	Όχι	Πρώτος βαθμός: 590,00 ευρώ	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	85,00 ευρώ ανά ώρα συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων

Περίπτωση	Αποζημίωση μαρτύρων	
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι	Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα
Περίπτωση Β	Ναι	Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περίπτωση	Νομική συνδρομή	Επιστροφή εξόδων	Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η νομική συνδρομή πρέπει να επιστραφεί στον οργανισμό που τη χορήγησε;
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	
Περίπτωση Α	Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία	Ναι	Εάν το εισόδημα και η οικονομική κατάσταση του ατόμου βελτιωθούν και σε περίπτωση πληρωμής με δόσεις.
Περίπτωση Β		Ναι	

Εξαρτάται από το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία

Εάν το εισόδημα και η οικονομική κατάσταση του ατόμου βελτιωθούν και σε περίπτωση πληρωμής με δόσεις.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυννορια διαφορές;	
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
Περίπτωση Α						
Περίπτωση Β	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	Συνήθως 1,85 ευρώ ανά 55 χαρακτηριστικές έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	55 ευρώ/ώρα συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Επίδοση εγγράφων στο εξωτερικό	

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτώσιολογική μελέτη 3 – οικογενειακό δικαιο – διατροφή - Γερμανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (διατροφή), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζητήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα. Η μόνη εκκρεμούσα αντιδικία αφορά το ποσό της διατροφής που ο πατέρας υποχρεούται να καταβάλλει στη μητέρα για τη συντήρηση και εκπαίδευση του παιδιού. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Υπόθεση Β – Διασυννοριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος Α: Δύο άτομα έχουν συζητήσει σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος Β) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Έχουν ένα παιδί τριών ετών. Έπειτα χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους Β ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα. Με τη σύμφωνη γνώμη του πατέρα, η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Α), όπου και αποκτούν νόμιμη κατοικία.

Εξακολουθεί να υπάρχει αντιδικία για ένα ζήτημα. Το ζήτημα αυτό αφορά το ποσό της διατροφής που ο πατέρας υποχρεούται να καταβάλλει στη μητέρα για τη συντήρηση και εκπαίδευση του παιδιού. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή για το συγκεκριμένο ζήτημα στο κράτος μέλος Α.

Έξοδα στη Γερμανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια και άσκησης ένδικων μέσων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικαστήριο	Ένδικα μέσα
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα
Περίπτωση Α	Εξαρτάται από το ύψος της ζητούμενης διατροφής	Εξαρτάται από το ύψος της ζητούμενης διατροφής
Περίπτωση Β	Εξαρτάται από το ύψος της ζητούμενης διατροφής	Εξαρτάται από το ύψος της ζητούμενης διατροφής

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

Περιπτώσιολογική μελέτη	Δικηγόρος		Δικαστικός επιμελητής		Εμπειρογνώμονας	
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι	Εξαρτάται από το ύψος της ζητούμενης διατροφής	Όχι	Εξαρτάται από το είδος του μέτρου εκτέλεσης	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	Βασίζεται ωριαίες τιμές, το ύψος διαφέρει ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας, κατά μέγιστο 10 ευρώ συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών
Περίπτωση Β	Ναι	Εξαρτάται από το ύψος της ζητούμενης διατροφής	Όχι	Εξαρτάται από το είδος του μέτρου εκτέλεσης	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	Βασίζεται ωριαίες τιμές, το ύψος διαφέρει ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας, κατά μέγιστο 10 ευρώ συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών

ας, κατά
μέγιστο 1
ευρώ συν
έξοδα και
φόρος
κύκλου
εργασιών

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων	
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι	Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα
Περίπτωση Β	Ναι	Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή	Επιστροφή εξόδων	Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η νομική συνδρομή πρέπει να επιστραφεί στον οργανισμό που τη χορήγησε;
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	
Περίπτωση Α	Εξαρτάται από το εισόδημα και την οικονομική κατάσταση	Ναι	Βελτίωση του εισοδήματος και της οικονομικής κατάστασης του προσώπου και σε περίπτωση πληρωμής με δόσεις
Περίπτωση Β	Εξαρτάται από το εισόδημα και την οικονομική κατάσταση	Ναι	Βελτίωση του εισοδήματος και της οικονομικής κατάστασης του προσώπου και σε περίπτωση πληρωμής με δόσεις

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση	Διερμηνεία	Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνοριακές διαφορές;		
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Περιγραφή
Περίπτωση Α					
Περίπτωση Β					

Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	Συνήθως 1,85 ευρώ ανά 55 χαρακτήρες συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου	55 ευρώ ανά ώρα συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Επίδοση εγγράφων στο εξωτερικό
---	---	---	---	--------------------------------

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 4 – εμπορικό δικαιο – συμβαση - Γερμανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δικαιο (συμβάσεις), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πωλητή σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Μία εταιρεία παρέδωσε αγαθά αξίας 20.000 ευρώ. Ο πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα.

Ο πωλητής αποφασίζει να υποβάλει αγωγή προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Μία εταιρεία της οποίας τα κεντρικά γραφεία βρίσκονται στο κράτος μέλος Β παραδίδει αγαθά αξίας 20.000 ευρώ σε έναν αγοραστή στο κράτος μέλος Α. Η σύμβαση υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους Β και έχει καταρτισθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους Β. Ο εν λόγω πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής, που βρίσκεται στο κράτος μέλος Α, θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα. Ο πωλητής αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος Α προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα, όπως ορίζει η σύμβαση που έχει συνάψει με τον αγοραστή.

Έξοδα στη Γερμανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια και άσκησης ένδικων μέσων

	Δικαστήριο	Ένδικα μέσα
Περιπτωσιολογική μελέτη		
	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα
Περίπτωση Α	864,00 ευρώ	Έφεση για πραγματικά και νομικά ζητήματα: 1 152,00 ευρώ Αναίρεση: 1 440,00 ευρώ

Περίπτωση Β 864,00 ευρώ

Έφεση για πραγματικά και νομικά ζητήματα:

1 152,00 ευρώ

Αναίρεση: 1 440,00 ευρώ

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονας			
Περιπτωσιολογική μελέτη	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Μέσος όρος εξόδων	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι	Πρώτος βαθμός: 1 950 ευρώ	Όχι	Εξαρτάται από το είδος του μέτρου εκτέλεσης	Όχι	Βασίζεται σε ωριαίες τιμές, το ύψος διαφέρει ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας, κατά μέγιστο 10€ ευρώ συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών
Περίπτωση Β	Ναι	Πρώτος βαθμός: 1 950 ευρώ	Όχι		Όχι	Βασίζεται σε ωριαίες τιμές, το ύψος διαφέρει ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας, κατά μέγιστο 10€ ευρώ συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων

Περιπτωσιολογική μελέτη	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος
Περίπτωση Α	Ναι	Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα

Περίπτωση Β

Ναι

Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

		Νομική συνδρομή		Επιστροφή εξόδων		
Περίπτωση λογική μελέτη		Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Πότε είναι η στήριξη πλήρης;	Υπάρχουν προϋποθέσεις;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η νομική συνδρομή πρέπει να επιστραφεί στον οργανισμό που τη χορήγησε;
Περίπτωση Α	Καταρχήν δεν παρέχεται νομική συνδρομή σε νομικά πρόσωπα εκτός της ΕΕ Γενικά προαπαιτούμενα: Εάν ο διάδικος δεν είναι οικονομικά ασφαλής (δηλαδή πένητας) και η σκοπούμενη αγωγή έχει πιθανότητες επιτυχίας και δεν είναι προφανώς αβάσιμη.	Εάν απομένουν λιγότερα από 15 ευρώ μετά την αφαίρεση των επιδομάτων για τον πένητα και τα μέλη της οικογένειάς του και μετά την αφαίρεση περαιτέρω εξόδων για στέγαση κ.λπ. Εάν δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, είναι δυνατόν να παρασχεθεί πλήρης στήριξη, αλλά θα πρέπει να επιστραφεί σε δόσεις· το ύψος των δόσεων εξαρτάται από το εναπομένον εισόδημα.	1. Αίτηση (δεν απαιτείται η ύπαρξη δικηγόρου για την υποβολή της αίτησης) 2. Η διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη 3. Βλέπε επίσης στήλη 1	Ναι, στον βαθμό που νίκησε	Έξοδα τα οποία δεν ήταν ουσιώδη για την προσήκουσα άσκηση της αγωγής ή για την υπεράσπιση	Βλέπε στήλη 2
Περίπτωση Β	Βλέπε περίπτωση Α ανωτέρω	Βλέπε περίπτωση Α ανωτέρω	Βλέπε περίπτωση Α ανωτέρω	Βλέπε περίπτωση Α ανωτέρω	Βλέπε περίπτωση Α ανωτέρω	Βλέπε περίπτωση Α ανωτέρω

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περίπτωση λογική μελέτη		Μετάφραση	Διερμηνεία	Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνοριακές διαφορές;	Περιγραφή

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία; Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία; Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Περίπτωση Α

Περίπτωση Β

Καταρχήν για όλα τα έγγραφα υπομνήματα προς το δικαστήριο και όλα τα έγγραφα που υποβάλλονται ως αποδείξεις. Το δικαστήριο μπορεί να μην διατάξει τη μετάφραση εγγράφων, εάν όλοι οι δικαστές που εκδικάζουν την υπόθεση κατανοούν τη γλώσσα.	Συνήθως 1,85 ευρώ ανά 55 χαρακτήρες συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Η γλώσσα του δικαστηρίου είναι η γερμανική· εάν όλοι οι ενδιαφερόμενοι κατέχουν καλά την ξένη γλώσσα, δεν απαιτείται η πρόσληψη διερμηνέα.	55 ευρώ ανά ώρα συν έξοδα και φόρος στο εξωτερικό κύκλου εργασιών	Επίδοση εγγράφων
---	---	--	---	------------------

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 5 – εμπορικό δικαιο – ευθυνη - Γερμανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δίκαιο (ευθύνη), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πελάτη σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης παραδίδει έναν θερμαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμαντήρα σε έναν πελάτη και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και των ασφαλιστικών εταιρειών, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης στο κράτος μέλος Β παραδίδει έναν θερμαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό στο κράτος μέλος Γ. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμαντήρα σε έναν πελάτη στο κράτος μέλος Α και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν συνάψει σύμβαση ασφάλισης, ο καθένας με ασφαλιστική εταιρεία του δικού του κράτους μέλους. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος Α κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και της ασφαλιστικής εταιρείας στο κράτος μέλος Α, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Έξοδα στη Γερμανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια και άσκησης ένδικων μέσων

	Δικαστήριο	Ένδικα μέσα
Περιπτώσιολογική μελέτη	Αρχικά δικαστικά έξοδα	Αρχικά δικαστικά έξοδα
Περίπτωση Α	Εξαρτάται από το ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης	Εξαρτάται από το ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης
Περίπτωση Β	Εξαρτάται από το ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης	Εξαρτάται από το ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, εμπειρογνώμονα

	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονας			
Περιπτώσιο-λογική μελέτη	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;			
	Μέσος όρος εξόδων	Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης	Κόστος			
Περίπτωση Α	Ναι	Εξαρτάται από το ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης	Όχι	Εξαρτάται από το είδος του μέτρου εκτέλεσης	Δεν είναι υποχρεωτική εκ του νόμου, αλλά εξαρτάται από το κατά πόσον το δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να καλέσει έναν εμπειρογνώμονα. Εάν ναι, κάτι τέτοιο είναι πολύ πιθανό να συμβεί στην πράξη.	Βασίζεται στις τιμές, το ύψος διαφέρει ανι τον τομέα δραστηριότη κατά μέγιστι ευρώ συν έι εργασιών
Περίπτωση Β	Ναι	Εξαρτάται από το ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης	Όχι	Εξαρτάται από το είδος του μέτρου εκτέλεσης	Βλέπε ανωτέρω	Βασίζεται στις τιμές, το ύψος διαφέρει ανι τον τομέα δραστηριότη κατά μέγιστι ευρώ συν έι

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων

Περιπτώσιολογική μελέτη	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;		Κόστος
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	
Περίπτωση Α	Ναι		Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα
Περίπτωση Β	Ναι		Διαφυγόν κέρδος κατά μέγιστο 17 ευρώ ανά ώρα, έξοδα ταξιδιού και άλλα έξοδα

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσιολογική ή μελέτη	Νομική συνδρομή		Επιστροφή εξόδων			
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις παρέχεται;	Πότε είναι η στήριξη πλήρης;	Υπάρχουν προϋποθέσεις;	Μπορεί ο διάδικος που νίκησε να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Ποια έξοδα δεν επιστρέφονται σε καμία περίπτωση;	Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η νομική συνδρομή επιστραφεί στον οργανισμό που χορήγησε;
Περίπτωση Α	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω
Περίπτωση Β	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Βλέπε περιπτώσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτώσιολογική μελέτη	Μετάφραση		Διερμηνεία		Υπάρχουν άλλα έξοδα που αφορούν ειδικά διασυνοριακές διαφορές;
	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	
Περίπτωση Α					Περιγραφή

Περίπτωση Β	Βλέπε περιπτωσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	Συνήθως 1,85 ευρώ ανά 55 χαρακτηριστικές συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Βλέπε περιπτωσιολογική μελέτη αριθ. 4 ανωτέρω	55 ευρώ ανά ώρα συν έξοδα και φόρος κύκλου εργασιών	Επίδοση εγγράφων στο εξωτερικό
--------------------	---	--	---	---	--------------------------------

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Κόστος της διαδικασίας - Εσθονία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [et](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στην Εσθονία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Νομικοί σύμβουλοι

Δεν υπάρχει κανονιστικό πλαίσιο για τις αμοιβές των νομικών συμβούλων στην Εσθονία.

Νομομαθείς

Δεν υπάρχει κανονιστικό πλαίσιο για τις αμοιβές των νομομαθών στην Εσθονία.

Συνήγοροι

Δεν υπάρχει κανονιστικό πλαίσιο για τις αμοιβές των συνηγόρων στην Εσθονία.

Δικαστικοί επιμελητές

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών στην Εσθονία ρυθμίζονται βάσει του [Νόμου περί δικαστικών επιμελητών](#). Η αμοιβή ενός δικαστικού επιμελητή μπορεί να περιλαμβάνει αμοιβή για την κίνηση διαδικασιών, την κύρια αμοιβή για τις διαδικασίες και πρόσθετη αμοιβή για ενέργειες εκτέλεσης. Οι δικαστικοί επιμελητές έχουν ακόμη το δικαίωμα να χρεώνουν αμοιβή για την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών.

Δικηγόροι

Δεν υπάρχει κανονιστικό πλαίσιο για τις αμοιβές των δικηγόρων στην Εσθονία. Καθορίζονται στη συμφωνία με τον πελάτη. Ο δικηγόρος ή το πρόσωπο που διευθύνει μια νομική εταιρεία κάνει την αρχική προσφορά στον πελάτη και του εξηγεί πώς προκύπτει η τιμή. Ο πελάτης καλύπτει τα απαραίτητα έξοδα με τα οποία επιβαρύνθηκε κατά την παροχή των νομικών υπηρεσιών ο δικηγόρος ή το πρόσωπο που διευθύνει τη νομική εταιρεία.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων στις αστικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους σε αστικές διαδικασίες περιλαμβάνουν:

- το κρατικό τέλος
- την ασφάλεια επί αναίρεσης
- την ασφάλεια για αίτηση ακύρωσης ερήμην απόφασης
- την ασφάλεια για το εκ νέου άνοιγμα της διαδικασίας ή την ανανέωση προθεσμίας
- την παράδοση διαδικαστικών εγγράφων από τους δικαστικούς επιμελητές
- τη δημοσίευση κλητεύσεων και ανακοινώσεων στο επίσημο έντυπο *Ametlikud Teadaanded* (Επίσημες Ανακοινώσεις) ή σε εφημερίδα
- τις αμοιβές εμπειρογνομόνων, διερμηνέων και μεταφραστών
- άλλα έξοδα της ακροαματικής διαδικασίας και εξωδικαστικά έξοδα.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Τα έξοδα που πρέπει να προκαταβάλλονται από τον διάδικο ο οποίος καταθέτει την αίτηση έναρξης των διαδικασιών ή εκτέλεσης διαδικαστικών πράξεων περιλαμβάνουν:

- το κρατικό τέλος
- την ασφάλεια επί αναίρεσης
- την ασφάλεια για αίτηση ακύρωσης ερήμην απόφασης
- την ασφάλεια για το εκ νέου άνοιγμα της διαδικασίας ή την ανανέωση προθεσμίας
- έξοδα παράδοσης διαδικαστικών εγγράφων από τους δικαστικούς επιμελητές
- τη δημοσίευση κλητεύσεων και ανακοινώσεων στο επίσημο έντυπο *Ametlikud Teadaanded* (Επίσημες Ανακοινώσεις) ή σε εφημερίδα
- έξοδα επανεξέτασης υπόθεσης, στον βαθμό που καθορίζει το δικαστήριο.

Εάν το δικαστήριο δεν αποφασίσει διαφορετικά, τα έξοδα για τις αμοιβές εμπειρογνομόνων, διερμηνέων και μεταφραστών προκαταβάλλονται από τον διάδικο που κατέθεσε την αίτηση με την οποία αυτά συνδέονται.

Πάγια έξοδα στις ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων στις ποινικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους σε ποινικές διαδικασίες ορίζονται στον [§ Κώδικα Ποινικής Δικονομίας](#) και υποδιαιρούνται σε διαδικαστικά έξοδα, ειδικά έξοδα και πρόσθετα έξοδα.

Διαδικαστικά έξοδα είναι τα εξής:

- εύλογη αμοιβή που καταβάλλεται στον επιλεγθέντα συνήγορο ή εκπρόσωπο και άλλα απαραίτητα έξοδα που πραγματοποιούνται από έναν διάδικο σε σχέση με την ποινική διαδικασία
- ποσά που καταβάλλονται σε θύματα, μάρτυρες, πραγματογνώμονες και ειδικούς βάσει του άρθρου 178 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εκτός των εξόδων που αναφέρονται στο άρθρο 176 παράγραφος 1 σημείο 1 του Κώδικα
- έξοδα που πραγματοποιούνται από κρατική ιατροδικαστική υπηρεσία ή άλλον κυβερνητικό οργανισμό ή νομική οντότητα σε σχέση με την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης ή την εξακρίβωση τοξίκωσης
- αμοιβή που ορίζεται για διορισμένο συνήγορο και τα έξοδά του εφόσον είναι δικαιολογημένα και ενδεδειγμένα
- έξοδα που προκύπτουν από τη δημιουργία αντιγράφων των εγγράφων της δικογραφίας για τον συνήγορο σύμφωνα με το άρθρο 224 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
- έξοδα αποθήκευσης, αποστολής και καταστροφής αποδεικτικών στοιχείων
- έξοδα που συνδέονται με την αποθήκευση, τη μεταβίβαση και την καταστροφή κατασχεθέντων αντικειμένων

- έξοδα που απορρέουν από την εκδίκαση μιας αγωγής
- πρόστιμα αποζημίωσης που καταβάλλονται κατόπιν καταδικαστικής απόφασης
- άλλα έξοδα φορέων που διενεργούν ποινικές διαδικασίες κατά τη διενέργεια αυτών των διαδικασιών, εκτός των εξόδων που θεωρούνται ειδικά ή πρόσθετα έξοδα σύμφωνα με τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Εάν ένας διάδικος έχει πολλούς συνηγόρους ή εκπροσώπους, η αμοιβή που τους καταβάλλεται θα περιλαμβάνεται στα διαδικαστικά έξοδα στον βαθμό που δεν υπερβαίνει ένα εύλογο επίπεδο αμοιβής που καταβάλλεται κατά κανόνα σε συνηγόρους ή εκπροσώπους.

Εάν ένας ύποπτος ή ο κατηγορούμενος υπερασπίζεται ο ίδιος τον εαυτό του, τα απαραίτητα έξοδα της υπεράσπισης θα συμπεριλαμβάνονται στα διαδικαστικά έξοδα. Υπερβολικά έξοδα που δεν θα είχαν προκύψει εάν συμμετείχε συνήγορος δεν θα συμπεριλαμβάνονται στα διαδικαστικά έξοδα.

Έξοδα τα οποία πραγματοποιούνται από πρόσωπα που δεν είναι διάδικοι, και τα οποία έξοδα συνδέονται με τη διενέργεια αναλύσεων πραγματογνωμοσύνης θα καλύπτονται σύμφωνα με τους όρους και τους κανόνες που προβλέπονται στον νόμο περί εγκληματολογικών ερευνών.

Ειδικά έξοδα είναι τα έξοδα που σχετίζονται με την αναβολή της ακροαματικής διαδικασίας εξαιτίας της μη εμφάνισης διαδίκου στη διαδικασία και τα έξοδα της υποχρεωτικής παρουσίας.

Πρόσθετα έξοδα είναι:

- η αμοιβή που καταβάλλεται σε πρόσωπο που δεν είναι διάδικος για την παροχή πληροφοριών που αφορούν πραγματικά περιστατικά τα οποία σχετίζονται με κάποιο αντικείμενο απόδειξης
- έξοδα κράτησης υπόπτου ή κατηγορουμένου
- ποσά που καταβάλλονται σε διερμηνείς ή μεταφραστές σύμφωνα με το άρθρο 178 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
- ποσά που καταβάλλονται στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών σύμφωνα με τον νόμο περί αποζημίωσης για ζημιές που προκλήθηκαν από το κράτος σε πολίτες λόγω αδικαιολόγητης στέρησης της ελευθερίας
- έξοδα τα οποία πραγματοποιούνται από κρατικούς και τοπικούς κυβερνητικούς φορείς σε σχέση με ποινικές διαδικασίες, και τα οποία έξοδα δεν αναφέρονται στο άρθρο 175 παράγραφος 1 σημείο 1 ή 10 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
- ποσά που καταβάλλονται σε εκπροσώπους ή μάρτυρες σύμφωνα με το άρθρο 67¹ του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Στάδιο των ποινικών διαδικασιών στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

- Σε περίπτωση απαλλαγής του κατηγορουμένου, τα διαδικαστικά έξοδα επιστρέφονται από το κράτος. Στην περίπτωση καταδικαστικής απόφασης, τα διαδικαστικά έξοδα καλύπτονται από τον καταδικασθέντα. Σε περίπτωση μερικής απαλλαγής, τα έξοδα επιστρέφονται από το κράτος ανάλογα με τον βαθμό απαλλαγής του κατηγορούμενου. Η υποχρέωση επιστροφής των διαδικαστικών εξόδων γεννάται όταν τεθεί σε ισχύ η τελεσίδικη απόφαση.
- Όταν μια αγωγή απορρίπτεται, τα **διαδικαστικά έξοδα για την εκδίκαση της αγωγής** καταβάλλονται από τον ενάγοντα. Σε περίπτωση πλήρους ικανοποίησης της απαίτησης της αγωγής, τα διαδικαστικά έξοδα για την εκδίκαση της αγωγής καταβάλλονται από τον καταδικασθέντα ή εναγόμενο. Σε περίπτωση μερικής ικανοποίησης της απαίτησης της αγωγής, το δικαστήριο επιμερίζει τα διαδικαστικά έξοδα για την εκδίκαση της αγωγής μεταξύ του ενάγοντα και του καταδικασθέντος ή εναγόμενου, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων. Σε περίπτωση άρνησης επανεξέτασης μιας αγωγής, τα σχετικά διαδικαστικά έξοδα καταβάλλονται από το κράτος.

Πάγια έξοδα σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Στην Εσθονία δεν προβλέπεται η υποβολή αιτημάτων συνταγματικής αναθεώρησης από ιδιώτες. Τα έξοδα ελέγχου συνταγματικότητας καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Οι δαπάνες για τις αμοιβές ειδικών σε δικαστικές διαδικασίες καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό με όρους ίδιους με εκείνους που ισχύουν για τις αμοιβές εμπειρογνομόνων στις αστικές διαδικασίες.

Στάδιο της διαδικασίας υπόθεσης συνταγματικού δικαίου στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Οι διάδικοι δεν βαρύνονται με πάγια έξοδα στις υποθέσεις συνταγματικού δικαίου.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Κάθε δικηγόρος οφείλει να ενημερώνει τον πελάτη του σχετικά με το σύνολο των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την παροχή νομικών υπηρεσιών, όπως και για το συνολικό σχετικό κόστος. Ο δικηγόρος ή το πρόσωπο που διευθύνει μια νομική εταιρεία κάνει την αρχική προσφορά στον πελάτη και του εξηγεί πώς προκύπτει η τιμή.

Έξοδα συμμετοχής σε διαδικασία

Έξοδα τα οποία καταβάλλει ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη

Ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη καταβάλλει το ποσοστό εκείνο των εξόδων που προβλέπονται για την αμοιβή του νομικού εκπροσώπου ή συμβούλου που το δικαστήριο κρίνει ότι είναι εύλογα και ότι δεν πρέπει να βαρύνουν τον διάδικο που έχασε τη δίκη.

Έξοδα τα οποία καταβάλλει ο διάδικος που έχασε τη δίκη

Σύμφωνα με την απόφαση περί προσδιορισμού των διαδικαστικών εξόδων, ο διάδικος που έχασε τη δίκη πρέπει να αποζημιώσει τον αντίδικό του για τα αντίστοιχα διαδικαστικά έξοδα, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν:

- το κρατικό τέλος
- το τέλος ασφάλειας
- τα έξοδα που αφορούν μάρτυρες, εμπειρογνώμονες, διερμηνείς και μεταφραστές, και τα έξοδα αναλύσεων εμπειρογνωμοσύνης που εκπονούνται από άτομο που δεν συμμετέχει στη διαδικασία και τα οποία πρέπει να καταβληθούν δυνάμει του Νόμου περί εγκληματολογικών ερευνών
- τα έξοδα που αφορούν την προσκόμιση αποδεικτικών εγγράφων ή άλλων στοιχείων
- τα έξοδα που αφορούν τις έρευνες, συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων οδοιπορικών που καταβάλλει το δικαστήριο
- τα έξοδα που αφορούν την παράδοση, διαβίβαση και έκδοση διαδικαστικών εγγράφων
- τα έξοδα που αφορούν τον προσδιορισμό της αξίας της αστικής διαφοράς
- τα έξοδα που αφορούν τους εκπροσώπους και συμβούλους των συμμετεχόντων στη διαδικασία
- τα οδοιπορικά έξοδα, τα ταχυδρομικά έξοδα, τα έξοδα επικοινωνίας, διαμονής και άλλα παρόμοια με τα οποία επιβαρύνθηκαν οι διάδικοι στο πλαίσιο της διαδικασίας
- αποζημιώσεις για απώλεια αποδοχών ή άλλου μόνιμου εισοδήματος των συμμετεχόντων
- τα έξοδα προδικαστικών διαδικασιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία, εκτός εάν η αγωγή κατατέθηκε ενώ είχαν παρέλθει τουλάχιστον έξι μήνες από την ολοκλήρωση των προδικαστικών διαδικασιών
- την αμοιβή του δικαστικού επιμελητή για τη διασφάλιση της εκδίκασης μιας αγωγής και τα έξοδα που προκύπτουν από την εκτέλεση της απόφασης επί της αγωγής
- την αμοιβή του δικαστικού επιμελητή για την παράδοση διαδικαστικών εγγράφων
- τα έξοδα για την επεξεργασία αίτησης συνδρομής στην καταβολή διαδικαστικών εξόδων
- τα έξοδα της ταχείας διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής
- τα έξοδα συμμετοχής σε διαδικασία συμβιβασμού, εφόσον το δικαστήριο επιβάλλει στους διαδίκους τη συμμετοχή τους στη σχετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ή, εφόσον η διαδικασία είναι υποχρεωτική, σε προδικαστική διαδικασία συμβιβασμού δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 4 του Νόμου περί συμβιβασμού.

Εάν μια απόφαση δικαστηρίου για τον επιμερισμό των διαδικαστικών εξόδων ορίζει ότι ένας εκ των συμμετεχόντων στη διαδικασία υποχρεούται να καταβάλει τα έξοδα του νομικού εκπροσώπου ή συμβούλου άλλου συμμετέχοντος, το σχετικό χρηματικό ποσό που θα προσδιοριστεί από το δικαστήριο πρέπει να είναι αιτιολογημένο και να μην υπερβαίνει αυτό που θεωρείται απαραίτητο. Εάν έχουν χρησιμοποιηθεί οι υπηρεσίες περισσότερων του ενός εκπροσώπων, τα σχετικά έξοδα πρέπει να καταβάλλονται μόνο εφόσον οι δαπάνες προέκυψαν λόγω της πολυπλοκότητας της υπόθεσης ή λόγω της ανάγκης αλλαγής των νομικών εκπροσώπων.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στην Εσθονία;

Οι νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων είναι οι εξής:

- Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
- νόμος περί δικαστικών επιμελητών
- νόμος περί κρατικών τελών
- νομικές πράξεις που θεσπίζονται βάσει του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να πάρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στην Εσθονία;

Οι πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων διατίθενται στα εσθονικά.

Μεταφράσεις στην αγγλική γλώσσα των εσθονικών νομικών πράξεων που περιέχουν πληροφορίες για τα έξοδα και τις νομικές βάσεις προσδιορισμού τους διατίθενται στον [δικτυακό τόπο της Riigi Teataja \(Επίσημη Εφημερίδα\)](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Το **υπουργείο Δικαιοσύνης** είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της [οδηγίας 2008/52/EK](#) σχετικά με ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Γενικές ερωτήσεις σχετικά με τη διαμεσολάβηση μπορούν να σταλούν στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του υπουργείου: info@just.ee.

Οι διαδικασίες συμβιβασμού σε αστικές υποθέσεις ρυθμίζονται από τον νόμο περί συμβιβασμού, ο οποίος ρυθμίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαμεσολαβητών και ορίζει επίσης κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και επιβολή των συμφωνιών που συνάπτονται με τη βοήθεια διαμεσολαβητή. Δυνάμει του νόμου περί συμβιβασμού, αρμόδιοι για τη διαδικασία συμβιβασμού μπορεί να είναι:

- φυσικά πρόσωπα στα οποία ανατέθηκε ο συγκεκριμένος ρόλος από τους διαδίκους
- συνήγοροι
- συμβολαιογράφοι
- σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπει ο προαναφερθείς νόμος, φορείς της κεντρικής διοίκησης ή της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι διαδικασίες συμβιβασμού σε διοικητικές υποθέσεις ρυθμίζονται από τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ενώ σε ποινικές υποθέσεις και πλημμελήματα από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την προσφυγή στη διαμεσολάβηση για οικογενειακές υποθέσεις, το Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων ενθαρρύνει την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των οικογενειακών διαμεσολαβητών. Στον δικτυακό τόπο της [Εσθονικής Ένωσης Διαμεσολαβητών](#) παρέχονται πληροφορίες τόσο στην εσθονική όσο και στην αγγλική γλώσσα. Ομοίως, η [Εσθονική Ένωση για την Παιδική Πρόνοια](#) –μια μη κερδοσκοπική οργάνωση που υποστηρίζει τα δικαιώματα των παιδιών– παρέχει συμβουλές σε γονείς που επιθυμούν να χωρίσουν, ενθαρρύνοντάς τους να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες των διαμεσολαβητών προκειμένου να προασπίσουν τα συμφέροντα των παιδιών τους. Η Ένωση διοργανώνει επίσης δραστηριότητες κατάρτισης στον τομέα της οικογενειακής διαμεσολάβησης.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Δικτυακός τόπος για τα έξοδα

Τα έξοδα που σχετίζονται με δικαστικές διαδικασίες, καθώς και το ύψος τους, εξαρτώνται από τη διάρκεια και τη φύση της δικαστικής υπόθεσης. Οι κώδικες που ρυθμίζουν τις δικαστικές διαδικασίες και ο νόμος περί κρατικών τελών αποτελούν τις κύριες πηγές πληροφόρησης αναφορικά με τα έξοδα που σχετίζονται με δικαστικές διαδικασίες. Το **υπουργείο Δικαιοσύνης** εκδίδει και διαχειρίζεται τη [Riigi Teataja](#) (Επίσημη Εφημερίδα), η οποία παρέχει πρόσβαση σε:

- **νόμους** και κανονισμούς
- **διατάγματα** του Προέδρου της Δημοκρατίας
- **αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου** και διεθνείς συμφωνίες
- **κανονισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης.**

Η *Riigi Teataja* περιέχει επίσης τις επίσημες ενοποιημένες εκδόσεις νόμων, κυβερνητικών κανονισμών και διαταγμάτων, υπουργικών κανονισμών, κανονισμών του Διοικητή της Eesti Pank (της κεντρικής τράπεζας της Εσθονίας), κανονισμών της Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής, αποφάσεων του Κοινοβουλίου της Εσθονίας, κανονισμών δημοτικών συμβουλίων και κανονισμών δημοτικών αρχών. Η νομοθεσία και άλλα έγγραφα που έχουν δημοσιευτεί στη *Riigi Teataja* διατίθενται από το 1990.

Ανάλυση της πρακτικής του καθορισμού των δικαστικών εξόδων στις αστικές διαδικασίες έχει δημοσιευθεί στον [δικτυακό τόπο](#) του Ανώτατου Δικαστηρίου.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Στατιστικά στοιχεία για τις διαδικασίες ενώπιον των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων δικαστηρίων από το 1996 διατίθενται στον [δικτυακό τόπο](#) των δικαστηρίων.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

- Το κρατικό τέλος που πρέπει να καταβάλλεται για συγκεκριμένο τύπο διαδικασίας ορίζεται από τον [νόμο περί κρατικών τελών](#).
- Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών ορίζονται στο [νόμο περί δικαστικών επιμελητών](#).
- Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για το μέσο συνολικό κόστος ενός συγκεκριμένου είδους διαδικασίας.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών υπόκεινται επίσης σε ΦΠΑ, με συντελεστή 20%.

Για να εξασφαλίσει επιστροφή ΦΠΑ που επιβλήθηκε στα διαδικαστικά έξοδα, ο αιτών πρέπει να πιστοποιήσει ότι δεν υπόκειται σε καταβολή ΦΠΑ ή ότι δεν είναι δυνατό να του επιστραφεί ο ΦΠΑ για οποιονδήποτε άλλο λόγο.

Ποιος είναι ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ;

Από την 1η Ιουλίου 2009 ο συντελεστής ΦΠΑ στην Εσθονία είναι 20%.

Νομική συνδρομή

Ισχύον όριο εισοδήματος σε αστικές υποθέσεις

Νομική συνδρομή παρέχεται όταν το κόστος των νομικών υπηρεσιών υπερβαίνει το διπλάσιο του μέσου μηνιαίου εισοδήματος του αιτούντος, υπολογιζόμενο βάσει του μέσου όρου του μηνιαίου εισοδήματος που αποκτήθηκε κατά τους τέσσερις μήνες πριν από την κατάθεση της αίτησης.

Οι φόροι και οι υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές, τα έξοδα για την κάλυψη υποχρεώσεων διατροφής και οι εύλογες δαπάνες για στέγαση και μετακινήσεις αφαιρούνται από τον συνολικό υπολογισμό.

Λοιποί όροι χορήγησης νομικής συνδρομής στους ενάγοντες

Το κράτος δύναται να χορηγήσει συνδρομή για την καταβολή των διαδικαστικών εξόδων σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Οι κατηγορίες νομικής συνδρομής που παρέχει το κράτος, οι προϋποθέσεις και οι κανόνες λήψης αυτού του είδους νομικής συνδρομής ρυθμίζονται από τον [νόμο περί κρατικής νομικής συνδρομής](#).

Η **νομική συνδρομή μπορεί να παρέχεται** σε φυσικά πρόσωπα τα οποία, κατά τη χρονική στιγμή υποβολής της αίτησης συνδρομής, είναι μόνιμοι κάτοικοι ή πολίτες της Εσθονίας ή άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κατοικία των προσώπων καθορίζεται βάσει του άρθρου 59 του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 44/2001 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Στα υπόλοιπα φυσικά πρόσωπα μπορεί να παρέχεται νομική συνδρομή μόνο εφόσον το δικαίωμα αυτό προβλέπεται από σχετική διακρατική συμφωνία.

Δεν παρέχεται νομική συνδρομή από το κράτος εάν:

- ο αιτών είναι σε θέση να υποστηρίξει ο ίδιος τα δικαιώματά του
- ο αιτών δεν έχει το δικαίωμα που ζητά να προστατεύσει μέσω της νομικής συνδρομής
- ο αιτών μπορεί να αναλάβει το κόστος των νομικών υπηρεσιών με βάση τα υφιστάμενα περιουσιακά του στοιχεία που μπορούν να εκποιηθούν χωρίς σοβαρές δυσκολίες
- το κόστος των νομικών υπηρεσιών δεν αναμένεται να υπερβαίνει το διπλάσιο του μέσου μηνιαίου εισοδήματος του αιτούντος, υπολογιζόμενο βάσει του μέσου όρου του μηνιαίου εισοδήματος που αποκτήθηκε κατά τους τέσσερις μήνες πριν από την κατάθεση της αίτησης, από το οποίο αφαιρούνται οι φόροι και οι υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές, τα έξοδα για την κάλυψη υποχρεώσεων διατροφής και οι εύλογες δαπάνες για στέγαση και μετακινήσεις.

- είναι σαφές από τις περιστάσεις ότι δεν υπάρχουν πολλές πιθανότητες να μπορέσει ο αιτών να υπερασπιστεί τα δικαιώματά του
- σκοπός της αίτησης είναι η υποβολή αξίωσης για αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης και δεν υπάρχει επιτακτικό δημόσιο συμφέρον στην προκειμένη περίπτωση
- η διαφορά αφορά τις οικονομικές δραστηριότητες του αιτούντος και δεν επηρεάζει τα δικαιώματά του που δεν σχετίζονται με τις εν λόγω οικονομικές δραστηριότητες
- η αίτηση υποβάλλεται για να προστατευτεί ένα εμπορικό σήμα, ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ένα υπόδειγμα χρησιμότητας, ένα βιομηχανικό σχέδιο, τοπογραφίες ολοκληρωμένων κυκλωμάτων ή άλλου είδους πνευματική ιδιοκτησία, με εξαίρεση τα δικαιώματα που απορρέουν από το νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας
- ο αιτών έχει σαφή κοινά συμφέροντα με πρόσωπο που δεν δικαιούται νομική συνδρομή στην περίπτωση αυτή υπάρχει κίνδυνος μεταβίβασης της συνδρομής στο μηδικοιούχο πρόσωπο
- σκοπός της αίτησης είναι η προάσπιση δικαιώματος που έχει μεταβιβαστεί στον αιτούντα και θεωρείται εύλογα ότι το δικαίωμα μεταβιβάστηκε στον αιτούντα προκειμένου να μπορέσει να λάβει νομική συνδρομή από το κράτος
- η παροχή νομικών υπηρεσιών διασφαλίζεται μέσω σύμβασης ασφάλισης για νομικές δαπάνες η οποία συνάπτεται από τον αιτούντα ή βάσει υποχρεωτικής ασφάλισης
- το εκτιμώμενο όφελος του αιτούντος από την υπόθεση είναι υπερβολικά χαμηλό σε σύγκριση με την εκτιμώμενη δαπάνη που θα υποστεί το κράτος από την παροχή της νομικής συνδρομής.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παροχή νομικής συνδρομής από το κράτος διατίθενται στον [ειδικό δικτυακό τόπο](#) του Δικηγορικού Συλλόγου της Εσθονίας.

Λοιποί όροι χορήγησης νομικής συνδρομής σε υπόπτους και εναγομένους

Για την παροχή νομικής συνδρομής σε υπόπτους ή εναγομένους ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις όπως και για τους ενάγοντες.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Ο νόμος περί κρατικών τελών καθορίζει τις περιστάσεις στις οποίες μπορούν να εφαρμοστούν εξαιρέσεις από την καταβολή των κρατικών τελών. Σε μια δικαστική υπόθεση, οι ακόλουθες πράξεις εξαιρούνται από την καταβολή κρατικού τέλους:

- η εξέταση προσφυγής ή καταγγελίας με σκοπό την απαίτηση καταβολής αμοιβής ή μισθού, την έκδοση απόφασης περί ακυρότητας της καταγγελίας μιας σύμβασης εργασίας, την επαναφορά σε θέση εργασίας ή την αλλαγή της διατύπωσης του εγγράφου αιτιολόγησης της απαλλαγής από καθήκοντα
- η εξέταση απαίτησης για διατροφή και, στην περίπτωση απαίτησης για διατροφή ανηλίκων, η αίτηση για επίσπευση της έκδοσης εντολής για τη διαδικασία πληρωμής
- η εξέταση αγωγής για αποζημιώσεις λόγω παράνομης καταδίκης, παράνομης ποινικής δίωξης, παράνομης προληπτικής κράτησης και άλλης αδικαιολόγητης στέρησης της ελευθερίας, καθώς και η εξέταση αγωγής για αποζημιώσεις για ζημία που προκλήθηκε σε περιουσία λόγω της παράνομης επιβολής προστίμου για πλημμέλημα
- η πρώτη έκδοση δικαστικών εγγράφων που σχετίζονται με ποινική υπόθεση
- η διεκπεραίωση διαδικασιών για τον εγκλεισμό προσώπου σε κλειστό ίδρυμα
- η εξέταση απαίτησης για την επιστροφή περιουσιακών στοιχείων που κατασχέθηκαν ή εγκαταλείφθηκαν σε συνδυασμό με παράνομη κράτηση και για αποζημίωση για ζημίες
- η εξέταση υπόθεσης με σκοπό την απόδειξη της διάρκειας συντάξιμης υπηρεσίας
- η εξέταση διαμαρτυρίας στο πλαίσιο διοικητικής υπόθεσης
- η εξέταση αιτήματος εξαίρεσης από την καταβολή της συμβολαιογραφικής αμοιβής, και η υποβολή ένστασης κατά της απόφασης του δικαστηρίου σε υπόθεση αυτού του είδους
- η εξέταση αίτησης για διαδικαστική συνδρομή και η υποβολή ένστασης κατά της απόφασης του δικαστηρίου σε υπόθεση αυτού του είδους
- η εξέταση αγωγής ή καταγγελίας για ζημία που προκλήθηκε από σωματικό τραυματισμό ή άλλη διαταραχή ή από το θάνατο του φέροντος την κύρια ευθύνη συντήρησης
- η φωτοτύπηση έως και πέντε σελίδων διαδικαστικών εγγράφων σε διοικητική υπόθεση.

Τα ακόλουθα εξαιρούνται από την καταβολή κρατικών τελών:

- υποβολή ένστασης από ανήλικο κατά δικαστικής απόφασης σε υπόθεση κατά της οποίας έχει ανεξάρτητο δικαίωμα έφεσης βάσει νόμου
- προσφυγή προσώπου που αιτείται να λάβει σύνταξη ή βοήθημα, που αφορά τη μη ορθή καταβολή ή τη μη καταβολή της σύνταξης ή του βοηθήματος
- υποβολή καταγγελίας από φυσικό πρόσωπο κατά απόφασης εκλογικής επιτροπής
- υποβολή αίτησης από ίδρυμα επιτροπείας ανηλίκων για την απώλεια της γονικής μέριμνας ή για τον ορισμό επιτρόπου για ανήλικο ή οποιασδήποτε άλλης αίτησης υποβάλλεται υπέρ των συμφερόντων του ανηλίκου για τον οποίο είναι υπεύθυνο το ίδρυμα
- υποβολή από τις φορολογικές αρχές αίτησης πτώχευσης ή άλλης αίτησης σχετικά με διαδικασίες αφερεγγυότητας, καθώς και σε υποθέσεις καθορισμού του ύψους του φόρου
- υποβολή από περιφερειακή κυβέρνηση προσφυγής σύμφωνα με τους κανόνες που προκύπτουν από το νόμο περί αγροτικής μεταρρύθμισης για την εκτέλεση των υποχρεώσεων ενός ενυπόθηκου δανειστή, σε υπόθεση που σχετίζεται με υποθήκη που συστάθηκε προς όφελος του κράτους
- υποβολή αίτησης σε δικαστήριο από δικαστικό επιμελητή σχετικά με διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του Κώδικα Διαδικασίας Αναγκαστικής Εκτέλεσης, καθώς και ένστασης κατά δικαστικής απόφασης που σχετίζεται με διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του άρθρου 599 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Το δικαστήριο που αποφαινεται επί μιας υπόθεσης προσδιορίζει στην απόφασή του ή στην απόφαση περί τερματισμού της διαδικασίας πώς θα επιμεριστούν τα διαδικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων. Το δικαστήριο πρέπει να ορίσει ποια διαδικαστικά έξοδα ή, όπου είναι απαραίτητο, το μερίδιο των διαδικαστικών εξόδων που βαρύνουν κάθε διάδικο. Εάν η απόφαση τροποποιηθεί από δικαστήριο υψηλότερου βαθμού ή εάν το δικαστήριο αυτό εκδώσει νέα απόφαση χωρίς να παραπέμψει την υπόθεση σε νέα ακρόαση, το εν λόγω δικαστήριο επανεξετάζει ανάλογα, και εφόσον είναι απαραίτητο, τον επιμερισμό των διαδικαστικών εξόδων.

Ο συμμετέχων σε δικαστική διαδικασία δικαιούται να ζητήσει από το **πρωτοδικείο** που απεφάνθη επί της υπόθεσης να προσδιορίσει τα διαδικαστικά έξοδα που εκφράζονται με χρηματικό πόσο βάσει του κατ' αναλογίαν επιμερισμού των εξόδων που αναφέρεται στην απόφαση, εντός 30 ημερών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της δικαστικής απόφασης επί του επιμερισμού των εξόδων. Στην αίτηση πρέπει να εσωκλείεται κατάλογος των διαδικαστικών εξόδων, ο οποίος να περιέχει επίσης αναλυτικές πληροφορίες για τη σύνθεση των δαπανών. Το δικαστήριο δύναται να ορίσει προθεσμία εντός της οποίας οφείλει ο συμμετέχων σε δικαστική διαδικασία να παράσχει πρόσθετες αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τα διαδικαστικά έξοδα που πρέπει να επιστραφούν, ή δύναται να ζητήσει από τον συμμετέχοντα σε δικαστική διαδικασία να προσκομίσει τα σχετικά παραστατικά. Το δικαστήριο διαβιβάζει αμέσως στον αντίδικο την αίτηση προσδιορισμού των διαδικαστικών εξόδων μαζί με τον κατάλογο των διαδικαστικών δαπανών και των παραστατικών.

Ο **αντίδικος** δύναται να υποβάλει τυχόν ενστάσεις εντός προθεσμίας την οποία ορίζει το δικαστήριο. Η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία επίδοσης της σχετικής αίτησης και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των επτά ημερών. Η χορήγηση νομικής συνδρομής δεν αποκλείει ούτε περιορίζει την υποχρέωση του αποδέκτη της νομικής συνδρομής, βάσει δικαστικής απόφασης, για επιστροφή των εξόδων που πραγματοποιούνται από τον αντίδικο. Ο ηττηθείς διάδικος βαρύνεται εξ ολοκλήρου με τα διαδικαστικά του έξοδα, ακόμα και σε περίπτωση που απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής των διαδικαστικών εξόδων ή έχει λάβει νομική συνδρομή για τα συγκεκριμένα έξοδα.

Όταν μια αίτηση γίνεται δεκτή, το δικαστήριο διατάσσει τον εναγόμενο να πληρώσει ένα μερίδιο των διαδικαστικών εξόδων από τα οποία απαλλάχτηκε ο ενάγων ή τα οποία ο ενάγων οφείλει να καταβάλει σε δόσεις. Το εν λόγω ποσό πρέπει να καταβάλλεται σε δημόσια ταμεία και ορίζεται κατ' αναλογία προς το μέρος της αίτησης που έγινε δεκτή.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Εάν το δικαστήριο δεν αποφασίσει διαφορετικά, τα έξοδα των διαδικασιών καταβάλλονται, στον βαθμό που εντέλλεται το δικαστήριο, από τον διάδικο που κατέθεσε την αίτηση σε σχέση με την οποία αυτά αναλήφθηκαν. Εάν αμφότεροι οι διάδικοι υποβάλουν αίτηση ή εάν το δικαστήριο καλέσει εμπειρογνώμονα, το κόστος κατανέμεται ισομερώς μεταξύ των διαδίκων.

Οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων καταβάλλονται ανάλογα με τα καθήκοντά τους. Η ωριαία αντιμισθία επιτρέπεται εντός των ελάχιστων και μέγιστων ορίων ωρομισθίων που καθορίζονται από κανονισμό της κυβέρνησης. Η αμοιβή του εμπειρογνώμονα για τις υπηρεσίες του ανέρχεται στο δεκαπλάσιο έως τεσσαρακονταπλάσιο της ελάχιστης νόμιμης ωριαίας αμοιβής. Κατά τον καθορισμό της ωριαίας χρέωσης, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη:

- τα τυπικά προσόντα του εμπειρογνώμονα

- τον βαθμό πολυπλοκότητας του έργου του
- τυχόν αναπόφευκτα έξοδα που προκύπτουν από τη χρήση των απαραίτητων μέσων
- τυχόν ειδικές περιστάσεις υπό τις οποίες ο εμπειρογνώμονας εκτέλεσε το απαιτούμενο έργο.

Τα έξοδα που σχετίζονται με την προετοιμασία και τη σύνταξη της γνωμάτευσης του εμπειρογνώμονα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για το βοηθητικό προσωπικό και για τα υλικά και τα μέσα που χρησιμοποιούνται στο ερευνητικό έργο του εμπειρογνώμονα, καθώς και τυχόν αναγκαίες δαπάνες που προκύπτουν κατά τη δικαστική διαδικασία, και κυρίως δαπάνες διαμονής και εστίασης, επιστρέφονται επίσης.

Η αμοιβή που πρέπει να καταβληθεί στον εμπειρογνώμονα και οι επιστρεπτές δαπάνες που βάρυναν τον εμπειρογνώμονα καθορίζονται από απόφαση του ίδιου δικαστηρίου το οποίο ζήτησε τις υπηρεσίες του εμπειρογνώμονα.

Οι εμπειρογνώμονες αμείβονται μόνο κατόπιν **αίτησης**. Εάν ένας εμπειρογνώμονας έχει εκτελέσει την υποχρέωσή του, το δικαστήριο καταβάλλει την αμοιβή του, ανεξαρτήτως εάν οι διάδικοι προκατέβαλαν τα έξοδα ή εάν διατάχθηκαν να καλύψουν τα έξοδα.

Οι αμοιβές των εμπειρογνομένων και οι δαπάνες που συνδέονται με τη γνωμάτευση από εμπειρογνώμονα δημόσιου φορέα αποτελούν μέρος των διαδικαστικών εξόδων και καταβάλλονται από τον ηττηθέντα διάδικο κατά τον ίδιο τρόπο που ισχύει για τα διαδικαστικά έξοδα γενικά.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι εξωδικαστικοί διερμηνείς που συμμετέχουν σε δικαστικές διαδικασίες πληρώνονται βάσει ωριαίας αμοιβής για διερμηνεία, η οποία ανέρχεται από το διπλάσιο έως το τεσσαρακονταπλάσιο της ελάχιστης εθνικής ωριαίας αμοιβής. Οι μεταφραστές αμείβονται βάσει χρέωσης ανά μεταφρασμένη σελίδα, η οποία μπορεί να ανέρχεται έως το εικοσαπλάσιο της ελάχιστης ωριαίας αμοιβής.

Η πληρωτέα προς τους διερμηνείς και μεταφραστές αμοιβή και οι επιστρεπτές δαπάνες καθορίζονται από απόφαση του ίδιου του δικαστηρίου που ζήτησε τις υπηρεσίες του διερμηνέα ή του μεταφραστή.

Κατά τον καθορισμό της ωριαίας χρέωσης, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τα τυπικά προσόντα του διερμηνέα ή του μεταφραστή, την πολυπλοκότητα του έργου, τυχόν αναπόφευκτα έξοδα που προέκυψαν και τις ειδικές περιστάσεις υπό τις οποίες ζητείται η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας ή μετάφρασης.

Οι διερμηνείς και οι μεταφραστές αμείβονται μόνο κατόπιν **αίτησης**. Το δικαστήριο καταβάλλει την αμοιβή στους διερμηνείς και τους μεταφραστές, ανεξαρτήτως εάν οι διάδικοι προκατέβαλαν τα έξοδα ή εάν διατάχθηκαν να καλύψουν τα έξοδα.

Οι αμοιβές των διερμηνέων και των μεταφραστών αποτελούν μέρος των διαδικαστικών εξόδων και καταβάλλονται από τον ηττηθέντα διάδικο στον διάδικο που κέρδισε τη δίκη κατά τον ίδιο τρόπο που ισχύει για τα διαδικαστικά έξοδα γενικά.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/08/2018

Κόστος της διαδικασίας - Ιρλανδία

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Ιρλανδία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Solicitors

Η βάση επί της οποίας καταβάλλονται οι αμοιβές των solicitors διακρίνεται σε κατηγορίες, ανάλογα με το εάν συμμετέχουν σε διαδικασίες αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας (δηλ. παροχή συμβουλών ή νομικής εκπροσώπησης για διαφορές ενώπιον δικαστηρίου ή διαιτητή) ή σε διαδικασίες εκούσιας δικαιοδοσίας. Όσον αφορά τις διαδικασίες αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, τα έξοδα διακρίνονται περαιτέρω σε έξοδα του solicitor και σε έξοδα του πελάτη (δηλ. αμοιβή που καταβάλλεται από τον διάδικο στον solicitor) και σε έξοδα μεταξύ διαδίκων (δηλ. έξοδα που καταβάλλει ο ένας εκ των διαδίκων στον αντίδικό του).

Διαδικασίες αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας

Βασική πρωτογενής νομοθεσία*

- Νόμος περί Attorneys και Solicitors του 1849
- Νόμος περί Attorneys και Solicitors του 1870
- Άρθρο 68 νόμου περί Solicitors (τροποποίησης) του 1994
- Άρθρο 94 του νόμου περί δικαστηρίων του 1924
- Άρθρο 78 του νόμου περί δικαστηρίων του 1936
- Παράγραφος 8, όγδοο υπόμνημα του νόμου περί δικαστηρίων (συμπληρωματικές διατάξεις) του 1961
- Άρθρο 17 του νόμου περί δικαστηρίων του 1981
- Άρθρο 14 του νόμου περί δικαστηρίων του 1991
- Άρθρο 68 του νόμου περί Solicitors (τροποποίησης) του 1994
- Άρθρα 27 και 46 του νόμου περί δικαστηρίων και δικαστικών υπαλλήλων του 1995.

Βασική δευτερογενής νομοθεσία*

- Διάταγμα 22 κανόνες 4, 6 και 14(3), Διάταγμα 27 κανόνας 1A, Διάταγμα 99 και παράρτημα W, Κανόνες Ανώτερων Δικαστηρίων
- Διάταγμα 15, κανόνες 14, 15 και 21 και διάταγμα 66, Κανόνες Circuit Court (Κομητειακό Δικαστήριο)
- Διατάγματα 51 και 52 και υπόμνημα E, Κανόνες District Court (Περιφερειακό Δικαστήριο)

Νομολογία

- Δικαστικές αποφάσεις που ερμηνεύουν τη σχετική νομοθεσία

Διαδικασίες εκούσιας δικαιοδοσίας

Βασική πρωτογενής νομοθεσία*

Νόμος περί αμοιβών των Solicitors του 1881.

Βασική δευτερογενής νομοθεσία*:

- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1884
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1960
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1964

- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1970
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1972
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1978
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1982
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1984
- Γενικό διάταγμα περί αμοιβών των Solicitors του 1986
- Κανόνες 210 και 239, Κανόνες καταχώρισης έγγιας ιδιοκτησίας, 1972.

Νομολογία

- Δικαστικές αποφάσεις που ερμηνεύουν τη σχετική νομοθεσία

* Οι παραπομπές στη νομοθεσία αφορούν τους σχετικούς νόμους, τα διατάγματα ή τους κανόνες όπως τροποποιήθηκαν. Η νομοθεσία μετά το 1922 διατίθεται στο [ηλεκτρονικό μητρώο της ιρλανδικής νομοθεσίας](#) και στο δικτυακό τόπο των [σωμάτων του Κοινοβουλίου](#).

Δικηγόροι

Ο όρος «δικηγόροι» περιγράφει αμφότερες τις κατηγορίες δικηγόρων στην ιρλανδική έννομη τάξη, δηλ. τους solicitors και τους barristers.

Barristers

Οι αμοιβές των barristers καταβάλλονται ως έξοδα από τον solicitor στον οποίο χρεώνονται και, ως εκ τούτου, ρυθμίζονται από τη νομοθεσία για τις αμοιβές των solicitors και από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σχετικά με την προσαρμογή των εξόδων δικηγόρου: βλ. ιδίως το άρθρο 27 του νόμου περί δικαστηρίων και δικαστικών υπαλλήλων του 1995 και Kelly κατά Breen [1978] I.L.R.M. 63, Πολιτεία (Gallagher Shatter & Co.) κατά de Valera [1991] 2 I.R. 198, στην υπόθεση Superquinn κατά Bray U.D.C. (No. 2) [2001] 1 I.R. 459

Δικαστικοί επιμελητές

Οι αμοιβές του sheriff, του court messenger και των δικαστικών επιμελητών για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων διέπονται από το διάταγμα για τις αμοιβές και τα έξοδα των sheriffs του 2005 και καταβάλλονται κατά την κατάθεση της διαταγής εκτέλεσης και του σχετικού ποσού, των οδοιπορικών, κατά την κατάσχεση και αποθήκευση / φύλαξη αγαθών ή την κατάσχεση αγροτικών ζώων.

Advocates

Στην ιρλανδική έννομη τάξη δεν υπάρχει χωριστή κατηγορία δικηγόρων γνωστών ως «advocates».

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Με εξαίρεση τα προβλεπόμενα στους κανόνες 1A(3) και 9 του διατάγματος 27 (έξοδα που καταβάλλονται από τον διάδικο που καταθέτει δικόγραφο μετά την υποβολή από τον αντίδικο αίτησης για έκδοση ερήμην απόφασης επί της συγκεκριμένης δίκης), στο παράρτημα W των κανόνων των Ανώτερων Δικαστηρίων και στο υπόμνημα E των κανόνων του District Court, τα έξοδα επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των δικαστηρίων.

Στα καταβλητέα έξοδα περιλαμβάνονται επίσης πληρωμές όπως δικαστικά έξοδα, το ύψος των οποίων καθορίζεται από τις σχετικές διαταγές του Supreme και του High Court, του Circuit Court και του District Court αντιστοίχως.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. [χρεώσεις δικαστικών εξόδων](#).

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Στις περιπτώσεις των κανόνων 1A(3) και 9 του διατάγματος 27 (έξοδα που καταβάλλονται από το διάδικο που καταθέτει δικόγραφο μετά την υποβολή από τον αντίδικο αίτησης για έκδοση ερήμην απόφασης επί της συγκεκριμένης δίκης), τα έξοδα καταβάλλονται κατά τη διαγραφή της αίτησης για έκδοση ερήμην απόφασης επί της συγκεκριμένης δίκης.

Οι αμοιβές που καθορίζονται στο παράρτημα W των κανόνων των ανώτερων δικαστηρίων καταβάλλονται:

- στον δικηγόρο από τον πελάτη έναν μήνα μετά την παραλαβή του τιμολογίου, εφόσον ο πελάτης δεν έχει εν τω μεταξύ ζητήσει υπολογισμό (εκτίμηση των εξόδων) του τιμολογίου (άρθρο 2, νόμος περί attorneys και solicitors του 1849). Παρόλα αυτά, ο πελάτης έχει σε κάθε περίπτωση στη διάθεσή του διορία δώδεκα μηνών από την παραλαβή του τιμολογίου προκειμένου να ζητήσει και να ενημερωθεί σχετικά με τον υπολογισμό του. Μετά την παρέλευση των δώδεκα μηνών ή μετά την εξόφληση του ποσού του τιμολογίου, το δικαστήριο μπορεί, στην περίπτωση που το απαιτούν οι εξαιρετικές περιστάσεις της υπόθεσης, να υποβάλλει το τιμολόγιο στη υπηρεσία υπολογισμού, υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο δικαστήριο εντός δώδεκα ημερολογιακών μηνών μετά την εξόφληση.
- στην περίπτωση που τα δικαστικά έξοδα βαρύνουν τον έναν εκ των διαδίκων, κατά την έκδοση πιστοποιητικού υπολογισμού των εξόδων ή βάσει τυχόν συμφωνίας πληρωμής μεταξύ των διαδίκων.

Τα έξοδα που καθορίζονται στο υπόμνημα E των κανόνων του District Court καταβάλλονται:

- στην περίπτωση έκδοσης ερήμην απόφασης, από τον ερημοδικούντα κατά την έκδοση της ερήμην απόφασης
- στην περίπτωση άλλων εξόδων, από τον διάδικο τον οποίο βαρύνουν τα δικαστικά έξοδα, κατά την έκδοση της σχετικής εντολής του δικαστηρίου.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Δεν υπάρχουν πάγια έξοδα ούτε δικαστικά έξοδα στις ποινικές διαδικασίες.

(Σε συνοπτικές ποινικές διαδικασίες, το District Court μπορεί να βαρύνει με τα έξοδα διάδικο πλην του Διευθυντή Δημόσιας Δίωξης ή του αστυνομικού οργάνου που ασκεί τη δίωξη). Το Circuit Court και το Central Criminal Court (τα δικαστήρια με αρμοδιότητα να δικάζουν βάσει κατηγορητηρίου) έχουν τη διακριτική ευχέρεια να βαρύνουν με τα έξοδα:

- σε περίπτωση αθώωσης (κατά της επιβάρυνσης με τα έξοδα μπορούν να ασκηθούν ένδικα μέσα στο Ποινικό Εφετείο)
- σε περίπτωση που το κατηγορητήριο περιέχει περιττά στοιχεία, είναι ασκόπως μακροσκελές ή είναι αβάσιμο επί της ουσίας,
- σε περίπτωση αναβολής της δίκης λόγω τροποποίησης του κατηγορητηρίου ή
- σε περίπτωση που επιβάλλεται χωριστή δίκη βάσει κατηγορητηρίου.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Η αρμοδιότητα σε συνταγματικές διαδικασίες περιορίζεται στο High Court (Ανώτερο Δικαστήριο) και στο Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο). Για τις διαδικασίες αυτές δεν ισχύουν ειδικά έξοδα ή καθεστώτα αμοιβών. Τα πάγια έξοδα σε αυτές τις διαδικασίες προβλέπονται στο παράρτημα W των κανόνων των ανώτερων δικαστηρίων. Τα καταβλητέα δικαστικά έξοδα καθορίζονται σε εντολή του Supreme και του High Court (Τέλη).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. [☞ χρεώσεις δικαστικών εξόδων](#).

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται κατά κανόνα κατά την κατάθεση των σχετικών εγγράφων.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Το άρθρο 68 του νόμου (τροποποίησης) περί solicitors του 1994 προβλέπει:

1. «68.—(1) Τη στιγμή που του ανατίθεται η παροχή νομικών υπηρεσιών σε έναν πελάτη ή μόλις καταστεί αυτό εφικτό μεταγενέστερα, ο solicitor οφείλει να παρέχει γραπτώς στον πελάτη :
  - α. στοιχεία σχετικά με τα πραγματικά έξοδα ή
  - β. στην περίπτωση που λόγω των περιστάσεων η παροχή στοιχείων σχετικά με τα πραγματικά έξοδα είναι ανέφικτη ή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί για πρακτικούς λόγους, εκτίμηση (κατά το δυνατόν ρεαλιστική) των εξόδων ή
  - γ. στην περίπτωση που λόγω των περιστάσεων η παροχή στοιχείων ή μια εκτίμηση σχετικά με τα πραγματικά έξοδα είναι ανέφικτη ή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί για πρακτικούς λόγους, τη βάση επί της οποίας ο solicitor ή η εταιρεία του θα προβούν σε έξοδα για την παροχή νομικών υπηρεσιών στο πλαίσιο διαδικασιών αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, με γραπτά στοιχεία

σχετικά με τις περιστάσεις στις οποίες ο πελάτης θα κληθεί ενδεχομένως να καταβάλλει τα έξοδα του αντιδίκου ή των αντιδίκων και τις περιστάσεις, εφόσον υπάρχουν, στις οποίες η ευθύνη του πελάτη να επωμισθεί τα έξοδα στα οποία θα προβεί ο solicitor του πελάτη για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες δεν καλύπτονται πλήρως από τυχόν επίδικο ποσό που θα του καταβληθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας από τον αντίδικο ή τους αντιδίκους (ή την/τις ασφαλιστική/ές του/τους εταιρείες).

1. Ο solicitor δεν εκπροσωπεί τον πελάτη σε καμία διαδικασία αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας (άλλη από διαδικασίες για την εξόφληση οφειλής ή την ικανοποίηση εκκαθαρισμένης αξίωσης) στην οποία το σύνολο ή μέρος των εξόδων του πελάτη υπολογίζεται ως συγκεκριμένο ποσοστό ή αναλογία τυχόν αποζημίωσης ή άλλου χρηματικού ποσού που ενδέχεται να είναι ή να καταστεί πληρωτέο στον πελάτη, και ο πελάτης δεν καταβάλλει τυχόν έξοδα που προέκυψαν κατά παράβαση της παρούσας παραγράφου και αποτελούν αντικείμενο αξίωσης για την ανάκτησή τους σε διαδικασία αγωγής κατά του πελάτη .
2. Ο solicitor δεν αφαιρεί ούτε παρακρατά οποιοδήποτε ποσό σε σχέση με το σύνολο ή μέρος της αμοιβής του από το ποσό τυχόν αποζημίωσης ή από άλλο χρηματικό ποσό που ενδέχεται να είναι ή να καταστεί πληρωτέο στον πελάτη του solicitor στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας διεξήχθη από τον solicitor για λογαριασμό του συγκεκριμένου πελάτη.
3. Η παράγραφος (3) του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζει τον solicitor να συμφωνήσει με τον πελάτη του ότι θα του καταβληθεί εν είδει αμοιβής ποσοστό αποζημίωσης ή άλλου χρηματικού ποσού που ενδέχεται να είναι ή να καταστεί πληρωτέο στον πελάτη του solicitor στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας διεξήχθη από τον solicitor ή την εταιρεία του για λογαριασμό του συγκεκριμένου πελάτη.
4. Τυχόν συμφωνία στο πλαίσιο της παραγράφου (4) του παρόντος άρθρου δεν είναι δεσμευτική για τον πελάτη του solicitor εκτός εάν έχει συναφθεί γραπτώς και περιλαμβάνει εκτίμηση (κατά το δυνατόν ρεαλιστική) του ποσού που ο solicitor θεωρεί εύλογο ότι θα καταβληθεί από τον αντίδικο ή τους αντιδίκους (ή από την/τις ασφαλιστική/ές του/τους εταιρείες) και επί του οποίου θα αφαιρεθεί ποσοστό ως αμοιβή του solicitor σε περίπτωση που ο πελάτης λάβει αποζημίωση ή άλλο χρηματικό ποσό στο πλαίσιο διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας.
5. Με την επιφύλαξη τυχόν άλλης σχετικής νομικής διάταξης, ο solicitor οφείλει να αναγράφει σε τιμολόγιο που εκδίδει στον πελάτη, μόλις αυτό καθίσταται εφικτό μετά την περάτωση οποιασδήποτε διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας που διεξήγαγε για λογαριασμό του συγκεκριμένου πελάτη
  - α. συνοπτική περιγραφή των νομικών υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στον πελάτη στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας,
  - β. το συνολικό ποσό της αποζημίωσης ή άλλων χρηματικών ποσών που έλαβε ο πελάτης στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διαδικασίας αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας και
  - γ. αναλυτικά στοιχεία σχετικά με το σύνολο ή μέρος των εξόδων που καταβλήθηκαν από τον αντίδικο ή τους αντιδίκους (ή από την/τις ασφαλιστική/ές του/τους εταιρείες) για λογαριασμό του πελάτη με ενέργειες του solicitor και
  - δ. στο τιμολόγιο πρέπει να αναγράφονται χωριστά τα ποσά των αμοιβών, των προγραμματισμένων εξόδων, των πληρωμών και των έκτακτων εξόδων που προέκυψαν στο πλαίσιο της παροχής των εν λόγω νομικών υπηρεσιών
    1. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει επ' ουδενί ένα πρόσωπο να ασκήσει προγενέστερα σύννομα δικαιώματά του και να ζητήσει από το solicitor την έκδοση τιμολογίου για υπολογισμό όσον αφορά έξοδα μεταξύ διαδίκων ή έξοδα μεταξύ solicitor και πελάτη, ούτε περιορίζει τα δικαιώματα κανενός φυσικού προσώπου ή της Εταιρείας σύμφωνα με το άρθρο 9 του συγκεκριμένου νόμου.
    2. Σε περίπτωση που ο solicitor εκδίδει σε πελάτη τιμολόγιο για την παροχή νομικών υπηρεσιών και ο πελάτης αμφισβητεί το ποσό (ή μέρος αυτού) του τιμολογίου, ο solicitor:
      - α. προβαίνει σε όλες τις κατάλληλες ενέργειες για τη διευθέτηση του ζητήματος επί τη βάση συμφωνίας με τον πελάτη και
      - β. ενημερώνει τον πελάτη γραπτώς:
        - i) σχετικά με το δικαίωμά του να ζητήσει από τον solicitor να υποβάλει το τιμολόγιο ή μέρος αυτού στην Υπηρεσία Υπολογισμού (Taxing Master) του Ανώτερου Δικαστηρίου (High Court) για υπολογισμό των εξόδων μεταξύ solicitor και πελάτη και
        - ii) σχετικά με το δικαίωμά του να υποβάλλει καταγγελία στην Εταιρεία σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω νόμου ότι έχει εκδοθεί στο όνομά του τιμολόγιο το ποσό του οποίου ο πελάτης κρίνει υπερβολικό.
          1. Στο παρόν άρθρο, με τον όρο «έξοδα» εννοούνται «αμοιβές, προγραμματισμένα έξοδα, πληρωμές και έκτακτα έξοδα».
          2. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου ισχύουν με την επιφύλαξη των διατάξεων του νόμου περί attorneys και solicitors (Ιρλανδία) του 1849 και του νόμου περί attorneys και solicitors του 1870.”

Η παράγραφος 12.6 του κώδικα δεοντολογίας του Γενικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου της Ιρλανδίας προβλέπει:

«12.6 Τη στιγμή που του ανατίθεται η παροχή νομικών υπηρεσιών σε έναν πελάτη ή μόλις καταστεί αυτό εφικτό μεταγενέστερα, ο barrister παρέχει γραπτώς, μόλις του ζητηθεί, στον εντολέα solicitor ή στον πελάτη σε περίπτωση που αυτός καλύπτεται από το Καθεστώς Άμεσης Επαγγελματικής Πρόσβασης, στοιχεία τα οποία επιβεβαιώνουν:

α. τα πραγματικά έξοδα ή

β. στην περίπτωση που λόγω των περιστάσεων η παροχή στοιχείων σχετικά με τα πραγματικά έξοδα είναι ανέφικτη ή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί για πρακτικούς λόγους, εκτίμηση (κατά το δυνατόν ρεαλιστική) των εξόδων ή

γ. στην περίπτωση που λόγω των περιστάσεων η παροχή στοιχείων σχετικά με τα πραγματικά έξοδα είναι ανέφικτη ή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί για πρακτικούς λόγους, τη βάση επί της οποίας πρόκειται να πραγματοποιηθούν τα έξοδα,

Ο μορφότυπος των στοιχείων αυτών επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε barrister».

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων;

Οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται στο δικτυακό τόπο της [Υπηρεσίας Υπολογισμού](#) μαζί με τηλεφορτώσιμη βιβλιογραφία.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων;

Οι πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων διατίθενται στην αγγλική γλώσσα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

- Το άρθρο 7(1) του νόμου για τη μεταρρύθμιση του νόμου περί δικαστικού χωρισμού και οικογενειακού δικαίου του 1989 προβλέπει ότι, στις περιπτώσεις που υποβάλλεται στο δικαστήριο αίτηση δικαστικού χωρισμού, το δικαστήριο εξετάζει το ενδεχόμενο συμφιλίωσης μεταξύ των συζύγων και μπορεί, αντιστοίχως, να αναβάλει τις διαδικασίες ανά πάσα στιγμή ούτως ώστε να δοθεί στους συζύγους η δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν αμφότεροι, να εξετάσουν το ενδεχόμενο συμφιλίωσης με ή χωρίς τη βοήθεια τρίτου. Το άρθρο 7(3) προβλέπει ότι το δικαστήριο μπορεί να αναβάλει τις διαδικασίες ούτως ώστε να παράσχει στους συζύγους τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν αμφότεροι, να καταλήξουν, στο μέτρο του εφικτού, σε συμφωνία ως προς τους όρους του χωρισμού με ή χωρίς τη βοήθεια τρίτου.
- Οι παράγραφοι (1) και (3) του άρθρου 8 του νόμου περί οικογενειακού δικαίου (διαζύγιο) του 1996 περιέχουν παρόμοιες διατάξεις σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες διαζυγίου.
- Τα άρθρα 15 και 16 του νόμου περί αστικής ευθύνης και δικαστηρίων του 2004 προβλέπουν διαδικασία διαμεσολάβησης στο πλαίσιο προσφυγών για σωματικές βλάβες.
- Ο κανόνας 6(1)(xiii) του διατάγματος 63A και ο κανόνας 6(1)(xiii) του διατάγματος 63B παρέχουν σε δικαστή του πινακίου εμπορικών υποθέσεων και σε δικαστή που προεδρεύει διαδικασιών ανταγωνισμού στο High Court, αντιστοίχως, κατόπιν αίτησης οποιουδήποτε εκ των διαδίκων ή με δική του πρωτοβουλία, τη δυνατότητα αναβολής των διαδικασιών ή οποιουδήποτε σχετικού ζητήματος για το χρονικό διάστημα -όχι μεγαλύτερο από 28 ημέρες- που κρίνει κατάλληλο ούτως ώστε να δοθεί χρόνος στους διαδίκους να σκεφθούν εάν οι εν λόγω διαδικασίες ή το ζήτημα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διαδικασίας διαμεσολάβησης, συμβιβασμού ή διαιτησίας και, στην περίπτωση που οι διάδικοι αποφασίσουν κάτι τέτοιο, να παραταθεί η διορία συμμόρφωσης οποιουδήποτε διαδίκου προς οποιαδήποτε διάταξη των προαναφερθέντων κανόνων ή εντολή του Δικαστηρίου.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση, συμβουλευθείτε τον δικτυακό τόπο της [Υπηρεσίας Υποστήριξης σε Οικογενειακές Υποθέσεις](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διατίθεται δικτυακός τόπος σχετικά με τα έξοδα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στις [ετήσιες εκθέσεις της δικαστικής υπηρεσίας](#).

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχονται αυτές οι πληροφορίες; Ποια ποσοστά εφαρμόζονται;

Βλ. δικτυακό τόπο της [Ιρλανδικής Φορολογικής και Τελωνιακής Υπηρεσίας](#).

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Το εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα σε αστικές υποθέσεις ανέρχεται σε 18.000 ευρώ, περιλαμβανομένων των πάγιων επιδομάτων για εξαρτώμενα μέλη, διαμονή, φορολογικές εισφορές και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στο δικτυακό τόπο του [Υπουργείου Δικαιοσύνης, Ισότητας και Μεταρρύθμισης του Δικαίου](#) και στο δικτυακό τόπο του [Συμβουλίου Νομικής Συνδρομής](#).

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Το [Καθεστώς Νομικής Συνδρομής σε Ποινικές Διαδικασίες](#), το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση του υπουργείου Δικαιοσύνης, Ισότητας και Μεταρρύθμισης του Δικαίου, προβλέπει τη χορήγηση δωρεάν νομικής συνδρομής, υπό ορισμένες περιστάσεις, για την υπεράσπιση, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, προσώπων σε δυσχερή οικονομική κατάσταση. Δεν υπάρχει καθορισμένο κατώτατο εισόδημα. Ο κατηγορούμενος δικαιούται να ενημερωθεί από το δικαστήριο ενώπιον του οποίου παρουσιάζεται σχετικά με το πιθανό δικαίωμά του για λήψη νομικής συνδρομής. Η χορήγηση νομικής συνδρομής παρέχει στον αιτούντα πρόσβαση στις υπηρεσίες solicitor και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στις υπηρεσίες δύο δικηγόρων για την προετοιμασία και τη διεξαγωγή της υπεράσπισης του ή για την άσκηση ένδικων μέσων. Αρμόδια για τη χορήγηση νομικής συνδρομής είναι τα δικαστήρια, μέσω του δικαστικού σώματος. Η αίτηση για νομική συνδρομή υποβάλλεται στο δικαστήριο α) αυτοπροσώπως ή β) από τον νόμιμο εκπρόσωπο του αιτούντος ή γ) μέσω επιστολής στη γραμματεία του δικαστηρίου.

Ο αιτών νομική συνδρομή πρέπει να αποδεικνύει στο δικαστήριο ότι η οικονομική του κατάσταση δεν του επιτρέπει να επωμισθεί μόνος του το κόστος της νομικής συνδρομής. Το ζήτημα επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου και δεν υπόκειται σε κατευθυντήριες γραμμές χρηματοοικονομικής επιλεξιμότητας. Ο αιτών οφείλει ακόμη να αποδείξει ότι λόγω της «σοβαρότητας των κατηγοριών» ή «εξαιρετικών περιστάσεων», η χορήγηση νομικής συνδρομής είναι ουσιώδους σημασίας για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Όταν όμως η κατηγορία είναι ανθρωποκτονία και όταν το ένδικο μέσω ασκείται ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου κατά απόφασης του Ποινικού Εφετείου, δωρεάν νομική συνδρομή χορηγείται απλά και μόνο με την αιτιολογία της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης.

Το δικαστήριο ενδέχεται να ζητήσει από τον αιτούντα δωρεάν νομική συνδρομή να συμπληρώσει δήλωση περιουσιακών στοιχείων. Η εσκεμμένη ψευδής δήλωση ή η απόκρυψη γεγονότων που είναι ουσιώδους για τη χορήγηση νομικής συνδρομής συνιστά αδίκημα το οποίο τιμωρείται με πρόστιμο ή με φυλάκιση ή και τα δύο.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Δεν υπάρχει κατώτατο εισόδημα για τους καταγγέλλοντες σεξουαλική βία οι οποίοι αιτούνται νομική συνδρομή από το Συμβούλιο Νομικής Συνδρομής στο πλαίσιο ποινικών υποθέσεων όπου το σεξουαλικό ιστορικό του καταγγέλλοντος θα εξετασθεί στο δικαστήριο από την υπεράσπιση.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Νομική συνδρομή παρέχεται αυτομάτως στους καταγγέλλοντες σε ορισμένες υποθέσεις σεξουαλικής βίας. Τα υπόλοιπα θύματα πρέπει να πληρούν τα ίδια κριτήρια με το γενικό πληθυσμό.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις ούτε ειδικές ρυθμίσεις για ανήλικους.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Υπάρχουν εξαιρέσεις ως προς την καταβολή των δικαστικών εξόδων σε ορισμένες περιπτώσεις όπως διαδικασίες οικογενειακού δικαίου και ορισμένες υποθέσεις στις οποίες εμπλέκονται ανήλικοι. Για πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τις περιπτώσεις στις οποίες δεν καταβάλλονται δικαστικά έξοδα, βλ. τα τέλη που επιβάλλει η δικαστική υπηρεσία (fees orders) στο δικτυακό της τόπο.

Πληροφορίες σχετικά με [τέλη και εξαιρέσεις](#) παρατίθενται στο δικτυακό τόπο της δικαστικής υπηρεσίας.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Η επιβάρυνση με τα έξοδα επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των δικαστηρίων, η οποία πρέπει να ασκείται σύμφωνα με ορθώς θεσπισμένους κανόνες και αρχές που απορρέουν από τη νομολογία των δικαστηρίων. Για παράδειγμα, ο βασικός κανόνας είναι ότι η επιβάρυνση με τα έξοδα συμφωνεί με την απόφαση, δηλ. ο ηττηθείς διάδικος καταβάλλει τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη. Ο κανόνας αυτός υπόκειται παρόλα αυτά σε εξαιρέσεις ανάλογα με τα περιστατικά της υπόθεσης. Για παράδειγμα, ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη ενδέχεται να μην αποζημιωθεί για όλα τα έξοδά του, εάν κρίθηκε από το δικαστήριο ότι καθυστέρησε ή

παρέτεινε άσκοπα τις διαδικασίες ή εάν, μολονότι κέρδισε την υπόθεση, έχασε σε επιμέρους ζητήματα της υπόθεσης. Σε ορισμένες υποθέσεις, όπως υποθέσεις που άπτονται συνταγματικών θεμάτων και εγείρουν ζητήματα δημοσίου συμφέροντος, ο ηττηθείς διάδικος μπορεί να αποζημιωθεί για μέρος ή το σύνολο των εξόδων του.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Στην περίπτωση νομικής συνδρομής σε αστικές διαδικασίες, το συμβούλιο έχει καταρτίσει μια κλίμακα αμοιβών που χρησιμοποιεί για διάφορες κατηγορίες εμπειρογνομόνων. Επιπλέον, το συμβούλιο εφαρμόζει κατά τη διακριτική του ευχέρεια ειδική αμοιβή όταν οι ιδιαίτερες απαιτήσεις μιας υπόθεσης επιβάλλουν τη συμμετοχή συγκεκριμένου ή εξειδικευμένου εμπειρογνώμονα. Στις υποθέσεις αυτές, η αμοιβή αποτελεί αντικείμενο χωριστής διαπραγμάτευσης με τον εμπειρογνώμονα σε ό,τι αφορά τις εργασίες που επιτελούνται, το απαιτούμενο επίπεδο εμπειρογνομουσύννης και τη σημασία της υπόθεσης για το πρόσωπο που λαμβάνει νομική συνδρομή.

Σε ποινικές υποθέσεις στις οποίες χορηγείται πιστοποιητικό νομικής συνδρομής, το καθεστώς νομικής συνδρομής σε ποινικές διαδικασίες καλύπτει τα προσήκοντα και εύλογα έξοδα του solicitor υπεράσπισης περιλαμβανομένων των αμοιβών εμπειρογνομόνων μαρτύρων.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Στις αστικές διαφορές εν γένει, οι αμοιβές των μεταφραστών ή των διερμηνέων καθορίζονται σε πρώτο βαθμό μεταξύ των μεταφραστών/διερμηνέων και του ενδιαφερόμενου διαδίκου. Όταν όμως τα έξοδα του συγκεκριμένου διαδίκου καταβάλλονται με απόφαση του δικαστηρίου από τον αντίδικο, οι αμοιβές των μεταφραστών/διερμηνέων υπόκεινται σε υπολογισμό (εκτίμηση) από την Υπηρεσία Υπολογισμού (δηλ. από τον εκτιμητή νομικών εξόδων).

Σε υποθέσεις που αφορούν νομική συνδρομή σε αστικές διαδικασίες, το συμβούλιο προκηρύσσει διαγωνισμό και επιλέγει μεταξύ των οργανισμών που υποβάλλουν προσφορά.

Σε ποινικές υποθέσεις στις οποίες χορηγείται πιστοποιητικό νομικής συνδρομής, το καθεστώς νομικής συνδρομής σε ποινικές διαδικασίες καλύπτει τα προσήκοντα και εύλογα έξοδα του solicitor υπεράσπισης περιλαμβανομένων των αμοιβών μεταφραστών ή διερμηνέων.

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση της Ιρλανδίας σχετικά με τη μελέτη για τη διαφάνεια των εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 21/11/2018

Κόστος της διαδικασίας - Ελλάδα

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Ελλάδα.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Οι αμοιβές των δικηγόρων προβλέπονται στα άρθρα 58 επ. του ν.4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 208). Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται ελεύθερα με έγγραφη συμφωνία με τον εντολέα του ή τον αντιπρόσωπό του και περιλαμβάνει είτε όλη τη διεξαγωγή της δίκης είτε μέρος ή ειδικότερες πράξεις αυτής ή κάθε άλλης φύσης νομικές εργασίες, δικαστικές ή εξώδικες.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει σχετική έγγραφη συμφωνία για τον καθορισμό του ύψους της αμοιβής, αυτή καθορίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης (άρθρο 63 παρ.1), ενώ εάν το αντικείμενο της δίκης δεν αποτιμάται σε χρήμα η αμοιβή υπολογίζεται με βάση το Παράρτημα Ι του Κώδικα Δικηγόρων (άρθρο 63 παρ.2 που παραπέμπει στο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι/ Πίνακας Αμοιβών Δικηγόρων για Παράσταση στα Δικαστήρια).

Νομικοί σύμβουλοι – Συνήγοροι

Δεν υπάρχει διαφοροποίηση σε σχέση με το δικηγορικό επάγγελμα.

Δικαστικοί επιμελητές

Οι δικαστικοί επιμελητές λαμβάνουν ειδικές αμοιβές. Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 50 του ν. 2318/1995 «Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών» (Α' 126), όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 2 του ν.4336/2015. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, η αμοιβή των Δικαστικών Επιμελητών ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Η ισχύουσα απόφαση είναι η με αριθ. 21798/11-3-2016 (Β' 709/2016). Ωστόσο, η σχετική αμοιβή μπορεί να αυξηθεί κατόπιν συμφωνίας, ανάλογα με την πολυπλοκότητα του έργου τους.

Συμβολαιογράφοι

Οι αμοιβές των συμβολαιογράφων προβλέπονται από ειδικές διατάξεις. – Συγκεκριμένα, από το άρθρο 40 του νόμου 2830/2000.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Οι αμοιβές των δικηγόρων στις αστικές υποθέσεις ορίζονται από τον Κώδικα Δικηγόρων (άρθρα 58 επόμενα).

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Οι δικηγόροι συμφωνούν με τους πελάτες τους τον χρόνο καταβολής της αμοιβής. Συνήθως η αμοιβή καταβάλλεται τμηματικά σε διάφορα στάδια της διαδικασίας.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Οι αμοιβές των δικηγόρων στις ποινικές υποθέσεις ορίζονται από τον Κώδικα Δικηγόρων (άρθρα 58 επόμενα).

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Οι δικηγόροι συμφωνούν με τους πελάτες τους τον χρόνο καταβολής της αμοιβής. Συνήθως η αμοιβή καταβάλλεται τμηματικά σε διάφορα στάδια της διαδικασίας.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Η ρύθμιση για τις αμοιβές των νομικών επαγγελματιών που περιγράφεται ανωτέρω ισχύει και στις διοικητικές διαδικασίες.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Οι δικηγόροι συμφωνούν με τους πελάτες τους τον χρόνο καταβολής της αμοιβής. Συνήθως η αμοιβή καταβάλλεται τμηματικά σε διάφορα στάδια της διαδικασίας.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Ο κώδικας δεοντολογίας του δικηγορικού λειτουργήματος επιβάλλει συγκεκριμένες υποχρεώσεις στον τρόπο με τον οποίο οι δικηγόροι εκτελούν τα καθήκοντά τους προς τους πελάτες τους. Κάθε παραβίαση των υποχρεώσεων αυτών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. Η αμοιβή δεν αναφέρεται ρητά μεταξύ των υποχρεώσεων αυτών.

Πηγές πληροφόρησης σε σχέση με τα έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στην Ελλάδα;

Για τις αμοιβές των δικηγόρων, στον Κώδικα Δικηγόρων και στους Δικηγορικούς Συλλόγους.

Όσον αφορά τις αμοιβές συμβολαιογράφων οι πληροφορίες δίνονται είτε από το Τμήμα Δικηγορικού Λειτουργήματος - Δικαστικών Επιμελητών - Συμβολαιογραφείων - Υποθηκοφυλακείων και Κτηματολογικών Γραφείων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, είτε από τους Συμβολαιογραφικούς Συλλόγους (ΝΠΔΔ).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στην Ελλάδα;

Οι πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων είναι διαθέσιμες μόνο στα ελληνικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/συνδιαλλαγή;

Για το εν λόγω θέμα παραπέμπουμε στις πληροφορίες που έχουν δοθεί στη σχετική σελίδα της Πύλης, ειδικά για το θέμα της διαμεσολάβησης στην Ελλάδα.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμη ιστοσελίδα για πληροφόρηση σχετικά με τα έξοδα

Δεν υπάρχει ιστοσελίδα με σχετικές πληροφορίες.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Δεν υπάρχουν σχετικές πληροφορίες επί του θέματος στην Ελλάδα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με το συνολικό κόστος μιας διαδικασίας στην Ελλάδα.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχεται αυτή η πληροφορία;

Η παροχή δικηγορικών υπηρεσιών υπόκειται σε ΦΠΑ. Και σχετικές πληροφορίες από το αρμόδιο Τμήμα Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομικών και τους δικηγορικούς συλλόγους.

Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

24%.

Νομική συνδρομή

Προβλεπόμενο κατώτατο εισόδημα για την παροχή νομικής συνδρομής στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Σύμφωνα με το άρθρο 194 του **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**, το ευεργέτημα της πενίας παρέχεται σε κάθε πρόσωπο που δεν μπορεί αποδεδειγμένα να καταβάλει τα δικαστικά του έξοδα χωρίς να περιορισθούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή αυτού και της οικογένειάς του.

Με τις προϋποθέσεις του ως άνω άρθρου μπορεί να δοθεί το ευεργέτημα της πενίας σε αλλοδαπούς και σε πρόσωπα που αποδεδειγμένα δεν έχουν ιθαγένεια.

Σύμφωνα με τον νόμο 3226/2004, νομική βοήθεια παρέχεται σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος σε αστικές υποθέσεις (εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 2/3 των κατώτατων ετήσιων αποδοχών που προβλέπει η εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας).

Το ευεργέτημα της πενίας περιλαμβάνει τα έξοδα της διαδικασίας, τις αμοιβές των συμβολαιογράφων και των δικαστικών επιμελητών και τις αμοιβές των δικηγόρων (άρθρο 199 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Προβλεπόμενο κατώτατο εισόδημα για την παροχή νομικής συνδρομής στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Το άρθρο 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζει ότι, εάν ο κατηγορούμενος δε διαθέτει συνήγορο, το δικαστήριο διορίζει συνήγορο από τον πίνακα του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

Σύμφωνα με τον νόμο 3226/2004, νομική βοήθεια παρέχεται σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος σε ποινικές υποθέσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Με τον ν. 3226/2004, προβλέπεται η παροχή νομικής βοήθειας σε χαμηλού εισοδήματος πολίτες κράτους μέλους της Ε.Ε., καθώς και σε χαμηλού εισοδήματος πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ε.Ε.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Η νομική βοήθεια παρέχεται σε χαμηλού εισοδήματος πολίτες κράτους μέλους της Ε.Ε., καθώς και σε χαμηλού εισοδήματος πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν νομίμως κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ε.Ε. Δεν προβλέπονται άλλες προϋποθέσεις.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής στους κατηγορούμενους

Δεν υφίστανται.

Δωρεάν διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων

Δεν υφίστανται.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Όταν το δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του, τα νομικά έξοδα και οι δαπάνες που ανέλαβε ο δικαιωθείς διάδικος, καθίστανται συνήθως πληρωτέα από τον ηττηθέντα διάδικο ανάλογα με την έκταση της νίκης ή της ήττας κάθε διαδίκου. Το δικαστήριο πρέπει να καταστήσει εκτελεστό και αυτό το μέρος της απόφασης. Οι δαπάνες και τα έξοδα υπολογίζονται σύμφωνα με τους κανόνες που προαναφέρθηκαν, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τη ρύθμιση των αμοιβών των νομικών επαγγελματιών και τα ενδεχόμενα πάγια έξοδα για τους διαδίκους σε αστικές διαδικασίες. Συνήθως, το ποσό υπολείπεται των πραγματικών εξόδων.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Οι εμπειρογνώμονες καθορίζουν οι ίδιοι τις αμοιβές τους, οι οποίες, εφόσον ζητηθεί, περιλαμβάνονται στα δικαστικά έξοδα που επιδικάζει το δικαστήριο.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι μεταφραστές και οι διερμηνείς καθορίζουν οι ίδιοι τις αμοιβές τους, οι οποίες, εφόσον ζητηθεί, περιλαμβάνονται στα δικαστικά έξοδα που επιδικάζει το δικαστήριο.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[📄 Ολομέλεια Δικηγορικών Συλλόγων](#)

[📄 Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών](#)

[📄 Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά](#)

[📄 Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης](#)

[📄 Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας](#)

[📄 Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείου Θεσσαλονίκης](#)

[📄 Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας](#)

[📄 Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών](#)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση της Ελλάδας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών](#) (849 Kb)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 13/11/2019

Κόστος της διαδικασίας - Ισπανία

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Ισπανία. Για λεπτομερέστερη ανάλυση των δικαστικών εξόδων, συμβουλευθείτε τις ακόλουθες περιπτώσιολογικές μελέτες:

[📄 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - ΔΙΑΖΥΓΙΟ](#)

[📄 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ](#)

[📄 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - ΔΙΑΤΡΟΦΗ](#)

[📄 ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ](#)

[📄 ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ](#)

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι (Abogados)

Στην Ισπανία υπάρχει μία και μόνη κατηγορία δικηγόρων οι οποίοι, εφόσον εγγραφούν στον δικηγορικό σύλλογο, έχουν δικαίωμα παρέμβασης σε κάθε είδους διαδικασία ενώπιον κάθε είδους δικαστηρίου.

Οι δικηγόροι ορίζουν τις αμοιβές τους σύμφωνα με «κατευθυντήριες γραμμές» τις οποίες εκδίδουν οι κατά τόπους δικηγορικοί σύλλογοι. Οι κατευθυντήριες γραμμές υιοθετούν κάποια γενικά κριτήρια όπως η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η αναλογικότητα κ. λπ., και τηρούνται από όλους κατά τον υπολογισμό των αμοιβών τους.

Από την άλλη πλευρά, οι αμοιβές διαφέρουν πάντα ανάλογα με τον βαθμό δικαιοδοσίας στον οποίο δικάζεται η υπόθεση.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 241.1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Ley de Enjuiciamiento Civil) αναφέρεται ρητά ότι οι αμοιβές δικηγόρου, εφόσον η αντιπροσώπευση είναι υποχρεωτική, είναι στοιχείο που περιλαμβάνεται στον υπολογισμό των εξόδων.

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ορίζει ότι οι αμοιβές των δικηγόρων υπόκεινται στους κανόνες του επαγγελματικού τους συλλόγου.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Ο πελάτης υποχρεούται πάντα να καταβάλλει την αμοιβή του δικηγόρου του. Γνωρίζει εξαρχής το ύψος της αμοιβής, αν και το ακριβές ποσό γίνεται γνωστό μετά το πέρας της διαδικασίας. Ο δικηγόρος έχει δικαίωμα να προσφύγει κατά του πελάτη του, και μάλιστα με προνομιακές διαδικασίες, για τη χρηματοδότηση της δαπάνης του (κατά τη διάρκεια της διαδικασίας) ή την εξόφληση της αμοιβής του (μετά το πέρας της).

Στην πράξη, αυτό που συμβαίνει συνήθως είναι ότι ο πελάτης πληρώνει μια προκαταβολή στην αρχή και στη συνέχεια αναμένει την απόφαση του δικαστηρίου σχετικά με την επιδίκαση των εξόδων. Εάν καταδικαστεί ο αντίδικος στην καταβολή των δικαστικών εξόδων, ο δικηγόρος (Abogado) και ο αντίκλητος δικηγόρος (Procurador) υποβάλλουν τα τιμολόγια τους στο δικαστήριο και, εφόσον εγκριθούν, εξοφλούνται από τον αντίδικο.

Ο νόμος 10/2012 θέσπισε υποχρέωση καταβολής δικαστικού τέλους.

Τι είναι το δικαστικό τέλος;

Πρόκειται για κρατικό φόρο, τον οποίο πρέπει να καταβάλλουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις οι χρήστες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, προκειμένου να προσφύγουν στα δικαστήρια και να κάνουν χρήση της δημόσιας υπηρεσίας απονομής της δικαιοσύνης. Η διαχείριση του συγκεκριμένου φόρου έχει ανατεθεί νόμιμα στο υπουργείο Οικονομικών και δημόσιας διοίκησης (Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas). Η δυνατότητα απαίτησης της καταβολής των συγκεκριμένων τελών τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2003 και ρυθμίζεται επί του παρόντος από τον νόμο 10/2012 της 20ής Νοεμβρίου 2012, όπως τροποποιήθηκε με το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 3/2013, της 22ας Φεβρουαρίου, για τη ρύθμιση συγκεκριμένων τελών στον τομέα της απονομής της δικαιοσύνης και του εθνικού ιδρύματος τοξικολογίας και ιατροδικαστικής (Instituto Nacional de Toxicología y Ciencias Forenses).

Περιπτώσεις στις οποίες η καταβολή του τέλους είναι υποχρεωτική (φορολογητέα πράξη)

Το άρθρο 1 του νόμου 10/2012 ορίζει ότι το τέλος για την εκδίκαση αστικών και διοικητικών υποθέσεων, υποθέσεων εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφάλισης αποτελεί κρατικό τέλος και είναι απαιτητό καθ' όμοιο τρόπο σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον εν λόγω νόμο, με την επιφύλαξη των τελών και άλλων φόρων που μπορούν να απαιτήσουν οι αυτόνομες κοινότητες στο πλαίσιο της άσκησης των αντίστοιχων οικονομικών αρμοδιοτήτων τους, οι οποίες δεν μπορούν να φορολογούν τις ίδιες φορολογητέες πράξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, το τέλος επιβάλλεται για την άσκηση της εξουσίας των δικαστηρίων κατόπιν άσκησης των ακόλουθων ενδίκων βοηθημάτων:

- άσκηση αγωγής σε κάθε είδους αναγνωριστική αγωγή και αγωγή εκτέλεσης εξωδικαστικών εκτελεστών τίτλων σε αστικές υποθέσεις, άσκηση ανταγωγής και αρχική αίτηση διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής και ευρωπαϊκής διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής
- αίτηση αναγκαστικής κήρυξης σε κατάσταση πτώχευσης και παρεμπόμπουσα αγωγή σε πτωχευτικές διαδικασίες
- άσκηση διοικητικής προσφυγής
- άσκηση έκτακτης προσφυγής λόγω οικονομικής παράβασης σε αστικές υποθέσεις
- άσκηση έφεσης και αναίρεσης σε αστικές και διοικητικές υποθέσεις
- άσκηση έφεσης και αναίρεσης σε υποθέσεις εργατικών διαφορών
- ανακοπή κατά της εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων.

Ποιος υποχρεούται να καταβάλει το δικαστικό τέλος;

Το άρθρο 3 ορίζει ότι υπόχρεος για την καταβολή του τέλους είναι όποιος κινεί την ένδικη διαδικασία και προβαίνει στη διενέργεια της βαρυνόμενης με το τέλος πράξης.

Για τους σκοπούς της προηγούμενης παραγράφου, θεωρείται ότι υφίσταται μία και μόνη φορολογητέα πράξη όταν στο δικόγραφο της προσφυγής που αποτελεί τη φορολογητέα πράξη σωρευούνται διάφορες κύριες αγωγές, οι οποίες δεν απορρέουν από το ίδιο δικόγραφο. Στην περίπτωση αυτή, για τον υπολογισμό του ποσού του τέλους αθροίζονται τα ποσά όλων των σωρευμένων αγωγών.

Το τέλος μπορεί να καταβληθεί από τον δικαστικό εκπρόσωπο ή τον δικηγόρο εξ ονόματος και για λογαριασμό του υποχρέου, ιδίως όταν ο τελευταίος δεν διαμένει στην Ισπανία και χωρίς να απαιτείται να εξασφαλίσει ο υπόχρεος αριθμό φορολογικού μητρώου πριν από την αυτοπεραίωση. Ο αντίκλητος (*procurador*) ή ο δικηγόρος δεν υπέχουν φορολογική υποχρέωση για τη συγκεκριμένη καταβολή.

Περιπτώσεις απαλλαγής:

- Αντικειμενικές απαλλαγές:
  - Άσκηση αγωγής και μεταγενέστερων ενδίκων μέσων σε σχέση με υποθέσεις δικαιοπρακτικής ικανότητας, σχέσεων γονέα και τέκνου, γάμου και ανηλίκων, οι οποίες ρυθμίζονται στον Τίτλο I του Βιβλίου IV του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ωστόσο, υπόκεινται στην καταβολή του τέλους οι δίκες οι οποίες ρυθμίζονται στο κεφάλαιο IV του ως άνω τίτλου και βιβλίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι οποίες δεν κινούνται με κοινή συμφωνία των διαδίκων, ή από έναν εκ των διαδίκων με συγκατάθεση του άλλου διαδίκου, ακόμη και όταν υπάρχουν ανήλικοι, εκτός εάν τα ζητούμενα μέτρα αφορούν αποκλειστικά τους ανηλίκους.
  - Άσκηση αγωγής και μεταγενέστερων ενδίκων μέσων όταν πρόκειται για τις διαδικασίες που θεσπίζονται ειδικά για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών, όπως διαδικασίες κατά ενεργειών των εφορευτικών επιτροπών.
  - Αίτηση εθελούσιας κήρυξης σε κατάσταση πτώχευσης υποβληθείσα από τον οφειλέτη.
  - Άσκηση διοικητικής προσφυγής από δημοσίους υπαλλήλους για την προάσπιση των καταστατικών δικαιωμάτων τους.
  - Υποβολή της αρχικής αίτησης της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής και της αίτησης επ' ακροατηρίου συζήτησης απαίτησης ποσού, όταν το ποσό των αιτήσεων δεν υπερβαίνει τα δύο χιλιάδες ευρώ. Η συγκεκριμένη απαλλαγή δεν ισχύει όταν στις ως άνω διαδικασίες η ασκούμενη αξίωση βασίζεται σε έγγραφο το οποίο έχει χαρακτήρα εξωδικαστικού εκτελεστού τίτλου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 517 του νόμου 1/2000, της 7ης Ιανουαρίου 2000, περί πολιτικής δικονομίας.
  - Άσκηση διοικητικής προσφυγής σε περιπτώσεις σιωπηρής διοικητικής άρνησης ή αδράνειας της διοίκησης.
  - Άσκηση αγωγής εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης των επιτροπών διαιτησίας σε καταναλωτικές διαφορές (*Juntas Arbitrales de Consumo*).
  - Αγωγές οι οποίες ασκούνται από τον σύνδικο πτώχευσης προς όφελος της πτωχευτικής περιουσίας και κατόπιν έγκρισης του Εμποροδικείου (*Juez de lo Mercantil*).
  - Διαδικασίες δικαστικής κατανομής περιουσίας, εκτός των περιπτώσεων στις οποίες ασκείται ανακοπή ή υπάρχει διαφωνία όσον αφορά τη συμπερίληψη ή μη περιουσιακών στοιχείων, το δε τέλος της επ' ακροατηρίου συζήτησης καταβάλλεται από τον ανακόπτοντα για το ποσό που αμφισβητείται ή εκείνο που προκύπτει από την αμφισβήτηση του εγγράφου κατανομής της κληρονομίας, και σε περίπτωση ανακοπής από περισσότερα πρόσωπα το τέλος επιμερίζεται μεταξύ τους ανάλογα με το μερίδιό τους.
- Υποκειμενικές απαλλαγές:
  - Τα πρόσωπα στα οποία έχει αναγνωριστεί το δικαίωμα στη δωρεάν νομική συνδρομή, τα οποία και φέρουν το βάρος της απόδειξης ότι πληρούν τις προϋποθέσεις από τις οποίες ο νόμος εξαρτά την παροχή της
  - Η εισαγγελική αρχή (*Ministerio Fiscal*)
  - Η γενική διοίκηση του κράτους (*Administración General del Estado*), οι διοικήσεις των αυτόνομων κοινοτήτων, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι δημόσιοι οργανισμοί που εξαρτώνται από όλες τις προαναφερθείσες αρχές
  - Το Κοινοβούλιο (*Cortes Generales*) και οι νομοθετικές συνελεύσεις (*Asambleas Legislativas*) των αυτόνομων κοινοτήτων.

Τέλος, σε υποθέσεις εργατικού δικαίου, οι εργαζόμενοι, είτε ενεργούν για λογαριασμό τρίτου ή αυτοτελώς, δικαιούνται απαλλαγής ύψους 60 % του ποσού του τέλους που καταβάλλεται για την άσκηση εφέσεων και αναιρέσεων. Σε διοικητικές υποθέσεις, οι

δημόσιοι υπάλληλοι, όταν προασπίζονται τα καταστατικά δικαιώματά τους, δικαιούνται απαλλαγής 60 % του ποσού του τέλους που καταβάλλεται για την άσκηση εφέσεων και αναιρέσεων.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Το θέμα ρυθμίζεται από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Ley de Enjuiciamiento Criminal).

Κατοχυρώνεται για κάθε κατηγορούμενο για ποινικό αδίκημα η άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης στη διάρκεια της διαδικασίας, ανεξαρτήτως βαθμού, αφ' ης στιγμής του κοινοποιείται κατηγορία, είτε τελεί υπό κράτηση ή υπό άλλο περιοριστικό μέτρο είτε δέχεται τη διεξαγωγή της δίκης, ενώ λαμβάνει πληροφορίες για το δικαίωμά του στην υπεράσπιση.

Για την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να εκπροσωπηθεί από αντίκλητο (Procurador) και να αναθέσει την υπεράσπισή του σε δικηγόρο. Εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν ορίσει δικηγόρο και αντίκλητο (Procurador) και δεν υποβάλει σχετικό αίτημα και, σε κάθε περίπτωση, εφόσον δεν διαθέτει τη δικαιοπρακτική ικανότητα να το πράξει, τότε τα ανωτέρω πρόσωπα ορίζονται από το δικαστήριο.

Όλοι οι διάδικοι, εφόσον δεν τους έχει αναγνωρισθεί το ευεργέτημα της πενίας, υποχρεούνται να καταβάλλουν τις αμοιβές των αντικλήτων που τους εκπροσωπούν, τις αμοιβές των δικηγόρων που έχουν αναλάβει την υπεράσπισή τους, τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων οι οποίοι γνωμοδοτούν κατόπιν αιτήματός τους, καθώς και τις αποζημιώσεις των μαρτύρων που καλούν, υπό τον όρο οι εμπειρογνώμονες και οι μάρτυρες, μετά την κατάθεσή τους, να έχουν υποβάλει σχετικό αίτημα το οποίο έχει γίνει δεκτό από τον δικαστή ή το δικαστήριο.

Δεν έχουν την υποχρέωση να καταβάλλουν τα λοιπά έξοδα της διαδικασίας, ούτε στη διάρκειά της ούτε μετά το πέρας της, παρά μόνον εφόσον τους επιδικαστούν από το δικαστήριο.

Ο αντίκλητος (Procurador) που δέχεται να αναλάβει την εκπροσώπηση διαδίκου υποχρεούται να καταβάλει την αμοιβή του δικηγόρου που παρίσταται στο δικαστήριο για τον πελάτη του.

Οι διάδικοι στους οποίους χορηγείται το ευεργέτημα της πενίας μπορούν να ορίσουν δικηγόρο και αντίκλητο (Procurador) στο δικαστήριο της επιλογής τους. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, υποχρεούνται να καταβάλλουν τις αμοιβές τους, ωσάν να μην δικαιούνταν το ευεργέτημα της πενίας, εκτός εάν οι εν λόγω επαγγελματίες παραιτηθούν από την αξίωση είσπραξης αμοιβής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του νόμου περί νομικής συνδρομής (Ley de Asistencia Jurídica Gratuita).

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Ο πελάτης υποχρεούται πάντα να εξοφλεί τα τιμολόγια που εκδίδονται για δικηγορική αμοιβή μετά το πέρας της διαδικασίας. Δεν υποχρεούται να δώσει προκαταβολή όταν ο δικηγόρος και ο αντίκλητος (Procurador) ορίζονται από το δικαστήριο, διότι συνήθως συντρέχει χορήγηση του ευεργετήματος της πενίας.

Επισημαίνεται η πιο γενικευμένη προσφυγή στις υπηρεσίες αυτεπάγγελα διορισμένου δικηγόρου. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον αναγνωρισθεί στον πελάτη το ευεργέτημα της πενίας, δεν υποχρεούται να εξοφλήσει την αμοιβή του δικηγόρου. Την υποχρέωση αυτή αναλαμβάνει το Δημόσιο, εκτός εάν εντός της επόμενης τριετίας βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση του πελάτη (κατά κανόνα, ο πελάτης ουδέποτε πληρώνει).

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από τους νομικούς εκπροσώπους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Ο αντίκλητος (Procurador) που εκπροσωπεί τον διάδικο υποχρεούται να τον ενημερώνει για κάθε ενέργεια στην οποία προβαίνει.

Τόσο ο δικηγόρος όσο και ο αντίκλητος (Procurador) υποχρεούνται να ενημερώνουν τον πελάτη τους οσάκις αυτό απαιτείται.

Έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στην Ισπανία;

Δεν υπάρχει ειδικός δικτυακός τόπος στον οποίο παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Ισπανία. Υπάρχουν, ωστόσο, δικτυακοί τόποι όπως αυτοί των κατά τόπους δικηγορικών συλλόγων οι οποίοι παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές των μελών τους.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να πάρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στην Ισπανία;

Οι πληροφορίες συνήθως παρέχονται στην ισπανική γλώσσα. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν πληροφορίες και στις επίσημες γλώσσες των αυτόνομων κοινοτήτων.

Επιπλέον, κάποιοι δικτυακοί τόποι παρέχουν ορισμένες πληροφορίες στην αγγλική γλώσσα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Βλέπε τις πληροφορίες που παρέχονται στο τμήμα «Διαμεσολάβηση στην Ισπανία» και «Πώς μπορώ να βρω διαμεσολαβητή στην Ισπανία».

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;

Οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται από την ισπανική φορολογική υπηρεσία (Agencia Tributaria) στον [📄 δικτυακό τόπο](#) της.

Ποιος είναι ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ;

Οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται από την ισπανική φορολογική υπηρεσία στον [📄 δικτυακό τόπο](#) της.

Νομική συνδρομή

Ορισμός

Σύμφωνα με το άρθρο 119 του ισπανικού Συντάγματος, η νομική συνδρομή (ή «ευεργέτημα της πενίας») είναι μια διαδικασία μέσω της οποίας αναγνωρίζεται σε πολίτες, οι οποίοι αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, μια σειρά ευεργετημάτων, τα οποία συνίστανται κυρίως στην απαλλαγή από την καταβολή αμοιβής δικηγόρου και αντικλήτου, αμοιβών εμπειρογνομόνων, εγγυήσεων κ.λπ.

Η αναγνώριση του ανωτέρω δικαιώματος συνεπάγεται, σε γενικές γραμμές, τα εξής ευεργετήματα:

Δωρεάν νομικές συμβουλές και νομική καθοδήγηση πριν από την κίνηση της διαδικασίας.

Νομική συνδρομή σε συλληφθέντα ή κρατούμενο.

Δωρεάν υπεράσπιση από δικηγόρο και εκπροσώπηση από αντίκλητο (Procurador) στη διάρκεια της διαδικασίας.

Δωρεάν καταχώρηση αναγγελιών ή κλήσεων οι οποίες δημοσιεύονται υποχρεωτικά σε επίσημες εφημερίδες, στη διάρκεια της διαδικασίας.

Απαλλαγή από την καταβολή παραβόλων για την άσκηση ένδικων μέσων.

Απαλλαγή από αμοιβές εμπειρογνομόνων στη διάρκεια της διαδικασίας.

Δωρεάν χορήγηση αντιγράφων, μαρτυρικών καταθέσεων, θεωρημένων εγγράφων και πιστοποιητικών.

Έκπτωση 80 % στα δικαιώματα και τέλη για ορισμένες συμβολαιογραφικές πράξεις.

Έκπτωση 80 % στα τέλη για πράξεις σχετικές με το κτηματολόγιο και το μητρώο επιχειρήσεων.

Στα ανωτέρω δικαιώματα έχουν προστεθεί αποκλειστικά και μόνο για τις διασυνοριακές διαφορές (μετά τη μεταρρύθμιση του νόμου περί νομικής συνδρομής με τη θέσπιση του νόμου 16 της 18ης Ιουλίου 2005, με τον οποίον ο πρώτος προσαρμόστηκε στην οδηγία 2002/8/ΕΚ), τα ακόλουθα δικαιώματα:

1. υπηρεσίες διερμηνείας,
2. μετάφραση εγγράφων,
3. οδοιπορικά οσάκις είναι υποχρεωτική η αυτοπρόσωπη παρουσία,
4. υπεράσπιση από δικηγόρο και εκπροσώπηση από αντίκλητο (Procurador), ακόμη και όταν αυτή δεν είναι υποχρεωτική, εάν το δικαστήριο εκτιμά ότι είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαδίκων.

Ποιος δικαιούται νομική συνδρομή;

Γενικά, νομική συνδρομή δικαιούνται οι πολίτες που εμπλέκονται σε οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία ή προτίθενται να την κινήσουν και δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη.

Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» (IPREM) ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Για τα νομικά πρόσωπα, το φορολογητέο εισόδημα που υπόκειται στον φόρο εταιριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το τριπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» σε ετήσια βάση.

Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, συνεκτιμώνται και άλλες εξωτερικές ενδείξεις της πραγματικής οικονομικής δυνατότητας του αιτούντα.

Για τα φυσικά πρόσωπα προβλέπονται εξαιρέσεις λόγω αναπηρίας ή/και οικογενειακής κατάστασης, στο πλαίσιο των οποίων επιτρέπεται υπέρβαση των ανωτέρω ορίων εισοδήματος. (Επί του παρόντος, δυνάμει της πρόσθετης διάταξης 28 του νόμου περί γενικού κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2009, κατά τη διάρκεια του 2009 ο «δημόσιος δείκτης εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ανέρχεται σε 7.381,33 ευρώ ετησίως.)

Ειδικότερα, νομική συνδρομή δικαιούνται:

1. Οι ισπανοί πολίτες, οι υπήκοοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που κατοικούν στην Ισπανία, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη.
2. Οι διοικητικοί φορείς και οι κοινοί οργανισμοί κοινωνικής πρόνοιας.
3. Τα ακόλουθα νομικά πρόσωπα, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη:

Ενώσεις κοινωφελούς σκοπού.

Ιδρύματα εγγεγραμμένα στο αντίστοιχο διοικητικό μητρώο.

1. Για υποθέσεις εργατικού δικαίου: οι εργαζόμενοι και οι δικαιούχοι παροχών από το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.
2. Για υποθέσεις ποινικού δικαίου: δικαιούνται δωρεάν συνδρομή από δικηγόρο και αντίκλητο (Procurador) όλοι οι πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ακόμη και αν δεν κατοικούν νόμιμα στην ισπανική επικράτεια.
3. Για υποθέσεις διοικητικού δικαίου: οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ακόμη κι αν δεν κατοικούν νόμιμα στην ισπανική επικράτεια, δικαιούνται δωρεάν συνδρομή από δικηγόρο και αντίκλητο (Procurador) σε κάθε υπόθεση σχετική με αίτηση χορήγησης ασύλου και με τον νόμο περί αλλοδαπών (και στις προηγούμενες διοικητικές διαδικασίες).

Πρόσθετες πληροφορίες

Προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής

Φυσικά πρόσωπα:

Το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων δεν πρέπει να υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Εφόσον τα έσοδα υπερβαίνουν το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» πλην όμως δεν υπερβαίνουν το τετραπλάσιο, η Επιτροπή Νομικής Συνδρομής δύναται να συνεκτιμήσει την οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος (αριθμός τέκνων ή προστατευόμενων μελών, κατάσταση υγείας, αναπηρία, οικονομικές υποχρεώσεις, έξοδα που προκύπτουν από την κίνηση της διαδικασίας ή άλλες περιστάσεις) και, σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο αιτών είναι πολύτεκνος ειδικής κατηγορίας, να του χορηγήσει κατ' εξαίρεση το ευεργέτημα της πενίας.

Ο διάδικος πρέπει να υπερασπίζεται τα δικαιώματα και συμφέροντά του.

Νομικά πρόσωπα:

Πρέπει να είναι ενώσεις κοινωφελούς σκοπού ή ιδρύματα εγγεγραμμένα στο αντίστοιχο διοικητικό μητρώο.

Το φορολογητέο εισόδημα που υπόκειται στο φόρο εταιριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το τριπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» σε ετήσια βάση.

Με την έναρξη ισχύος του οργανικού νόμου 1/2004 περί ολοκληρωμένων μέτρων προστασίας από τη σεξιστική βία (Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la violencia de género), αναγνωρίζεται στις γυναίκες οι οποίες είναι θύματα

σεξιστικής βίας άμεση και πλήρης νομική συνδρομή, όχι μόνο στο πλαίσιο των δικαστικών αλλά και των διοικητικών διαδικασιών που συνδέονται με τη σεξιστική βία (συνεπώς και ενώπιον των αστυνομικών αρχών), έως την πλήρη εκτέλεση της απόφασης, χωρίς να έχει προηγηθεί αίτηση νομικής συνδρομής. Τούτο σημαίνει ότι η νομική συνδρομή δεν είναι δυνατόν σε καμία περίπτωση να αποτελεί πρόσκομμα για την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία πρέπει να παρέχεται στο θύμα ασχέτως αν αυτό υπέβαλε αίτηση νομικής συνδρομής. Παρά ταύτα, εξυπακούεται ότι δωρεάν νομική συνδρομή χορηγείται μόνον εφόσον εκ των υστέρων, στη διάρκεια πλέον της δικαστικής διαδικασίας, η ενδιαφερόμενη αποδεικνύει ότι συντρέχουν πράγματι οι προϋποθέσεις να της χορηγηθεί το εν λόγω ευεργέτημα σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του νόμου περί νομικής συνδρομής και του σχετικού κανονιστικού διατάγματος, όπως αυτός τροποποιήθηκε με την τελική διάταξη 6 του οργανικού νόμου 1 της 28ης Δεκεμβρίου 2004 περί ολοκληρωμένων μέτρων προστασίας από τη σεξιστική βία.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του νικήσαντος διαδίκου;

Σε αστικές διαφορές, η καλούμενη «επιδίκαση των εξόδων» ρυθμίζεται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, άρθρα 394 έως 398.

Σε αναγνωριστικές αγωγές, τα έξοδα του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου βαρύνουν το μέρος του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί, εκτός εάν το δικαστήριο εκτιμήσει αιτιολογημένα ότι η υπόθεση εγείρει σοβαρές αμφιβολίες, νόμω ή ουσία.

Σε περίπτωση μερικής αποδοχής ή απόρριψης των ισχυρισμών, κάθε διάδικος βαρύνεται με τα έξοδά του ενώ τα κοινά έξοδα καταβάλλονται εξ ημισείας, εκτός εάν συντρέχει ουσιαστικός λόγος να επιδικαστούν σε έναν από τους διαδίκους διότι κρίνεται ότι ενήργησε κακόπιστα.

Όταν τα έξοδα επιδικάζονται στον ηττηθέντα διάδικο, ο ηττηθείς διάδικος υποχρεούται να καταβάλει, εκ των δαπανών που αντιστοιχούν σε αμοιβές δικηγόρων και λοιπών επαγγελματιών οι οποίες δεν υπόκεινται σε καθεστώς ελέγχου, συνολικό ποσό το οποίο δεν υπερβαίνει το εν τρίτο της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς ανά διάδικο, τη δικαστική δαπάνη του οποίου καταδικάστηκε να καταβάλει. Εν προκειμένω, οι απαιτήσεις που δεν έχουν αποτιμηθεί σε κόστος εκτιμώνται σε 18.000 ευρώ, εκτός εάν, λόγω της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, το δικαστήριο αποφασίσει άλλως.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύουν οσάκις το δικαστήριο κρίνει ότι ο διάδικος στον οποίο επιδικάζονται τα έξοδα ενήργησε κακόπιστα.

Όταν ο διάδικος στον οποίο επιδικάζονται τα έξοδα τυγχάνει του ευεργετήματος της πενίας, υποχρεούται να καταβάλει μόνο τα έξοδα υπεράσπισης του αντιδίκου στις περιπτώσεις που αναφέρονται ρητά στον νόμο περί νομικής συνδρομής (Ley de Asistencia Jurídica Gratuita).

Σε καμία περίπτωση δεν καταδικάζεται στην καταβολή των δικαστικών εξόδων η εισαγγελική αρχή (Ministerio Fiscal), στις δίκες στις οποίες παρεμβαίνει ως διάδικος.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Οι εμπειρογνώμονες που παρίστανται στο δικαστήριο καλούνται πραγματογνώμονες. Κάθε ανώτερο δικαστήριο τηρεί κατάλογο πραγματογνομόνων.

Στην παράγραφο 4 του άρθρου 241.1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, γίνεται ειδική μνεία στις «αμοιβές εμπειρογνομόνων και λοιπές αποζημιώσεις που καταβάλλονται σε πρόσωπα που παρεμβαίνουν στη δίκη», οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των δικαστικών εξόδων. Εδώ περιλαμβάνονται οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα πρόσωπα που δεν είναι διάδικοι, πλην όμως υποβάλλονται σε δαπάνες προκειμένου να παραστούν στη δίκη και να παράσχουν συγκεκριμένη υπηρεσία.

Στο άρθρο 243 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπεται ότι, σε όλες τις βαθμίδες και ανεξαρτήτως διαδικασίας, ο υπολογισμός των εξόδων διενεργείται από τον γραμματέα του δικαστηρίου στο οποίο εκδικάζεται η διαφορά. Δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό δαπάνες που αντιστοιχούν σε δικόγραφα ή πράξεις που στερούνται χρησιμότητας, είναι περιττές ή δεν επιτρέπονται από τον νόμο, ούτε αμοιβές δικηγόρων για υπηρεσίες οι οποίες δεν περιγράφονται αναλυτικά ή δεν αφορούν τη συγκεκριμένη υπόθεση.

Ο γραμματέας του δικαστηρίου μειώνει το ύψος της αμοιβής δικηγόρων και λοιπών επαγγελματιών που δεν υπόκεινται σε καθεστώς ελέγχου, εφόσον το συνολικό ποσό της αξίωσης υπερβαίνει το εν τρίτο της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς και το δικαστήριο δεν έχει κρίνει ότι ο διάδικος στον οποίο επιδικάζεται η δικαστική δαπάνη ενήργησε κακόπιστα.

Επίσης, δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα πράξεων ή παρεμπιπτούσων αγωγών τα οποία έχουν επιδικαστεί ρητά στον διάδικο που ευνοείται από την απόφαση περί επιδίκασης των εξόδων στην κύρια αγωγή.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Δεν υπάρχει επίσημος τιμοκατάλογος για νομικές μεταφράσεις και διερμηνείες. Οι ορκωτοί διερμηνείς καθορίζουν ελεύθερα την αμοιβή για τις υπηρεσίες που παρέχουν, υποχρεούνται ωστόσο να κοινοποιούν τον ισχύοντα τιμοκατάλογο για τις υπηρεσίες τους στο γραφείο διερμηνείας και στην αντίστοιχη τοπική αντιπροσωπεία της κυβέρνησης. Η κοινοποίηση γίνεται τον Ιανουάριο κάθε έτους.

Σχετικοί σύνδεσμοι

 [Ισπανική δημόσια φορολογική υπηρεσία/ΦΠΑ](#)

Σχετικά έγγραφα

[Ισπανική έκθεση σχετικά με την έρευνα για τη διαφάνεια των δικαστικών εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 1 – οικογενειακό δικαιο – διαζύγιο - Ισπανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [bg](#) [de](#) [en](#) [fr](#) [pt](#)

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (διαζύγιο), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν το μέρος που υποβάλλει αίτηση διαζυγίου σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: ένα ζευγάρι παντρεύεται. Στη συνέχεια, χωρίζει και συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Δύο υπήκοοι του ίδιου κράτους μέλους (κράτος μέλος Α) παντρεύονται. Ο γάμος τελείται στο κράτος μέλος Α. Μετά τον γάμο, το ζευγάρι μετακομίζει με σκοπό τη διαμονή και εργασία σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Β), όπου και αποκτά νόμιμη κατοικία. Λίγον χρόνο μετά, το ζευγάρι χωρίζει, και η γυναίκα επιστρέφει στο κράτος μέλος Α, ενώ ο άνδρας παραμένει στο κράτος μέλος Β. Το ζευγάρι συμφωνεί για την έκδοση διαζυγίου. Αμέσως μετά την επιστροφή της στο κράτος μέλος Α, η σύζυγος υποβάλλει αίτηση διαζυγίου ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλος Β.

Έξοδα στην Ισπανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτωσιολογική Δικαστήριο ή μελέτη

Ένδικα μέσα

Εναλλακτική επίλυση διαφορών

	Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Επιτρέπεται σε υποθέσεις του είδους αυτού;	Κόστος
Περίπτωση Α	Αρχικά δικαστικά έξοδα.- Προκαταβολή στον αντίκλητο (Procurador) και στον δικηγόρο, εκτός αν χορηγείται νομική συνδρομή (σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1/1996 περί νομικής συνδρομής).	Πρόκειται για τα γενικά δικαστικά έξοδα, τα οποία βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί (αρχή «ο ηττημένος πληρώνει»), εκτός εάν η υπόθεση εγείρει σοβαρές αμφιβολίες, νόμος ή ουσία (άρθρο 394.1 ΚΠολΔικ). Σε περίπτωση μερικής αποδοχής ή απόρριψης των ισχυρισμών, κάθε διάδικος βαρύνεται με τα έξοδά του, ενώ τα κοινά έξοδα καταβάλλονται εξ ημισείας.	Αμοιβές εμπειρογνομόνων, έξοδα αντιγράφων, μαρτυρικών καταθέσεων, θεωρημένων εγγράφων και πιστοποιητικών	Όπως και στον πρώτο βαθμό.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Στην Ισπανία προβλέπεται διαμεσολάβηση σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, ωστόσο το θέμα εμπίπτει στην αρμοδιότητα των αυτόνομων κοινοτήτων.	Καταρχήν, οι αυτόνομες κοινότητες προβλέπουν δωρεάν διαμεσολάβηση.
	Το διαζύγιο κοινή συναινέσει είναι μια από τις περιπτώσεις που εξαιρούνται της καταβολής δικαστικού τέλους. Αντίθετα, στο κατ' αντιδικία διαζύγιο, καταβάλλεται υποχρεωτικά δικαστικό τέλος, εκτός εάν τα ζητούμενα μέτρα αφορούν αποκλειστικά ανηλίκους.	Το κατ' αντιδικία διαζύγιο διέπεται από την αρχή «ο ηττημένος πληρώνει» (άρθρο 394.2 ΚΠολΔικ.).						
	Αρχικά δικαστικά έξοδα.- Προκαταβολή στον αντίκλητο (Procurador) και στον δικηγόρο, εκτός αν χορηγείται νομική συνδρομή (σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1/1996 περί νομικής συνδρομής).	Πρόκειται για τα γενικά δικαστικά έξοδα, τα οποία βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί (άρθρο 394.1 ΚΠολΔικ) σε κατ' αντιδικία διαζύγιο.	Προτάσεις για αποδεικτικά στοιχεία, σύνταξη της ρυθμιστικής συμφωνίας των μερών.	Ο ασκών το ένδικο μέσο καταβάλλει ή, εκτός αν τυγχάνει νομικής συνδρομής.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Στην Ισπανία προβλέπεται διαμεσολάβηση σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, ωστόσο το θέμα εμπίπτει στην αρμοδιότητα των αυτόνομων κοινοτήτων.	Οι αμοιβές των επαγγελματιών που παρεμβαίνουν στη διαδικασία διαμεσολάβησης.

Περίπτωση Β Το διαζύγιο κοινή συναινέσει είναι μια από τις περιπτώσεις που εξαιρούνται της καταβολής δικαστικού τέλους. Αντίθετα, στο κατ' αντιδικία διαζύγιο, καταβάλλεται υποχρεωτικά δικαστικό τέλος, εκτός εάν τα ζητούμενα μέτρα αφορούν αποκλειστικά ανηλίκους.

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή και εμπειρογνώμονα

Περίπτωση

σιολογική Δικηγόρος μελέτη

Δικαστικός επιμελητής

Εμπειρογνώμονας

Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;

Κόστος

Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;

Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης
Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης

Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;

Κόστος

Πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και να εκπροσωπούνται από αντίκλητο (άρθρο 750 ΚΠολΔικ).

Καταβάλλεται προκαταβολή στον δικηγόρο και τον αντίκλητο και ενδέχεται ο ηττηθείς διάδικος να καταδικαστεί να πληρώσει τα δικαστικά έξοδα (σε κατ' αντιδικία διαδικασία).

Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.

Ουδέν

Ουδέν

Δεν είθισται να παρεμβαίνει, λόγω της φύσης της διαδικασίας.

Ουδέν

Περίπτωση Α

Πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και να εκπροσωπούνται από αντίκλητο (άρθρο 750 ΚΠολΔικ).

Καταβάλλεται προκαταβολή στον δικηγόρο και τον αντίκλητο και ενδέχεται ο ηττηθείς διάδικος να καταδικαστεί να πληρώσει τα δικαστικά έξοδα (σε κατ' αντιδικία διαδικασία).

Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.

Ουδέν

Ουδέν

Δεν είθισται να παρεμβαίνει, λόγω της φύσης της διαδικασίας.

Ουδέν

Περίπτωση Β

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περιπτώσ ιολογική μελέτη	Ασφάλεια ή εγγύηση	Λοιπά έξοδα			
Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη: Πότε και πώς εφαρμόζεται;	Κόστος	Περιγραφή	Κόστος
Περίπτωση η Α Οι μάρτυρες δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από τον διάδικο που τους προτείνει, για τη ζημία που υφίστανται λόγω της παρουσίας τους στο δικαστήριο (άρθρο 375.1 ΚΠολΔικ).	Μέρος της υπολογίζεται στα δικαστικά έξοδα.	Δεν προβλέπεται προκαταβολή.	Ουδέν	Ληξιαρχικές βεβαιώσεις, πιστοποιητικά γάμου ή γέννησης τέκνων, άλλα αποδεικτικά έγγραφα (άρθρο 777.2 ΚΠολΔικ).	Το προβλεπόμενο.
Περίπτωση η Β Οι μάρτυρες δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από τον διάδικο που τους προτείνει, για τη ζημία που υφίστανται λόγω της παρουσίας τους στο δικαστήριο (άρθρο 375.1 ΚΠολΔικ).	Μέρος της υπολογίζεται στα δικαστικά έξοδα.	Δεν προβλέπεται προκαταβολή.	Ουδέν	Ληξιαρχικές βεβαιώσεις, πιστοποιητικά γάμου ή γέννησης τέκνων, άλλα αποδεικτικά έγγραφα (άρθρο 777.2 ΚΠολΔικ).	Το προβλεπόμενο.

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώσ ιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή	Επιστροφή εξόδων
Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις χορηγείται;	Σε ποιες περιπτώσεις καλύπτονται όλα τα έξοδα;	Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;
Περίπτωση η Α Σε όσους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος και αντίκλητος (Procurador), μεταξύ άλλων).	Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.	Θα πρέπει να τηρήσει τη συμφωνία που έκανε με τον δικηγόρο του, εάν έκανε συμφωνία.
Περίπτωση η Β Σε όσους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος και αντίκλητος (Procurador), μεταξύ άλλων).	Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.	Θα πρέπει να τηρήσει τη συμφωνία που έκανε με τον δικηγόρο του, εάν έκανε συμφωνία.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτωσι

ολογική Μετάφραση
μελέτη

Διερμηνεία

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις
είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά
προσέγγιση κόστος;

Πότε και υπό ποιες
προϋποθέσεις είναι
αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά
προσέγγιση κόστος;

Περίπτωση

A

Όλα τα αλλοδαπά δημόσια και
ιδιωτικά έγγραφα που απαιτούνται
βάσει των διατάξεων του νόμου

Οι μεταφραστές
καθορίζουν ελεύθερα τις
αμοιβές τους.

Διερμηνεία κατά τη
διάρκεια της
διαδικασίας, εφόσον
είναι αναγκαία.

Οι διερμηνείς καθορίζουν
ελεύθερα τις αμοιβές τους.

Περίπτωση

B

(μετάφραση από επίσημα
αναγνωρισμένο ορκωτό
μεταφραστή).

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελέτη 2 – οικογενειακό δικαιο – επιμέλεια των τεκνών - Ισπανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [bg](#) [de](#) [en](#) [fr](#) [pt](#)

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δικαιο (επιμέλεια τέκνων), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση A – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή με αίτημα τον περιορισμό του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Υπόθεση B – Διασυνοριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος A: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος B) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Αποκτούν μαζί ένα παιδί, αλλά αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους B ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα και αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας στον πατέρα. Η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος A), πράγμα που επιτρέπεται με βάση τη δικαστική απόφαση, ενώ ο πατέρας παραμένει στο κράτος μέλος B. Λίγα χρόνια αργότερα, η μητέρα υποβάλλει αγωγή στο κράτος μέλος A με αίτημα τη μεταβολή του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα.

Έξοδα στην Ισπανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτωση ολογική μελέτη	Δικαστήριο	Ένδικα μέσα	Εναλλακτική επίλυση διαφορών	
	<p>Αρχικά έξοδα</p> <p>Αρχικά δικαστικά έξοδα - Προκαταβολή στον δικηγόρο και τον αντίκλητο (Procurador), εκτός αν χορηγείται νομική συνδρομή (σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1/1996 περί νομικής συνδρομής).</p> <p>Εάν η δίκη αφορά αποκλειστικά την επιμέλεια ανηλίκου, απαλλάσσεται από την καταβολή του τέλους (άρθρο 4.1 του νόμου 10/2012).</p>	<p>Γενικά έξοδα</p> <p>Πρόκειται για τα γενικά δικαστικά έξοδα, τα οποία βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί (άρθρο 394.1 ΚΠολΔικ) με κατάλληλο καθορισμό των δικαστικών εξόδων.</p>	<p>Αρχικά έξοδα</p> <p>Ο ασκών το ένδικο μέσο καταβάλλει προκαταβολή, εκτός εάν τυγχάνει νομικής συνδρομής (15η πρόσθετη διάταξη του οργανικού νόμου για τη δικαστική εξουσία).</p> <p>Εάν η δίκη αφορά αποκλειστικά την επιμέλεια ανηλίκου, απαλλάσσεται από την καταβολή του τέλους (άρθρο 4.1 του νόμου 10 /2012).</p>	<p>Επιτρέπεται σε υποθέσεις του είδους αυτού;</p> <p>Παρέχεται στους γονείς η δυνατότητα να συμφωνήσουν διαφορετικό καθεστώς επισκέψεων. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται συμφωνία, η οποία αποτελεί αντικείμενο έκθεσης της εισαγγελικής αρχής και εγκρίνεται από τη δικαστική αρχή.</p> <p>Οι γονείς μπορούν να συμφωνήσουν από κοινού να ζητήσουν την αναστολή της δίκης και να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση, σύμφωνα με τον νόμο 5/2012, της 6ης Ιουλίου 2012.</p> <p>Πληροφορίες για τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης παρέχονται μέσω της πύλης για την απονομή της δικαιοσύνης (Portal de la Administración de Justicia). Η ενδοδικαστική διαμεσολάβηση παρέχεται δωρεάν από δικαστήρια.</p>
Περίπτωση η Α	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	
Περίπτωση η Β	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή και εμπειρογνώμονα

Περιπτωση σιολογική ή μελέτη	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονας
	<p>Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;</p> <p>Κόστος</p>	<p>Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;</p>	<p>Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;</p>
	<p>Πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και να καταβάλλεται στον δικηγόρο</p>	<p>Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.</p>	<p>Ουδέν</p> <p>Ουδέν</p> <p>Ενδέχεται να χρειαστεί παρέμβαση ορισμένων ειδικών (ψυχολόγων).</p>

Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης

Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης

Περίπτωση Α	εκπροσωπούνται από αντίκλητο (Procurador) (άρθρο 750 ΚΠολΔικ).	και τον αντίκλητο και ενδεχομένως ο ηττηθείς διάδικος να καταδικαστεί να πληρώσει τα δικαστικά έξοδα (σε κατ' αντιδικία διαδικασία).				Τα έξοδα βαρύνουν τον διάδικο που προτείνει τον εμπειρογνώμονα, εκτός εάν πρόκειται για εμπειρογνώμονες του γραφείου ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών που υπάγεται στο δικαστήριο.
	Εάν το συμφωνήσουν από κοινού, μπορούν να χρησιμοποιήσουν κοινό δικηγόρο ή αντίκλητο (Procurador).					
Περίπτωση Β	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περίπτωση	Αποζημίωση μαρτύρων	Κόστος	Ασφάλεια ή εγγύηση	Κόστος	Λοιπά έξοδα
Περίπτωση Α	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες; Οι μάρτυρες δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από τον διάδικο που τους προτείνει, για τη ζημία που υφίστανται λόγω της παρουσίας τους στο δικαστήριο (άρθρο 375.1 ΚΠολΔικ).	Μέρος της υπολογίζεται στα δικαστικά έξοδα.	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη; Πότε και πώς εφαρμόζεται; Δεν προβλέπεται προκαταβολή.	Ουδέν	Περιγραφή Σχετικές ληξιαρχικές βεβαιώσεις, όπως πιστοποιητικό γέννησης των τέκνων (χορηγούνται επί του παρόντος δωρεάν) ή άλλα αποδεικτικά έγγραφα, με το προβλεπόμενο κόστος.
Περίπτωση Β	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περίπτωση	Νομική συνδρομή	Επιστροφή εξόδων
Περίπτωση Α	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις χορηγείται; Σε όσους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή	Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης; Θα πρέπει να τηρήσει τη συμφωνία που έκανε με τον δικηγόρο του, εάν έκανε
	Προϋποθέσεις Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να	Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η νομική συνδρομή πρέπει να επιστραφεί στον οργανισμό που τη χορήγησε;

<p>οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος και αντίκλητος</p> <p>Περίπτωση Α (Procurador), μεταξύ άλλων).</p>	<p>αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.</p>	<p>συμφωνία. Σε διαφορετική περίπτωση, τα έξοδα βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί (κατά το άρθρο 394 ΚΠολΔικ), εκτός εξαιρέσεων.</p>	<p>Επιστρέφονται η αμοιβή του δικηγόρου, εφόσον δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο της αξίας της διαφοράς, καθώς και τα έξοδα του αντικλήτου (Procurador) και άλλα έξοδα, εφόσον υπάρχουν, τα οποία μπορούν να επιστραφούν μέσω καθορισμού των δικαστικών εξόδων.</p>
<p>Περίπτωση Β</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περιπτωση λογική μελέτη

Μετάφραση

Διερμηνεία

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Όλα τα αλλοδαπά δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που απαιτούνται βάσει των διατάξεων του νόμου

(μετάφραση από επίσημα αναγνωρισμένο ορκωτό μεταφραστή).

Οι αμοιβές των διερμηνέων ποικίλλουν.

Διερμηνεία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, εφόσον είναι αναγκαία. Είναι αναγκαία όταν πρόκειται να παρέμβει στη δίκη ένα πρόσωπο στο οποίο θα υποβληθούν ερωτήσεις, το οποίο θα καταθέσει ή στο οποίο θα γνωστοποιηθεί απόφαση, και το εν λόγω πρόσωπο δεν γνωρίζει τη γλώσσα. Εάν τον διερμηνέα ζητήσει το δικαστήριο, δεν καταβάλλεται αμοιβή. Διερμηνέας μπορεί να ορισθεί οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο γνωρίζει τη σχετική γλώσσα, κατόπιν ορκωμοσίας ή υποσχέσεως πιστής διερμηνείας.

Κατά τα λοιπά, οι αμοιβές των διερμηνέων ποικίλλουν.

Περίπτωση Β

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περιπτωσιολογική μελετη 3 – οικογενειακο δικαιο – διατροφή - Ισπανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [de](#) [en](#) [fr](#) [pt](#)

Στη συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη σχετικά με το οικογενειακό δίκαιο (διατροφή), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον ενάγοντα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Δύο άτομα έχουν συζήσει επί σειρά ετών χωρίς να έχουν παντρευτεί. Όταν χωρίζουν, έχουν ένα παιδί τριών ετών. Με δικαστική απόφαση ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα. Η μόνη εκκρεμούσα αντιδικία αφορά το ποσό της διατροφής που ο πατέρας υποχρεούται να καταβάλλει στη μητέρα για τη συντήρηση και εκπαίδευση του παιδιού. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση στην οποία είστε δικηγόρος στο κράτος μέλος Α: Δύο άτομα έχουν συζήσει σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος Β) χωρίς να έχουν παντρευτεί. Έχουν ένα παιδί τριών ετών. Έπειτα χωρίζουν. Με απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους Β ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού στη μητέρα. Με τη σύμφωνη γνώμη του πατέρα, η μητέρα και το παιδί μετακομίζουν για να ζήσουν σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος Α), όπου και αποκτούν νόμιμη κατοικία.

Εξακολουθεί να υπάρχει αντιδικία για ένα ζήτημα. Το ζήτημα αυτό αφορά το ποσό της διατροφής που ο πατέρας υποχρεούται να καταβάλλει στη μητέρα για τη συντήρηση και εκπαίδευση του παιδιού. Η μητέρα υποβάλλει αγωγή για το συγκεκριμένο ζήτημα στο κράτος μέλος Α.

Έξοδα στην Ισπανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώ

σιολογική Δικαστήρια
μελέτη

Ένδικα μέσα

Εναλλακτική επίλυση διαφορών

Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Επιτρέπεται σε υποθέσεις του είδους αυτού;	Κόστος
Αρχικά δικαστικά έξοδα. Προκαταβολή στον δικηγόρο και τον αντίκλητο (Procurador), εκτός αν χορηγείται νομική συνδρομή (σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1 /1996 περί νομικής συνδρομής).	Πρόκειται για τα γενικά δικαστικά έξοδα, τα οποία βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί (άρθρο 394.1 ΚΠολΔικ) σε κατ' αντιδικία διαζύγιο. Στις οικογενειακές υποθέσεις, τα δικαστήρια δεν επιβάλλουν συνήθως σε	Προτάσεις για αποδεικτικά στοιχεία, σύνταξη της ρυθμιστικής συμφωνίας των μερών. Εάν προτείνεται πραγματογνωμοσύνη από τους διαδίκους, ο εμπειρογνώμων αμείβεται. Η αμοιβή για την κατάρτιση ρυθμιστικής συμφωνίας (σε	Ο ασκών το ένδικο μέσο καταβάλλει ή, εκτός αν τυγχάνει νομικής συνδρομής.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Παρέχεται στα μέρη η δυνατότητα να συνάψουν ρυθμιστική συμφωνία με την οποία αυτοβούλως ρυθμίζουν το ύψος της διατροφής. Η εν λόγω συμφωνία αποτελεί έκθεση της εισαγγελικής αρχής και εγκρίνεται από τη δικαστική αρχή.	Οι αμοιβές των επαγγελματιών που παρεμβαίνουν στη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Περίπτωση Α

έναν διάδικο τα περιπτώσεις έξοδα της δίκης, κοινής αλλά τα συμφωνίας) κατανέμουν εξ περιλαμβάνεται ημισείας, και συνήθως στη κάθε διάδικος συνολική βαρύνεται μόνον αμοιβή που με τα δικά του καταβάλλεται έξοδα. Ωστόσο, στον δικηγόρο. αυτό δεν αποκλείει σε ορισμένες περιπτώσεις να επιβληθούν τα έξοδα στον διάδικο του οποίου οι ισχυρισμοί απορρίφθηκαν.

Εάν οι ισχυρισμοί γίνουν εν μέρει δεκτοί, κάθε διάδικος βαρύνεται μόνον με τα δικά του έξοδα.

Εάν η δίκη αφορά μόνον την καταβολή διατροφής στον ανήλικο, απαλλάσσεται από την καταβολή του τέλους (άρθρο 4.1 του νόμου 10 /2012).

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.
Περίπτωση Β							

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή και εμπειρογνώμονα

Περίπτωση Δικηγόρος ή μελέτη

Δικαστικός επιμελητής

Εμπειρογνώμονας

Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση; **Κόστος**

Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;

Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής

Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;

Κόστος

απόφαση
της Έξοδα μετά
την έκδοση
δικαστικής
απόφασης

Περίπτωση Α	<p>Πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και να εκπροσωπούνται από αντίκλητο (Procurador) (άρθρο 750 ΚΠολΔικ).</p> <p>Εάν το συμφωνήσουν από κοινού, μπορούν να εκπροσωπηθούν από κοινό αντίκλητο (Procurador) ή δικηγόρο.</p>	<p>Καταβάλλεται προκαταβολή στον δικηγόρο και τον αντίκλητο (Procurador) και ενδεχομένως ο ηττηθείς διάδικος να καταδικαστεί να πληρώσει τα δικαστικά έξοδα (σε κατ' αντιδικία διαδικασία).</p>	<p>Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.</p> <p>Δεν υπάρχει στη συγκεκριμένη διαδικασία.</p>	Ουδέν	Ουδέν	<p>Δεν είθισται να παρεμβαίνει, λόγω της φύσης της διαδικασίας.</p>	<p>Ουδέν.</p> <p>Τα έξοδα βαρύνουν τον διάδικο που προτείνει τον εμπειρογνώμονα, εκτός εάν πρόκειται για εμπειρογνώμονες του γραφείου ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών που υπάγεται στο δικαστήριο.</p>
Περίπτωση Β	<p>Πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και να εκπροσωπούνται από αντίκλητο (Procurador) (άρθρο 750 ΚΠολΔικ).</p> <p>Εάν το συμφωνήσουν από κοινού, μπορούν να εκπροσωπηθούν από κοινό αντίκλητο (Procurador) ή δικηγόρο.</p>	<p>Καταβάλλεται προκαταβολή στον δικηγόρο και τον αντίκλητο (Procurador) και ενδεχομένως ο ηττηθείς διάδικος να καταδικαστεί να πληρώσει τα δικαστικά έξοδα (σε κατ' αντιδικία διαδικασία).</p>	<p>Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.</p> <p>Δεν υπάρχει στη συγκεκριμένη διαδικασία.</p>	Ουδέν	Ουδέν	<p>Δεν είθισται να παρεμβαίνει, λόγω της φύσης της διαδικασίας.</p>	<p>Ουδέν.</p> <p>Τα έξοδα βαρύνουν τον διάδικο που προτείνει τον εμπειρογνώμονα, εκτός εάν πρόκειται για εμπειρογνώμονες του γραφείου ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών που υπάγεται στο δικαστήριο.</p>

Περιπτώση ιολογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων	Κόστος	Ασφάλεια ή εγγύηση	Κόστος	Περιγραφή	Κόστος
Περίπτωση η Α	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Μέρος της υπολογίζεται στα δικαστικά έξοδα.	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη; Πότε και πώς εφαρμόζεται;	Ουδέν	Ληξιαρχικές βεβαιώσεις, πιστοποιητικά γάμου ή γέννησης τέκνων, άλλα αποδεικτικά έγγραφα. Επί του παρόντος χορηγούνται δωρεάν (άρθρο 777.2 ΚΠολΔικ).	Το προβλεπόμενο.
Περίπτωση η Β	Οι μάρτυρες δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από τον διάδικο που τους προτείνει, για τη ζημία που υφίστανται λόγω της παρουσίας τους στο δικαστήριο (άρθρο 375.1 ΚΠολΔικ).	Μέρος της υπολογίζεται στα δικαστικά έξοδα.	Δεν προβλέπεται προκαταβολή.	Ουδέν	Ληξιαρχικές βεβαιώσεις, πιστοποιητικά γάμου ή γέννησης τέκνων, άλλα αποδεικτικά έγγραφα. Επί του παρόντος χορηγούνται δωρεάν (άρθρο 777.2 ΚΠολΔικ).	Το προβλεπόμενο.

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περιπτώση ιολογική μελέτη	Νομική συνδρομή	Επιστροφή εξόδων
Περίπτωση η Α	<p>Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις χορηγείται;</p> <p>Σε όλους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος και αντίκλητος (Procurador), μεταξύ άλλων).</p>	<p>Σε ποιες περιπτώσεις καλύπτονται όλα τα έξοδα;</p> <p>Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;</p>
	<p>Σε όλους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος</p>	<p>Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;</p> <p>Ο διάδικος του οποίου ο αντίδικος καταδικάζεται στην πληρωμή των εξόδων, μπορεί να εξασφαλίσει επιστροφή.</p>
		<p>Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;</p> <p>Ο δημόσιος δείκτης εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού (Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples, IPREM) είναι ένας δείκτης ο οποίος χρησιμοποιείται στην Ισπανία ως δείκτης αναφοράς για τη χορήγηση, μεταξύ άλλων, ενισχύσεων, υποτροφιών, επιδοτήσεων και επιδομάτων ανεργίας. Μπορεί να υπολογιστεί στη διεύθυνση http://www.iprem.com.es</p>
	<p>Σε όλους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος</p>	<p>Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;</p> <p>Ο διάδικος του οποίου ο αντίδικος καταδικάζεται στην πληρωμή των εξόδων, μπορεί να εξασφαλίσει επιστροφή.</p>

και αντίκλητος
Περίπτωση Β (Procurador), μεταξύ άλλων).

πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Ο δημόσιος δείκτης εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού (Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples, IPREM) είναι ένας δείκτης ο οποίος χρησιμοποιείται στην Ισπανία ως δείκτης αναφοράς για τη χορήγηση, μεταξύ άλλων, ενισχύσεων, υποτροφιών, επιδοτήσεων και επιδομάτων ανεργίας. Μπορεί να υπολογιστεί στη διεύθυνση <http://www.iprem.com.es/>

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περίπτωση

ολογική
μελέτη

Μετάφραση

Διερμηνεία

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Περίπτωση

A

Όλα τα αλλοδαπά δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που απαιτούνται βάσει των διατάξεων του νόμου (μετάφραση από επίσημα αναγνωρισμένο ορκωτό μεταφραστή).

Οι μεταφραστές καθορίζουν ελεύθερα τις αμοιβές τους.

Διερμηνεία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, εφόσον είναι αναγκαία.

Οι διερμηνείς καθορίζουν ελεύθερα τις αμοιβές τους.

Περίπτωση

B

Εάν ο διερμηνέας οριστεί από το δικαστήριο, δεν καταβάλλεται αμοιβή.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Περίπτωσιολογική μελέτη 4 – εμπορικό δικαιο – συμβαση - Ισπανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [bg](#) [de](#) [en](#) [fr](#) [pt](#)

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δίκαιο (συμβάσεις), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πωλητή σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση A – Εθνική περίπτωση: Εταιρεία παρέδωσε αγαθά αξίας 20.000 ευρώ. Ο πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα.

Ο πωλητής αποφασίζει να ασκήσει αγωγή προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα.

Υπόθεση B – Διασυνοριακή περίπτωση: Εταιρεία της οποίας τα κεντρικά γραφεία βρίσκονται στο κράτος μέλος B παραδίδει αγαθά αξίας 20.000 ευρώ σε αγοραστή στο κράτος μέλος A. Η σύμβαση υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους B και έχει καταρτισθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους B. Ο εν λόγω πωλητής δεν έχει εισπράξει το τίμημα, διότι ο αγοραστής, που βρίσκεται στο κράτος μέλος A, θεωρεί ότι τα αγαθά δεν ανταποκρίνονται στα συμφωνηθέντα. Ο πωλητής αποφασίζει να ασκήσει

αγωγή στο κράτος μέλος Α προκειμένου να του καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα, όπως ορίζει η σύμβαση που έχει συνάψει με τον αγοραστή.

Έξοδα στην Ισπανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτώ

σιολογική Δικαστήριο
μελέτη

Ένδικα μέσα

Εναλλακτική επίλυση δια

Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Επιτρέπεται σε υποθέσεις του είδους αυτού;	Κόστος
Καταρχήν, εάν εφαρμοστεί η διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής, η οποία προβλέπεται στα άρθρα 812 και επόμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔικ), δεν απαιτείται δικηγόρος για την κατάθεση της αρχικής αίτησης απαίτησης της οφειλής, ανεξαρτήτως ποσού.	Πρόκειται για τα γενικά δικαστικά έξοδα, τα οποία βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί (άρθρο 394.1 ΚΠολΔικ).	Προτάσεις για αποδεικτικά στοιχεία. Αποζημιώσεις μαρτύρων. Γνωμοδοτήσεις εμπειρογνομόνων.	Εάν δεν ασκηθεί ανακοπή από τον οφειλέτη, η διαδικασία δεν συνεπάγεται παρά ελάχιστα έξοδα. Εάν ασκηθεί ανακοπή, ισχύουν οι γενικοί κανόνες, δηλαδή ο ασκών το ένδικο μέσο καταβάλλει τέλος και προκαταβολή, εκτός αν τυγχάνει νομικής συνδρομής.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν στην πληρωμή του ποσού χωρίς την παρέμβαση τρίτου. Η εν λόγω συμφωνία πρέπει να εγκριθεί από το δικαστήριο. Τα μέρη μπορούν επίσης να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση, ακόμη και αν η δίκη έχει ξεκινήσει. Ο νόμος 5/2012, της 6ης Ιουλίου 2012, περί διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, μετέφερε στο ισπανικό δίκαιο την οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008. Ο εν λόγω	Η συμμετρική επιστροφή του 60% δικαστικού τέλους Γενικά δικαστήρια. Τα διαμεσολάβησης, ο διάδικος μπορεί να προσφύγει ελεύθερα και να καταβάλει την αμοιβή που συμφωνήσει, ο 5/2012
Εάν ασκηθεί αναγνωριστική αγωγή, απαιτούνται δικηγόρος και αντίκλητος (Procurador), εάν το ποσό της απαίτησης υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ.							

	<p>Σε περίπτωση άσκησης ανακοπής από τον οφειλέτη στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης διαταγής</p>							<p>νόμος θεσπίζει ένα ελάχιστο πλαίσιο για την άσκηση της διαμεσολάβησης, με την επιφύλαξη των διατάξεων που θεσπίζουν οι αυτόνομες κοινότητες. Ο εν λόγω νόμος προβλέπει τη δυνατότητα ενημέρωσης των διαδίκων κατά την προκαταρκτική ακροαματική διαδικασία για τη δυνατότητα προσφυγής σε διαμεσολάβηση σε μια προσπάθεια επίλυσης της διαφοράς. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο της δίκης, το δικαστήριο μπορεί να καλέσει τους διαδίκους να επιχειρήσουν να επιτύχουν συμφωνία η οποία θα θέσει τέλος στη δίκη. Επιτρέπει επίσης στους διαδίκους να ζητήσουν την αναστολή της δίκης σύμφωνα με το άρθρο 19.4, για να υποβληθούν σε διαμεσολάβηση ή διαιτησία.</p>
<p>Περίπτωση Α</p>	<p>πληρωμής, απαιτείται παράσταση δικηγόρου και αντικλήτου (Procurador), εάν το ποσό της απαίτησης υπερβαίνει το προβλεπόμενο στον ΚΠολΔικ (επί του παρόντος 2 000 ευρώ).</p>							
	<p>Επίσης καταβάλλεται τέλος, ανάλογα με την κατηγορία της διαδικασίας και το ποσό της απαίτησης, όταν αυτό υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ, εκτός αν χορηγείται νομική συνδρομή (σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1/1996 περί νομικής συνδρομής).</p>							
<p>Περίπτωση Β</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή και εμπειρογνώμονα

Περίπτωση

**σιολογική Δικηγόρος
μελέτη**

Δικαστικός επιμελητής

Εμπειρογνώμονας

Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;

Κόστος

Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;

Έξοδα προ της έκδοσης δικαστικής απόφασης ή Έξοδα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης

Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;

Κόστος

Όχι, εάν εφαρμοστεί η διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής, εκτός εάν ασκηθεί ανακοπή. Εάν ασκηθεί αναγνωριστική αγωγή ή σε περίπτωση διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής, εάν

Ποικίλλει ανάλογα με το ποσό της δίκης και τις οικονομικές διαδικασίες που κινούνται.

Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.

Όχι, αλλά η χρήση εμπειρογνομόνων συνιστάται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ο εμπειρογνώμονας αμείβεται από τον διάδικο που τον ζητεί.

Ποικίλλει ανάλογα με το εύρος και το αντικείμενο της γνωμοδότησης που πρόκειται να εκδοθεί.

Περίπτωση A

ασκηθεί ανακοπή, η εκπροσώπηση είναι υποχρεωτική όταν το ποσό της απαίτησης υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ. Στις περιπτώσεις αυτές, οι διάδικοι επικουρούνται από δικηγόρο και εκπροσωπούνται από αντίκλητο (Procurador) (άρθρο 31 ΚΠολΔικ).

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση

Περίπτωση B

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περίπτωση σιολογική μελέτη

Αποζημίωση μαρτύρων

Ασφάλεια ή εγγύηση

Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;

Κόστος

Υπάρχει σχετική πρόβλεψη και τότε και πώς εφαρμόζεται;

Κόστος

Περίπτωση Α	Οι μάρτυρες δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από τον διάδικο που τους προτείνει, για τη ζημία που υφίστανται λόγω της παρουσίας τους στο δικαστήριο (άρθρο 375.1 ΚΠολΔικ).	Καθορίζεται από τον γραμματέα του δικαστηρίου λαμβάνοντας υπόψη την απαίτηση του μάρτυρα (έξοδα μετακίνησης, διαβίωσης κ.λπ.), εφόσον αποδεικνύεται δεόντως.	Δεν καταβάλλεται ασφάλεια. Ασφάλεια καταβάλλεται μόνον για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά συγκεκριμένων αποφάσεων.	Ποικίλλει ανάλογα με την απόφαση κατά της οποίας ασκείται ένδικο μέσο. Μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 25 και 50 ευρώ.
Περίπτωση Β	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.		Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφής εξόδων

Περίπτωση

σολογική Νομική συνδρομή ή μελέτη

Επιστροφή εξόδων

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις χορηγείται;	Σε ποιες περιπτώσεις καλύπτονται όλα τα έξοδα;	Προϋποθέσεις	Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις εφαρμόζεται;	Σε ποιες περιπτώσεις καλύπτονται Προϋποθέσεις όλα τα έξοδα;
Σε όσους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος, αντίκλητος (Procurador) και εμπειρογνώμονας, μεταξύ άλλων).	Επί του παρόντος, τις παροχές στο πλαίσιο της νομικής συνδρομής καθορίζει η αρμόδια Επιτροπή Νομικής Συνδρομής (Comisión de Asistencia Jurídica). Μπορεί να ζητηθεί μόνον για τους σκοπούς μίας εκ των παροχών που προβλέπονται από τον νόμο (για παράδειγμα, για τη μη καταβολή του δικαστικού τέλους).	Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.	Γενικά, σημαντικό μέρος ή το σύνολο της αμοιβής του δικηγόρου, εφόσον δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο της αξίας της διαφοράς, όπως και η αμοιβή και οι προκαταβολές στον αντίκλητο (Procurador), οι αμοιβές εμπειρογνώμωνων (ανάλογα με την περίπτωση) μπορούν να επιστραφούν μέσω του καθορισμού των δικαστικών εξόδων.	Όταν ο αντίδικος καταδικαστεί στην πληρωμή των εξόδων (394 ΚΠολΔικ) και κατόπιν καθορισμού των δικαστικών εξόδων από τον γραμματέα του δικαστηρίου.	Καταδίκη του αντιδίκου στην πληρωμή των εξόδων.

Περίπτωση Α

Περίπτωση Β	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.
--------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

**Περιπτώσεις
Προσωπική
μελέτη**

Μετάφραση

Διερμηνεία

Περίπτωση Α	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;	Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;	Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;
	Εάν υποβληθούν έγγραφα τα οποία δεν είναι καταρτισμένα στην επίσημη ισπανική γλώσσα (ή ενδεχομένως στη γλώσσα της αυτόνομης κοινότητας στην οποία διεξάγεται η δίκη), τα έγγραφα συνοδεύονται από τη μετάφρασή τους. Η μετάφραση μπορεί να γίνει από ιδιώτη μεταφραστή. Στην περίπτωση αυτή, εάν ένας από τους διαδίκους την προσβάλλει, με το επιχείρημα ότι δεν είναι πιστή και ακριβής και αιτιολογώντας τη διαφωνία του, ο γραμματέας του δικαστηρίου διατάσσει, σε σχέση με το μέρος του εγγράφου για το οποίο υπάρχει διαφωνία στη μετάφραση, την επίσημη μετάφρασή του, τα έξοδα της οποίας βαρύνουν εκείνον που υπέβαλε τη μετάφραση. Εάν η επίσημη μετάφραση είναι ουσιαστικά ίδια με τη μετάφραση του ιδιώτη μεταφραστή, τα έξοδα της επίσημης μετάφρασης βαρύνουν εκείνον που προσέβαλε τη μετάφραση του ιδιώτη μεταφραστή.	Ποικίλλει ανάλογα με το αντικείμενο της μετάφρασης.	Όταν πρόκειται να παρέμβει στη δίκη ένα πρόσωπο στο οποίο θα υποβληθούν ερωτήσεις, το οποίο θα καταθέσει ή στο οποίο θα γνωστοποιηθεί προσωπικά απόφαση, και το εν λόγω πρόσωπο δεν γνωρίζει την επίσημη ισπανική γλώσσα ή ενδεχομένως την επίσης επίσημη γλώσσα της αυτόνομης κοινότητας στην οποία διεξάγεται η διαδικασία, ορίζεται διερμηνέας οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο γνωρίζει τη σχετική γλώσσα, κατόπιν ορκωμοσίας ή υποσχέσεως πιστής διερμηνείας.	Ποικίλλει ανάλογα με το κατά πόσον ο διερμηνέας είναι επαγγελματίας ή μη.
Περίπτωση Β	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [bg](#) [de](#) [en](#) [fr](#) [pt](#)

Στη συγκεκριμένη περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με το εμπορικό δίκαιο (ευθύνη), ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν τον πελάτη σχετικά με τα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Υπόθεση Α – Εθνική περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης παραδίδει έναν θερμαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμαντήρα σε έναν πελάτη και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και των ασφαλιστικών εταιρειών, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Υπόθεση Β – Διασυνοριακή περίπτωση: Ένας κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης στο κράτος μέλος Β παραδίδει έναν θερμαντήρα σε εταιρεία που εγκαθιστά τέτοιου είδους εξοπλισμό στο κράτος μέλος Γ. Η εταιρεία εγκατάστασης μεταπωλεί τον θερμαντήρα σε έναν πελάτη στο κράτος μέλος Α και τον εγκαθιστά στο σπίτι του. Λίγον καιρό μετά, εκδηλώνεται στο σπίτι πυρκαγιά. Όλοι οι εμπλεκόμενοι (ο κατασκευαστής εξοπλισμού θέρμανσης, η εταιρεία εγκατάστασης και ο τελικός χρήστης) έχουν συνάψει σύμβαση ασφάλισης, ο καθένας με ασφαλιστική εταιρεία του δικού του κράτους μέλους. Το αίτιο της πυρκαγιάς αμφισβητείται. Κανείς δεν θέλει να καταβάλει αποζημίωση στον πελάτη.

Ο πελάτης αποφασίζει να υποβάλει αγωγή στο κράτος μέλος Α κατά του κατασκευαστή εξοπλισμού θέρμανσης, της εταιρείας εγκατάστασης εξοπλισμού θέρμανσης και της ασφαλιστικής εταιρείας στο κράτος μέλος Α, με αίτημα την καταβολή πλήρους αποζημίωσης.

Έξοδα στην Ισπανία

Έξοδα προσφυγής στα δικαστήρια, άσκησης ένδικων μέσων και εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Περιπτωσιολογική Δικαστήριο μελέτη	Ένδικα μέσα			Εναλλακτική επίλυση διαφορών			
	Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Αρχικά έξοδα	Γενικά έξοδα	Λοιπά έξοδα	Επιτρέπεται σε υποθέσεις του είδους αυτού;
	Αρχικά δικαστικά έξοδα. Προκαταβολή στο δικηγόρο και τον αντίκλητο (Procurador). Γενικά, καταβάλλεται	Πρόκειται για τα γενικά δικαστικά έξοδα, τα οποία βαρύνουν τον διάδικο του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί	Προτάσεις για αποδεικτικά στοιχεία: - Αποζημιώσεις μαρτύρων. - Γνωμοδοτήσεις εμπειρογνομόνων.	Ο ασκών το ένδικο μέσο καταβάλλει προκαταβολή ή, εκτός αν τυγχάνει νομικής συνδρομής.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Ισχύει το κριτήριο που ισχύει και στον πρώτο βαθμό.	Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν στην πληρωμή του ποσού χωρίς την παρέμβαση τρίτου. Η εν λόγω συμφωνία πρέπει

Περίπτωση A	τέλος, ανάλογα (άρθρο 394.1 με την κατηγορία ΚΠολΔικ). της διαδικασίας και το ποσό της απαίτησης, όταν αυτό υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ, εκτός αν χορηγείται νομική συνδρομή (σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1/1996 περί νομικής συνδρομής).	να εγκριθεί από το δικαστήριο. Τα μέρη μπορούν επίσης να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση, ακόμη και αν η δίκη έχει ξεκινήσει.					
	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Έξοδα δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή και εμπειρογνώμονα

Περιπτώσι ολογική μελέτη	Δικηγόρος	Δικαστικός επιμελητής	Εμπειρογνώμονας
	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;	Κόστος	Είναι υποχρεωτική η εκπροσώπηση;
Περίπτωση η A	Όταν το ποσό της απαίτησης υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ, πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και να εκπροσωπούνται από αντίκλητο (Procurador) (άρθρο 31 ΚΠολΔικ).	Ποικίλλει ανάλογα με το ποσό της δίκης και τις δικονομικές διαδικασίες που κινούνται.	Δεν εκπροσωπεί τα μέρη.
Περίπτωση η B	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.
	Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;		Είναι υποχρεωτική η προσφυγή στις υπηρεσίες του;
			Συνιστάται η προσφυγή σε υπηρεσίες εμπειρογνομόνων (εκτιμητών ζημιών), τις αμοιβές των οποίων καταβάλλει ο αιτών.

Έξοδα για αποζημίωση μαρτύρων, παροχή ασφάλειας ή εγγύησης και άλλες συναφείς αμοιβές

Περιπτώσι λογική μελέτη	Αποζημίωση μαρτύρων	Ασφάλεια ή εγγύηση
	Παρέχεται αποζημίωση στους μάρτυρες;	Κόστος
Περίπτωση A	Οι μάρτυρες δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από τον διάδικο που τους προτείνει, για τη ζημία που υφίστανται λόγω της παρουσίας τους στο δικαστήριο (άρθρο 375.1 ΚΠολΔικ).	Υπάρχει σχετική πρόβλεψη; Πότε και πώς εφαρμόζεται;
	Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.	Δεν προβλέπεται προκαταβολή.

**Περίπτωση
B**

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Έξοδα νομικής συνδρομής και άλλου είδους επιστροφή εξόδων

Περίπτωση

σιολογική Νομική συνδρομή μελέτη

Επιστροφή εξόδων

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις χορηγείται;

Σε ποιες περιπτώσεις καλύπτονται όλα τα έξοδα; Προϋποθέσεις

Μπορεί ο νικήσας διάδικος να εξασφαλίσει την επιστροφή των εξόδων της δίκης;

**Περίπτωση
A**

Σε όσους αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να προσφύγουν στο δικαστήριο (δικηγόρος και αντίκλητος (Procurador), μεταξύ άλλων).

Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Θα πρέπει να τηρήσει τη συμφωνία που έκανε με τον δικηγόρο του, εάν έκανε συμφωνία. Γενικά, σημαντικό μέρος ή το σύνολο της αμοιβής του δικηγόρου, εφόσον δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο της αξίας της διαφοράς, όπως και η αμοιβή και οι προκαταβολές στον αντίκλητο (Procurador), οι αμοιβές εμπειρογνομόνων (ανάλογα με την περίπτωση) μπορούν να επιστραφούν μέσω του καθορισμού των δικαστικών εξόδων.

**Περίπτωση
B**

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας

Περίπτωση

ολογική Μετάφραση μελέτη

Διερμηνεία

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

Πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι αναγκαία;

Ποιο είναι το κατά προσέγγιση κόστος;

**Περίπτωση
A**

Εάν υποβληθούν έγγραφα τα οποία δεν είναι καταρτισμένα στην επίσημη ισπανική γλώσσα (ή ενδεχομένως στη γλώσσα της αυτόνομης κοινότητας στην οποία διεξάγεται η δίκη), τα έγγραφα συνοδεύονται από τη μετάφρασή τους. Η μετάφραση μπορεί να γίνει από ιδιώτη μεταφραστή. Στην περίπτωση αυτή, εάν ένας από τους διαδίκους την προσβάλλει, με το επιχείρημα ότι δεν είναι πιστή και ακριβής και αιτιολογώντας τη διαφωνία του, ο γραμματέας του δικαστηρίου διατάσσει, σε σχέση με το μέρος του εγγράφου για το οποίο υπάρχει διαφωνία στη μετάφραση, την επίσημη μετάφρασή του, τα έξοδα της οποίας βαρύνουν εκείνον που υπέβαλε τη μετάφραση. Εάν η επίσημη μετάφραση είναι ουσιαστικά ίδια με τη μετάφραση του ιδιώτη μεταφραστή, τα έξοδα της επίσημης μετάφρασης βαρύνουν εκείνον που προσέβαλε τη μετάφραση του ιδιώτη μεταφραστή.

Ποικίλλει.

Όταν πρόκειται να παρέμβει στη δίκη ένα πρόσωπο στο οποίο θα υποβληθούν ερωτήσεις, το οποίο θα καταθέσει ή στο οποίο θα γνωστοποιηθεί προσωπικά απόφαση, και το εν λόγω πρόσωπο δεν γνωρίζει την επίσημη ισπανική γλώσσα ή ενδεχομένως την επίσης επίσημη γλώσσα της αυτόνομης κοινότητας στην οποία διεξάγεται η διαδικασία, ορίζεται διερμηνέας οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο γνωρίζει τη σχετική γλώσσα, κατόπιν ορκωμοσίας ή υποσχέσεως πιστής διερμηνείας.

Περίπτωση Β Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση. Είναι δύσκολο να καθοριστεί εκ των προτέρων.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/11/2019

Κόστος της διαδικασίας - Γαλλία

Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης. Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [fr](#) [hu](#)

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται επισκόπηση των δικαστικών εξόδων στη Γαλλία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Οι τιμές περιλαμβάνουν **πάγια τέλη** και **κυμαινόμενα τέλη** (συχνά υπό μορφή ποσοστού της αξίας της διαφοράς).

Πρέπει να γίνεται **διάκριση** μεταξύ:

- των **λειτουργών της δικαιοσύνης (δικηγόροι, δικαστικοί πληρεξούσιοι)**, των οποίων η αμοιβή υπόκειται σε διατίμηση μόνο εν μέρει. Ως επί το πλείστον, οι αμοιβές συμφωνούνται ελεύθερα με τον πελάτη
- των **δημόσιων λειτουργών ή δημόσιων αξιωματούχων**, των οποίων η αμοιβή υπόκειται σε διατίμηση στο πλαίσιο της κανονιστικής εξουσίας της γαλλικής κυβέρνησης.

Πληρεξούσιοι

Το διάταγμα αριθ. 80-608 της 30ής Ιουλίου 1980 καθορίζει τις αμοιβές των πληρεξουσίων παρά τω εφετείω. Λειτουργοί της δικαιοσύνης / Δικηγόροι.

Κανονιστικές πράξεις καθορίζουν την αμοιβή υπηρεσιών νομικής εκπροσώπησης που χρεώνουν οι δικηγόροι, οι οποίοι εκπροσωπούν άτομα που δικαιούνται έννομη προστασία σε πρώτο βαθμό (διάταγμα αριθ. 72-784 της 25ης Αυγούστου 1972 και διάταγμα αριθ. 75-785 της 21ης Αυγούστου 1975).

Δικαστικοί επιμελητές

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών για τις προσεπικλήσεις και τις επιδόσεις εισαγωγικών δικογράφων και δικαστικών αποφάσεων προβλέπονται στο διάταγμα αριθ. 96-1080 της 12ης Δεκεμβρίου 1996.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδικιών σε αστικές διαδικασίες

Στις αστικές υποθέσεις, υπάρχουν **δαπάνες οι οποίες απαιτούνται από τον νόμο για τη διεξαγωγή της δίκης** και το ύψος των οποίων αποτελεί αντικείμενο **διατίμησης**, είτε βάσει κανονιστικής ρύθμισης είτε βάσει δικαστικής απόφασης. Οι δαπάνες αυτές ονομάζονται **δικαστικά έξοδα**.

Περιλαμβάνουν :

4. τα δικαιώματα, τους φόρους, τα τέλη ή τα έξοδα παράστασης που εισπράττουν οι γραμματείς των δικαστηρίων ή η φορολογική διοίκηση. Τα εν λόγω δικαιώματα και οι φόροι σπανίζουν, καθώς ο νόμος αριθ. 77-1468 της 30ής Δεκεμβρίου 1977 θέσπισε τον δωρεάν χαρακτήρα των δικαστικών διαδικασιών ενώπιον αστικών και διοικητικών δικαστηρίων
5. τα έξοδα μετάφρασης πράξεων, όταν η μετάφραση καθίσταται αναγκαία από τον νόμο ή διεθνή δέσμευση
  1. τις αποζημιώσεις των μαρτύρων
  2. την αμοιβή των τεχνικών
  3. τα έξοδα που υπόκεινται σε διατίμηση (δικαστικοί επιμελητές, πληρεξούσιοι, δικηγόροι)
  4. τα έξοδα παράστασης δημόσιων λειτουργιών ή δημόσιων αξιωματούχων
10. την αμοιβή των δικηγόρων στον βαθμό που υπόκειται σε ρύθμιση, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων αγόρευσης
11. τα έξοδα που συνεπάγεται η επίδοση μιας πράξης στο εξωτερικό
12. τα έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης που καθίστανται αναγκαία από τη διεξαγωγή αποδείξεων που πραγματοποιείται στο εξωτερικό κατόπιν αιτήματος των δικαστηρίων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206 / 2001 του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις
13. τις κοινωνικές έρευνες που διατάσσονται σε οικογενειακές υποθέσεις και σε υποθέσεις νομικής προστασίας ενηλίκων και ανηλίκων
14. την αμοιβή του προσώπου που ορίζεται από το δικαστήριο για την εξέταση του ανηλίκου.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα πάγια έξοδα

Τα **έξοδα της αστικής δίκης** περιλαμβάνουν όλα τα **ποσά που καταβλήθηκαν ή οφείλονται από τα μέρη** πριν από την έναρξη ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Πρόκειται, για παράδειγμα, πριν από την έναρξη της διαδικασίας, για τα **έξοδα νομικών συμβούλων**, τεχνικών εμπειρογνομόνων και τα **έξοδα ταξιδιού**.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, τα εν λόγω έξοδα μπορεί να αφορούν τα **διαδικαστικά έξοδα που καταβάλλονται στους λειτουργούς της δικαιοσύνης, στους δημόσιους αξιωματούχους, τα δικαιώματα που εισπράττει το κράτος και τις αμοιβές των συμβούλων**.

Μετά τη δίκη, μπορεί να καταβάλλονται τα **έξοδα εκτέλεσης** της απόφασης.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Στο πλαίσιο της ισχύουσας διαδικασίας στη Γαλλία, δεν προβλέπεται δυνατότητα **ατομικής προσφυγής στο Συνταγματικό Συμβούλιο**, επομένως η παρούσα ερώτηση είναι άνευ αντικειμένου.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Η παροχή των συναφών πληροφοριών στους πελάτες τους, όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, είναι στοιχείο των κανόνων **δεοντολογίας** που ισχύουν για τους λειτουργούς της δικαιοσύνης.

Πηγές πληροφοριών σχετικά με τα δικαστικά έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Γαλλία;

Στους δικτυακούς τόπους του [Υπουργείου Δικαιοσύνης](#) και των [διάφορων επαγγελματών](#).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Γαλλία;

Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στα γαλλικά.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Δεν υπάρχει δικτυακός τόπος ο οποίος να δημοσιεύει τα έξοδα των διαδικασιών.

Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον ΦΠΑ; Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Οι τιμές παρατίθενται **μη συμπεριλαμβανομένων των φόρων**. Ο εφαρμοστέος συντελεστής ΦΠΑ είναι πάντοτε **19,6 %** με εξαίρεση τις παροχές προς τους **δικαιούχους νομικής συνδρομής (5,5 %)**.

Νομική συνδρομή

Κατώτατο εισόδημα για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Η νομική συνδρομή **δεν διακρίνεται** ανάλογα με το είδος της υπόθεσης (**αστική ή ποινική**) ή ανάλογα με τη φύση της διαφοράς. Λαμβάνει υπόψη μόνο τα **εισοδήματα του αιτούντος** προκειμένου να χορηγηθεί η όχι η συνδρομή.

Έτσι, όλα τα **φυσικά πρόσωπα** που έχουν τη **γαλλική ιθαγένεια** και οι **πολίτες κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** καθώς και τα **νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα** που επιθυμούν να διεκδικήσουν δικαστικά τα δικαιώματά τους και δεν διαθέτουν επαρκή εισοδήματα μπορούν να ζητήσουν νομική συνδρομή.

Ομοίως, **άτομα αλλοδαπής ιθαγένειας που έχουν τη συνήθη και νόμιμη διαμονή τους στη Γαλλία** δικαιούνται νομική συνδρομή **σε αστικές υποθέσεις**. Η προϋπόθεση της νόμιμης διαμονής δεν απαιτείται, ωστόσο, σε ποινικές υποθέσεις. Επίσης, δεν αντίσταται κατά ανηλίκων, όποια και αν είναι η διαδικασία της οποίας αποτελούν αντικείμενο (αστική, διοικητική ή ποινική).

Τα εισοδήματα που λαμβάνονται υπόψη είναι **ο μηνιαίος μέσος όρος των εισοδημάτων του τελευταίου ημερολογιακού έτους του αιτούντος τη νομική συνδρομή** καθώς και, ενδεχομένως, **τα εισοδήματα των προσώπων που διαμένουν συνήθως μαζί του**. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, τα ανώτατα όρια επιλεξιμότητας για συνδρομή προσαυξάνονται μέσω διορθώσεων που λαμβάνουν υπόψη τα συντηρούμενα πρόσωπα.

Ωστόσο, τα άτομα που δικαιούνται **ελάχιστα κοινωνικά επιδόματα** (συμπληρωματικό επίδομα του εθνικού ταμείου αλληλεγγύης, ελάχιστο εισόδημα ένταξης) απαλλάσσονται από την υποχρέωση αιτιολόγησης των εισοδημάτων τους.

Επίσης, διάφορα **επίδομα κοινωνικού χαρακτήρα** δεν συνυπολογίζονται στα εισοδήματα (οικογενειακές παροχές, κοινωνικές παροχές, επίδομα στέγασης).

Η νομική συνδρομή μπορεί να είναι **πλήρης ή μερική**, ανάλογα με τους πόρους. Τα **ανώτατα όρια του εισοδήματος** για την επιλεξιμότητα επικαιροποιούνται κάθε χρόνο βάσει του νόμου για τον προϋπολογισμό. Για το 2009, ο μέσος όρος των μηνιαίων εισοδημάτων το 2008 πρέπει να είναι, για ένα άτομο μόνο του:

- κατώτερος ή ίσος με **911 ευρώ** για πλήρη νομική συνδρομή,
- μεταξύ **912 και 1367 ευρώ** για μερική νομική συνδρομή.

Τα συγκεκριμένα **ανώτατα όρια προσαυξάνονται** κατά **164 ευρώ** για καθένα από τα δύο πρώτα συντηρούμενα πρόσωπα που ζουν στην κατοικία του αιτούντος (τέκνα, σύζυγος, σύντροφος, δηλωμένος σύντροφος, ανιών κλπ.) και κατά **104 ευρώ** από το τρίτο συντηρούμενο πρόσωπο.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Καταρχήν, η **ιδιότητα του διαδίκου (για παράδειγμα, θύμα ή κατηγορούμενος)** **δεν λαμβάνεται υπόψη**. Δεν υπάρχει διαφορά μεταχείρισης μεταξύ θυμάτων, κατηγορουμένων, εναγόντων ή εναγομένων όσον αφορά τη χορήγηση ή την απόρριψη νομικής συνδρομής.

Ωστόσο, ο **νόμος περί προσανατολισμού και προγραμματισμού της δικαιοσύνης της 9ης Σεπτεμβρίου 2002** βελτίωσε τους όρους πρόσβασης στη δικαιοσύνη των θυμάτων των σοβαρότερων εγκλημάτων που αφορούν απόπειρα εκ προθέσεως κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ενός προσώπου (εγκλήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από τα άρθρα 221-1 έως 221-5, 222-1 έως 222-6, 222-8, 222-10, 222-14 (πρώτη και δεύτερη περίπτωση), 222,23 έως 222-26, 421-1 (πρώτη περίπτωση) και 421-3 (πρώτη έως τέταρτη περίπτωση του ποινικού κώδικα, καθώς και για τους έλκοντες δικαιώματα από τα εν λόγω πρόσωπα για την

άσκηση της πολιτικής αγωγής με αίτημα την αποζημίωση της βλάβης που προκύπτει από την προσβολή του προσώπου) απαλλάσσοντάς τα από την υποχρέωση να αποδείξουν τα εισοδήματά τους προκειμένου να δικαιούνται νομική συνδρομή. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ειδικότερα σε θύματα βιασμού ή πράξεων συνήθους βίας σε ανηλίκους ηλικίας κάτω των 15 ετών ή σε πρόσωπα ιδιαίτερα ευάλωτα, όταν οι εν λόγω πράξεις είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή μόνιμη αναπηρία.

Επίσης, **εξαιρέση στην προϋπόθεση του εισοδήματος παρέχεται**, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του αιτούντος τη συνδρομή στη δίκη (ενάγων/εναγόμενων, θύμα/κατηγορούμενος), εάν η περίπτωση του παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όσον αφορά το αντικείμενο της διαφοράς ή τα προβλεπόμενα έξοδα της δίκης.

Η διάταξη αυτή μπορεί ειδικότερα να εφαρμοσθεί στο θύμα ενός ποινικού αδικήματος λόγω των περιστάσεων υπό τις οποίες διαπράχθηκε το αδίκημα.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Καταρχήν, **καμία ειδική προϋπόθεση** δεν ρυθμίζει τους όρους εξασφάλισης νομικής συνδρομής για τους εναγομένους στη διαδικασία. Ωστόσο, σε περίπτωση άσκησης **προσφυγής** (έφεση, ανακοπή, αναίρεση), η κατάσταση των εναγομένων βελτιώνεται όταν δικαιούνται ήδη νομική συνδρομή. Πράγματι, τα πρόσωπα αυτά διατηρούν αυτοδικαίως το δικαίωμα στην εν λόγω συνδρομή για την υπεράσπισή τους.

Ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ο γενικός κανόνας, ο οποίος ισχύει τόσο για τον ενάγοντα όσο και για τον εναγόμενο στη διαδικασία, σύμφωνα με τον οποίο νομική συνδρομή δεν χορηγείται όταν τα έξοδα που καλύπτονται από την εν λόγω συνδρομή αναλαμβάνονται στο πλαίσιο ασφάλειας νομικής προστασίας ή ισοδύναμου συστήματος προστασίας.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Ενώπιον των **jurisdiction de proximité (δικαστηρίων μικροδιαφορών)** και του **tribunal d'instance (ειρηνοδικείου)**, οι διάδικοι δεν είναι υποχρεωτικοί να εκπροσωπούνται από δικηγόρο. Όταν το ποσό της απαίτησης είναι κατώτερο των 4.000 ευρώ, οι διαδικασίες αυτές μπορούν να ασκηθούν με απλουστευμένο τρόπο, απαλλάσσοντας τους διαδίκους από την υποχρέωση προσφυγής στις υπηρεσίες δικαστικού επιμελητή.

Οι **αιτήσεις αναθεώρησης** μέτρων σχετικών με την άσκηση γονικής μέριμνας καθώς και οι αιτήσεις σε θέματα υιοθεσίας, εφόσον το παιδί υιοθετήθηκε πριν από την ηλικία των 15 ετών, τα μέτρα μετά το διαζύγιο και οι αιτήσεις που αφορούν υποχρεώσεις διατροφής μπορούν να υποβληθούν χωρίς δικηγόρο, μέσω απλής προσφυγής.

Όπως όλες οι αστικές διαδικασίες, οι εν λόγω διαδικασίες δεν συνεπάγονται έξοδα για την κίνηση της διαδικασίας ή την έκδοση της απόφασης.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Σε αστικές υποθέσεις, κάθε απόφαση με την οποία περατώνεται μια διαδικασία πρέπει να ρυθμίζει την κάλυψη των εξόδων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας.

Καταρχήν, **τα δικαστικά έξοδα (δαπάνες που υπόκεινται σε τιμολόγηση – πρβλ. ανωτέρω)** βαρύνουν τον ηττηθέντα διάδικο.

Ωστόσο, ο δικαστής μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση, να επιδικάσει το σύνολο ή μέρος των εξόδων στον αντίδικο.

Επίσης, ένας διάδικος μπορεί να ζητήσει να επιβαρυνθεί ο αντίδικος με το σύνολο ή μέρος των δαπανών που **δεν περιλαμβάνονται στα δικαστικά έξοδα**. Πρόκειται, για παράδειγμα, για αμοιβές και δικαιώματα αγόρευσης του δικηγόρου του, για έξοδα και διαπιστώσεις δικαστικού επιμελητή και για τα οδοιπορικά του τελευταίου. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαστής καταδικάζει τον διάδικο που φέρει την ευθύνη καταβολής των εξόδων ή τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει στον αντίδικο το ποσό που καθορίζεται από τον δικαστή για την κάλυψη των δαπανών που δεν περιλαμβάνονται στα δικαστικά έξοδα. Ο δικαστής λαμβάνει υπόψη την αρχή της επιείκειας ή την οικονομική κατάσταση του καταδικασθέντος. Μπορεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, για λόγους που βασίζονται στους ίδιους παράγοντες, να αποφανθεί ότι δεν συντρέχει λόγος τέτοιας καταδίκης.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Σε αστικές υποθέσεις, η αμοιβή των εμπειρογνομόνων που ορίζονται από τον δικαστή καθορίζεται με **δικαστική απόφαση**.

Όταν αναθέτει μια αποστολή σε έναν εμπειρογνώμονα, ο δικαστής καθορίζει το ύψος της προκαταβολής επί του ποσού της αμοιβής του εμπειρογνώμονα, η οποία προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο την οριστική προβλεπόμενη αμοιβή. Καθορίζει τον διάδικο ή τους διαδίκους που πρέπει να καταθέσουν την εν λόγω προκαταβολή στη γραμματεία του δικαστηρίου.

Μόλις υποβληθεί η **έκθεση του εμπειρογνώμονα**, ο δικαστής καθορίζει την αμοιβή του ανάλογα, ειδικότερα, με τα καθήκοντα που εκτέλεσε, την τήρηση των ορισθεισών προθεσμιών και την ποιότητα της παρασχεθείσας εργασίας. Εξουσιοδοτεί τον εμπειρογνώμονα να εισπράξει την αμοιβή του από τα ποσά που έχουν κατατεθεί στη γραμματεία και διατάσσει, ενδεχομένως, την καταβολή συμπληρωματικών ποσών στον εμπειρογνώμονα, υποδεικνύοντας τον διάδικο ή τους διαδίκους που βαρύνει η υποχρέωση αυτή.

Η απόφαση με την οποία περατώνεται η διαδικασία **επιδικάζει την οφειλόμενη στον εμπειρογνώμονα αμοιβή**. Καταρχήν, αυτή βαρύνει τον **ηττηθέντα διάδικο**, εκτός εάν ο δικαστής καταδικάσει, με αιτιολογημένη απόφαση, τον αντίδικο να καταβάλει το σύνολο ή μέρος της εν λόγω αμοιβής.

Από την άλλη πλευρά, οι αμοιβές των **εμπειρογνομόνων που δεν ορίζονται από τον δικαστή συμφωνούνται ελεύθερα μεταξύ του εμπειρογνώμονα και του πελάτη του**. Δεν περιλαμβάνονται στα δικαστικά έξοδα. Ένας διάδικος μπορεί να ζητήσει από τον δικαστή να καταδικάσει τον ηττηθέντα διάδικο ή τον διάδικο που φέρει την ευθύνη καταβολής των εξόδων να καταβάλει ένα ποσό για τις εν λόγω αμοιβές. Ο δικαστής αποφαινεται λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επιείκειας ή την οικονομική κατάσταση του καταδικασθέντος.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Τα έξοδα αυτά **βαρύνουν τον ηττηθέντα διάδικο**, εκτός εάν ο δικαστής, με αιτιολογημένη απόφαση, επιδικάσει στον διάδικο που κερδίζει την υπόθεση το σύνολο ή μέρος των εξόδων.

Σχετικά έγγραφα

Έκθεση της Γαλλίας για τη μελέτη σχετικά με τη διαφάνεια των δαπανών

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Κύπρος

Κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τα δικηγορικά τέλη/δικαιώματα/αμοιβή

Στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες νομικών που ασκούν το λειτούργημα του δικηγόρου (δηλαδή Solicitors, Barristers, Advocates και Lawyers). Όλοι οι νομικοί οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Δικηγόρων έχουν τα ίδια δικαιώματα παράστασης στα Δικαστήρια της Δημοκρατίας και γενικότερα άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το εάν κάποιος δικηγόρος έχει αποκτήσει τον τίτλο του Solicitor ή του Barrister στο εξωτερικό. Ο όρος ο οποίος χρησιμοποιείται για όλους όσοι ασκούν το επάγγελμα είναι «Δικηγόρος» («Advocate»).

Δικηγόροι

Η αμοιβή για δικαστικές υποθέσεις καθορίζεται στη βάση κλίμακας δικαστικών εξόδων η οποία είναι εγκεκριμένη από το Ανώτατο Δικαστήριο.

Για εξωδικαστηριακές υπηρεσίες υπάρχουν κλίμακες οι οποίες καθορίζουν την ελάχιστη δικηγορική αμοιβή.

Και στις δύο περιπτώσεις ο Δικηγόρος μπορεί να συμφωνήσει με τον πελάτη του για την καταβολή ψηλότερης αμοιβής.

Σε περίπτωση δικαστικής υπόθεσης αυτό το γεγονός πρέπει να δηλωθεί επίσης.

Στην Κύπρο υπάρχουν δύο κατηγορίες Δικαστικών Επιδοτών:

1. Ιδιώτες Δικαστικοί Επιδότες, οι οποίοι αναλαμβάνουν την επίδοση δικαστικών εγγράφων.
2. Δικαστικοί επιδότες οι οποίοι ανήκουν στην δημόσια υπηρεσία, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την διεκπεραίωση των διαδικασιών για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων (π.χ. ένταλμα κατάσχεσης και πώλησης κινητής περιουσίας).

Η αμοιβή των Ιδιωτών Δικαστικών Επιδοτών για την επίδοση εγγράφων υπολογίζεται με βάση την απόσταση της διεύθυνσης όπου γίνεται η επίδοση.

Οι Δικαστικοί επιδότες οι οποίοι είναι δημόσιοι υπάλληλοι λαμβάνουν μηνιαίο μισθό. Ο διάδικος ο οποίος ζητά την λήψη μέτρων εκτέλεσης καταβάλλει στο κράτος υπό μορφή χαρτοσήμων κάποιο ποσό το οποίο προβλέπεται σε διαδικαστικό κανονισμό και το οποίο εξαρτάται από το είδος του μέτρου εκτέλεσης και το ύψος του ποσού του οποίου διεκδικείται η είσπραξη.

Καθορισμένα τέλη

Καθορισμένα τέλη σε αστικές διαδικασίες

Καθορισμένα τέλη δια διαδίκους σε αστικές διαδικασίες

Τα αρχικά έξοδα για δικαστικά τέλη είναι καθορισμένα ανάλογα με την κλίμακα της αγωγής ή άλλης διαδικασίας. Αυτά καταβάλλονται στο στάδιο της καταχώρισης της αγωγής. Η δικηγορική αμοιβή δεν είναι προκαθορισμένη αριθμητικά αλλά εξαρτάται από την πορεία της υπόθεσης και υπολογίζεται με βάση την εγκεκριμένη κλίμακα.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να πληρωθούν καθορισμένα τέλη

Τα αρχικά έξοδα για δικαστικά τέλη καταβάλλονται στο στάδιο της καταχώρισης της αγωγής.

Καθορισμένα τέλη σε ποινικές διαδικασίες

Καθορισμένα τέλη για διαδίκους σε ποινικές διαδικασίες

Σε περίπτωση καταδίκης ο κατηγορούμενος μπορεί να διαταχθεί να καταβάλει τα έξοδα της διαδικασίας. Αυτό κατά κανόνα αποφεύγεται σε περιπτώσεις που επιβάλλεται ποινή φυλάκισης, οπότε τα έξοδα καταβάλλονται από τη Δημοκρατία, όπως και στις περιπτώσεις αθώωσης του κατηγορούμενου.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να πληρωθούν τα καθορισμένα τέλη.

Τα έξοδα, πλην των αρχικών εξόδων που καταβάλλονται με την καταχώριση της υπόθεσης υπό μορφή χαρτοσήμων, καταβάλλονται στο τέλος της διαδικασίας.

Καθορισμένα τέλη σε συνταγματικές διαδικασίες

Καθορισμένα τέλη για διαδίκους σε συνταγματικές διαδικασίες

Τα έξοδα υπολογίζονται με βάση την ανάλογη κλίμακα.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να πληρωθούν τα τέλη

Καταβάλλονται στο τέλος της διαδικασίας εκτός από τα δικαστικά έξοδα τα οποία καταβάλλονται με την καταχώριση του ένδικου μέσου.

Πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται από τους νομικούς εκπροσώπους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μερών

Οι υποχρεώσεις των δικηγόρων έναντι των πελατών απαριθμούνται στους περί Δεοντολογίας των Δικηγόρων Κανονισμούς του 2002 (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Παράρτημα Γ(1) αρ. 237 της 17.5.2002 (Κ.Δ.Π. 237/2002).

Πηγές εξόδων

Που μπορώ να βρω πληροφορίες για τις πηγές εξόδων στην Κύπρο;

Οι πιο σημαντικές κλίμακες εξόδων έχουν αναρτηθεί στον διαδικτυακό τόπο του [Ενώτατου Δικαστηρίου](#).

Οι σχετικές πληροφορίες είναι στην ελληνική γλώσσα.

Που μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες για τα έξοδα;

Διαθέσιμος διαδικτυακός τόπος πληροφόρησης για έξοδα:

Διαδικτυακός τόπος του [Ενώτατου Δικαστηρίου](#).

Που μπορώ να βρω πληροφορίες για τη μέση χρονική διάρκεια διαφόρων διαδικασιών;

Στατιστικά στοιχεία για την εργασία που διεκπεραιώνουν τα Δικαστήρια της Κυπριακής Δημοκρατίας μπορούν να βρεθούν στον διαδικτυακό τόπο του [Ενώτατου Δικαστηρίου](#) στα Ελληνικά και στα [Αγγλικά](#).

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Πως μπορώ να πληροφορηθώ σχετικά;

Στα Δικηγορικά έξοδα προστίθεται Φ.Π.Α. σε ποσοστό 15%, εφόσον ο Δικηγόρος που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο Φ.Π.Α.

Ποια ποσοστά εφαρμόζονται;

Το ποσοστό Φ.Π.Α. είναι 15%.

Νομική Αρωγή

Εφαρμοστέον όριο εισοδήματος στις αστικές υποθέσεις

Δεν παρέχεται Νομική Αρωγή για αστικές υποθέσεις.

Εφαρμοστέο όριο εισοδήματος στις ποινικές υποθέσεις για τους κατηγορούμενους

Σε ποινικές υποθέσεις ο κατηγορούμενος δικαιούται να τύχει δωρεάν νομικής αρωγής εφ' όσον τα εισοδήματα του δεν του επιτρέπουν να εξασφαλίσει υπηρεσίες Δικηγόρου με δικά του μέσα και το Δικαστήριο κρίνει ότι η παραχώρηση δωρεάν νομικής αρωγής είναι προς το συμφέρον της δικαιοσύνης. Δεν υπάρχει προκαθορισμένο εισοδηματικό επίπεδο. Το Δικαστήριο εξετάζει το αίτημα βασιζόμενο σε όλα τα σχετικά στοιχεία συμπεριλαμβανομένης έκθεσης που ετοιμάζεται από το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σχετικά με τα εισοδήματα και τις ανάγκες του κατηγορούμενου.

Εφαρμοστέο όριο εισοδήματος στις ποινικές υποθέσεις για τα θέματα

Κατά κανόνα η ποινική δίωξη δεν ασκείται από το θύμα της εγκληματικής ενέργειας αλλά από το κράτος το οποίο αναλαμβάνει και τα σχετικά έξοδα. Συνεπώς δεν προβλέπεται η παραχώρηση δωρεάν νομικής αρωγής σε θύματα.

Άλλες προϋποθέσεις για παροχή νομικής αρωγής σε θύματα

Κατά κανόνα η ποινική δίωξη δεν ασκείται από το θύμα της εγκληματικής ενέργειας αλλά από το κράτος το οποίο αναλαμβάνει και τα σχετικά έξοδα. Συνεπώς δεν προβλέπεται η παραχώρηση δωρεάν νομικής αρωγής σε θύματα.

Άλλες προϋποθέσεις για παροχή νομικής αρωγής σε κατηγορούμενους

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία αποτελεί προϋπόθεση για την παραχώρηση νομικής αρωγής το αδίκημα που αντιμετωπίζει ο κατηγορούμενος να τιμωρείται με ποινή φυλάκισης άνω των 12 μηνών. Όμως η σχετική πρόνοια κηρύχθηκε αντισυνταγματική με αποτέλεσμα να θεωρείται ότι υπάρχει η δυνατότητα να δοθεί δωρεάν νομική αρωγή σε όλα τις υποθέσεις.

Πότε ο επιτυχών διάδικος πρέπει να πληρώσει τα έξοδα στον επικυρώσαντα

Κατά κανόνα ο μη επιτυχών διάδικος καταβάλλει τα έξοδα της άλλης πλευράς, αν και το θέμα των εξόδων βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου το οποίο μπορεί να εκδώσει άλλη διαταγή.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Κλίμακες Δικαστικών και Δικηγορικών Εξόδων](#)

[Στατιστικά Στοιχεία δικαστηρίων \(ελληνικά\)](#)

[Στατιστικά Στοιχεία δικαστηρίων \(αγγλικά\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 23/07/2019

Κόστος της διαδικασίας - Λετονία

Η παρούσα σελίδα σας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα νομικά έξοδα στη Λετονία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

1. Δικαστικοί επιμελητές

Οι αμοιβές για τις υπηρεσίες των πιστοποιημένων δικαστικών επιμελητών (*zvērīnāti tiesu izpildītāji*) ορίζονται βάσει των [καθορισμένων από τον νόμο τιμών](#). Απαγορεύεται να συμφωνηθεί αμοιβή διαφορετική από αυτήν που καθορίζει ο νόμος.

2. Δικηγόροι

Εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες παρέχεται νομική συνδρομή από το κράτος, στη Λετονία δεν προβλέπεται πάγια αμοιβή για τις υπηρεσίες που παρέχουν οι [πιστοποιημένοι δικηγόροι](#) (*zvērīnāti advokāti*) η αμοιβή τους συμφωνείται από κοινού με τον εκάστοτε πελάτη τους.

Βάσει του άρθρου 57 του [νόμου περί δικηγόρων](#) (*Advokatūras likums*), οι πιστοποιημένοι δικηγόροι συνάπτουν έγγραφη συμφωνία με τον πελάτη, στην οποία προβλέπεται ότι ο δικηγόρος θα ενεργεί για τον πελάτη στην υπόθεση, και καθορίζεται η σχετική αμοιβή.

Σε περίπτωση διαφωνίας όταν δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία, το πληρωτέο ποσό της αμοιβής του δικηγόρου μπορεί να οριστεί στο διπλάσιο του ποσού που προβλέπεται από τη νομοθεσία για την κρατική νομική συνδρομή, ενώ άλλα έξοδα μπορούν να καθοριστούν εντός των ορίων που προβλέπονται στην εν λόγω νομοθεσία.

Το άρθρο 12 του [νόμου περί δικηγόρων](#) ορίζει ότι στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο, το κράτος καλύπτει τις αμοιβές των δικηγόρων και άλλες συναφείς δαπάνες. Η νομοθεσία που ρυθμίζει την κρατική νομική συνδρομή (ο [νόμος περί κρατικής νομικής συνδρομής](#) (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*) και ο [νόμος περί ποινικής δικονομίας](#) (*Kriminālprocesa likums*)) καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να παρασχεθεί νομική συνδρομή, σε αστικές, διοικητικές και ποινικές υποθέσεις, το κόστος της οποίας καταβάλλεται από το κράτος.

Τα έξοδα και οι δαπάνες των παρόχων νομικής συνδρομής καλύπτονται από το κράτος βάσει του [κανονισμού αριθ. 1493 του υπουργικού συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2009, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της κρατικής νομικής συνδρομής, το καταβαλλόμενο ποσό, τα συναφή έξοδα και τη διαδικασία καταβολής αυτών](#). Ο κανονισμός καθορίζει τις πάγιες αμοιβές (ποσό ή ωριαία τιμή) που καταβάλλει το κράτος στους παρόχους νομικής συνδρομής σύμφωνα με την καθορισμένη διαδικασία. Βλέπε επίσης τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων στις αστικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων περιλαμβάνουν κρατικά τέλη, δικαστικά τέλη και έξοδα τα οποία σχετίζονται με την εκδίκαση της υπόθεσης.

Στάδιο της αστικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Το εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης πρέπει να συνοδεύεται από έγγραφα που αποδεικνύουν την καταβολή κρατικών τελών και άλλων δικαστικών εξόδων σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος.

Το τέλος για την εργασία του δικαστηρίου (κρατικό τέλος) και το δικαστικό τέλος καταβάλλονται στο Δημόσιο Ταμείο ως ακολούθως:

- Δικαιούχος: Δημόσιο Ταμείο (*Valsts kase*)
- Αριθμός φορολογικού μητρώου δικαιούχου: 90000050138
- Αριθμός λογαριασμού δικαιούχου: LV55TREL1060190911200
- Τράπεζα δικαιούχου: Δημόσιο Ταμείο (*Valsts kase*)
- Αναγνωριστικός κωδικός τράπεζας: TRELLV22
- Μήνυμα: αναγράφονται τα στοιχεία που προσδιορίζουν την υπόθεση.

Τα τέλη που αφορούν την εξέταση της υπόθεσης πρέπει να καταβάλλονται πριν από την εκδίκασή της.

Τα ποσά που καταβάλλονται σε μάρτυρες και πραγματογνώμονες (για την επιτόπια διεξαγωγή ελέγχων ή εξέταση μαρτύρων), καθώς και τα έξοδα για την επίδοση δικαστικών κλητεύσεων, τη δημοσίευση ανακοινώσεων σε εφημερίδες και την εξασφάλιση της απαίτησης πρέπει να καταβάλλονται από τον διάδικο που υποβάλλει την αίτηση πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης.

Ο διάδικος που υποβάλλει την αίτηση πρέπει να καταβάλλει τα ακόλουθα έξοδα πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης:

- ποσά καταβλητέα σε μάρτυρες και πραγματογνώμονες
- έξοδα που προκύπτουν από την επιτόπια εξέταση μαρτύρων ή διεξαγωγή ελέγχων
- έξοδα επίδοσης και κλήτευσης
- έξοδα σχετικά με τον εντοπισμό του εναγομένου
- έξοδα δημοσίευσης ανακοινώσεων σε εφημερίδες
- έξοδα για την εξασφάλιση απαιτήσεων.

Τα έξοδα σχετικά με την εκδίκαση υποθέσεων ενώπιον των επαρχιακών ή δημοτικών δικαστηρίων (*rajona (pilsētas) tiesa*) ή των περιφερειακών δικαστηρίων (*apgabaltiesa*) πρέπει να καταβάλλονται στον λογαριασμό της Διοίκησης των Δικαστηρίων:

- Δικαιούχος: Διοίκηση των Δικαστηρίων (*Tiesu administrācija*)
- Αριθμός λογαριασμού δικαιούχου: LV51TREL2190458019000
- Αριθμός φορολογικού μητρώου δικαιούχου: 90001672316
- Τράπεζα δικαιούχου: Δημόσιο Ταμείο (*Valsts kase*)
- Αναγνωριστικός κωδικός τράπεζας: TRELLV22
- Λοιπά απαιτούμενα στοιχεία πληρωμής: **21499** (κωδικός κατηγορίας πληρωμής) και άλλες πληροφορίες απαραίτητες για τον προσδιορισμό της υπόθεσης, όπως αριθμός υπόθεσης, όνομα εναγομένου και μνεία του αν ο εναγόμενος είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Πάγια έξοδα στις ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων στις ποινικές διαδικασίες

Οι κατηγορούμενοι στις ποινικές διαδικασίες δεν πληρώνουν δικαστικά τέλη. Ο [νόμος περί ποινικής δικονομίας](#) (*Kriminālprocesa likums*) δεν προβλέπει τέλη για τις ποινικές διαδικασίες. Σύμφωνα με την παράγραφο 8 των μεταβατικών διατάξεων του νόμου, οι αστικές απαιτήσεις που συνοδεύουν ποινικές διαδικασίες οι οποίες κινήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου πρέπει να αντιμετωπίζονται πλέον ως απαιτήσεις αποζημίωσης. Εάν ο ενάγων της αστικής δίκης δεν είναι το θύμα ή ο εναγόμενος της αστικής δίκης δεν είναι ο κατηγορούμενος, η αστική απαίτηση πρέπει να εξετάζεται πλέον βάσει του [νόμου περί πολιτικής](#)

δικονομίας (*Civilprocesa likums*). Ένα μήνα μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, ο υπεύθυνος της διαδικασίας (*procesa virzītājs*) ενημερώνει ανάλογα τους διαδίκους.

Στάδιο της ποινικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Βλέπε την απάντηση ανωτέρω στην ερώτηση σχετικά με τα πάγια έξοδα των διαδίκων στις ποινικές διαδικασίες.

Πάγια έξοδα σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Δεν υπάρχουν δικαστικά τέλη σε κανένα στάδιο της εκδίκασης υπόθεσης συνταγματικού δικαίου.

Στάδιο της υπόθεσης συνταγματικού δικαίου στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Δεν υπάρχουν δικαστικά τέλη σε κανένα στάδιο της εκδίκασης υπόθεσης συνταγματικού δικαίου.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους δικηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 2 του [Κώδικα δεοντολογίας των πιστοποιημένων δικηγόρων της Λετονίας](#) (*Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodekss*), οι δικηγόροι οφείλουν να εκφέρουν τη γνώμη τους σχετικά με την υπόθεση του πελάτη με επαγγελματικό και ανοικτό τρόπο και να παρέχουν την κατάλληλη νομική συνδρομή. Επιπλέον, το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Κώδικα ορίζει ότι οι δικηγόροι δεν πρέπει να αναλαμβάνουν υποθέσεις για τις οποίες δεν διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα ή υποθέσεις στις οποίες δεν μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους προσηκόντως. Επομένως, προτού συμφωνήσει να αναλάβει μια υπόθεση, ο δικηγόρος πρέπει να ενημερωθεί σχετικά με τις συγκεκριμένες περιστάσεις και να εκφέρει τη γνώμη του. Ο [νόμος περί δικηγόρων](#) επιβάλλει επίσης υποχρεώσεις στους πιστοποιημένους δικηγόρους: για παράδειγμα, οφείλουν να χρησιμοποιούν κάθε μέσο και μέθοδο που προβλέπεται στον νόμο για την υπεράσπιση και την εκπροσώπηση των δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων του προσώπου που ζητά νομική συνδρομή.

Πληροφορίες για τα δικαστικά έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Λετονία;

Μπορείτε να βρείτε πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στους νόμους και στους κανονισμούς που εκδίδει το υπουργικό συμβούλιο και δημοσιεύονται στο διαδίκτυο και σε ενημερωτικά φυλλάδια που διατίθενται στα δικαστήρια.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Λετονία;

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα που πρέπει να καταβάλλονται με την υποβολή του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης (χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένα ποσά) είναι διαθέσιμες σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ στον δικτυακό τόπο του [Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις](#) (βλέπε ενότητα «Προσφυγή στα δικαστήρια»).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο [Mediācija.lv](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Δικτυακός τόπος πληροφόρησης σχετικά με τα έξοδα

Πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα είναι διαθέσιμες στην [πύλη των εθνικών δικαστηρίων της Λετονίας](#).

Υπάρχει επίσης ο επίσημος δικτυακός τόπος του [Υπουργείου Δικαιοσύνης](#), μέσω του οποίου δίνεται πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με δικαστήρια, δικαστικές διαδικασίες, αποφάσεις διοικητικών και άλλων δικαστηρίων, καθώς και σε διάφορες άλλες πληροφορίες.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τη μέση χρονική διάρκεια των διαφόρων διαδικασιών;

Πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια των διαδικασιών περιέχονται σε στατιστικές εκθέσεις για το έργο των δικαστηρίων, οι οποίες είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του [Συστήματος Δικαστικών Πληροφοριών](#) (*Tiesu informācijas sistēma*).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με το μέσο συνολικό κόστος συγκεκριμένης διαδικασίας.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;

Τα κρατικά τέλη και τα δικαστικά τέλη απαλλάσσονται του ΦΠΑ.

Ποιος είναι ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ;

Τα κρατικά τέλη και τα δικαστικά τέλη απαλλάσσονται του ΦΠΑ.

Νομική συνδρομή

Ισχύον όριο εισοδήματος σε αστικές υποθέσεις

Βάσει του [§1 Νόμου περί κρατικής νομικής συνδρομής](#) (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*), το κράτος παρέχει **νομική συνδρομή σε πρόσωπα** τα οποία:

- έχουν αναγνωριστεί ως πένητες ή ως πρόσωπα που αντιμετωπίζουν υλικές δυσκολίες, σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες που προβλέπονται στον νόμο
- περιέρχονται αιφνίδια σε καταστάσεις και υλικές περιστάσεις που τους εμποδίζουν να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους (π. χ. θεομηνία, ανωτέρα βία ή περιστάσεις που εκφεύγουν του ελέγχου τους)
- εξαρτώνται πλήρως από το κράτος ή τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στις περιπτώσεις στις οποίες η προσωπική κατάσταση, οι υλικές περιστάσεις ή το επίπεδο εισοδήματος ενός προσώπου δεν του επιτρέπουν να εξασφαλίσει την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του, παρέχεται επίσης κρατική **νομική συνδρομή σε πρόσωπα** τα οποία:

- δικαιούνται νομικής συνδρομής εκ μέρους της Δημοκρατίας της Λετονίας σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας
- σε περιπτώσεις διασυνοριακών διαφορών, διαμένουν συνήθως ή κατοικούν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κρατική νομική συνδρομή παρέχεται επίσης σε **διοικητικές υποθέσεις** (προσφυγές κατά αποφάσεων σε αιτήσεις ασύλου, αποφάσεων αμφισβητούμενων εντολών επαναπατριsmού και αποφάσεων επανεξέτασης εντολών υποχρεωτικής απέλασης).

Οι αιτήσεις νομικής συνδρομής εξετάζονται από τη [§1 Διοίκηση Νομικής Συνδρομής](#) (*Juridiskās palīdzības administrācija*), η οποία αποφασίζει τη χορήγηση ή την άρνηση χορήγησης νομικής συνδρομής και ενημερώνει ανάλογα τον αιτούντα.

Εφαρμοστέο εισοδηματικό όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για κατηγορούμενους

Βάσει των άρθρων 17 έως 19 του [§1 νόμου περί κρατικής νομικής συνδρομής](#), τα πρόσωπα που έχουν δικαίωμα υπεράσπισης στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας μπορούν να υποβάλουν αίτηση νομικής συνδρομής οποτεδήποτε προτού τεθεί σε ισχύ η οριστική δικαστική απόφαση. Στις ποινικές διαδικασίες, η νομική συνδρομή προβλέπει συμβουλευτικές υπηρεσίες, συνδρομή για την κατάρτιση διαδικαστικών εγγράφων και εκπροσώπηση στις προδικαστικές διαδικασίες και ενώπιον του δικαστηρίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι οποίες προβλέπονται στον [§1 νόμο περί ποινικής δικονομίας](#), το κράτος διορίζει δικηγόρο ο οποίος εκπροσωπεί τον κατηγορούμενο.

Βάσει του άρθρου 20 του [§1 νόμου περί ποινικής δικονομίας](#), κάθε πρόσωπο ύποπτο ή κατηγορούμενο για τη διάπραξη εγκλήματος δικαιούται να υπερασπιστεί τον εαυτό του, δηλαδή δικαιούται να γνωρίζει για ποιο έγκλημα είναι ύποπτος ή κατηγορούμενος, καθώς και να επιλέξει τον τρόπο διεξαγωγής της υπεράσπισής του. Τα εν λόγω πρόσωπα μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα αυτό ενεργώντας για ίδιο λογαριασμό ή διορίζοντας πρόσωπο της επιλογής τους για να τα εκπροσωπήσει. Το πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό τους μπορεί να είναι πιστοποιημένος δικηγόρος. Ο νόμος προσδιορίζει ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες η εκπροσώπηση από πιστοποιημένο δικηγόρο είναι υποχρεωτική. Εάν ο κατηγορούμενος δεν διαθέτει επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να προσλάβει πιστοποιημένο δικηγόρο και δεν επιτύχει συμφωνία με δικηγόρο ο οποίος είναι διατεθειμένος να αναλάβει την υπόθεσή του, το κράτος μεριμνά για την εκπροσώπησή του διατάσσοντας την πληρωμή των εξόδων υπεράσπισης από κρατικά κονδύλια και καθορίζοντας ποιο μερίδιο από το σχετικό ποσό πρέπει, ενδεχομένως, να καταβάλει ο κατηγορούμενος.

Βάσει του άρθρου 80 του [§1 νόμου περί ποινικής δικονομίας](#), ο κατηγορούμενος ή άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του μπορεί να συνάψει συμφωνία με δικηγόρο. Ο υπεύθυνος της διαδικασίας (*procesa virzītājs*) δεν μπορεί να συνάψει τέτοια συμφωνία ούτε να προσλάβει συγκεκριμένο δικηγόρο, αλλά πρέπει να παράσχει στον κατηγορούμενο τις αναγκαίες πληροφορίες καθώς και τη δυνατότητα να επικοινωνήσει με δικηγόρο. Εάν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνάψει συμφωνία σε υπόθεση στην οποία η εκπροσώπηση από δικηγόρο είναι υποχρεωτική ή σε άλλες περιπτώσεις στις οποίες ο κατηγορούμενος επιθυμεί να

εκπροσωπηθεί, ο υπεύθυνος της διαδικασίας ζητεί από τον ανώτερο πιστοποιημένο δικηγόρο να ορίσει συνήγορο υπεράσπισης. Εντός τριών εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του αιτήματος του υπευθύνου της διαδικασίας, ο ανώτερος πιστοποιημένος δικηγόρος οφείλει να γνωστοποιήσει στον υπεύθυνο της διαδικασίας το όνομα του δικηγόρου που θα παρασταθεί.

Το άρθρο 81 του [Νόμου περί Ποινικής Δικονομίας](#), το οποίο ρυθμίζει ειδικά στάδια της διαδικασίας, ορίζει επιπλέον ότι, εάν δεν υπάρχει συμφωνία σχετικά με την υπεράσπιση ή εάν ο προσληφθείς δικηγόρος δεν είναι σε θέση να παραστεί στα στάδια της διαδικασίας, ο υπεύθυνος της διαδικασίας οφείλει να προσλάβει δικηγόρο ο οποίος θα αναλάβει την υπεράσπιση στα επιμέρους στάδια της διαδικασίας (τυχόν ανακρίσεις οι οποίες αφορούν τον κατηγορούμενο) από τον κατάλογο εφεδρικών δικηγόρων που καταρτίζει ο ανώτερος δικηγόρος της δικαστικής περιφέρειας του δικαστηρίου.

Εξάλλου, βάσει του άρθρου 84 παράγραφος 2 του [Νόμου περί Ποινικής Δικονομίας](#), εάν ένα πρόσωπο δεν έχει συνάψει συμφωνία για την υπεράσπισή του, το ποσό και η διαδικασία πληρωμής της αμοιβής και των εξόδων για τις υπηρεσίες του δικηγόρου που παρέχει κρατική νομική συνδρομή καθορίζονται από το υπουργικό συμβούλιο (βλέπε [Κανονισμός αριθ. 1493 του υπουργικού συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2009, για τη θέσπιση των κανόνων σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της κρατικής νομικής συνδρομής, το καταβαλλόμενο ποσό, τα συναφή έξοδα και τη διαδικασία καταβολής αυτών](#)).

Εφαρμοστέο εισοδηματικό όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Στις ποινικές διαδικασίες, τα θύματα μπορούν να τύχουν κρατικής νομικής συνδρομής, δηλαδή να εκπροσωπηθούν από δικηγόρο, ο οποίος διορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον [Νόμο περί Ποινικής Δικονομίας](#) και στις περιπτώσεις που προβλέπονται σε αυτόν.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 104 παράγραφος 5 του [Νόμου περί Ποινικής Δικονομίας](#), ο υπεύθυνος της ποινικής διαδικασίας μπορεί να αποφασίσει τον διορισμό δικηγόρου για την εκπροσώπηση ανηλίκου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- εάν η προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του ανηλίκου παρεμποδίζεται ή δεν εξασφαλίζεται με οποιονδήποτε τρόπο
- εάν υποβληθεί αιτιολογημένο αίτημα από εκπρόσωπο της οικογένειας του ανηλίκου (μητέρα, πατέρα ή επίτροπο, παππού ή γιαγιά, ενήλικο αδελφό ή ενήλικη αδελφή) με τον οποίο ζει ο ανήλικος και ο οποίος φροντίζει τον ανήλικο ή από εκπρόσωπο οργανισμού προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών ή εκπρόσωπο οποιασδήποτε μη κυβερνητικής οργάνωσης προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εάν δεν είναι δυνατόν να διασφαλισθεί με άλλον τρόπο σε ποινική διαδικασία η προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων θύματος που είναι πένης ή αντιμετωπίζει υλικές δυσκολίες, ο υπεύθυνος της διαδικασίας μπορεί να αποφασίσει τον διορισμό δικηγόρου για την εκπροσώπηση του συγκεκριμένου προσώπου. Στις περιπτώσεις αυτές, η αμοιβή του δικηγόρου και η διαδικασία πληρωμής καθορίζονται από το υπουργικό συμβούλιο (βλέπε [Κανονισμός αριθ. 1493 του υπουργικού συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2009, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της κρατικής νομικής συνδρομής, το καταβαλλόμενο ποσό, τα συναφή έξοδα και τη διαδικασία καταβολής αυτών](#)).

Το κράτος παρέχει τότε νομική συνδρομή στο πρόσωπο που αναγνωρίζεται ως θύμα (βοήθεια για την κατάρτιση διαδικαστικών εγγράφων και εκπροσώπηση στην προδικαστική διαδικασία και ενώπιον του δικαστηρίου).

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στα θύματα

Βλέπε πληροφορίες ανωτέρω σχετικά με το όριο εισοδήματος για τα θύματα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στους κατηγορούμενους

Βλέπε πληροφορίες ανωτέρω σχετικά με το όριο εισοδήματος για τους κατηγορούμενους στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Τα ακόλουθα πρόσωπα απαλλάσσονται από την καταβολή δικαστικών εξόδων:

- ενάγοντες σε αγωγές εργαζομένων για την καταβολή αμοιβής για εργασία και άλλες αγωγές που απορρέουν από έννομες σχέσεις απασχόλησης ή σχετίζονται με αυτές
- ενάγοντες σε αγωγές που προκύπτουν από συμβάσεις έργου, εάν ο εναγόμενος είναι πρόσωπο που εκτίει ποινή φυλάκισης
- ενάγοντες σε αγωγές που απορρέουν από προσωπική βλάβη που συνεπάγεται ακρωτηριασμό ή άλλη βλάβη της υγείας ή θάνατο

- ενάγοντες σε αγωγές για την καταβολή ποσών διατροφής σε τέκνο ή γονέα και αγωγές καθορισμού πατρότητας, εάν η αγωγή ασκείται μαζί με αγωγή για την καταβολή διατροφής σε τέκνο
- αιτούντες σε υποθέσεις που αφορούν αναγνώριση, ή αναγνώριση και εκτέλεση, αλλοδαπής απόφασης για την καταβολή ποσών διατροφής σε τέκνο ή γονέα
- ενάγοντες σε αγωγές για την αποζημίωση υλικής ζημίας και ηθικής βλάβης που απορρέουν από αξιόποινες πράξεις
- εισαγγελείς, φορείς του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης και πρόσωπα που δικαιούνται από τον νόμο να υπερασπίζονται στο δικαστήριο τα δικαιώματα και τα συμφέροντα άλλων προσώπων που προστατεύονται από τον νόμο
- αιτούντες σε υποθέσεις που αφορούν την έκδοση απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται η έλλειψη δικαιοπρακτικής ικανότητας προσώπου ή διορίζεται επίτροπος
- αιτούντες σε υποθέσεις που αφορούν τον διορισμό επιτρόπου ενός προσώπου λόγω ακόλαστου ή άσωτου βίου ή υπερβολικής κατανάλωσης οινοπνεύματος ή ναρκωτικών
- εναγόμενοι σε υποθέσεις που αφορούν τη μείωση της διατροφής που επιδίκασε δικαστήριο σε τέκνο ή γονέα και τη μείωση των ποσών διατροφής που επιδίκασε το δικαστήριο σε αγωγές που απορρέουν από προσωπική βλάβη που συνεπάγεται ακρωτηριασμό ή άλλη βλάβη της υγείας ή θάνατο
- αιτούντες σε περίπτωση παράνομης μεταφοράς παιδιού εκτός συνόρων ή παράνομης κράτησης παιδιού
- διαχειριστές σε αγωγές οι οποίες ασκούνται προς όφελος φυσικού ή νομικού προσώπου που αναγνωρίζεται ως αφερέγγυο και διαχειριστές οι οποίοι υποβάλλουν αιτήσεις αναγνώρισης της αφερεγγυότητας νομικών προσώπων υπό τις περιστάσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του [άρθρου 51 του νόμου περί αφερεγγυότητας \(Maksātne spējas likums\)](#)
- δικαστικά αναγνωρισμένοι πιστωτές σε υποθέσεις εκτέλεσης οι οποίες αφορούν την ανάκτηση πληρωμών σε σχέση με κρατικά έσοδα
- δικαστικά αναγνωρισμένοι πιστωτές σε υποθέσεις εκτέλεσης στις οποίες η ανάκτηση πρόκειται να πραγματοποιηθεί βάσει ενιαίου εγγράφου το οποίο επιτρέπει την εκτέλεση της απαίτησης σε κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση
- φορολογικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ειδικών φόρων κατανάλωσης, στο πλαίσιο αιτήσεων αναγνώρισης της αφερεγγυότητας νομικού προσώπου
- η Υπηρεσία Ιθαγένειας και Μετανάστευσης (*Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde*), σε υποθέσεις αφαίρεσης της λετονικής ιθαγένειας
- ο κρατικός οργανισμός κοινωνικών ασφαλίσεων (*Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra*) σε υποθέσεις οι οποίες αφορούν την ανάκτηση οικονομικών πόρων για τον κρατικό προϋπολογισμό σε σχέση με υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης ή αχρεωστήτως καταβληθέντα κρατικά κοινωνικά επιδόματα και παρασχεθείσες υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης ή καταβολή κρατικών κοινωνικών επιδομάτων σε σχέση με τροχαία ατυχήματα.

Οι διάδικοι ενδέχεται επίσης να **απαλλαγούν από την καταβολή των δικαστικών εξόδων** στο κράτος και σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο. Το δικαστήριο ή ο δικαστής, αφού εξετάσει την οικονομική κατάσταση φυσικού προσώπου, μπορεί να το απαλλάξει εν όλω ή εν μέρει από την καταβολή των δικαστικών εξόδων στο δημόσιο ταμείο, να αναβάλει την καταβολή των απαιτούμενων δικαστικών εξόδων στο δημόσιο ταμείο ή να διατάξει την καταβολή τους σε δόσεις.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Ο διάδικος υπέρ του οποίου εκδίδεται η απόφαση μπορεί να ανακτήσει από τον αντίδικό του το σύνολο των δικαστικών εξόδων που πραγματοποίησε. Εάν η αγωγή γίνει εν μέρει δεκτή, τα έξοδα μπορούν να ανακτηθούν αναλογικά προς τον βαθμό στον οποίο η απαίτηση έγινε δεκτή από το δικαστήριο. Τα έξοδα του εναγομένου επιστρέφονται αναλογικά προς το μέρος της απαίτησης που απορρίφθηκε στην αγωγή. Εάν η απόφαση εκδοθεί ερήμην, τα κρατικά τέλη για το εισαγωγικό δικόγραφο επανάλωσης της δίκης και εκ νέου εκδίκασης της υπόθεσης δεν επιστρέφονται.

Εάν η αγωγή του εναγομένου έγινε δεκτή εν όλω ή εν μέρει, ο εναγόμενος θα υποχρεωθεί να αποζημιώσει, στον βαθμό που προβλέπεται από τον νόμο, τα έξοδα που πραγματοποίησε ο ενάγων για την άσκηση της αγωγής, όπως δικηγορικές αμοιβές, έξοδα παράστασης στο δικαστήριο ή έξοδα σχετικά με τη διεξαγωγή των αποδείξεων. Εάν η αγωγή απορριφθεί, το δικαστήριο θα διατάξει τον ενάγοντα να αποζημιώσει τα έξοδα που πραγματοποίησε ο εναγόμενος για να αμυνθεί κατά της αγωγής.

Αμοιβές πραγματογνωμόνων

Τα έξοδα των πραγματογνωμόνων πρέπει να καταβάλλονται, πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης, από τον διάδικο που ζήτησε τις υπηρεσίες του πραγματογνώμονα. Διάδικος ο οποίος απαλλάσσεται από δικαστικά έξοδα δεν καταβάλλει έξοδα

πραγματογνώμονα. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι αμοιβές για τις υπηρεσίες των πραγματογνωμόνων (εκτός των κρατικών πραγματογνωμόνων εγκληματολόγων) καταβάλλονται από τη Διοίκηση των Δικαστηρίων.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Εάν οι διάδικοι σε μια υπόθεση δεν γνωρίζουν τη γλώσσα της διαδικασίας, και δεν εκπροσωπούν νομικά πρόσωπα, το δικαστήριο πρέπει να διασφαλίσει ότι λαμβάνουν γνώση των εγγράφων της υπόθεσης και συμμετέχουν στη διαδικασία με τη βοήθεια διερμηνέα.

Σχετικά έγγραφα <fileDownload.do?id=a7fa29ee-bd42-4c7e-a698-c029a85fd1a5>

Έκθεση της Λεττονίας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Λιθουανία

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Λιθουανία.

Ρύθμιση των αμοιβών των νομικών επαγγελματιών

1. Solicitors

Το επάγγελμα αυτό δεν υπάρχει στη Λιθουανία.

3. Δικηγόροι

Στη Λιθουανία οι αμοιβές των δικηγόρων δεν διέπονται από κανονιστικές ρυθμίσεις. Εξαρτώνται από τον βαθμό πολυπλοκότητας της υπόθεσης και από τα επίδικα ποσά. Εντούτοις, οι αμοιβές δεν μπορούν να υπερβαίνουν το ανώτατο όριο το οποίο προβλέπεται στις συστάσεις που έχουν εγκρίνει το **Υπουργείο Δικαιοσύνης και ο πρόεδρος του Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου της Λιθουανίας**.

5. Barristers

Το επάγγελμα αυτό δεν υπάρχει στη Λιθουανία.

7. Δικαστικοί επιμελητές

Ο δικαστικός επιμελητής παρεμβαίνει μόνο σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν συμμορφώνεται προς την απόφαση και πρέπει να επιδοθούν νομικώς εκτελεστά έγγραφα. Οι αμοιβές, η εξόφλησή τους και η απαλλαγή από τα έξοδα εκτέλεσης ρυθμίζονται από τις **υποδείξεις περί εκτέλεσης των αποφάσεων**. Όλα τα έξοδα εκτέλεσης πρέπει να καταβάλλονται από τον πιστωτή του οποίου η απαίτηση έχει κατοχυρωθεί με δικαστική απόφαση. Η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή πρέπει να εισπράττεται από τον οφειλέτη κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της απόφασης ή αφού αυτή ολοκληρωθεί.

Το ύψος της αμοιβής εξαρτάται από τον τύπο της εκτέλεσης και τον αριθμό των εκτελέσεων. Ορισμένα έξοδα εκτέλεσης είναι πάγια: ορισμένα ανέρχονται στο ποσό των 60 λιθουανικών λίτας την ώρα, ενώ κάποια άλλα καθορίζονται βάσει ποσοστού επί της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο εκτέλεσης.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Τα έξοδα της δίκης σε **αστικές διαδικασίες** συνίστανται σε τέλος χαρτοσήμου και σε λοιπά έξοδα: εκπροσώπηση, επίδοση δικαστικών εγγράφων, αμοιβές εμπειρογνομόνων, μάρτυρες, εκτέλεση, κτλ. Το τέλος χαρτοσήμου καθορίζεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και είναι πάγιο. Τα έξοδα της δίκης καθορίζονται στην ενότητα VIII του **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας** (Civilinio proceso kodeksas).

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Το τέλος χαρτοσήμου καταβάλλεται κανονικά πριν από την υποβολή αίτησης στο δικαστήριο.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Δεν προβλέπονται πάγια έξοδα για τους διαδίκους στις ποινικές διαδικασίες.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Οι συνταγματικές διαδικασίες είναι δωρεάν, αλλά δεν είναι διαθέσιμες στο ευρύ κοινό.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους Εκ των προτέρων παροχή πληροφοριών από νομικούς εκπροσώπους

Ο νόμος δεν προβλέπει τέτοια άμεση υποχρέωση.

Έξοδα της δίκης τα οποία βαρύνουν τον διάδικο που κέρδισε

Τα έξοδα των αστικών διαδικασιών καθορίζονται στην ενότητα VIII του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Πηγές εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τις πηγές εξόδων στη Λιθουανία;

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη συνημμένη [έκθεση της Λιθουανίας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών](#).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να πάρω πληροφορίες για τις πηγές εξόδων στη Λιθουανία;

Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στα αγγλικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στο δικτυακό τόπο: [📄 διαδικασία δικαστικής διαμεσολάβησης](#)

Νομική συνδρομή

Προϋποθέσεις παροχής νομικής συνδρομής

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Λιθουανίας, υπάρχουν δύο είδη εγγυημένης από το κράτος νομικής συνδρομής:

1. Η «**πρωτοβάθμια νομική συνδρομή**» (pirminė teisinė pagalba) καλύπτει την παροχή νομικής συνδρομής σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος περί εγγυημένης από το κράτος νομικής συνδρομής, την παροχή νομικών συμβουλών και τη σύνταξη σχεδίων εγγράφων προς υποβολή σε κρατικούς και δημοτικούς φορείς, εξαιρουμένων των οικονομικών εγγράφων. Η εν λόγω νομική συνδρομή καλύπτει επίσης των παροχή συμβουλών για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών, ενέργειες για τον φιλικό διακανονισμό διαφορών και τη σύνταξη συμβιβαστικών συμφωνιών.
2. Η «**δευτεροβάθμια νομική συνδρομή**» (antrinė teisinė pagalba) καλύπτει τη σύνταξη εγγράφων, την υπεράσπιση και την εκπροσώπηση στο δικαστήριο. Σε αυτό το είδος νομικής συνδρομής περιλαμβάνονται η διαδικασία εκτέλεσης και

εκπροσώπησης κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού εξωδικαστικού σταδίου μιας διαφοράς – στις περιπτώσεις όπου η διαδικασία αυτή επιβάλλεται από τη νομοθεσία ή από δικαστική απόφαση. Η εν λόγω νομική συνδρομή καλύπτει επίσης τα έξοδα της δίκης σε αστικές διαδικασίες, τα έξοδα διοικητικών διαδικασιών και τα έξοδα που προκύπτουν από την εκδίκαση αστικής αγωγής στο πλαίσιο ποινικής υπόθεσης.

Δικαιούχοι **πρωτοβάθμιας νομικής συνδρομής ανεξαρτήτως των αποδοχών τους** είναι όλοι οι πολίτες της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, οι πολίτες άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλα φυσικά πρόσωπα που διαμένουν νόμιμα στη Λιθουανία ή σε κράτη μέλη της ΕΕ και άλλα άτομα που προσδιορίζονται σε διεθνείς συνθήκες τις οποίες έχει συνάψει η Λιθουανία.

Αίτηση για δευτεροβάθμια νομική συνδρομή μπορούν να υποβάλουν όλοι οι πολίτες της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, οι πολίτες άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλα φυσικά πρόσωπα που διαμένουν νόμιμα στη Λιθουανία ή σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Δευτεροβάθμια νομική συνδρομή δικαιούνται τα άτομα των οποίων **τα περιουσιακά στοιχεία και τα ετήσια εισοδήματα δεν υπερβαίνουν τα επίπεδα περιουσιακών στοιχείων και εισοδημάτων που προβλέπει η κυβέρνηση** στον νόμο περί παροχής εγγυημένης από το κράτος νομικής συνδρομής.

Επομένως, για την αξιολόγηση της πενίας χρησιμοποιείται κοινό σύστημα κατωφλίου (ανώτατο ποσό κάτω από το οποίο ο αιτών θεωρείται άπορος).

Ποιοι δικαιούνται νομική συνδρομή

Η κυβέρνηση έχει θεσπίσει **δύο επίπεδα περιουσιακών στοιχείων και εισοδημάτων**. Τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του αιτούντος δεν πρέπει να υπερβαίνουν το πρώτο ή το δεύτερο επίπεδο που προβλέπει η νομοθεσία. Επιπλέον, το ετήσιο καθαρό εισόδημα του αιτούντος (κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες) δεν πρέπει να υπερβαίνει το πρώτο ή το δεύτερο επίπεδο εισοδήματος που προβλέπει η νομοθεσία της Λιθουανίας.

Η πενία δεν είναι το μοναδικό κριτήριο που χρησιμοποιείται προκειμένου να καθοριστεί εάν κάποιος δικαιούται δευτεροβάθμια νομική συνδρομή.

Δικαίωμα σε νομική συνδρομή **πρώτου επιπέδου** έχουν τα άτομα των οποίων τα ετήσια εισοδήματα δεν υπερβαίνουν τις 8.000 λιθουανικά λίτας (2.318,8 ευρώ) συν 3.000 λιθουανικά λίτας (869,6 ευρώ) για κάθε εξαρτώμενο άτομο. Δικαίωμα σε νομική συνδρομή **δευτέρου επιπέδου** έχουν τα άτομα των οποίων τα ετήσια εισοδήματα δεν υπερβαίνουν τις 12.000 λιθουανικά λίτας (3.478,2 ευρώ) συν 4.400 λιθουανικά λίτας (1.275,3 ευρώ) για κάθε εξαρτώμενο άτομο. Οι υποχρεώσεις του αιτούντος προς τα εξαρτώμενα από αυτόν άτομα δεν λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της πενίας.

Το κράτος εγγυάται και καλύπτει το κόστος της δευτεροβάθμιας νομικής συνδρομής, λαμβανομένων υπόψη των περιουσιακών στοιχείων και των εισοδημάτων του ατόμου, ως ακολούθως:

1. σε ποσοστό 100% – εάν το άτομο εμπίπτει στο πρώτο επίπεδο βάσει των περιουσιακών στοιχείων και των εισοδημάτων του
2. σε ποσοστό 50% – εάν το άτομο εμπίπτει στο δεύτερο επίπεδο βάσει των περιουσιακών στοιχείων και των εισοδημάτων του.

Το κράτος οφείλει να εγγυάται και να καλύπτει σε ποσοστό 100% τα έξοδα της δευτεροβάθμιας νομικής συνδρομής που παρέχεται στα άτομα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 12 της συναφούς νομοθεσίας (βλ. ακολούθως). Τα έξοδα αυτά καταβάλλονται ανεξάρτητα από τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του ατόμου. Εξαιρούνται τα (αναφερόμενα στο εδάφιο 6 του άρθρου 12 της συναφούς νομοθεσίας) άτομα που μπορούν να διαθέτουν ελεύθερα περιουσιακά στοιχεία και εισοδήματα. Τα εν λόγω άτομα εμπίπτουν στο δεύτερο επίπεδο. Στην προκειμένη περίπτωση, το κράτος εγγυάται και καλύπτει το 50% των εξόδων της δευτεροβάθμιας νομικής συνδρομής.

Ορισμένες κατηγορίες ατόμων είναι επιλέξιμες για δευτεροβάθμια νομική συνδρομή **ανεξαρτήτως των επιπέδων περιουσιακών στοιχείων και εισοδημάτων** που προβλέπει η κυβέρνηση (δυνάμει του άρθρου 12 του νόμου περί εγγυημένης από το κράτος νομικής συνδρομής):

1. Άτομα που συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες (σύμφωνα με το άρθρο 51 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), και σε άλλες - προβλεπόμενες από τη νομοθεσία - περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η φυσική παρουσία συνηγόρου υπεράσπισης
2. Οι θιγόμενοι διάδικοι σε υποθέσεις που αφορούν αποζημίωση για ζημιές οι οποίες προκλήθηκαν από εγκληματικές ενέργειες, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων που αφορούν την εκδίκαση αξιώσεων αποζημίωσης για ζημιές στο πλαίσιο ποινικής υπόθεσης
3. Άτομα που λαμβάνουν κοινωνική αρωγή για οικογένειες χαμηλών εισοδημάτων (άτομα που διαμένουν μόνα τους) δυνάμει της νομοθεσίας της Λιθουανίας
4. Άτομα που ζουν σε ιδρύματα πρόνοιας

5. Άτομα με επιβεβαιωμένη σοβαρή αναπηρία, άτομα με αναγνωρισμένη αδυναμία προς εργασία, άτομα σε ηλικία συνταξιοδότησης, και άτομα με επιβεβαιωμένες -σε σημαντικό ποσοστό- ειδικές ανάγκες. Σε αυτά περιλαμβάνονται κηδεμόνες (επίτροποι) όπου απαιτείται εγγυημένη από το κράτος νομική συνδρομή για την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του κηδεμονευόμενου (θετού τέκνου)
6. Άτομα που έχουν προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι δεν μπορούν να διαθέσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και εισοδήματα για αντικειμενικούς λόγους, και ότι, για τους ίδιους λόγους, τα περιουσιακά στοιχεία και τα ετήσια εισοδήματα που μπορούν να διαθέσουν ελεύθερα δεν υπερβαίνουν τα επίπεδα περιουσιακών στοιχείων και εισοδημάτων που προβλέπει ο νόμος περί νομικής συνδρομής.
7. Άτομα πάσχοντα από σοβαρές διανοητικές διαταραχές, όταν τίθεται ζήτημα αναγκαστικής νοσηλείας και θεραπείας τους δυνάμει της νομοθεσίας για τη φροντίδα της ψυχικής υγείας. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι κηδεμόνες (επίτροποι) τους, όπου απαιτείται εγγυημένη από το κράτος νομική συνδρομή για την εκπροσώπηση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων θετού τέκνου (κηδεμονευόμενου).
8. Οφειλέτες σε διαδικασίες εκτέλεσης, όταν έχει εκδοθεί εντολή είσπραξης οφειλών κατά του τελευταίου τόπου διαμονής
9. Γονείς ή άλλοι νόμιμοι εκπρόσωποι ανήλικων τέκνων, όταν εξετάζεται το ζήτημα της έξωσης
10. Ανήλικα τέκνα, όταν προσφεύγουν ανεξάρτητα σε κάποιο δικαστήριο για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων ή των συμφερόντων τους τα οποία προστατεύονται και προβλέπονται από τον νόμο. Εξαιρούνται τα άτομα που έχουν συνάψει γάμο σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος ή τα οποία έχουν αναγνωρισθεί από το δικαστήριο ως έχοντα δικαιοπρακτική ικανότητα
11. Άτομα που έχουν κριθεί ανίκανα για δικαιοπραξία σε θέματα που αφορούν τη λήψη απόφασης για την ικανότητα φυσικού προσώπου
12. Άτομα αναμειγμένα σε θέματα τα οποία αφορούν την καταχώριση γεννήσεων
13. Άλλα άτομα για θέματα που διέπονται από συνθήκες τις οποίες έχει υπογράψει η Δημοκρατία της Λιθουανίας.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Το δικαστήριο οφείλει να αποζημιώνει τους εμπειρογνώμονες για διαφυγόντα εισοδήματα – λόγω της απουσίας τους από την εργασία ή από τη συνήθη δραστηριότητά τους – για κάθε μέρα που οφείλουν να παρίστανται στο δικαστήριο. Οι εμπειρογνώμονες αμείβονται για την εξέταση στην οποία προβαίνουν, αποζημιώνονται για τα έξοδα παράστασής τους στο δικαστήριο, καθώς και για τα οδοιπορικά και τα έξοδα διαμονής τους, ενώ λαμβάνουν επιπλέον ημερήσια αποζημίωση. Ο διάδικος που υποβάλλει αίτημα κλήτευσης εμπειρογνομόνων οφείλει να προκαταβάλει **εγγύηση** της οποίας το ύψος καθορίζει εκ των προτέρων το δικαστήριο. Σε περίπτωση που και οι δύο διάδικοι υποβάλλουν αίτημα κλήτευσης εμπειρογνομόμενων(μόνων), η εγγύηση καταβάλλεται ισομερώς. Η εγγύηση καταβάλλεται στον ειδικό λογαριασμό του δικαστηρίου.

Εάν ο ίδιο το **δικαστήριο**, στις περιπτώσεις τις οποίες προβλέπει ο **Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας** της Λιθουανίας (Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas) ή άλλοι νόμοι, **καλέσει με δική του πρωτοβουλία μάρτυρες (liudytojai) και εμπειρογνώμονες (ekspertai), τα έξοδα πρέπει να καταβάλλονται από τον κρατικό προϋπολογισμό**. Τα έξοδα αυτά μπορούν να αφορούν την εντολή εξέτασης ή την πραγματοποίηση ελέγχου στο χώρο του περιστατικού.

Κατά τον καθορισμό του ποσού της εγγύησης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το ύψος των μελλοντικών εξόδων. Το δικαστήριο πληρώνει τους εμπειρογνώμονες μετά την επιτέλεση των καθηκόντων τους. Το δικαστήριο οφείλει επίσης να πληρώνει τους φορείς εμπειρογνομόνων για την πραγματοποίηση εξέτασης βάσει τιμολογίου το οποίο προσκομίζεται μετά το πέρας της εξέτασης. Τα συναφή ποσά καταβάλλονται από τον ειδικό λογαριασμό του δικαστηρίου, ο οποίος έχει ανοιχτεί σε τράπεζα της περιοχής του δικαστηρίου. Τα ποσά που καταβάλλονται σε εμπειρογνώμονες και φορείς εμπειρογνομόνων πρέπει, σε περίπτωση που δεν έχει καταβληθεί εγγύηση, να χρεώνονται στον ειδικό λογαριασμό του δικαστηρίου και να **εξοφλούνται από τον διάδικο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί η απόφαση, ή από τους διαδίκους ανάλογα με το ύψος των ικανοποιηθεισών ή απορριφθεισών αξιώσεων**. Αρμόδιο για τον καθορισμό των ανώτατων ορίων των εν λόγω εξόδων είναι το **υπουργείο Δικαιοσύνης**.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Το δικαστήριο οφείλει να αποζημιώνει τους μεταφραστές για διαφυγόντα εισοδήματα – λόγω της απουσίας τους από την εργασία ή από τη συνήθη καθημερινή δραστηριότητά τους – για κάθε μέρα που οφείλουν να παρίστανται στο δικαστήριο. Οι μεταφραστές πρέπει να αμείβονται για τις μεταφράσεις που κάνουν, να αποζημιώνονται για τα έξοδα παράστασής τους στο δικαστήριο, καθώς και για τα οδοιπορικά και τα έξοδα διαμονής τους, και να λαμβάνουν επιπλέον ημερήσια αποζημίωση. Ο διάδικος που υποβάλλει έγγραφο στο δικαστήριο και ζητά τη μετάφρασή τους σε ξένη γλώσσα οφείλει να προκαταβάλει εγγύηση της οποίας το ύψος καθορίζει το δικαστήριο.

Το δικαστήριο οφείλει να πληρώνει τους μεταφραστές από τα κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού που διατίθενται για τον συγκεκριμένο σκοπό. Εξαιρούνται τα ποσά που καταβάλλονται σε μεταφραστές για τη μετάφραση σε ξένη γλώσσα δικαστικών εγγράφων υποβληθέντων από τους διαδίκους. Το κόστος των υπηρεσιών διερμηνείας/μετάφρασης κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης ενώπιον του δικαστηρίου πρέπει να **καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό**. Το ανώτατο όριο της εν λόγω δαπάνης καθορίζεται από το υπουργείο Δικαιοσύνης.

Σχετικά έγγραφα

Έκθεση της Λιθουανίας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Λουξεμβούργο

Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.
Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [fr](#)

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου.

Διατάξεις σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικαστικοί επιμελητές

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών ρυθμίζονται με κανονισμό του Μεγάλου Δουκάτου. Πρόκειται για τον τροποποιημένο κανονισμό της 24ης Ιανουαρίου 1991 σχετικά με τον **καθορισμό του τιμολογίου των δικαστικών επιμελητών**. Σχετικές πληροφορίες δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο του [Συλλόγου δικαστικών επιμελητών του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου](#).

Δικηγόροι

Δυνάμει του άρθρου 38 του τροποποιημένου νόμου της 10ης Αυγούστου 1991 για το επάγγελμα του δικηγόρου, **ο δικηγόρος είναι εκείνος που καθορίζει το ύψος της αμοιβής του** και υπολογίζει τα επαγγελματικά του έξοδα. Για τον καθορισμό της αμοιβής του, ο δικηγόρος λαμβάνει υπόψη τα διάφορα στοιχεία του φακέλου, όπως η σημασία της υπόθεσης, ο βαθμός δυσκολίας της, το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε και η περιουσιακή κατάσταση του πελάτη. Αν το ποσό που καθορίζεται υπερβαίνει το κανονικό, μειώνεται από το **Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου**, το οποίο εξετάζει τα προαναφερθέντα στοιχεία του φακέλου. Σχετικές πληροφορίες δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο του [Δικηγορικού Συλλόγου του Λουξεμβούργου](#).

Πάγια δικαστικά έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές δίκες

Η υποβολή μιας διαφοράς σε πολιτικό δικαστήριο (με άλλα λόγια η προσφυγή σε πολιτικό δικαστήριο) δεν συνεπάγεται άλλα πάγια έξοδα εκτός από το κόστος των πράξεων του δικαστικού επιμελητή και τα έξοδα δικηγόρου. Κατ' αρχήν, η **προσφυγή στα**

πολιτικά δικαστήρια δεν συνεπάγεται έξοδα. Μετά την έκδοση απόφασης μπορούν να δημιουργηθούν παρεπόμενα έξοδα που αφορούν την εκτέλεση της απόφασης και την αγωγή του διαδίκου που νίκησε.

Πάγια έξοδα στις ποινικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Τα έξοδα αποστολής μιας ποινικής δικαστικής απόφασης ανέρχονται σε 0,25 λεπτά ανά σελίδα. **Δεν υπάρχουν άλλα έξοδα**, εκτός από τη λήψη αντιγράφων από το φάκελο ποινικής δικογραφίας, τα οποία χρεώνονται κατ' αρχήν με το ίδιο ποσό ανά σελίδα αντιγράφου. Τα έξοδα αυτά βαρύνουν το δικηγόρο που ζήτησε το αντίγραφο.

Στάδιο της δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του κώδικα ποινικής δικονομίας, «ο πολιτικώς ενάγων που κινεί τη διαδικασία (δηλαδή που καταθέτει έγκληση) υποχρεούται, εφόσον δεν έχει τύχει νομικής συνδρομής, να παρακαταθέσει στη γραμματεία του δικαστηρίου το ποσό που κρίνεται απαραίτητο για τα **έξοδα της διαδικασίας**».

«Ο ανακριτής διαπιστώνει με σχετική πράξη την υποβολή της έγκλησης. Ανάλογα με την περιουσιακή κατάσταση του πολιτικώς ενάγοντα, ορίζει το ποσό της παρακατάθεσης και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί, επ' απειλή απαραδέκτου της έγκλησης. Μπορεί, εντούτοις, να απαλλάξει από την παρακατάθεση τον πολιτικώς ενάγοντα που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους».

Η διαδικασία αυτή αφορά εγκλήσεις που κατατίθενται στον ανακριτή και στις οποίες το θύμα δηλώνει παράσταση πολιτικής αγωγής. Οι εγκλήσεις και οι μηνύσεις που κατατίθενται στις εισαγγελίες, καθώς και η δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας (όταν η παράσταση πολιτικής αγωγής δηλώνεται κατά τη διάρκεια της δίκης, στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας) απαλλάσσονται από δικαστικά έξοδα.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές δίκες

Στην περίπτωση αυτή **δεν προβλέπονται** συγκεκριμένα πάγια έξοδα.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαδίκων

Σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπει ο τροποποιημένος εσωτερικός κανονισμός του Δικηγορικού Συλλόγου του Λουξεμβούργου της 16ης Μαρτίου 2005, οι συνήγοροι (δικηγόροι) **υποχρεούνται να ενημερώνουν εκ των προτέρων** τους διαδίκους που εξετάζουν το ενδεχόμενο να κινήσουν δίκη. Η ενημέρωση αυτή πρέπει να επιτρέπει στους διαδίκους να κατανοήσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τις πιθανότητες επιτυχίας και τα έξοδα που ενδέχεται να τους βαρύνουν, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων που επιβάλλονται λόγω ήττας.

Πηγές πληροφοριών σχετικά με τα δικαστικά έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τα δικαστικά έξοδα στο Λουξεμβούργο;

- Μεταξύ άλλων, στις προαναφερθείσες νομοθετικές πηγές και δικτυακούς τόπους,
- στην υπηρεσία υποδοχής και νομικής ενημέρωσης της Γενικής Εισαγγελίας,
- από τις υπηρεσίες παροχής δωρεάν νομικών συμβουλών ειδικά για τα δικαιώματα των γυναικών, τις οποίες παρέχει η Γενική Εισαγγελία.

Σε ποιες γλώσσες παρέχονται οι πληροφορίες για τα δικαστικά έξοδα στο Λουξεμβούργο ;

- Στη γαλλική για τις νομοθετικές πηγές,
- στην αγγλική, γερμανική, γαλλική και λουξεμβουργιανή για τις υπόλοιπες πληροφορίες, και ιδίως για τις προφορικές πληροφορίες που παρέχουν οι προαναφερθείσες υπηρεσίες υποδοχής και όργανα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση ;

Πληροφορίες για τη διαμεσολάβηση παρέχονται στο δικτυακό τόπο της [Ενωσης διαμεσολάβησης και εγκεκριμένων διαμεσολαβητών του Λουξεμβούργου](#) (ALMA Asbl), στον δικτυακό τόπο του [Κέντρου διαμεσολάβησης του Δικηγορικού Συλλόγου του Λουξεμβούργου](#) (CMBL) και στον δικτυακό τόπο του [Υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

Νομική συνδρομή

Ποια είναι τα εφαρμοστέα εισοδηματικά όρια σε αστικές υποθέσεις ή για τον κατηγορούμενο σε ποινική δίκη;

Σε ποιες περιπτώσεις και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να υποβληθεί αίτηση νομικής συνδρομής;

Τα φυσικά πρόσωπα που δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα είναι επιλέξιμα για **νομική συνδρομή με σκοπό την υπεράσπιση των συμφερόντων τους** στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, υπό την προϋπόθεση ότι είναι υπήκοοι Λουξεμβούργου, αλλοδαποί που διαμένουν νομίμως στο Λουξεμβούργο, υπήκοοι κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή αλλοδαποί οι οποίοι βάσει διεθνούς συνθήκης υπάγονται όσον αφορά τη νομική συνδρομή σε καθεστώς ίδιο με αυτό που ισχύει για τους υπηκόους Λουξεμβούργου.

Δικαίωμα νομικής συνδρομής για όλες τις αστικές και εμπορικές δίκες οι οποίες αφορούν τις **διασυνοριακές διαφορές** που διέπονται από την οδηγία 2002/8/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας στις διαφορές αυτές, προβλέπεται επίσης για τους αλλοδαπούς που έχουν την κατοικία τους ή τη συνήθη διαμονή τους σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός της Δανίας.

Νομική συνδρομή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις μπορεί επίσης να χορηγηθεί σε πρόσωπο της πρώτης παραγράφου που έχει την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του στο Λουξεμβούργο, για την παροχή νομικών συμβουλών από δικηγόρο στο Λουξεμβούργο, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας του φακέλου για την υποβολή **αίτησης χορήγησης νομικής συνδρομής από άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, μέχρις ότου γίνει δεκτή η αίτηση χορήγησης νομικής συνδρομής από το κράτος αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις της προαναφερθείσας οδηγίας 2002/8/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003.

Νομική συνδρομή είναι επίσης δυνατό να χορηγηθεί σε κάθε άλλον **αλλοδαπό** ο οποίος δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα για διαδικασία που αφορά τα **δικαιώματα ασύλου, εισόδου, διαμονής, εγκατάστασης και απομάκρυνσης αλλοδαπών**. Αν οι αλλοδαποί αυτοί έχουν, βάσει άλλων νομοθετικών διατάξεων, δικαίωμα διορισμού δικηγόρου από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου, η χορηγούμενη νομική συνδρομή περιορίζεται στην αποζημίωση που καταβάλλεται στο δικηγόρο με μόνο προϋπόθεση να αποδείξουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα.

Η ανεπάρκεια οικονομικών μέσων των φυσικών προσώπων που ζητούν να τους χορηγηθεί νομική συνδρομή εκτιμάται σε σχέση με το ακαθάριστο συνολικό εισόδημα και την περιουσία του αιτούντα, καθώς και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 (1) και 20 του τροποποιημένου νόμου της 29ης Απριλίου 1999 για τη θέσπιση δικαιώματος σε εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα και εντός των ορίων των ποσών που προβλέπει το άρθρο 5 (1), (2), (3), (4) και (6) του εν λόγω τροποποιημένου νόμου της 29ης Απριλίου 1999. Εντούτοις, τα οικονομικά μέσα των προσώπων που συνοικούν με τον αιτούντα δεν λαμβάνονται υπόψη αν οι αντίδικοι είναι σύζυγοι ή πρόσωπα που συνήθως συνοικούν ή αν υπάρχει μεταξύ τους διάσταση συμφερόντων σε σχέση με το αντικείμενο της δίκης, η οποία καθιστά αναγκαία την ξεχωριστή εκτίμηση των οικονομικών μέσων.

Αν ο αιτών είναι **ανήλικος** που έχει εμπλακεί σε δίκη, το ευεργέτημα της νομικής συνδρομής του χορηγείται ανεξάρτητα από την οικονομική κατάσταση των γονέων του ή των προσώπων που συνοικούν με τον ανήλικο, επιφυλασσομένου του δικαιώματος του Δημοσίου να απαιτήσει την επιστροφή των εξόδων που κατέβαλε για την παροχή νομικής συνδρομής στον ανήλικο από τον πατέρα ή τη μητέρα του που διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα.

Το ευεργέτημα της νομικής συνδρομής μπορεί επίσης να αναγνωριστεί σε πρόσωπα στα οποία δεν θα έπρεπε να χορηγηθεί βάσει των οικονομικών μέσων που διαθέτουν, αν αυτό δικαιολογείται από σοβαρούς λόγους που άπτονται της κοινωνικής, της οικογενειακής ή της περιουσιακής καταστάσεως του αιτούντα.

Ποιος είναι ο τρόπος εφαρμογής της νομικής συνδρομής;

Ο τρόπος εφαρμογής της νομικής συνδρομής καθορίζεται με κανονισμό του Μεγάλου Δουκάτου.

Η δικαστική συνδρομή χορηγείται **για εξώδικες και δικαστικές πράξεις, για υποθέσεις της εκουσίας ή της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, στον ενάγοντα ή στον εναγόμενο.**

Ισχύει για οποιαδήποτε υπόθεση η οποία υποβάλλεται στα τακτικά ή τα διοικητικά δικαστήρια.

Μπορεί να ζητηθεί κατά τη διάρκεια της δίκης. Αν η αίτηση γίνει δεκτή, η νομική συνδρομή ισχύει αναδρομικά από την ημερομηνία άσκησης της αγωγής ή από οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία ορίσει ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου.

Ακόμη, είναι δυνατό να παρασχεθεί νομική συνδρομή σε σχέση με ασφαλιστικά μέτρα ή για διαδικασίες εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων ή οποιουδήποτε άλλου **εκτελεστού τίτλου**.

Αντιθέτως, δεν δικαιούται νομική συνδρομή ο ιδιοκτήτης, κάτοχος ή οδηγός αυτοκινήτου οχήματος για διαφορές που σχετίζονται με τη χρήση του οχήματός του, καθώς και όποιος ασκεί εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική ή επαγγελματική δραστηριότητα για

διαφορές που σχετίζονται με την εμπορική ή επαγγελματική τους δραστηριότητα, παρά μόνο σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις. Το ίδιο ισχύει, γενικά, για τις διαφορές που σχετίζονται με κερδοσκοπική δραστηριότητα του προσώπου που ζητά τη νομική συνδρομή.

Εντούτοις, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου μπορεί να χορηγήσει νομική συνδρομή στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, αν πρόκειται για **διασυννοριακές διαφορές** που διέπονται από την προαναφερθείσα οδηγία 2003/8/EK του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003.

Στις ποινικές υποθέσεις, η νομική συνδρομή δεν καλύπτει τα έξοδα και τις χρηματικές ποινές που επιβάλλονται στους ενόχους.

Στις αστικές υποθέσεις, η νομική συνδρομή δεν καλύπτει τη δικαστική δαπάνη που καταβάλλει ο ηττηθείς διάδικος ούτε τη δικαστική δαπάνη για καταχρηστικές ή κακόβουλες δίκες.

Δεν δικαιούται νομική συνδρομή το πρόσωπο που καταθέτει αγωγή η οποία φαίνεται προδήλως απαράδεκτη, αβάσιμη, καταχρηστική ή το αντικείμενο της οποίας κρίνεται δυσανάλογο σε σύγκριση με τις σχετικές δαπάνες.

Η αίτηση νομικής συνδρομής απορρίπτεται αν ο αιτών δικαιούται να λάβει από τρίτο, για οποιαδήποτε αιτία, τις δαπάνες που καλύπτει η νομική συνδρομή.

Ο δικαιούχος νομικής συνδρομής δικαιούται συνδρομή δικηγόρου και κάθε δημόσιας αρχής η συνδρομή της οποίας απαιτείται για την υπόθεση, τη δίκη ή την εκτέλεση.

Η απόφαση για τη χορήγηση νομικής συνδρομής

Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου ή το ειδικά εξουσιοδοτημένο προς τούτο μέλος του Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου, αρμόδιο για την περιφέρεια του τόπου κατοικίας του αιτούντα, αποφασίζει τη χορήγηση του ευεργετήματος της νομικής συνδρομής. Αν δεν υπάρχει κατοικία στο Λουξεμβούργο, αρμόδιος είναι ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου του Λουξεμβούργου ή το μέλος του Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου το οποίο εξουσιοδοτεί προς το σκοπό αυτό.

Τα πρόσωπα που δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα απευθύνονται στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου, είτε όταν δέχεται το κοινό είτε εγγράφως.

Αν πρόσωπο που κρατείται από την αστυνομία ισχυρίζεται ότι δικαιούται νομικής συνδρομής και υποβάλλει σχετικό αίτημα, ο δικηγόρος που τον συνδράμει κατά την κράτησή του διαβιβάζει την αίτηση στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου.

Αν ο ανακριτής διορίσει συνήγορο του κατηγορουμένου που ισχυρίζεται ότι δικαιούται νομική συνδρομή και υποβάλλει σχετικό αίτημα, ο ανακριτής διαβιβάζει την αίτηση στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου.

Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου εξετάζει την ανεπάρκεια των οικονομικών μέσων και, εφόσον στοιχειοθετηθεί, χορηγεί στον αιτούντα το ευεργέτημα της νομικής συνδρομής και διορίζει το δικηγόρο που έχει επιλέξει ελεύθερα ο αιτών ή, αν ο αιτών δεν έχει επιλέξει ή αν ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου δεν θεωρεί την επιλογή κατάλληλη, το δικηγόρο που ορίζει ο ίδιος. Ο δικηγόρος υποχρεούται να αναλάβει την εντολή που του ανατίθεται με αυτόν τον τρόπο, εκτός αν υπάρχει κώλυμα ή σύγκρουση συμφερόντων.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου μπορεί να αποφασίσει την προσωρινή υπαγωγή στο ευεργέτημα της νομικής συνδρομής, χωρίς άλλες διατυπώσεις, για συγκεκριμένες πράξεις.

Αίτηση παροχής νομικής συνδρομής που υποβάλλεται από ανήλικο

Αν ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου κάνει δεκτή την αίτηση παροχής νομικής συνδρομής **ανήλικου**, οι γονείς του οποίου διαθέτουν οικονομικά μέσα τέτοια ώστε ο ανήλικος δεν θα υπαγόταν στην κατηγορία των προσώπων που δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, η απόφαση για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στον ανήλικο κοινοποιείται στους γονείς με την ένδειξη ότι το Δημόσιο μπορεί να απαιτήσει από αυτούς, αλληλεγγύως και εις ολόκληρο, να επιστρέψουν τα ποσά που θα εκταμειώσει για την παροχή νομικής συνδρομής στον ανήλικο.

Κάθε ένας από τους γονείς μπορεί να προσβάλει την απόφαση του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου εντός προθεσμίας δέκα ημερών από την κοινοποίησή της, ενώπιον του Πειθαρχικού και Διοικητικού Συμβουλίου, κατά της αποφάσεως του οποίου δεν χωρούν ένδικα μέσα. Το Πειθαρχικό και Διοικητικό Συμβούλιο αποφαινεται εντός σαράντα ημερών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου διαβιβάζει στον Υπουργό Δικαιοσύνης αντίγραφο της οριστικής απόφασης για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στον ανήλικο.

Η διοίκηση φορολογίας κεφαλαίου και έμμεσων φόρων εντέλλεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης να εισπράξει από τους γονείς που διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, τα ποσά που εκταμειώσε το Δημόσιο για την παροχή νομικής συνδρομής στον ανήλικο.

Προϋποθέσεις ανάκλησης της νομικής συνδρομής

Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου δύναται να ανακαλέσει το ευεργέτημα της νομικής συνδρομής, ακόμη και μετά τη διαδικασία ή τις πράξεις για τις οποίες χορηγήθηκε, εάν διαπιστωθεί ότι η χορήγηση του ευεργετήματος βασίστηκε σε **ανακριβείς δηλώσεις ή έγγραφα**. Το ευεργέτημα μπορεί επίσης να ανακληθεί εάν, κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας ή τη διενέργεια των πράξεων ή συνεπεία αυτών, **ο δικαιούχος αποκτήσει οικονομικά μέσα** τα οποία, αν υπήρχαν κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, θα είχαν οδηγήσει σε απόρριψή της. Κάθε τέτοια μεταβολή πρέπει να γνωστοποιείται στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου από το δικαιούχο ή από τον πληρεξούσιο δικηγόρο.

Κατόπιν της ανάκλησης όλα τα έξοδα, δικαιώματα αμοιβές, αποζημιώσεις, οφειλές, τέλη, παρακαταθέσεις και προκαταβολές κάθε είδους που είχαν χορηγηθεί στον δικαιούχο καθίστανται αμέσως απαιτητά.

Η απόφαση του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου για την ανάκληση του ευεργετήματος κοινοποιείται πάραυτα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η διοίκηση φορολογίας κεφαλαίου και έμμεσων φόρων εντέλλεται να προβεί στην ανάκτηση των ποσών που έχει καταβάλει το Δημόσιο από το δικαιούχο.

Προσφυγή κατά της ανάκλησης της νομικής συνδρομής

Ο αιτών μπορεί να ασκήσει **προσφυγή** κατά της απόφασης του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου για την απόρριψη ή την ανάκληση του ευεργετήματος της νομικής συνδρομής στο Πειθαρχικό και Διοικητικό Συμβούλιο. Η προσφυγή κατατίθεται με συστημένη επιστολή στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού και Διοικητικού Συμβουλίου εντός **προθεσμίας** δέκα ημερών από την παραλαβή της κοινοποίησης της απόφασης του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου για την απόρριψη ή την ανάκληση. Το Συμβούλιο, ή εξουσιοδοτημένο προς τούτο μέλος του, δύναται να καλέσει τον αιτούντα προκειμένου να παράσχει εξηγήσεις.

Κατά της απόφασης του Πειθαρχικού και Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να ασκηθεί **έφεση** στο δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό και Διοικητικό Συμβούλιο. Κατά παρέκκλιση, η **προθεσμία** για την άσκηση έφεσης είναι δεκαπέντε ημέρες.

Το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της υπόθεσης διορίζει αυτεπαγγέλτως συμβολαιογράφους και δικαστικούς επιμελητές για να συνδράμουν τα πρόσωπα στα οποία έχει χορηγηθεί νομική συνδρομή. Αν η υπόθεση δεν εκκρεμεί σε δικαστήριο, οι συμβολαιογράφοι διορίζονται αυτεπαγγέλτως από τον Πρόεδρο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου και οι δικαστικοί επιμελητές από τον Πρόεδρο του Συλλόγου δικαστικών επιμελητών.

Με κανονισμό του Μεγάλου Δουκάτου καθορίζονται οι λεπτομέρειες χορήγησης της νομικής συνδρομής, τα έξοδα που καλύπτει η συνδρομή, οι όροι και ο τρόπος ανάκτησης από το Δημόσιο των ποσών που έχουν εκταμιευθεί για τη συνδρομή, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο ο δικηγόρος που αναλαμβάνει να συνδράμει τα πρόσωπα που δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, αποζημιώνεται από το Δημόσιο, επιφυλασσομένου του δικαιώματός του να εισπράξει ενδεχομένως αμοιβή στην περίπτωση κατά την οποία η οικονομική κατάσταση των προσώπων αυτών βελτιωθεί, είτε λόγω του αποτελέσματος της δίκης είτε για άλλους λόγους.

Όλες οι διοικητικές αρχές υποχρεούνται να παρέχουν τη συνδρομή τους, τόσο για τη συγκέντρωση των εγγράφων που είναι απαραίτητα για την υποβολή αίτησης χορήγησης νομικής συνδρομής όσο και για επαλήθευσή τους, χωρίς να μπορούν να επικαλεστούν επαγγελματικό ή διοικητικό απόρρητο.

Ποιο είναι το εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στο θύμα;

Η ανεπάρκεια οικονομικών μέσων των φυσικών προσώπων που ζητούν νομική συνδρομή αξιολογείται σε σχέση με το **συνολικό ακαθάριστο εισόδημα και την περιουσία του αιτούντα και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν**, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 (1) και 20 του τροποποιημένου νόμου της 29ης Απριλίου 1999 για τη θέσπιση δικαιώματος σε εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα και εντός των ορίων των ποσών που προβλέπει το άρθρο 5 (1), (2), (3), (4) και (6) του εν λόγω τροποποιημένου νόμου της 29ης Απριλίου 1999. Εντούτοις, οι πόροι των προσώπων που συνοικούν με τον αιτούντα δεν λαμβάνονται υπόψη αν οι αντίδοκοι είναι σύζυγοι ή πρόσωπα που συνήθως συνοικούν ή αν υπάρχει μεταξύ τους διάσταση συμφερόντων σε σχέση με το αντικείμενο της δίκης, η οποία καθιστά αναγκαία την ξεχωριστή εκτίμηση των οικονομικών μέσων.

Υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στο θύμα;

Όχι, δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στο θύμα.

Υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στον κατηγορούμενο;

Όχι, δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στον κατηγορούμενο.

Υπάρχουν ανέξοδες δικαστικές διαδικασίες;

Όχι, δεν υπάρχουν άλλες διαδικασίες που απαλλάσσονται από έξοδα.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Σε αστικές υποθέσεις

Ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται να πληρώσει τις δαπάνες, εκτός αν το δικαστήριο λάβει ειδική και αιτιολογημένη απόφαση προκειμένου να βαρύνει άλλο διάδικο με το σύνολο ή μέρος των δαπανών.

Όταν κρίνεται άδικο να επωμισθεί ένας διάδικος τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε και οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα αποδοτέα έξοδα, ο δικαστής μπορεί να καταδικάσει τον αντίδικο να του καταβάλει το ποσό που (ο δικαστής) ορίζει.

Οι κανόνες αυτοί καθορίζονται στο νέο κώδικα πολιτικής δικονομίας και στον κανονισμό του Μεγάλου Δουκάτου της 21ης Μαρτίου 1974 σχετικά με τα δικαιώματα και τις απολαβές των νομικών συμβούλων και των δικηγόρων.

Σε ποινικές υποθέσεις

Κάθε καταδικαστική απόφαση που εκδίδεται εις βάρος του εναγόμενου και κατά όλων των αστικά υπεύθυνων για το αδίκημα ή κατά του πολιτικώς ενάγοντα, τους καταδικάζει στα έξοδα ακόμα και αυτά του εισαγγελέα. Αντίθετα, αν ο πολιτικώς ενάγων που κίνησε τη διαδικασία ηττηθεί είναι προσωπικά υπεύθυνος για την καταβολή όλων των εξόδων της διαδικασίας. Όταν ο πολιτικώς ενάγων απλώς παρενέβη σε διαδικασία που κίνησε ο εισαγγελέας, υποχρεούται να καταβάλει τα έξοδα που προέρχονται από την παρέμβασή του.

Όταν κρίνεται άδικο να επωμισθεί ένας διάδικος τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε και οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα αποδοτέα έξοδα, το δικαστήριο μπορεί να καταδικάσει τον αντίδικο να του καταβάλει το ποσό που (ο δικαστής) ορίζει.

Οι κανόνες αυτοί καθορίζονται στον κώδικα ποινικής δικονομίας και στον κανονισμό του Μεγάλου Δουκάτου της 21ης Μαρτίου 1974 σχετικά με τα δικαιώματα και τις απολαβές των νομικών συμβούλων και των δικηγόρων.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Κάθε διάδικος υποχρεούται να καταβάλει την αμοιβή των εμπειρογνομόνων που χρησιμοποιεί.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Κάθε διάδικος υποχρεούται να καταβάλει την αμοιβή των μεταφραστών ή των διερμηνέων που χρησιμοποιεί.

Σχετικά έγγραφα

Έκθεση του Λουξεμβούργου για τη μελέτη σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 21/02/2014

Κόστος της διαδικασίας - Ουγγαρία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στην Ουγγαρία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

- **Δικαστικοί επιμελητές**

Το ύψος της αμοιβής των δικαστικών επιμελητών εξαρτάται από τον σκοπό του εκτελεστού τίτλου (végrehajtható okirat) που εκδίδεται (είτε πρόκειται για την είσπραξη χρέους είτε για την εκτέλεση συγκεκριμένης ενέργειας). Εάν η εκτέλεση αφορά την είσπραξη χρέους (rénzkönvetelés behajtása), η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή είναι αναλογική προς το ποσό του χρέους που πρόκειται να εισπραχθεί. Εάν η εκτέλεση αφορά μεγαλύτερη απαίτηση, ο δικαστικός επιμελητής αμειβεται με μεγαλύτερη αμοιβή. Εάν το έργο αφορά την εκτέλεση συγκεκριμένης ενέργειας (meghatározott cselekmény végrehajtása), η αμοιβή εξαρτάται από τον χρόνο που απαιτήθηκε για την εκτέλεσή της.

- **Δικηγόροι (ügyvéd)**

Η συγγική λέξη ügyvéd καλύπτει τους δικηγόρους, τους συνήγορους, τους νομικούς συμβούλους, τους νομικούς και τους παραστάτες. Κατά κανόνα, η δικηγορική αμοιβή καθορίζεται με συμφωνία μεταξύ του διαδίκου και του δικηγόρου. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία, η αμοιβή αποφασίζεται από το δικαστήριο επί τη βάση που ορίζει ο νόμος (5 τοις εκατό επί του ποσού της απαίτησης και τουλάχιστον 10.000 HUF). Οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν από τον δικαστή να εφαρμόσει την αμοιβή που προβλέπει ο νόμος εάν δεν επιθυμούν τη δημοσιοποίηση του διακανονισμού.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Για υποθέσεις που εκδικάζονται σε πρώτο βαθμό, το τέλος (illeték) για τα δικαστικά έξοδα ανέρχεται στο 6 τοις εκατό της αξίας της απαίτησης (από 10.000 HUF το ελάχιστο έως 900.000 HUF το μέγιστο). Εάν η αξία της απαίτησης δεν μπορεί να προσδιοριστεί, ο νόμος ορίζει ότι πρέπει να καταβληθεί το 6 τοις εκατό ενός πλασματικού ποσού.

Τα δικαστικά έξοδα/τέλη καθορίζονται πάντα από τον νόμο, καθώς και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- **Διαδικασίες διαζυγίου** (házassági bontóper): 12.000 HUF
- **Διαδικασίες σε εργατοδικεία** (munkaügyi per): 7.000 HUF
- **Διοικητικές διαδικασίες**, εκτός από υποθέσεις ανταγωνισμού και φορολογικές υποθέσεις (közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárás): 20.000 HUF
- **Διοικητικές εξωδικαστικές διαδικασίες** (közigazgatási nemperes eljárás): 7.500 HUF
- Κόστος γενικής **πληρεξουσιότητας** (általános meghatalmazás): 18.000 HUF
- **Διαδικασίες αφερεγγυότητας**: εκκαθάριση 50.000 HUF, πτώχευση 30.000 HUF
- Για υποθέσεις που αφορούν **επιχειρηματικές ενώσεις** χωρίς καθεστώς νομικού προσώπου (jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet): εκκαθάριση 25.000 HUF, πτώχευση 20.000 HUF
- **Διαίτησία**: 1 τοις εκατό (ελάχιστο όριο τα 5.000 HUF και μέγιστο τα 250.000 HUF). Εάν η αξία της απαίτησης δεν μπορεί να υπολογιστεί, το τέλος διαμορφώνεται στα 10.000 HUF
- **Διαταγή πληρωμής** (fizetési meghagyásos): 3 τοις εκατό (ελάχιστο όριο τα 5.000 HUF και μέγιστο όριο τα 300.000 HUF)
- **Ένδικα μέσα**: 6 τοις εκατό (ελάχιστο όριο τα 10.000 HUF, μέγιστο τα 900.000 HUF)
- **Επανάληψη διαδικασίας** (perújítás): τα τέλη πρέπει να καταβληθούν εκ νέου
- Αίτηση **αναίρεσης** (felülvizsgálati kérelem): στην περίπτωση αποφάσεων, 6 τοις εκατό (ελάχιστο όριο τα 10.000 HUF, μέγιστο τα 2.500.000 HUF) στην περίπτωση διαταγών (végzés), το ήμισυ των εξόδων που καταβάλλονται για αποφάσεις (ελάχιστο όριο τα 7.000 HUF, μέγιστο τα 1.250.000 HUF).

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Η υποχρέωση καταβολής **δικαστικών τελών** για αστικές υποθέσεις γεννάται με το αίτημα προσφυγής στη δικαιοσύνη. Επομένως, τα δικαστικά τέλη πρέπει να καταβάλλονται με την υποβολή του αιτήματος προσφυγής. Εάν ο διάδικος δεν καταβάλλει τα δικαστικά τέλη ή καταβάλλει ποσό μικρότερο από αυτό που προβλέπει ο νόμος, το δικαστήριο πρέπει να του ζητήσει να καταβάλει και το υπόλοιπο των δικαστικών τελών κατά την υποβολή του αιτήματός του. Το δικαστήριο οφείλει επίσης να ενημερώσει τον διάδικο ότι το αίτημά του θα απορριφθεί εάν τα δικαστικά τέλη δεν καταβληθούν στο ακέραιο.

Η πληρωμή της αμοιβής του δικηγόρου βασίζεται σε συμφωνία μεταξύ του διαδίκου και του δικηγόρου. Η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή πρέπει να καταβληθεί εκ των προτέρων στην αρχή της διαδικασίας εκτέλεσης.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Στην περίπτωση διαδικασιών που διεξάγονται μόνο κατόπιν έγκλησης και αφορούν ιδιωτικές ενέργειες (magánvádas eljárás):

- Το τέλος της διαδικασίας δίωξης (feljelentés) είναι 5.000 HUF
- Το τέλος άσκησης ένδικων μέσων είναι 6.000 HUF
- Το τέλος υποβολής αίτησης για αναίρεση ή επανάληψη υπόθεσης είναι 7.000 HUF

Εάν μια αστική αξίωση (polgári jogi igény) θεμελιώνεται σε ποινικές διαδικασίες, τα μόνα τέλη που καταβάλλονται είναι για την κατάθεση της αίτησης και για τα ένδικα μέσα.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Τα πάγια έξοδα για ποινικές διαδικασίες καταβάλλονται μαζί με το τέλος της αίτησης.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του νόμου XXXII του 1989 (az 1989. évi XXXII. törvény 28. cikke), οι διαδικασίες ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου (Alkotmánybíróság) είναι ατελείς.

Ωστόσο, εάν ο αιτών δεν ενεργεί καλή τη πίστι κατά την υποβολή της αίτησης, ενδέχεται να υποχρεωθεί να καταβάλει τα έξοδα.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Κατά την ενάσκηση του επαγγέλματός τους –με τα μέσα και με τον τρόπο που προβλέπει ο νόμος– οι δικηγόροι βοηθούν τους πελάτες τους να διεκδικούν τα δικαιώματά τους και να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Οι νομικοί σύμβουλοι (jogtanácsos) επίσης βοηθούν στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των οργανισμών που εκπροσωπούν.

Στο πλαίσιο των εν λόγω καθηκόντων, εντάσσεται η υποχρέωση παροχής των απαραίτητων πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, τις πιθανότητες επιτυχίας και το εκτιμώμενο κόστος της διαδικασίας.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στην Ουγγαρία;

Πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού των εξόδων διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου (Európai Igazságügyi Hálózat):

- [ΕΔΔ Αστικές υποθέσεις - νομική συνδρομή](#) (EIH Polgári igazságszolgáltatás - Jogsegély)
- [ΕΔΔ Αστικές υποθέσεις - προσφυγή στα δικαστήρια](#) (EIH Polgári igazságszolgáltatás - Bírósághoz fordulás)

Ο δικτυακός τόπος του [δικηγορικού συλλόγου της Βουδαπέστης](#) (Budapesti Ügyvédi Kamara) επίσης περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές των δικηγόρων.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στην Ουγγαρία;

Πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού των εξόδων διατίθενται στον δικτυακό τόπο του **Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου**, όπου μπορείτε να αναζητήσετε σχετικές πληροφορίες σε κάθε επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο δικτυακός τόπος του δικηγορικού συλλόγου της Βουδαπέστης περιέχει πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα μόνο στα ουγγρικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση διατίθενται στους ακόλουθους δικτυακούς τόπους:

- [ΕΔΔ Αστικές υποθέσεις - διαμεσολάβηση](#) (EIH Polgári igazságszolgáltatás - közvetítés)
- [Ουγγρικό μητρώο διαμεσολαβητών](#) (Közvetítők magyarországi adatbázisa)

- [Κεντρική υπηρεσία δικαιοσύνης της Ουγγαρίας](#) (Központi Igazságügyi Hivatal)

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Μπορείτε να βρείτε πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στον δικτυακό τόπο του [δικηγορικού συλλόγου της Βουδαπέστης](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια των διαδικασιών διατίθενται στον δικτυακό τόπο των [δικαστηρίων της Ουγγρικής Δημοκρατίας](#) (Magyar Köztársaság Bíróságai).

Άλλοι σχετικοί σύνδεσμοι:

- [Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις δικαστικές υποθέσεις ενώπιον των ουγγρικών δικαστηρίων](#) (Statisztika a magyar bíróságok ügyeiről)
- [Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις εκκρεμούσες υποθέσεις από τον Δεκέμβριο του 2008](#) (Statisztika a folyamatban lévő ügyekről a 2008. decemberi állapot szerint).

Οι πληροφορίες για τους στατιστικούς πίνακες διατίθενται μόνο στα ουγγρικά.

Φόρος προστιθέμενης αξίας (hózzáadottérték-adó)

Πώς παρέχεται αυτή η πληροφορία;

Τα έξοδα που υποδεικνύονται παραπάνω είναι προ ΦΠΑ, οπότε προστίθεται ο ΦΠΑ (HÉA).

Ποιος είναι ο εν ισχύι συντελεστής;

Στην Ουγγαρία, ο συντελεστής του ΦΠΑ ήταν 20 τοις εκατό έως την 1η Ιουλίου 2009. Εν συνεχεία αυξήθηκε στο 25 τοις εκατό.

Νομική συνδρομή (költségmentesség)

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Ισχύουν δύο κατώτατα όρια:

1. Το καθαρό ποσό της ελάχιστης σύνταξης λόγω αρχαιότητας (σήμερα 28.500 φιορίνια), κάτω από το οποίο η νομική συνδρομή παρέχεται δωρεάν.
2. 43 τοις εκατό του μέσου εθνικού εισοδήματος (το ποσό ανέρχεται σήμερα σε 72.000 φιορίνια), άνω του οποίου δεν παρέχεται συνδρομή.

Οι πληρωμές που αφορούν τη νομική συνδρομή μπορούν να γίνουν προκαταβολικά.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Στις ποινικές διαδικασίες, ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος μπορεί να έχει **δωρεάν νομική εκπροσώπηση** εάν:

- Αυτός ή αυτή απαλλάσσεται από τέλη με βάση τις προσωπικές του/της συνθήκες – στην περίπτωση ατόμων που ζουν μόνα, το εισοδηματικό όριο ανέρχεται στο διπλάσιο της καθαρής ελάχιστης σύνταξης (σήμερα 28.500 φιορίνια). Στην περίπτωση ατόμων που ζουν με την οικογένειά τους, το εισοδηματικό όριο ανέρχεται στην καθαρή ελάχιστη σύνταξη ανά άτομο.
- Στην περίπτωση υποχρεωτικής νομικής εκπροσώπησης εάν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνήγορο υπεράσπισης. Σε αυτή την περίπτωση, εάν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρέπει να επιστρέψει στο κράτος το τέλος της υπηρεσίας.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Το εισοδηματικό όριο ανέρχεται στο 86 τοις εκατό του μέσου εθνικού εισοδήματος (περίπου 130.000 φιορίνια). Η νομική συνδρομή για τα θύματα καλύπτει τη νομική εκπροσώπηση.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Εκτός από τα προβλεπόμενα εισοδηματικά όρια, το θύμα πρέπει να πληροί δύο ακόμη προϋποθέσεις:

- πρέπει να καταθέσει προσφυγή/καταγγελία,
- πρέπει να του χορηγηθεί πιστοποιητικό από την αρμόδια αρχή συνδρομής των θυμάτων. Το πιστοποιητικό πρέπει να αποδεικνύει ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις (ότι το θύμα προσέφυγε στη σχετική αρχή εντός της προθεσμίας που προβλέπεται από τον νόμο).

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις που να συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Οι ακόλουθες διαδικασίες απαλλάσσονται από τέλη σε αστικές υποθέσεις:

- οι διαδικασίες στις οποίες το δικαστήριο αυτοδίκαια απορρίπτει ή πρέπει να απορρίψει την αίτηση χωρίς την έκδοση κλήτευσης,
- οι διαδικασίες ενδίκων μέσων κατά αποφάσεων σε περιπτώσεις απαλλαγής από τα τέλη και δικαιώματα προκαταβολής τέλους (όταν το κράτος προπληρώνει τα τέλη αντί για τον διάδικο),
- στις διαδικασίες διαζυγίου, η ανταγωγή που ασκείται όσον αφορά τον γάμο,
- οι διαδικασίες που αφορούν την κήρυξη του θανάτου και τη διαπίστωση του γεγονότος του θανάτου, όταν η εξαφάνιση ή ο θάνατος έλαβαν χώρα ως συνέπεια πολέμου ή φυσικής καταστροφής,
- οι διαδικασίες για την καταχώριση ιδρυμάτων, δημοσίων ιδρυμάτων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, δημοσίων οργανισμών, ευρωπαϊκών ομίλων εδαφικής συνεργασίας. Επιπλέον, οι διαδικασίες για την καταχώριση των οργανώσεων του προγράμματος αγοράς μετοχών από τους εργαζόμενους και για την έγκριση της συμμετοχής σε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας,
- οι αιτήσεις για την εκκαθάριση εταιρειών μετά τη λύση τους, συμπεριλαμβανομένων των αιτήσεων που κατατίθενται σε απλουστευμένες διαδικασίες εκκαθάρισης με μνεία του ονόματος του εκκαθαριστή,
- οι αιτήσεις για τη διόρθωση ή/και τη συμπλήρωση αποφάσεων,
- οι διαδικασίες σχετικά με τους εκλογικούς καταλόγους,
- οι διαδικασίες σχετικά με τις μεταβολές μετά την καταχώριση στο μητρώο νομικών συμβούλων,
- τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων που διατάσσουν μεταφορά,
- οι διαδικασίες επανεξέτασης διοικητικών αποφάσεων σε υποθέσεις αποζημίωσης,
- οι διαδικασίες διευθέτησης φορολογικών υποθέσεων των τοπικών κυβερνήσεων,
- οι διαδικασίες που κινούνται από ανεξάρτητους δικαστικούς επιμελητές σχετικά με τις διαδικασίες δικαστικής εκτέλεσης, και οι διαδικασίες που κινούνται για την εκτέλεση αποφάσεων των δικαστηρίων (δικαστικών συμβιβασμών) που εκδόθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004 για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000,
- οι διαδικασίες που κινούνται μετά από ευνοϊκή απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου,
- κάθε αγωγή που αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την πρόσβαση σε πληροφορίες δημοσίου ενδιαφέροντος,
- οι διαδικασίες επανεξέτασης από το δικαστήριο διοικητικής απόφασης για την άδεια παροχής νομικής συνδρομής,
- οι μη δικαστικές διαδικασίες για την επανεξέταση αποφάσεων προσωρινών μέτρων ή προσωρινής διαταγής απαγόρευσης ή προληπτικών μέτρων που χορηγούνται σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές διατάξεις που αφορούν την ενδοοικογενειακή βία,
  - οι διαδικασίες δικαστικής επανεξέτασης από δικαστήριο διοικητικής απόφασης που εκδίδεται αναφορικά με τη βοήθεια προς τα θύματα εγκληματικών πράξεων.

Οι ακόλουθες διαδικασίες απαλλάσσονται από τέλη σε ποινικές υποθέσεις:

- σε διαδικασίες που διενεργούνται μόνο κατόπιν έγκλησης, τα ένδικα μέσα, η αίτηση επανάληψης της διαδικασίας και η αίτηση αναίρεσης που υποβάλλονται από τον κατηγορούμενο και το συνήγορο υπεράσπισης,
- οι διαδικασίες που διενεργούνται μόνο κατόπιν έγκλησης, εάν το δικαστήριο απορρίψει την υπόθεση πριν από την έναρξη της ακροαματικής διαδικασίας ή εάν η υπόθεση απορρίπτεται λόγω απονομής χάρης,
- η αίτηση για χάρη ή για απαλλαγή από τη δικαστική διαδικασία εάν υποβληθεί από τον κατηγορούμενο και το συνήγορο υπεράσπισης,
- οι διαδικασίες για την άδεια προσωπικής απαλλαγής από τα τέλη,
- η μία και μόνο παροχή αντιγράφων των εγγράφων στον κατηγορούμενο, το συνήγορο υπεράσπισης και τον νόμιμο αντιπρόσωπο ανηλίκου που κατηγορείται για αδίκημα,
- το αντίγραφο της έκθεσης καταγγελίας που χορηγείται στον καταγγέλλοντα.

Εκτός από την απαλλαγή που εξαρτάται από το αντικείμενο, μπορεί επίσης να χορηγηθεί προσωπική απαλλαγή από τα τέλη.

Η προσωπική απαλλαγή χορηγείται μεταξύ άλλων σε μη κυβερνητικές οργανώσεις, δημόσιους οργανισμούς, εκκλησίες, ενώσεις εκκλησιών, θρησκευτικά ιδρύματα, ιδρύματα, δημόσια ιδρύματα, επιχειρηματικές ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν καθεστώς οργανισμού κοινής ωφελείας ή κατά κύριο λόγο οργανισμού κοινής ωφελείας, το Σύμφωνο Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (NATO), τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, τα θεσμικά και λοιπά όργανα τους, τους οργανισμούς και τα διάφορα Ταμεία.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Στην τελική του απόφαση, το δικαστήριο ζητά από τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει εντός 30 ημερών τα έξοδα με τα οποία επιβαρύνθηκε ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη. Ο ηττηθείς διάδικος καταβάλλει απευθείας τα έξοδα στον αντίδικο. Σε περίπτωση που δεν το πράξει, κινούνται διαδικασίες εκτέλεσης.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Κατά γενικό κανόνα, οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων καλύπτονται από τον ηττηθέντα διάδικο, ενώ στις ειδικές περιπτώσεις που το κράτος είναι υπεύθυνο για την καταβολή των εξόδων, τότε αυτό καλύπτει και τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων. Στις περιπτώσεις που τα έξοδα προπληρώνονται από το κράτος, προπληρώνονται και οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Κατά γενικό κανόνα, οι αμοιβές των μεταφραστών και των διερμηνέων καλύπτονται από τον ηττηθέντα διάδικο, ενώ στις ειδικές περιπτώσεις που το κράτος είναι υπεύθυνο για την καταβολή των εξόδων, τότε αυτό καλύπτει και τις αμοιβές των μεταφραστών και των διερμηνέων. Στις περιπτώσεις που τα έξοδα προπληρώνονται από το κράτος, προπληρώνονται και οι εν λόγω αμοιβές.

Σχετικοί σύνδεσμοι

 [Αρχική σελίδα του δικηγορικού συλλόγου της Βουδαπέστης](#) (A Budapesti Ügyvédi Kamara honlapja)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση για την Ουγγαρία στο πλαίσιο της μελέτης σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων](#) (Magyarország jelentése a költségek átláthatóságáról szülő tanulmányról)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Μάλτα

Η παρούσα σελίδα σας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Μάλτα.

Κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Οι αμοιβές που χρεώνουν οι νομικοί επαγγελματίες ρυθμίζονται από τον Πίνακα τιμών Ε του **Κώδικα οργάνωσης και πολιτικής δικονομίας (COCP)**, Κεφάλαιο 12 της Νομοθεσίας της Μάλτας.

Δικηγόροι

Οι αμοιβές που χρεώνουν οι δικηγόροι ρυθμίζονται από τον Πίνακα τιμών Ε του παραρτήματος Α που προσαρτάται στον Κώδικα οργάνωσης και πολιτικής δικονομίας (Κεφάλαιο 12 της Νομοθεσίας της Μάλτας). Οι δικηγόροι καθοδηγούνται επίσης από τον κώδικα δεοντολογίας και συμπεριφοράς των δικηγόρων κατά τον καθορισμό της αμοιβής αυτό εξασφαλίζεται είτε από τον ίδιο τον δικηγόρο είτε από συμφωνία μεταξύ του δικηγόρου και του πελάτη του. Ο εν λόγω κώδικας δεοντολογίας θεωρεί μια αμοιβή εύλογη εφόσον λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένους παράγοντες όπως τον απαιτούμενο χρόνο, τον καινοτόμο χαρακτήρα και τη δυσκολία των εμπλεκόμενων ζητημάτων, την ευθύνη που αναλαμβάνεται, τους χρονικούς περιορισμούς, τη φύση και τη διάρκεια της επαγγελματικής σχέσης, την πείρα, τη φήμη και την ικανότητα του δικηγόρου, τα κόστη που μπορούν να ανακτηθούν από τον αντίδικο.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων ποικίλλουν ανάλογα με τη φύση της υπόθεσης και το κατά πόσον έχει χρηματική αξία.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα τέλη κατάθεσης και τα τέλη γραμματείας πρέπει να καταβάλλονται με την κίνηση της δικαστικής διαδικασίας.

Στο τέλος της δικαστικής διαδικασίας καταρτίζεται κατάσταση εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των φόρων. Εάν τα υπολογισθέντα τέλη γραμματείας αποδειχθούν υψηλότερα από το ποσό που καταβλήθηκε κατά την κατάθεση της υπόθεσης, πρέπει να υπολογιστεί η διαφορά και να καταβληθεί από τον διάδικο που κίνησε τη διαδικασία.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Δεν υπάρχουν έξοδα σε ποινικές διαδικασίες.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Τα έξοδα της πολιτικής αγωγής δεν αποδίδονται στις ποινικές διαδικασίες. Ωστόσο, στο τέλος μιας υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον κατηγορούμενο να καταβάλει όλα τα έξοδα των εμπειρογνομόνων που ανέλαβε η εισαγγελία.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Τα έξοδα σε συνταγματικές υποθέσεις, στον πρώτο βαθμό, έχουν ως ακολούθως:

Κατάθεση αίτησης	€58,53
Τέλος γραμματείας	€58,23
Επίδοση πράξεων (ανά ειδοποίηση)	€6,99

Οι **αμοιβές των νομικών επαγγελματιών** που χρεώνονται στο τέλος μιας υπόθεσης μπορούν να κυμαίνονται από ελάχιστο ποσό 46,49 ευρώ έως μέγιστο ποσό 698,81 ευρώ. Άλλα επαγγελματικά έξοδα τα οποία ενδέχεται να αναληφθούν σε μια υπόθεση είναι τα εξής: 46,59 ευρώ για την κατάθεση κάθε δευτερεύουσας αίτησης 9,32 ευρώ για κάθε κλήτευση 23,29 ευρώ για ένορκη βεβαίωση 4,66 ευρώ για αντίγραφα πράξεων και 186,35 ευρώ για έγγραφα υπομνήματα.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα έξοδα καταβάλλονται με την κίνηση της διαδικασίας.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Οι δικηγόροι υποχρεούνται να συναλλάσσονται με τους πελάτες τους σύμφωνα με τον **Κώδικα δεοντολογίας** που έχει εκπονηθεί από την **Επιτροπή Απονομής της Δικαιοσύνης (Commission for the Administration of Justice)**. Ο κώδικας προσδιορίζει για τους δικηγόρους διάφορα καθήκοντα απέναντι στους πελάτες τους. Ωστόσο, οι υποχρεώσεις που προαναφέρθηκαν δεν αντικατοπτρίζονται στον κώδικα.

Έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται ο νικήσας διάδικος

Ο νικήσας διάδικος ανακτά κανονικά όλα τα δικαστικά έξοδα, εφόσον η απόφαση διατάζει τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει τα έξοδα.

Έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται ο ηττηθείς διάδικος

Ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να πληρώσει τα έξοδα της υπόθεσης καθώς και τα έξοδα του νικήσαντος διαδίκου.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Μάλτα;

Οι πίνακες τιμών A έως L του COCP (Κεφάλαιο 12 της Νομοθεσίας της Μάλτας) καθορίζουν όλα τα διάφορα έξοδα και τα τέλη που οφείλονται στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών. Είναι διαθέσιμοι στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Τοπικής Αυτοδιοίκησης [Ministry for Justice, Culture and Local Government](#).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Μάλτα;

Όλοι οι νόμοι καταρτίζονται στα **μαλτέζικα** και στα **αγγλικά**, δεδομένου ότι και οι δύο είναι επίσημες γλώσσες της Μάλτας.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του Κέντρου Διαιτησίας Μάλτας [Maltese Arbitration Centre](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Στην **Ενότητα Νομικών Υπηρεσιών** [Legal Services Section](#) του δικτυακού τόπου του [Ministry for Justice, Culture and Local Government](#) Υπουργείου Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορείτε να βρείτε:

- Το σύνολο της εθνικής πρωτογενούς και εκτελεστικής **νομοθεσίας**
- **Νομικές δημοσιεύσεις**, συμπεριλαμβανομένων νόμων, νομοσχεδίων, ανακοινώσεων νομικού περιεχομένου και κανονισμών.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια των διάφορων διαδικασιών. Ωστόσο, στον δικτυακό τόπο των Δικαστηρίων [Courts of Justice](#) μπορείτε να βρείτε πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις υποθέσεις που κατατίθενται, εκδικάζονται και κρίνονται από τα δικαστήρια σε μηνιαία βάση, μεταξύ άλλων στοιχείων.

Δύο φορές τον χρόνο, δημοσιεύεται στον παρόντα δικτυακό τόπο **ανάλυση διάρκειας**, η οποία υποδεικνύει τη διάρκεια εκδίκασης των υποθέσεων που εξετάζονται από κάθε ανώτερο και κατώτερο δικαστή σε όλα τα αστικά δικαστήρια και δικαιοδοτικά όργανα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος ενός συγκεκριμένου τύπου διαδικασίας;

Βλέπε ανωτέρω.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχεται αυτή η πληροφορία;

Όλα τα έξοδα γραμματείας απαλλάσσονται ΦΠΑ. Ωστόσο, επιβάλλεται ΦΠΑ ύψους 18% επί των αμοιβών που αναφέρονται στους πίνακες τιμών και καταβάλλονται σε νομικούς διαιτητές, στους αντίστοιχους δικηγόρους των διαδίκων και σε άλλους εμπειρογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Παρότι υπάρχουν εξαιρέσεις για ορισμένα είδη διαδικασιών, ένα πρόσωπο πληροί γενικά τις προϋποθέσεις για την παροχή νομικής συνδρομής εφόσον:

- δεν διαθέτει περιουσιακά στοιχεία οποιουδήποτε είδους καθαρής αξίας τουλάχιστον 6988,22 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένων των καθημερινών ειδών του νοικοκυριού που θεωρούνται εύλογα και αναγκαία για τον αιτούντα και την οικογένειά του
- το ετήσιο εισόδημά του δεν υπερβαίνει τον εθνικό ελάχιστο μισθό που έχει θεσπισθεί για άτομα ηλικίας τουλάχιστον 18 ετών.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορουμένους

Ο νόμος δεν ορίζει συγκεκριμένο κατώτατο όριο. Παρ' όλα αυτά, νομική συνδρομή στους κατηγορουμένους σε ποινική υπόθεση παρέχεται αυτοδικαίως σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος δεν έχει μπορέσει να ενημερώσει έναν δικηγόρο ή όταν ζητήσει το ευεργέτημα της πενίας.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Ο νόμος δεν ορίζει συγκεκριμένο κατώτατο όριο. Παρ' όλα αυτά, η Μονάδα Δικαιοσύνης υποχρεούται εκ του νόμου (πέραν τυχόν ιδιωτικού νομικού συμβούλου που προσέλαβε το θύμα) να παράσχει κάθε αναγκαία συνδρομή και υποστήριξη σε κάθε θύμα εγκλήματος, με απώτατο στόχο την δέουσα αποζημίωση.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις σχετικά με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα εγκλημάτων. Ωστόσο, τα θεωρούμενα θύματα πρέπει να παράσχουν κάθε πληροφορία που τους ζητείται και την οποία διαθέτουν και να συνεργασθούν πλήρως με τη **Μονάδα Δικαιοσύνης και το γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα**.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορουμένους

Δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις σχετικά με την παροχή συνδρομής σε κατηγορουμένους. Ωστόσο, ο νόμος παρέχει το δικαίωμα στον **δικηγόρο της νομικής συνδρομής** να αρνηθεί να παράσχει τη συνδρομή για οποιονδήποτε λόγο ο οποίος, κατά τη γνώμη του δικαστηρίου, δικαιολογεί *prima facie* (εκ πρώτης όψεως) την άρνηση. Ωστόσο, ακόμη και σε αυτές τις περιστάσεις, ο νόμος απαιτεί από το δικαστήριο να εξασφαλίσει την εκπροσώπηση ενός κατηγορουμένου διορίζοντας το ίδιο έναν δικηγόρο.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Όλες οι δικαστικές διαδικασίες διεξάγονται δωρεάν από τη στιγμή που θα αναγνωρισθεί το ευεργέτημα της πενίας σε έναν διάδικο.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του νικήσαντος διαδίκου;

Το δικαστήριο διαθέτει το αποκλειστικό προνόμιο επιμερισμού και ανάθεσης των εξόδων της υπόθεσης. Δεν υπάρχουν κανόνες πρακτικής.

Αμοιβές εμπειρογνομώνων

Οι αμοιβές των εμπειρογνομώνων ρυθμίζονται από τον Πίνακα τιμών G και K του COCP (Κεφάλαιο 12 της Νομοθεσίας της Μάλτας).

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Ο Πίνακας τιμών B του Κεφαλαίου 12 της **Νομοθεσίας της Μάλτας** ορίζει ότι, για κάθε μετάφραση που απαιτείται από τον νόμο ή από το δικαστήριο:

- το τέλος γραμματείας ανέρχεται σε 34,94 ευρώ.

Η αμοιβή που καταβάλλεται σε διερμηνέα κυμαίνεται από 11,65 ευρώ έως 58,23 ευρώ ανά ώρα σύμφωνα με την κρίση του Γραμματέα.

Η αμοιβή των μεταφραστών κυμαίνεται από 11.65 ευρώ έως 58.23 ευρώ ανά έγγραφο, σύμφωνα και πάλι με την κρίση του Γραμματέα.

Σχετικοί σύνδεσμοι

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Τοπικής Αυτοδιοίκησης [Ministry for Justice, Culture and Local Government](#)

Κέντρο Διαιτησίας Μάλτας [Maltese Arbitration Centre](#)

Ενότητα Νομικών Υπηρεσιών [Legal Services Section](#)

Δικαστήρια [Courts of Justice](#)

Σχετικά συνημμένα έγγραφα

[Έκθεση της Μάλτας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών\(742 Kb\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Κάτω Χώρες

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [nl](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα ενότητα περιέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στις Κάτω Χώρες.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Με εξαίρεση τις αμοιβές των επαγγελματιών που εργάζονται στο πλαίσιο του συστήματος κρατικά χρηματοδοτούμενης νομικής συνδρομής, οι αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών ορίζονται ελεύθερα.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Στο νόμο περί τελών σε αστικές υποθέσεις (WTBZ – *Wet tarieven in burgerlijke zaken*) προβλέπεται η υποχρέωση των διαδίκων να καταβάλλουν τέλη εγγραφής της αγωγής στα δικαστικά μητρώα.

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Στο ολλανδικό ποινικό δίκαιο δεν προβλέπονται πάγια έξοδα για διαδίκους σε ποινικές υποθέσεις.

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Η ολλανδική νομοθεσία δεν περιέχει διατάξεις περί της ακροαματικής διαδικασίας υποθέσεων του συνταγματικού δικαίου.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Σε αστικές διαδικασίες, κάθε ενάγων καταβάλλει ένα πάγιο τέλος με την κατάθεση της αγωγής στο δικαστήριο, όπως και κάθε εναγόμενος που εμφανίζεται ενώπιον του δικαστηρίου. Τα δικαστήρια επιβάλλουν επίσης ένα πάγιο τέλος για την κατάθεση αιτήματος, με εξαίρεση όσα αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 3, ή υπομνήματος αντικρούσεως. Η μη καταβολή ή η καθυστέρηση καταβολής του εν λόγω τέλους δεν έχει συνέπειες στην κύρια διαδικασία.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Ισχύουν τα ίδια με τις αστικές διαδικασίες.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Όσον αφορά το θέμα αυτό, δεν θεσπίζονται υποχρεώσεις από τον νόμο. Υποχρεώσεις ενδέχεται ωστόσο να απορρέουν από τον **Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγόρων του 1992** (για περισσότερες πληροφορίες βλέπε τον δικτυακό τόπο του [Εγκυκλιωτικού Συλλόγου των Κάτω Χωρών](#)) και από τον **Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγόρων**. Για παράδειγμα, στο άρθρο 26 του **Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγόρων** προβλέπεται ότι, όταν ο δικηγόρος δέχεται να αναλάβει μια υπόθεση, συζητά το οικονομικό θέμα με τον πελάτη και αναλύει τον τρόπο και τη συχνότητα με την οποία θα καταβάλλεται η αμοιβή του. Επίσης, στο άρθρο 3.7.1. του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγόρων προβλέπεται ότι ο δικηγόρος οφείλει πάντα να καταβάλλει προσπάθεια για την εξεύρεση της πλέον οικονομικά συμφέρουσας μεθόδου επίλυσης της διαφοράς του πελάτη του και συμβουλεύει τον πελάτη σε πρόσφορο χρόνο σχετικά με τη σκοπιμότητα επιδίωξης συμβιβασμού και/ή προσφυγής σε εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών.

Έξοδα τα οποία καταβάλλει ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη

Σε αστικές υποθέσεις, ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη μπορεί να κληθεί να καταβάλει τα ακόλουθα έξοδα:

- νομική αρωγή (π.χ. αμοιβή δικηγόρου)
- αποζημίωση μαρτύρων ή αμοιβές εμπειρογνομόνων
- οδοιπορικά και έξοδα διαμονής και
- άλλα δικαστικά και μη δικαστικά έξοδα.

Έξοδα τα οποία καταβάλλει ο διάδικος που έχασε τη δίκη

Ο διάδικος που έχασε τη δίκη μπορεί να κληθεί να καταβάλει τα ίδια έξοδα με τον διάδικο που κέρδισε τη δίκη, μπορεί όμως και να καταδικαστεί από το δικαστήριο να καταβάλει τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στις Κάτω Χώρες;

Ο νόμος WTBZ, καθώς και άλλοι ολλανδικοί νόμοι, είναι διαθέσιμοι και στον δικτυακό τόπο της [Εγκυβέρνησης των Κάτω Χωρών](#).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να πάρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στις Κάτω Χώρες;

Πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στις Κάτω Χώρες διατίθενται μόνο στην ολλανδική γλώσσα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες διατίθενται από τον δικτυακό τόπο του [Εθνικού Ινστιτούτου Διαμεσολάβησης των Κάτω Χωρών \(NMI\)](#) και από τη σελίδα με θέμα τη [διαμεσολάβηση σε δικαστικές υποθέσεις στον δικτυακό τόπο του Δικαστικού σώματος και του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου των Κάτω Χωρών](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμοι δικτυακοί τόποι με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Ειδική ιστοσελίδα (*Kosten van een procedure – Κόστος της διαδικασίας*) στον δικτυακό τόπο του Δικαστικού σώματος και του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου των Κάτω Χωρών παρέχει [περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το κόστος των διαδικασιών](#)

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Η ετήσια έκθεση του Συμβουλίου του Δικαστικού δώματος (*Raad voor de rechtspraak*) περιέχει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον χρόνο που απαιτείται για να κλείσει μια υπόθεση. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στον [δικτυακό τόπο](#) του Δικαστικού σώματος των Κάτω Χωρών.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;

Σε όλα τα δημοσιευμένα στοιχεία σχετικά με τα έξοδα, τα ποσά παρατίθενται χωρίς ΦΠΑ (εφόσον υπόκεινται σε ΦΠΑ).

Ποιος είναι ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ;

Ο γενικός συντελεστής ΦΠΑ στον οποίο υπόκεινται τα αγαθά και οι υπηρεσίες είναι 21%.

Νομική συνδρομή

Ισχύον όριο εισοδήματος σε αστικές υποθέσεις

Βλέπε άρθρο 12 παράγραφος 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 34 του νόμου περί νομικής συνδρομής (WRB – *Wet op de rechtsbijstand*).

Ισχύον όριο εισοδήματος για τον εναγόμενο σε ποινικές υποθέσεις

Νομική συνδρομή χορηγείται δωρεάν εφόσον ο πληρεξούσιος δικηγόρος διορίζεται από το δικαστήριο (βλέπε άρθρο 43 του WRB). Σε κάθε άλλη περίπτωση, το **Συμβούλιο Νομικής Συνδρομής** ενδέχεται να διορίσει νομικό παραστάτη εφόσον οι εναγόμενοι δικαιούνται να επικουρούνται από νομικό παραστάτη σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα ή τον κώδικα ποινικής δικονομίας (βλέπε άρθρο 44 παράγραφος 1 του WRB). Σύμφωνα με το άρθρο 35 του WRB, ο διάδικος υποχρεούται να καταβάλει συμμετοχή ανάλογη προς τα εισοδήματά του εφόσον του χορηγείται νομική συνδρομή με διορισμό νομικού παραστάτη.

Ισχύον όριο εισοδήματος για τα θύματα σε ποινικές υποθέσεις

Στο άρθρο 44 παράγραφος 5 του WRB προβλέπεται ότι χορηγείται δωρεάν νομική συνδρομή σε θύματα εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή εγκληματικών ενεργειών, ασχέτως της ικανότητας του θύματος να καταβάλει τα έξοδα, εφόσον έχει κινηθεί διαδικασία και ενδέχεται να καταλογιστεί στο θύμα αποζημίωση σύμφωνα με το άρθρο 3 του **νόμου περί του ταμείου αποζημιώσεων θυμάτων εγκληματικών ενεργειών**.

Λοιποί όροι χορήγησης νομικής συνδρομής σε εναγόμενο

Νομική συνδρομή δεν χορηγείται:

- εφόσον, βάσει του νόμου που παραβιάστηκε, ενδέχεται να επιβληθεί μικρή χρηματική ποινή σε σχέση με το εισόδημα του εναγομένου. Βλέπε άρθρο 12 παράγραφος 2 σημείο γ) του WRB.

Στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του διατάγματος περί **κριτηρίων χορήγησης νομικής συνδρομής και διορισμού νομικού παραστάτη** προβλέπεται ότι (με εξαίρεση τη γνωμάτευση) δεν χορηγείται νομική συνδρομή σε υποθέσεις του ποινικού δικαίου οι οποίες πρόκειται να εκδικαστούν από περιφερειακό τμήμα (ειρηνοδικείο). Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου προβλέπεται ότι, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 1, ενδέχεται να διοριστεί νομικός παραστάτης εφόσον συντρέχει λόγος μείζονος συμφέροντος του διαδίκου ή απαιτείται από τα πραγματικά περιστατικά ή τη νομική πολυπλοκότητα της υπόθεσης.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Οι εναγόμενοι δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν πάγια τέλη για υποθέσεις που εκδικάζονται από περιφερειακά δικαστήρια (ειρηνοδικεία) ή δικαστήρια τα οποία εκδικάζουν διαφορές από σύμβαση μίσθωσης.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Η απόφαση σχετικά με το ποιος διάδικος θα καταβάλει τα δικαστικά έξοδα λαμβάνεται από το δικαστήριο με βάση **κατ' αποκοπήν ποσό** (το οποίο δεν αντιστοιχεί στα πραγματικά έξοδα).

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων ποικίλλουν: για περισσότερες πληροφορίες, συμβουλευθείτε το [διάταγμα της 28ης Αυγούστου 2012 για την τροποποίηση του διατάγματος του 2003 περί τελών στις ποινικές διαδικασίες](#). Με το διάταγμα αυτό τροποποιήθηκε το διάταγμα [του 2003 περί τελών στις ποινικές διαδικασίες](#).

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων ορίζονται από το **Υπουργείο Δικαιοσύνης**:

- Οι διερμηνείς λαμβάνουν αποζημίωση ύψους 43,89 ευρώ ανά ώρα. Επιπρόσθετα, οι ορκωτοί διερμηνείς λαμβάνουν (πάγιο ποσό) 20,23 ευρώ ως αποζημίωση για το χρόνο μετακίνησης και αναμονής. Τα οδοιπορικά αποζημιώνονται με 1,55 ευρώ ανά χιλιόμετρο.
- Για μεταφράσεις από και προς γαλλικά, γερμανικά και αγγλικά η αποζημίωση ανέρχεται σε 0,79 ευρώ ανά γραμμή. Για άλλες γλώσσες η αποζημίωση ανέρχεται σε 0,14 ευρώ ανά λέξη (της γλώσσας στόχου), ενώ για τις ασιατικές γλώσσες σε 0,28 ευρώ ανά χαρακτήρα.

Σύνδεσμοι

[NMI Mediation](#)

[Δικαστικό σώμα των Κάτω Χωρών](#)

Bestanden

Ολλανδική έκθεση σχετικά με την έρευνα για τη διαφάνεια των δικαστικών εξόδων

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 01/03/2013

Κόστος της διαδικασίας - Αυστρία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Αυστρία.

Κώδικας αμοιβών στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Ο Κώδικας Δικηγόρων της Αυστρίας ορίζει ότι οι αμοιβές που οφείλουν να καταβάλλονται στους δικηγόρους για τις υπηρεσίες που παρέχονται μπορεί να συμφωνούνται εν γένει ελεύθερα μεταξύ πελάτη και δικηγόρου.

Οι αμοιβές μπορεί να υπολογίζονται με βάση ωριαία τιμή ή να συμφωνούνται κατ' αποκοπήν. Στην περίπτωση της κατ' αποκοπήν αμοιβής, δεν συνυπολογίζονται οι επιμέρους παροχές και ο χρόνος που διατέθηκε. Εάν δεν συμφωνηθεί ρητά κάποια αμοιβή, τεκμαίρεται ότι συμφωνήθηκε βάσει της κλίμακας αμοιβών που προβλέπεται στον νόμο περί καθορισμού των δικηγορικών

αμοιβών (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) ή στα Γενικά Κριτήρια Αμοιβών για τους δικηγόρους (*Allgemeine Honorar-Kriterien für Rechtsanwälte*) αμοιβή εύλογου ύψους.

Στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και στον νόμο περί καθορισμού των δικηγορικών αμοιβών ορίζεται ότι, σε αστικές διαδικασίες, το δικαστήριο πρέπει να καθορίσει στην απόφαση περί των εξόδων την αναλογία των εξόδων την οποία ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να επιστρέψει στον υπερισχύοντα αντίδικό του. Οι δαπάνες υπολογίζονται με βάση την αξία της επίδικης απαίτησης και τη διάρκεια και φύση της προσφερόμενης παροχής. Ο νόμος περί καθορισμού των δικηγορικών αμοιβών εφαρμόζεται μόνο τότε, εάν αυτό έχει συμφωνηθεί μεταξύ δικηγόρου και πελάτη.

Στις ποινικές διαδικασίες, κάθε πρόσωπο (κατηγορούμενος/ εγκαλούμενος, πολιτικώς ενάγων, ιδιώτης διάδικος), το οποίο έχει αναθέσει σε δικηγόρο την εκπροσώπηση των συμφερόντων του, πρέπει εν γένει να επιβαρύνεται και με τα συνακόλουθα έξοδα. Αυτό ισχύει ακόμη και όταν ο συνήγορος υπεράσπισης διορίζεται αυτεπαγγέλτως, στο βαθμό που δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση δικαστικής συνδρομής. Τα έξοδα διαφέρουν κατά κανόνα ανάλογα με το είδος και τη σύνθεση του αποφαινόμενου δικαστικού οργάνου (π.χ. πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο, μονομελές πρωτοδικείο, δικαστήριο λαϊκών δικαστών, σώμα ενόρκων).

Δικαστικοί επιμελητές

Η αμοιβή που καταβάλλεται στους δικαστικούς επιμελητές για τις υπηρεσίες τους καθορίζεται στον νόμο περί των τελών εκτέλεσης (*Vollzugsgebührengesetz*). Ο νόμος προβλέπει ειδικότερα την καταβολή τέλους εκτέλεσης, το οποίο οφείλει να καταβάλει ο επισπεύδων πιστωτής κατά την υποβολή της αίτησης εκτέλεσης, μαζί με το κατ' αποκοπήν τέλος το οποίο προβλέπεται στον νόμο περί δικαστικών τελών (*Gerichtsgebührengesetz*) (GGG).

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου περί των τελών εκτέλεσης, το τέλος εκτέλεσης αποτελεί μέρος των εξόδων της διαδικασίας εκτέλεσης. Στην απόφαση που εκδίδει για τα έξοδα, το δικαστήριο δύναται να αποφασίσει ότι το τέλος εκτέλεσης οφείλει να επιστραφεί από τον οφειλέτη, κατόπιν αιτήματος του πιστωτή.

Ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται επίσης αμοιβή για την είσπραξη των πληρωμών, η οποία μπορεί να αφαιρεθεί από το εισπραττόμενο ποσό, σύμφωνα με το άρθρο 11 του νόμου περί των τελών εκτέλεσης.

Έξοδα

Έξοδα στις αστικές διαδικασίες

Έξοδα των διαδίκων στις αστικές διαδικασίες

Τα δικαστικά έξοδα που πρέπει να καταβάλλονται για τις υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από τα δικαστήρια καθορίζονται είτε ως κατ' αποκοπήν τέλη (πάγια τέλη), είτε ως ποσοστό (χιλιοστό) του τέλους (ποσοστιαία αναλογία επί της βάσης υπολογισμού). Το ύψος τους εξαρτάται από τη φύση της υπόθεσης και από την αξία της απαίτησης (η οποία καθορίζεται με βάση το ύψος της υπολογιζόμενης σε χρήμα αξίωσης).

Πότε πρέπει να καταβάλλονται τα έξοδα στις αστικές διαδικασίες ;

Για τις αστικές διαδικασίες σε πρώτο βαθμό, τα κατ' αποκοπήν τέλη πρέπει να καταβάλλονται τη στιγμή κατάθεσης της αγωγής. Το τέλος αυτό καταβάλλεται μόνον μία φορά, έστω και εάν η αγωγή περιλαμβάνει περισσότερες από μία απαιτήσεις ή στρέφεται κατά περισσότερων προσώπων και καλύπτει το σύνολο της πρωτοβάθμιας διαδικασίας. Εάν το αίτημα της αγωγής επεκταθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ενδέχεται να ανακύψουν περαιτέρω τέλη τα οποία πρέπει να καταβάλλονται τη στιγμή της κατάθεσης του δικόγραφου.

Εάν το αίτημα της αγωγής επεκταθεί κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, τα τέλη οφείλονται κατά την έναρξη καταχώρισης στο πρωτόκολλο. Σε δεύτερο και τρίτο βαθμό, τα τέλη καταβάλλονται με την κατάθεση του δικόγραφου άσκησης του ένδικου μέσου (άρθρο 2 παράγραφος 1 του νόμου περί δικαστικών τελών [GGG]). Κατ' εξαίρεση, σε διαδικασίες εκούσιας δικαιοδοσίας, καταβάλλεται ενίοτε τέλος απόφασης αντί του τέλους αγωγής.

Έξοδα στις ποινικές διαδικασίες

Έξοδα των διαδίκων στις ποινικές διαδικασίες

Μόνον στην περίπτωση κατάθεσης ιδιωτικής έγκλησης οφείλεται η καταβολή τέλους, σύμφωνα με την κλίμακα 13 του νόμου περί των τελών εκτέλεσης (GGG).

Πότε πρέπει να καταβάλλονται τα έξοδα στις ποινικές διαδικασίες;

Τα πάγια έξοδα πρέπει να καταβάλλονται κατά την έναρξη της διαδικασίας.

Τα έξοδα κατά τη διαδικασία ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου

Τα έξοδα των διαδικιών στη διαδικασία ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου

Το δικαστικό τέλος ανέρχεται σε 220 ευρώ, σύμφωνα με το άρθρο 17a Z 1 του νόμου για το Συνταγματικό Δικαστήριο (*Verfassungsgerichtshofgesetz*) [VfGG].

Πότε πρέπει να καταβάλλονται τα έξοδα στη διαδικασία ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου;

Τα πάγια έξοδα πρέπει να καταβάλλονται κατά την έναρξη της διαδικασίας.

Υποχρεώσεις ενημέρωσης που υπέχουν οι δικηγόροι/νομικοί σύμβουλοι

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδικιών

Ο δικηγόρος είναι εν γένει υποχρεωμένος να ενημερώσει τον πελάτη του σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής του και σχετικά με τα έξοδα με τα οποία θα πρέπει να υπολογίζει ότι θα επιβαρυνθεί. Όσον αφορά το σημείο αυτό, το άρθρο 50 παράγραφος 2 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος και την εποπτεία των υποχρεώσεων των δικηγόρων (*Richtlinien für die Ausübung des Rechtsanwaltsberufs und für die Überwachung der Pflichten des Rechtsanwalts*) (RL-BA)) συνιστά στους δικηγόρους, όταν αποδέχονται νέα εντολή, να ενημερώνουν τον πελάτη τους για τη βάση επί της οποίας θα υπολογισθεί η αμοιβή τους και για το δικαίωμά τους να ζητήσουν ενδιάμεση πληρωμή.

Εάν δεν έχει συμφωνηθεί κατ' αποκοπήν αμοιβή, ο πελάτης δικαιούται να ζητεί, σε εύλογα χρονικά διαστήματα, την ενδιάμεση κατάσταση λογαριασμού ή την ενδιάμεση κατάσταση των υπηρεσιών που έχουν ήδη παρασχεθεί ή του χρόνου που έχει διατεθεί για το σκοπό αυτό έως εκείνη τη στιγμή (όταν έχει συμφωνηθεί αμοιβή σε ωριαία βάση).

Παρομοίως, πριν από την ανάθεση της εντολής στον δικηγόρο, πρέπει επίσης να συνάπτεται συμφωνία για την έναρξη και τη συχνότητα της ενδιάμεσης κατάστασης λογαριασμού.

Προσδιορισμός των εξόδων - νομικές βάσεις

Πού μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες σχετικά με τους νόμους για τον προσδιορισμό των εξόδων στην Αυστρία;

Οι νομικές διατάξεις για την επιστροφή των εξόδων στις κατ' αντιδικία αστικές διαδικασίες (συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών υποθέσεων) θεσπίζονται από τα άρθρα 40-55 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [*Zivilprozessordnung*] (ZPO). Στις οικογενειακές υποθέσεις, και ιδίως στα συναινετικά διαζύγια, οι διαφορές σχετικά με τη γονική μέριμνα, τα δικαιώματα επικοινωνίας καθώς και οι διαδικασίες που αφορούν τις απαιτήσεις διατροφής ρυθμίζονται στο πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας. Για την εκούσια δικαιοδοσία ισχύουν άλλοι κανόνες στα θέματα επιστροφής των εξόδων. Οι γενικοί κανόνες καθορίζονται στο άρθρο 78 του νόμου περί εκούσιας δικαιοδοσίας (*Außerstreitgesetz*) [AußStrG]. Εξαιρέσεις από τις γενικές αυτές αρχές ισχύουν, μεταξύ άλλων, σε διαδικασίες που αφορούν διαφορές γονικής μέριμνας, το δικαίωμα επικοινωνίας ή απαιτήσεις διατροφής για ανήλικα τέκνα. Τα έξοδα στις ποινικές διαδικασίες ρυθμίζονται από τα άρθρα 380-395 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (*Strafprozessordnung*) [StPO].

Στη σελίδα υποδοχής στον δικτυακό τόπο του Δικηγορικού Συλλόγου Αυστρίας (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*) είναι διαθέσιμο επιγραμματικό ενημερωτικό φυλλάδιο στο οποίο παρέχεται συνοπτική περιγραφή των αμοιβών που δικαιούνται οι δικηγόροι. Γενικές πληροφορίες είναι επίσης διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο [HELP-Amtshelfer für Österreich](#) μέσω του συνδέσμου: [Leben in Österreich > Zivilrecht > Zivilverfahren](#) [Η ζωή στην Αυστρία > Αστικό Δίκαιο > Πολιτική Δικονομία].

Ο προαναφερόμενος δικτυακός τόπος [HELP-Amtshelfer für Österreich](#) περιλαμβάνει γενικές πληροφορίες για τα δικαστικά τέλη. Τα κείμενα των νόμων (νόμος περί δικαστικών τελών και κλίμακα αμοιβών) [*Gerichtsgebührengesetz, Tarifposten*] μπορούν να τηλεφορτωθούν δωρεάν μέσω του δικτυακού τόπου για το [Rechtssystem des Bundes](#) (σύστημα νομικών πληροφοριών της Ομοσπονδίας) στην ιστοσελίδα της ομοσπονδιακής καγκελαρίας (*Bundeskanzleramt*).

Σε ποιες γλώσσες είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες όσον αφορά τη νομοθεσία προσδιορισμού των εξόδων στην Αυστρία;

Στα γερμανικά.

Πού μπορεί να βρει κανείς πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/διαιτησία;

Κατάλογος των διαμεσολαβητών ο οποίος τηρείται με φροντίδα του υπουργείου Δικαιοσύνης είναι διαθέσιμος από την ειδική ιστοσελίδα [Webseite](#) που είναι αφιερωμένη στο θέμα της διαμεσολάβησης.

Όσον αφορά τη δικαιοσύνη που εστιάζεται στα προβλήματα των θυμάτων στις ποινικές διαδικασίες, στον δικτυακό τόπο της [NE USTART](#) είναι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τον ποινικό διακανονισμό (διαμεσολάβηση μεταξύ κατηγορουμένου και θύματος) [και στα αγγλικά].

Πού μπορεί να βρει κανείς περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα της διαδικασίας;

Επιγραμματικές πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα της διαδικασίας

Γενικές πληροφορίες σχετικά με το αυστριακό νομικό σύστημα, τα έξοδα και το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο [Die österreichische Justiz](#) (η αυστριακή δικαιοσύνη) καθώς και στον δικτυακό τόπο [HELP - Amtshelfer für Österreich](#), (HELP – επίσημα όργανα αρωγής για την Αυστρία), ο οποίος παρέχει εύχρηστες για τον αναγνώστη πληροφορίες.

Για το πλήρες κείμενο των ακόλουθων νόμων, μπορείτε να ανατρέξετε στον σύνδεσμο [Rechtsinformationssystem des Bundes](#) (Σύστημα νομικών πληροφοριών της Ομοσπονδίας):

- Gerichtsgebührengesetz (GGG) νόμος περί των δικαστικών τελών
- Gebührenanspruchsgesetz (GebAG) νόμος περί της αξίωσης αμοιβής
- Rechtsanwaltsordnung (RAO) Κώδικας Δικηγόρων
- Rechtsanwaltsstarifgesetz (RATG) νόμος περί των δικηγορικών αμοιβών

Το πλήρες κείμενο των Γενικών Κριτηρίων Αμοιβών (ΓΚΑ) μπορεί να τηλεφορτωθεί από την Πύλη των [österreichischen Rechtsanwälte](#) (αυστριακών δικηγόρων).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας για κάθε διαφορετικό είδος διαδικασίας;

Για τον σκοπό αυτό, μπορείτε να απευθυνθείτε άμεσα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης της Αυστρίας.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος για κάθε διαφορετικό είδος διαδικασίας;

Τα δικαστικά τέλη που καταβάλλονται για κάθε διαφορετικό είδος διαδικασίας καθορίζονται εκ των προτέρων (Gerichtsgebührengesetz)[νόμος περί δικαστικών τελών]. Μπορεί να μεταβληθούν ανάλογα με την υψηλότερη ή χαμηλότερη αξία της απαίτησης.

Τα δικαστικά τέλη και τα έξοδα που καταβάλλονται από τον ηττηθέντα διάδικο στον νικητή σε αστικές διαδικασίες (έξοδα δικηγόρων, αμοιβές εμπειρογνομόνων καθώς και έξοδα διερμηνείας ή μετάφρασης) καθορίζονται από το δικαστήριο στην απόφαση περί καθορισμού των δαπανών. Η απόφαση αυτή βασίζεται στον Rechtsanwaltsstarifgesetz [νόμο περί δικηγορικών αμοιβών] (για τις αμοιβές των δικηγόρων) και στον Gebührenanspruchsgesetz [νόμο περί της αξίωσης αμοιβής] (για τις αμοιβές εμπειρογνομόνων και διερμηνέων ή μεταφραστών). Τα εν λόγω έξοδα βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στο ύψος των σχετικών δαπανών και στον χρόνο που διατέθηκε. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί κανένα επακριβές ποσό εκ των προτέρων.

Η αμοιβή που καταβάλλεται από τον πελάτη στον δικηγόρο μπορεί βασικά να συμφωνείται ελεύθερα.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες για τον φόρο προστιθέμενης αξίας; Ποιο είναι το ύψος των εφαρμοστέων συντελεστών;

Οι υπηρεσίες των δικηγόρων υπόκεινται σε φόρο κύκλου εργασιών, ο οποίος ανέρχεται σε 20% στην Αυστρία. Όπως και για άλλες δαπάνες, ο φόρος αυτός πρέπει να καταβάλλεται στον δικηγόρο χωριστά, όπως ορίζεται στο άρθρο 16 του νόμου περί δικηγορικών αμοιβών και στο άρθρο 17 των Κριτηρίων Γενικών Αμοιβών. Ο φόρος κύκλου εργασιών δεν περιλαμβάνεται στην κλίμακα αμοιβών που παρατίθεται στον νόμο περί δικηγορικών αμοιβών και στα Κριτήρια Γενικών Αμοιβών.

Δικαστική συνδρομή

Εφαρμοστέο όριο εισοδήματος στις αστικές υποθέσεις

Η δικαστική συνδρομή δεν συνδέεται με κάποιο νόμιμα καθοριζόμενο κατώτατο όριο εισοδήματος. Στις αστικές (αλλά και στις εμπορικές) υποθέσεις, η συνδρομή για την κάλυψη των δικαστικών εξόδων ρυθμίζεται από τον αυστριακό Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται αναλογικά στις διαδικασίες εκούσιας δικαιοδοσίας. Η απόφαση σχετικά με την παροχή της δικαστικής συνδρομής λαμβάνεται από το δικαστήριο που εκδικάζει την υπόθεση σε πρώτο βαθμό.

Δικαστική συνδρομή παρέχεται σε έναν διάδικο μόνο τότε, όταν το εισόδημά του, η οικονομική κατάσταση του και οι υποχρεώσεις διατροφής του που τον βαρύνουν είναι τέτοιες, ώστε να αδυνατεί να αναλάβει τα έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου χωρίς να θέσει σε κίνδυνο τα μέσα διαβίωσης που χρειάζεται για να διαθέτει απλό επίπεδο ζωής. Δικαστική συνδρομή δεν παρέχεται, όταν η επιδιωκόμενη νομική δίωξη ή υπεράσπιση εμφανίζονται καταφανώς αβάσιμες ή εάν στερούνται κάθε πιθανότητα επιτυχίας. Το δικαστήριο αποφασίζει σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση ποια οφέλη παρέχονται από εκείνα που παρατίθενται στη συνέχεια.

Στην Αυστρία, η δικαστική συνδρομή μπορεί να περιλαμβάνει κυρίως τα ακόλουθα ευεργετήματα:

- την προσωρινή απαλλαγή από την καταβολή δικαστικών τελών, αμοιβών μαρτύρων, εμπειρογνομόνων και διερμηνέων ή μεταφραστών, των εξόδων για τις αναγκαίες δημόσιες ανακοινώσεις και για τον διαχειριστή, καθώς και για τις τυχόν χρηματικές πληρωμές που πραγματοποιούνται από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή τον δικηγόρο που διορίζονται από το δικαστήριο
- την εκπροσώπηση από δικηγόρο.

Μέσα σε χρονικό διάστημα τριών ετών από την περάτωση της διαδικασίας ο διάδικος μπορεί να υποχρεωθεί να επιστρέψει εν μέρει η εξ ολοκλήρου την δικαστική συνδρομή, όταν η οικονομική του κατάσταση έχει αντιστοίχως μεταβληθεί και εφόσον είναι σε θέση να προβεί στις αντίστοιχες πληρωμές, χωρίς με τον τρόπο αυτό να επηρεάζεται το αναγκαίο επίπεδο διαβίωσής του.

Εφαρμοστέο όριο εισοδήματος για τους κατηγορούμενους/εγκαλούμενους και για τα θύματα αξιόποινων πράξεων στην ποινική διαδικασία

Δεν προβλέπεται πάγιο όριο εισοδήματος το οποίο οφείλει να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να διερευνηθεί κατά πόσον ο κατηγορούμενος ή επίσης και το θύμα ή ο πολιτικώς ενάγων κάποιος αξιόποινης πράξης πληρούν τις προϋποθέσεις της αξίωσης παροχής δικαστικής συνδρομής. Ως βασική αρχή καθοδήγησης χρησιμεύει το κριτήριο της διαβίωσης σε επίπεδο ανώτερο από το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης και κατώτερο από το προσήκον επίπεδο διαβίωσης.

Το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης επαναξιολογείται τακτικά και το επίπεδό του δημοσιεύεται στην επικαιροποιημένη έκδοσή του στον δικτυακό τόπο του [österreichischen Justiz](#) (αυστριακού Υπουργείου Δικαιοσύνης).

Προϋποθέσεις για την παροχή δικαστικής συνδρομής στα θύματα αξιόποινων πράξεων

Στο βαθμό που δεν υφίσταται νομική αξίωση δικαστικής συνδρομής σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι πολιτικοί ενάγοντες δικαιούνται δικαστική συνδρομή/συνδρομή για την κάλυψη των δικαστικών εξόδων, εφόσον

- η εκπροσώπηση από συνήγορο δεν είναι δυνατή χωρίς να επηρεαστεί το αναγκαίο επίπεδο διαβίωσης (βλέπε σχετικά με το σημείο αυτό τα στοιχεία που παρατέθηκαν προηγουμένως αναφορικά με το επίπεδο διαβίωσης) και
- η εκπροσώπηση από συνήγορο είναι αναγκαία προς το συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης και ειδικότερα προς το συμφέρον της προσιδιάζουσας με τον σκοπό εκτέλεσης των απαιτήσεων, προκειμένου να αποφευχθεί κάθε μεταγενέστερη αστική διαδικασία.

Προϋποθέσεις για την παροχή δικαστικής συνδρομής στους κατηγορούμενους/εγκαλούμενους

Εκτός από την προϋπόθεση της οικονομικής κατάστασης που πρέπει να συντρέχει, προαπαιτούμενος όρος για την παροχή της δικαστικής συνδρομής είναι ότι πρέπει να παρέχεται προς το συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης, προ πάντων προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων της προσιδιάζουσας με τον σκοπό υπεράσπισης.

Προς το συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης, ο συνοδευτικός διορισμός του συνηγόρου επιβάλλεται οπωσδήποτε, εφόσον πρόκειται για περίπτωση επιτακτικής υπεράσπισης κατά την έννοια του άρθρου 66 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (βλέπε σχετικά με το σημείο αυτό στη συνέχεια),

- εάν ο κατηγορούμενος /εγκαλούμενος είναι τυφλός, κωφάλαλος ή πάσχει από οποιαδήποτε άλλη αναπηρία ή εάν δεν έχει επαρκή γνώση της γλώσσας που χρησιμοποιείται από το δικαστήριο,
- σε διαδικασίες που συνδέονται με την άσκηση ένδικου μέσου,
- εάν η υπόθεση αφορά πολύπλοκα πραγματικά και νομικά περιστατικά.

Σε περιπτώσεις επιτακτικής υπεράσπισης, ο κατηγορούμενος /εγκαλούμενος πρέπει να εκπροσωπείται από συνήγορο. Βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας η περίπτωση της επιτακτικής υπεράσπισης συντρέχει στις ακόλουθες περιπτώσεις οι οποίες απαριθμούνται αποκλειστικά από τον νόμο:

- εάν και για όσο χρονικό διάστημα ο κατηγορούμενος παραμένει προφυλακισμένος,
- σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας που αφορά τον εγκλεισμό σε ίδρυμα για διανοητικά διαταραγμένους αξιόποινους δράστες,
- κατά την κύρια δίκη που αφορά τον εγκλεισμό του κατηγορούμενου σε ίδρυμα για τοξικομανείς δράστες που χρειάζονται τη θεραπεία απεξάρτησης ή τον εγκλεισμό σε ίδρυμα για επικίνδυνους υπότροπους δράστες,
- κατά την κύρια δίκη ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου, η οποία εκδικάζεται από ενόρκους ή λαϊκούς δικαστές,

- κατά την κύρια δίκη ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου, όταν η υπόθεση εκδικάζεται από έναν μόνον δικαστή και η στερητική της ελευθερίας ποινή που μπορεί να επιβληθεί για την αξιόποινη πράξη υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκισης, με εξαίρεση τις περιπτώσεις της κλοπής με διάρρηξη βάσει του άρθρου 129 Z 1 α 3 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και της παράνομης αποδοχής κλοπιμαίων βάσει του άρθρου 164 παράγραφος 4 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας,
- σε διαδικασίες που συνδέονται με την άσκηση ένδικου μέσου κατά της αποφάσεως που έχει εκδοθεί από δικαστήριο απαρτιζόμενο από ενόρκους ή λαϊκούς δικαστές,
- κατά την ανάπτυξη της αίτησης για την ανανέωση της ποινικής διαδικασίας και κατά τη διάρκεια της δημόσιας ακρόασης σχετικά με την αίτηση αυτή

Δωρεάν διαδικασίες

Κατά την ποινική διαδικασία, τα θύματα βίαιων πράξεων, επικίνδυνων απειλών ή αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, καθώς και ο/η σύζυγος, ο/η σύντροφος, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, ο αδελφός ή η αδελφή ενός προσώπου του οποίου ο θάνατος θα μπορούσε να προκληθεί από την αξιόποινη πράξη, και οι άλλοι συγγενείς οι οποίοι ήταν μάρτυρες της αξιόποινης πράξης δικαιούνται ψυχοκοινωνική ή δικαστική συνδρομή δωρεάν προκειμένου να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα του θύματος στην ποινική διαδικασία. Η ψυχοκοινωνική συνδρομή κατά τη διάρκεια της δίκης καλύπτει την προετοιμασία του θύματος σε σχέση με τη διαδικασία και τη συναισθηματική φόρτιση που συνεπάγεται η διαδικασία. Η ψυχοκοινωνική και νομική συνδρομή κατά τη διάρκεια της δίκης παρέχεται από οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων που ορίζονται και προσλαμβάνονται με σύμβαση από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης βάσει του άρθρου 66 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Στην εκούσια δικαιοδοσία, δεν καταβάλλονται τέλη για τις διαδικασίες διορισμού διαχειριστή διεκπεραίωσης των υποθέσεων ή για υποθέσεις γονικής μέριμνας ή επικοινωνίας. Δεν καταβάλλονται επίσης τέλη για τις διαδικασίες που υπάγονται στο νόμο περί εγκλεισμού σε ίδρυμα (Unterbringungsgesetz) ή στο νόμο περί ιδρυμάτων περιθάλψης (Heimaufenthaltsgesetz). Δικαστική συνδρομή για τα έξοδα μπορεί να παρασχεθεί υπό μορφή προσωρινής απαλλαγής από τα τέλη σε περίπτωση χαμηλού εισοδήματος και ελάχιστων περιουσιακών στοιχείων, αλλά η έκταση της χορηγούμενης απαλλαγής εξαρτάται από την αίτηση και τελεί υπό τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Διαδικασίες κατ' ανηδικία

Τα έξοδα στις αστικές διαδικασίες (συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών υποθέσεων) ρυθμίζονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας της Αυστρίας (ZPO). Ο Κώδικας αυτός προβλέπει ότι κάθε διάδικος επιβαρύνεται ο ίδιος αρχικά με τα έξοδα που προκύπτουν, κατ' αναλογία προς τη συμμετοχή του στη διαδικασία. Εάν το δικαστήριο αποφασίζει για την υπόθεση, αποφαινεται επίσης και με απόφαση για τα έξοδα της υπόθεσης. Εν προκειμένω ισχύει η αρχή της επιτυχούς έκβασης. Ο διάδικος ο οποίος έχει ηττηθεί σε κάθε σημείο της δίκης, οφείλει να επιστρέψει στον αντίδικό του όλα τα τέλη και έξοδα που ήταν αναγκαία για την κατάλληλη διεξαγωγή της δίκης ή της υπεράσπισης τα οποία ανέλαβε στο πλαίσιο της δίκης. Εάν οι διάδικοι κερδίζουν εν μέρει και ηττώνται εν μέρει, τότε τα έξοδα πρέπει να συμψηφισθούν μεταξύ τους ή να επιμερισθούν αναλογικά.

Αποκλίσεις από την αρχή της επιτυχούς έκβασης δικαιολογούνται σε ορισμένες περιπτώσεις για λόγους ευθυδικίας:

- σε περίπτωση ασήμαντης ήττας, εάν το μέρος της αγωγής που απορρίφθηκε δεν οδήγησε σε ιδιαίτερα έξοδα
- εάν το ύψος της απαίτησης καθορίζεται από εμπειρογνώμονες ή κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου και σε περίπτωση αμοιβαίου συμψηφισμού
- εάν η συμπεριφορά του εναγομένου δεν δικαιολογούσε την άσκηση της αγωγής και ο εναγόμενος αποδέχθηκε την απαίτηση από την πρώτη στιγμή
- εάν ο λόγος για την αυτεπάγγελτη ακύρωση ή την κήρυξη της ακυρότητας της δίκης αφορά έναν μόνον από τους διαδίκους, ο εν λόγω διάδικος μπορεί να επιβαρυνθεί με το σύνολο των εξόδων.

Διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας

Οι υποθέσεις οικογενειακού δικαίου (οι διαδικασίες που αφορούν τη διατροφή, δικαιώματα επικοινωνίας, το δικαίωμα γονικής μέριμνας και το συναινετικό διαζύγιο) εξετάζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας εκούσιας δικαιοδοσίας. Στο πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας, ο γενικός κανόνας που καθορίζει τα έξοδα για τις διαδικασίες αυτές περιέχεται στο άρθρο 78 του νόμου περί εκούσιας δικαιοδοσίας [Außerstreitgesetz] (AußStrG). Ωστόσο, υπάρχουν εξαιρέσεις από τις εν λόγω διατάξεις για πολλές διαδικασίες. Αλλά και στην περίπτωση αυτή ισχύει κανονικά η αρχή της ευθύνης για την επιτυχή έκβαση, αλλά μπορεί να μην εφαρμοσθεί για λόγους ευθυδικίας. Οι λόγοι αυτοί είναι σαφώς εκτενέστεροι από εκείνους που προβλέπονται στον Κώδικα

Πολιτικής Δικονομίας. Εάν δεν ζητηθεί η επιστροφή των εξόδων, οι χρηματικές πληρωμές (π.χ. οι αμοιβές εμπειρογνομόνων) πρέπει να καταβληθούν αναλογικά με τη συμμετοχή στην υπόθεση, ενώ εάν η αναλογία αυτή δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, τα έξοδα κατανέμονται εξίσου μεταξύ των διαδίκων.

Λεπτομέρειες σχετικά με τα διαφορετικά είδη διαδικασιών (διαδικασίες που αφορούν τη διατροφή, τα δικαιώματα επικοινωνίας, τη γονική μέριμνα και το διαζύγιο):

- Όσον αφορά τις διαδικασίες διαζυγίου, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του διαζυγίου κατ' αντιδικία και του συναινετικού διαζυγίου.

Διαζύγιο κατ' αντιδικία: στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται ειδικές διατάξεις του αυστριακού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Εάν κανένας από τους διαδίκους δεν κριθεί υπαίτιος για την ρήξη της έγγαμης σχέσης, τα έξοδα πρέπει να συμψηφισθούν αμοιβαία. Εάν λόγος του διαζυγίου είναι ο ισχυρός κλονισμός του γάμου και εάν η απόφαση διαζυγίου περιέχει κρίση σχετικά με την υπαιτιότητα για τον κλονισμό, ο/η υπαίτιος σύζυγος οφείλει να καταβάλει τα έξοδα του αντιδίκου.

Συναινετικό διαζύγιο: για το συναινετικό διαζύγιο ισχύουν οι κανόνες της διαδικασίας εκούσιας δικαιοδοσίας. Στην περίπτωση αυτή, οι σύζυγοι υποβάλλουν δύο ταυτόσημες αιτήσεις στο δικαστήριο. Δεδομένου ότι η διαδικασία δεν γίνεται κατ' αντιδικία, δεν εκδίδεται απόφαση με την οποία επιδικάζονται έξοδα. Οι χρηματικές δαπάνες βαρύνουν εξίσου τους διαδίκους.

- Οι διαδικασίες που αφορούν τη γονική μέριμνα και το δικαίωμα επικοινωνίας υπάγονται επίσης στη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας. Δυνάμει ρήτρας εξαίρεσης (άρθρο 107 παράγραφος 3 του AußerStrG), στο πλαίσιο των εν λόγω διαδικασιών δεν επιστρέφονται τα έξοδα που έχουν πραγματοποιηθεί.
- Μια άλλη ρήτρα εξαίρεσης (άρθρο 101 παράγραφος 2 του AußerStrG) ορίζει ότι στις διαδικασίες που σχετίζονται με απαιτήσεις διατροφής για ανήλικα τέκνα δεν επιστρέφονται τα έξοδα που έχουν πραγματοποιηθεί.

Ποινικές διαδικασίες

Κάθε πρόσωπο που προσλαμβάνει συνήγορο υπεράσπισης ή άλλον εκπρόσωπο στην ποινική διαδικασία πρέπει να επιβαρύνεται το ίδιο με τα έξοδα για την εν λόγω εκπροσώπηση, ακόμη και αν ο δικηγόρος διορισθεί στο πλευρό του αυτεπαγγέλτως (άρθρο 393 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

Σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης διάγνωσης της ενοχής, ο καταδικασθείς υποχρεούται να επιστρέψει τα έξοδα της ποινικής διαδικασίας (άρθρο 389 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας). Τα έξοδα που μπορεί να προκύψουν κατά την ποινική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 381 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας [[§ 381 Abs. 1 StPO](#)] είναι τα εξής:

- εφάπαξ ποσό, το οποίο αντιστοιχεί σε μέρος των εξόδων της ποινικής διαδικασίας που δεν αναλύονται περαιτέρω, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων ανάκρισης, καθώς και των εξόδων για τη διερεύνηση και την εκτέλεση των αποφάσεων της εισαγγελίας ή των αναγκαίων επίσημων πράξεων που έχουν παραγγελθεί από το δικαστήριο, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του προαναφερθέντος άρθρου εντός των ακόλουθων ορίων: για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως δικαστήριο ενόρκων από 500 έως 10 000 ευρώ για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως δικαστήριο λαϊκών δικαστών από 250 έως 5 000 ευρώ για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως μονομελές πρωτοδικείο από 150 έως 3 000 ευρώ και για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου από 50 έως 1 000 ευρώ
- τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων και, κατά βάση, επίσης και των διερμηνέων,
- ανταποδοτικά τέλη για τις πληροφορίες, τις εκθέσεις και τις γνωμοδοτήσεις που χορηγούν οι αρχές,
- τα έξοδα για τη διασυνοριακή μεταφορά του κατηγορουμένου/εγκαλούμενου από ένα άλλο κράτος, καθώς και τα έξοδα για τους μάρτυρες που καλούνται από το εξωτερικό,
- τα έξοδα για την εντολή δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων, για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς λογαριασμούς, για την κατάσχεση επιστολών, την παροχή πληροφοριών για τα δεδομένα κάποιας διαβίβασης στοιχείων και την παρακολούθηση μηνυμάτων,
- τα έξοδα για την εκτέλεση της ποινικής απόφασης, εξαιρουμένων των εξόδων που συνεπάγεται η εκτέλεση της ποινής φυλάκισης,
- τα δικαστικά τέλη που καταβάλλονται κατά τη διαδικασία της ποινικής δίκης,
- τα έξοδα για τους συνηγόρους και άλλους εκπροσώπους,
- εφάπαξ τέλος που αντιπροσωπεύει μέρος των εξόδων ψυχοκοινωνικής ή/και νομικής συνδρομής προς το θύμα έως το ποσό των 1 000 ευρώ .

Με εξαίρεση τα έξοδα που αναφέρονται στα σημεία 3, 7 έως 9 προηγουμένως, το ομόσπονδο κράτος καταβάλλει τα έξοδα αυτά εκ των προτέρων. Κατά τον υπολογισμό του εφάπαξ ποσού σύμφωνα με την παράγραφο 1 Z 9, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη χρηματοοικονομική κατάσταση του υπόχρεου στην επιστροφή των εξόδων. Τα έξοδα για την πρόσληψη διερμηνέα δεν συναποτελούν μέρος των επιστρεπτέων εξόδων, στο μέτρο που ήταν αναγκαία, επειδή ο κατηγορούμενος δεν είχε επαρκή γνώση της γλώσσας που χρησιμοποιείται από το δικαστήριο ή δεν είναι σε θέση να συνεννοηθεί με το δικαστήριο εξαιτίας οποιασδήποτε άλλης αναπηρίας από την οποία πάσχει.

Βάσει του άρθρου 391 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η εκτέλεση της απόφασης του δικαστηρίου σχετικά με τα έξοδα έναντι του καταδικασθέντος πρέπει να γίνεται μόνο σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μην διακινδυνεύεται ούτε η ικανότητά του να ανταπεξέλθει στα αναγκαία έξοδα απλής διαβίωσης για τον ίδιο και την οικογένειά του, ούτε και η εκπλήρωση της υποχρέωσής του αποκατάστασης της ζημίας. Εάν η είσπραξη των εξόδων δεν μπορεί να εκτελεσθεί λόγω του ότι ο κατηγορούμενος είναι άπορος, το δικαστήριο μπορεί να κηρύξει τα έξοδα μη ανακτήσιμα. Εάν το δικαστήριο θεωρεί ότι τα έξοδα τα οποία δεν είναι ανακτήσιμα επί του παρόντος θα είναι ανακτήσιμα στο μέλλον, η οικονομική ικανότητα του καταδικασθέντος επανεξετάζεται ύστερα από ορισμένο χρονικό διάστημα. Η δυνατότητα ανάκτησης των εξόδων παραγράφεται μετά από την παρέλευση πενταετίας από την έκδοση της απόφασης στη διαδικασία. Εάν το δικαστήριο αποφανθεί ότι ο καταδικασθείς πρέπει να αναλάβει τα έξοδα της διαδικασίας και αποδειχθεί στη συνέχεια ότι ο καταδικασθείς δεν είναι σε θέση να πληρώσει, οι αρχές μπορούν να τροποποιήσουν την προθεσμία πληρωμής, να επιτρέψουν την πληρωμή με δόσεις ή να μειώσουν το ποσό των εξόδων.

Εάν ο καταδικασθείς υποχρεωθεί από την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου να καταβάλει τουλάχιστον μερική αποζημίωση στον πολιτικώς ενάγοντα, ο καταδικασθείς οφείλει επίσης να επιστρέψει τα έξοδα της ποινικής διαδικασίας με τα οποία επιβαρύνθηκε ο πολιτικώς ενάγων.

Βάσει του άρθρου 393 στοιχείο α) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ο αθωωθείς μπορεί να υποβάλει στο ομόσπονδο κράτος αίτηση χορήγησης κρατικής συνεισφοράς για τα έξοδα υπεράσπισής του. Αυτή καλύπτει τις αναγκαίες ήδη πραγματοποιηθείσες δαπάνες σε μετρητά καθώς και εφάπαξ ποσό για τα έξοδα του συνηγόρου υπεράσπισης. Το ποσό περιλαμβάνει τα χρηματικά ποσά που ήταν αναγκαία και τα οποία όντως καταβλήθηκαν, καθώς και εφάπαξ ποσό για την κάλυψη των εξόδων για τον συνήγορο. Κατά τον καθορισμό του εφάπαξ ποσού λαμβάνονται υπόψη η έκταση και η δυσχέρεια της υπεράσπισης, καθώς και το εύρος της αναγκαίας ή σκόπιμης δραστηριοποίησης του συνηγόρου και δεν επιτρέπεται να υπερβεί τα ακόλουθα ποσά: για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως δικαστήριο ενόρκων 5 000 ευρώ, για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως δικαστήριο λαϊκών δικαστών 2 500 ευρώ, για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως μονομελές ειρηνοδικείο 1 250 ευρώ και για διαδικασίες ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου που κρίνει ως μονομελές πρωτοδικείο 450 ευρώ.

Εάν κατά την ποινική διαδικασία που έχει κινηθεί κατόπιν έγκλησης κάποιου ιδιώτη ή κατόπιν αιτήματος του πολιτικώς ενάγοντος αθωωθεί ο κατηγορούμενος βάσει του άρθρου 72 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (δευτερεύουσα δίωξη), ο εγκαλών ή ο πολιτικώς ενάγων υποχρεούνται να καταβάλουν όλα τα έξοδα τα οποία προέκυψαν συνεπεία της αγωγής τους ή της διατήρησής της. Εάν η ποινική διαδικασία λήξει με την εγκατάλειψη της δίωξης (παρέκκλιση) (άρθρα 198 έως 209 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), ο πολιτικώς ενάγων δεν υποχρεούται να καταβάλει τα έξοδα .

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Στις αστικές υποθέσεις (καθώς και στις εμπορικές υποθέσεις) που εκδικάζονται κατ' αντιδικία, οι αμοιβές για τους εμπειρογνώμονες ενός διαδίκου συμφιζονται μεταξύ τους ή επιμερίζονται αναλογικά προς την ήττα ή τη νίκη του διαδίκου στη δίκη (άρθρο 43 παράγραφος 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Σε διαδικασίες διαζυγίου κατ' αντιδικία στις οποίες δεν εκδίδεται απόφαση περί υπαιτιότητας στην απόφαση διαζυγίου, τα έξοδα σε χρήμα συμφιζονται αμοιβαία. Εάν ένας διάδικος κατέβαλε περισσότερο από το ήμισυ των δαπανών, ο αντίδικος πρέπει να επιστρέψει το υπερβάλλον ποσό. Εάν ένας σύζυγος κριθεί υπαίτιος στην απόφαση διαζυγίου, ο εν λόγω σύζυγος υποχρεούται να επιστρέψει τις αμοιβές για τον εμπειρογνώμονα του αντιδίκου του.

Στις διαδικασίες που ακολουθούν οι τυχόν αμοιβές εμπειρογνομόνων που καταβλήθηκαν αρχικά από το Δημόσιο Ταμείο πρέπει να επιστραφούν από τους διαδίκους που προκάλεσαν τα σχετικά έξοδα ή προς το συμφέρον των οποίων πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη: συναινετικό διαζύγιο, διαδικασίες που αφορούν το δικαίωμα γονικής μέριμνας και επικοινωνίας και στις διαδικασίες που αφορούν απαιτήσεις διατροφής για ανήλικα παιδιά. Εάν περισσότερα άτομα υποχρεούνται να επιστρέψουν τα έξοδα, ευθύνονται αλληλεγγύως (άρθρο 1 Z 5 του νόμου περί είσπραξης των δικαστικών αξιώσεων [Gerichtliches Einbringungsgesetz] (GEG) σε συνδυασμό με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του GEG) .

Το ύψος των αμοιβών των εμπειρογνομόνων καθορίζεται από τον νόμο περί των οφειλόμενων δικαιωμάτων αμοιβής (GebAG) και εξαρτάται, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, από το περιεχόμενο και την έκταση της πραγματογνωμοσύνης που ζητείται από το δικαστήριο.

Στις ποινικές διαδικασίες, οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων αποτελούν μέρος των εξόδων της διαδικασίας (άρθρο 381 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) τα οποία καταβάλλονται από τον καταδικαζόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 389 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων καθορίζονται από το δικαστήριο ή από τον εισαγγελέα και καταβάλλονται από το ομόσπονδο κράτος.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι πληροφορίες που δόθηκαν προηγουμένως ισχύουν επίσης για τις αμοιβές των μεταφραστών και των διερμηνέων .

Σχετικά έγγραφα με το θέμα

[Österreichs Bericht zur Kostentransparenzstudie](#)

Σύνδεσμοι για το θέμα

 [§ 32 GGG](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/05/2018

Κόστος της διαδικασίας - Πολωνία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στην Πολωνία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Στην Πολωνία, η αμοιβή σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση καθορίζεται με συμφωνία μεταξύ του δικηγόρου (adwokat) και του πελάτη, επιφυλασσομένων των διατάξεων του νόμου. Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη περιλαμβάνουν τους ακόλουθους:

- πολυπλοκότητα και έκταση του νομικού ζητήματος
- χρόνος που απαιτείται για την επιτυχή εκπλήρωση μιας εντολής
- επαγγελματική πείρα και δεξιότητες του δικηγόρου
- χρονικά περιθώρια
- βαθμός επείγοντος
- άλλοι παράγοντες.

Σύμφωνα με τον κανονισμό του Υπουργού Δικαιοσύνης της 28ης Σεπτεμβρίου 2002 σχετικά με τις αμοιβές για τις υπηρεσίες δικηγόρων (rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie), για τον καθορισμό της αμοιβής πρέπει να λαμβάνεται υπόψη:

- η πολυπλοκότητα και το είδος της υπόθεσης
- η εργασία που απαιτείται για την περάτωσή της.

Σε ειδικές περιπτώσεις, ανάλογα με την οικονομική και οικογενειακή κατάσταση του πελάτη, ο δικηγόρος μπορεί να ορίσει την αμοιβή σε επίπεδο κατώτερο από αυτό που προβλέπει ο νόμος περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις (ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Τα έξοδα της δίκης βαρύνουν, κατ' αρχήν τον ηττηθέντα διάδικο. Εντούτοις, το ποσό που επιδικάζεται από τον δικαστή (για την εκπροσώπηση από δικηγόρο) πρέπει να μην υπερβαίνει τα όρια που προβλέπει ο κανονισμός του Υπουργού Δικαιοσύνης της 28ης Σεπτεμβρίου 2002 σχετικά με τις αμοιβές για τις υπηρεσίες δικηγόρων. Συνεπώς, η αμοιβή δεν μπορεί να υπερβαίνει (σύμφωνα με την παράγραφο 2 του κανονισμού) το εξαπλάσιο του ελάχιστου ποσού ή την αξία του αντικειμένου της διαφοράς. Το ποσό της αμοιβής εξαρτάται επίσης από τη φύση και το αντικείμενο της υπόθεσης, καθώς και από τη φάση της διαδικασίας. Οι ελάχιστες αμοιβές για διάφορες περιπτώσεις ορίζονται στα κεφάλαια 2 έως 5 του κανονισμού.

Νομικοί σύμβουλοι

Οι νομικοί σύμβουλοι (radcy prawni) στην Πολωνία υπόκεινται σε ρυθμίσεις παρόμοιες με αυτές που ισχύουν για τους δικηγόρους.

Υπάλληλοι αναγκαστικής εκτέλεσης (Δικαστικοί επιμελητές)

Η πολωνική νομοθεσία ορίζει επίσης τις αμοιβές των υπαλλήλων αναγκαστικής εκτέλεσης/δικαστικών επιμελητών (komornicy) – με τον νόμο περί υπαλλήλων αναγκαστικής εκτέλεσης και διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης (ustawa o komornikach sądowych i egzekucji).

Οι γενικοί κανόνες είναι οι ακόλουθοι:

Σε όλες τις υποθέσεις που είναι δυνατόν να αποτιμηθούν οικονομικά, η αμοιβή πρέπει να υπολογίζεται ως ποσοστό της αξίας της εικαζόμενης απαίτησης. Αν ο υπάλληλος αναγκαστικής εκτέλεσης εξασφαλίζει χρηματική αξίωση, η αμοιβή που καταβάλλει ο δανειστής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% του ποσού της αξίωσης, ούτε να είναι μικρότερη από το 3% του μέσου μηνιαίου μισθού ή ανώτερη από το πενταπλάσιό του.

Κατά την εκτέλεση αξίωσης, ο υπάλληλος αναγκαστικής εκτέλεσης εισπράττει από τον οφειλέτη αμοιβή ίση με το 15 % της αξίωσης. Η αμοιβή αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το 10% του μέσου μηνιαίου μισθού ούτε ανώτερη από το τριακονταπλάσιό του.

Στις υποθέσεις που δεν είναι δυνατόν να αποτιμηθούν οικονομικά, αν ο υπάλληλος αναγκαστικής εκτέλεσης εξασφαλίζει και εκτελεί μη χρηματική αξίωση, λαμβάνει πάγια αμοιβή.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους στις αστικές δίκες

Ο νόμος περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις καλύπτει τα τέλη και τα έξοδα.

Τέλος είναι το χρηματικό ποσό το οποίο οφείλεται για κάθε έγγραφο που προσκομίζεται στο δικαστήριο, εφόσον προβλέπεται από τον νόμο. Υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη τελών: κυμαινόμενα, πάγια και βασικά.

Το ποσό του τέλους κυμαίνεται ανάλογα με το είδος της υπόθεσης: αστική, οικογενειακή, εμπορική ή άλλη. Για τον καθορισμό του κόστους λαμβάνεται επίσης υπόψη το είδος της αγωγής.

Τα έξοδα αφορούν επιβαρύνσεις που συνδέονται με τη συμμετοχή των διαδίκων, των μαρτύρων και των εμπειρογνομόνων στη διαδικασία. Εξαρτώνται από τον απαιτούμενο **χρόνο** και προσπάθεια. Τα έξοδα μπορούν να περιλαμβάνουν την αμοιβή διερμηνέων και μεταφραστών, τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής και την απώλεια εισοδήματος των μαρτύρων λόγω της εμφάνισής τους ενώπιον του δικαστηρίου. Άλλα έξοδα που λαμβάνονται υπόψη είναι: η αμοιβή άλλων θεσμικών οργάνων και προσώπων, τα έξοδα εξέτασης αποδεικτικών στοιχείων, τα έξοδα μεταφοράς και φύλαξης ζώων και πραγμάτων, ο χρόνος που διανύθηκε υπό κράτηση και η διενέργεια ανακοινώσεων.

Υπάρχουν επιπροσθέτως τα **έξοδα της δίκης**. Αυτά περιλαμβάνουν τα δικαστικά έξοδα, τα έξοδα προετοιμασίας της δίκης και τα έξοδα για ενέργειες του δικηγόρου ή του νομικού συμβούλου για την εκπροσώπηση του πελάτη (συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής για την εκπροσώπηση και την παροχή συμβουλών).

Ο γενικός κανόνας είναι ότι ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να επιστρέψει στον διάδικο που νίκησε τις δαπάνες που έγιναν δικαιολογημένα για την προάσπιση των συμφερόντων του, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά. Εντούτοις, ο δικαιωθείς διάδικος πρέπει να περιμένει μέχρι την έκδοση της απόφασης για να του επιστραφούν τα έξοδα. Το ζήτημα των εξόδων κρίνεται κατά τη τελευταία φάση της δικαστικής διαδικασίας, ακριβώς πριν εκδοθεί η τελική απόφαση.

Στάδιο της αστικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια τέλη

Το οφειλόμενο ποσό πρέπει να καταβληθεί κατά το χρόνο κατάθεσης εγγράφου στο δικαστήριο – (άρθρο 10 του νόμου περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις).

Πάγια έξοδα σε ποινικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Γενικά, τα έξοδα δεν είναι πάγια, αλλά υπολογίζονται μετά την έκδοση της απόφασης. Το ύψος τους εξαρτάται από τη διάρκεια της δίκης, την ποινή και την αμοιβή των εμπειρογνομόνων. Τα πάγια έξοδα μπορούν να προβλεφθούν μόνο σε δίκες που κινούνται κατόπιν αίτησης ιδιώτη, στις οποίες ο ιδιώτης που υποβάλλει την αίτηση πρέπει να καταβάλει πάγιο αρχικό τέλος.

Στάδιο της ποινικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια τέλη

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες πρέπει να καταβάλλονται μετά την έκδοση απόφασης (έγκυρης και δεσμευτικής για τους διαδίκους).

Βασικά έξοδα σε συνταγματικές δίκες

Ο **πολωνικός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας** προβλέπει (στο άρθρο 424) τη δυνατότητα υποβολής αίτησης αναίρεσης τελεσίδικης απόφασης που έχει εκδοθεί σε δεύτερο βαθμό, αν η απόφαση προκαλεί βλάβη σε διάδικο και δεν έχει καταστεί δυνατόν να ανατραπεί ή να τροποποιηθεί (αίτηση με την οποία προβάλλεται η ασυμβατότητα της απόφασης με τον νόμο).

Μια τέτοια αίτηση μπορεί να υποβληθεί επίσης όταν η ασυμβατότητα με τον νόμο αφορά την παράβαση των ουσιαστών κανόνων της έννομης τάξης, την παράβαση ουσιαστών συνταγματικών δικαιωμάτων ή δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη και η απόφαση είναι πρωτόδικη. Στην περίπτωση αυτή, ο **νόμος περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις** προβλέπει υποχρεωτικό βασικό τέλος που ανέρχεται σε 30 PLN, εφόσον ο νόμος δεν προβλέπει διαφορετικά.

Υπάρχουν ωστόσο εξαιρέσεις από αυτόν τον κανόνα. Σε ορισμένες διαδικασίες, το τέλος ανέρχεται σε:

- 40 PLN αν η αίτηση λόγω ασυμβατότητας με τον νόμο αφορά μη δικαστική διαδικασία που κινείται αυτεπαγγέλτως.
- 1000 PLN αν η αίτηση λόγω ασυμβατότητας με τον νόμο αφορά απόφαση του Προέδρου της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας των Καταναλωτών.
- 3000 PLN αν η αίτηση λόγω ασυμβατότητας με τον νόμο αφορά απόφαση του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.

Βασικά έξοδα της συνταγματικής δίκης στην οποία καταβάλλεται πάγιο τέλος

Τα βασικά έξοδα στις συνταγματικές δίκες πρέπει να καταβάλλονται κατά την υποβολή του προσβαλλόμενου εγγράφου στο δικαστήριο (άρθρο 10 του νόμου περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις).

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Σύμφωνα με τον **νόμο**, οι συνήγοροι δεν είναι υπεύθυνοι για την τελική έκβαση δίκης. Είναι υποχρεωμένοι απλώς να επιδεικνύουν την απαιτούμενη επιμέλεια και να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την πρόσφορη διεκπεραίωση της υπόθεσης. Αυτό σημαίνει επίσης ότι οι συνήγοροι μπορούν να επιλέγουν τις πληροφορίες που μπορεί να είναι χρήσιμες για τους πελάτες τους.

Ορισμένα καθήκοντα προβλέπονται από τους επαγγελματικούς κώδικες συμπεριφοράς. Ωστόσο, οι κώδικες αυτοί εκδίδονται από τους επαγγελματικούς φορείς (δικηγορικούς συλλόγους) και αποτελούν απλώς δηλώσεις προθέσεων. Η παράβασή τους επισύρει απλώς πειθαρχική διαδικασία.

Έξοδα που συνεπάγονται

- έξοδα που βαρύνουν τον νικήσαντα διάδικο
- έξοδα που βαρύνουν τον ηττηθέντα διάδικο.

Πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τις πολωνικές πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα;

Πληροφορίες (συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τα έξοδα) δημοσιεύονται στον επίσημο δικτυακό τόπο του πολωνικού Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ο νόμος περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις έχει γενική εφαρμογή. Αυτό σημαίνει ότι οποιοσδήποτε μετέχει σε νομικές διαδικασίες ή αναζητεί πληροφορίες για τα έξοδα, μπορεί εύκολα να βρει τους σχετικούς κανόνες.

Όσοι δυσκολεύονται να κατανοήσουν τον νόμο μπορούν να ζητήσουν βοήθεια από τον συνήγορό τους (δικηγόρο ή νομικό σύμβουλο). Οι επαγγελματίες δικηγόροι μπορούν να παρέχουν πληροφορίες και βοήθεια για τις διάφορες διαδικασίες σε άλλη γλώσσα ή γλώσσες.

Σε ποιες γλώσσες παρέχονται οι πληροφορίες για τις πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα;

Οι πληροφορίες παρέχονται μόνο στα πολωνικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/συνδιαλλαγή;

Ο πολωνικός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας παρέχει πληροφορίες για τη διαμεσολάβηση στα άρθρα 183¹ έως 183⁵. Η αμοιβή των διαμεσολαβητών και τα καλυπτόμενα έξοδά τους προβλέπονται στον κανονισμό της 30ής Νοεμβρίου 2003 που έχει εκδοθεί από τον **Υπουργό Δικαιοσύνης**. Ωστόσο, το κόστος της διαμεσολάβησης γενικά δεν θεωρείται ότι περιλαμβάνεται στην έννοια των εξόδων για τους σκοπούς δικαστικής διαδικασίας, εκτός αν η διαμεσολάβηση έχει διαταχθεί από το δικαστήριο.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες για τα έξοδα

Ο δικτυακός τόπος του [πολωνικού Υπουργείου Δικαιοσύνης](#) είναι τμήμα του επίσημου δικτυακού τόπου της **πολωνικής κυβέρνησης**. Περιγράφει το **σύστημα απονομής της δικαιοσύνης** και παρέχει πληροφορίες για θέματα σχετικά με το πολωνικό αστικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων. Ένας σύνδεσμος στον δικτυακό τόπο οδηγεί σε εξηγήσεις σχετικά με τα έξοδα σε αστικές υποθέσεις (αποκλειστικά στα πολωνικά)

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Είναι εξαιρετικά δύσκολο να προβλεφθεί η μέση χρονική διάρκεια μιας δίκης, διότι η διάρκεια εξαρτάται από τη νομική και πραγματική πολυπλοκότητα της υπόθεσης.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Παρά όσα επισημάνθηκαν ανωτέρω, το μέσο κόστος μιας δίκης είναι δυνατόν να υπολογιστεί. Το κόστος της νομικής εκπροσώπησης καθορίζεται στην αρχή της διαδικασίας και εξαρτάται από τη συμφωνία μεταξύ πελάτη και συνηγόρου. Όσον αφορά την αυτεπάγγελτη νομική εκπροσώπηση, το κόστος της καθορίζεται από κανονισμό.

Είναι επίσης δυνατό να υπολογιστεί το κόστος της ίδιας της δίκης. Τα τέλη καθορίζονται από τον νόμο περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις και εξαρτώνται από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και τη φύση της υποθέσεως (π.χ. εμπορική ή διαζύγιο). Οι διάδικοι δύνανται επίσης να συνυπολογίσουν το κόστος της κλήτευσης εμπειρογνομόνων.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχονται αυτές οι πληροφορίες;

Τα τέλη και έξοδα που προβλέπονται από τον νόμο περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις είναι αφορολόγητα και συνεπώς δεν υπόκεινται σε ΦΠΑ. Η νομική βοήθεια υπόκειται σε ενιαίο συντελεστή ΦΠΑ (22%).

Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Ο εφαρμοστέος συντελεστής ΦΠΑ είναι 22 %. Οι υπηρεσίες που παρέχουν οι νομικοί σύμβουλοι και οι δικηγόροι φορολογούνται όπως οι υπόλοιπες υπηρεσίες. Η φορολόγηση προβλέπεται από τη νομοθεσία περί φόρου προστιθέμενης αξίας.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισοδηματικό όριο στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Για να επιτραπεί η απαλλαγή από τα δικαστικά έξοδα, πρέπει να υποβληθεί επίσημο αίτημα. Η απαλλαγή γίνεται δεκτή αν μπορεί να αποδειχθεί ότι ο διάδικος δεν μπορεί να καταβάλει τα έξοδα της δίκης χωρίς να περιοριστούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή του ίδιου και της οικογένειάς του.

Επίσης, οι αιτούντες πρέπει να υποβάλουν έγγραφη δήλωση με τα ακόλουθα στοιχεία: οικογενειακή κατάσταση, αποδοχές, πηγές εισοδήματος και περιουσιακά στοιχεία (κινητά και ακίνητα). Αν πληρούνται οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, το δικαστήριο

επιτρέπει την απαλλαγή και, επιπλέον, ρυθμίζει τη δωρεάν παροχή επαγγελματικών νομικών υπηρεσιών (ο συνήγορος αμείβεται από το **πολωνικό Δημόσιο** στην αρχή της δίκης στο τέλος της διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος υποχρεούται, μετά από αίτημα του νικήσαντα διαδίκου, να αποδώσει τα έξοδα).

Εφαρμοστέο κατώτατο εισοδηματικό όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για κατηγορούμενους

Δεν υπάρχει προκαθορισμένο κατώτατο εισοδηματικό όριο. Σύμφωνα με το γενικό κανόνα, ο αιτών πρέπει να αποδείξει ότι – λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης του ίδιου και της οικογένειάς του – η καταβολή των εξόδων είναι δυσχερής.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισοδηματικό όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Δεν υπάρχει προκαθορισμένο κατώτατο εισοδηματικό όριο. Μπορεί να δοθεί νομική συνδρομή αν το θύμα – διάδικος δεν μπορεί να καταβάλει τα έξοδα της δίκης χωρίς να θέσει σε κίνδυνο την οικονομική κατάσταση του ίδιου και της οικογένειάς του.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στα θύματα

Όπως προαναφέρθηκε, το θύμα πρέπει να είναι διάδικος. Στο στάδιο της ανάκρισης, το θύμα είναι αυτοδικαίως διάδικος. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο δικαστήριο, πρέπει να έχει την ιδιότητα του πολιτικώς ενάγοντα.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στους κατηγορούμενους

Δεν προβλέπονται άλλες προϋποθέσεις για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στους κατηγορούμενους. Υπάρχουν, εντούτοις, επιπλέον λόγοι για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στους κατηγορούμενους. Η νομική συνδρομή είναι υποχρεωτική όταν:

- ο κατηγορούμενος είναι ανήλικος
- είναι κωφάλαλος, κωφός ή τυφλός,
- υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες για τη διανοητική του υγεία,
- το δικαστήριο το κρίνει απαραίτητο λόγω περιστάσεων που εμποδίζουν την υπεράσπιση,
- η δίκη διεξάγεται στο πρωτοδικείο σε πρώτο βαθμό, το άτομο κατηγορείται για κακούργημα ή βρίσκεται υπό κράτηση,
- η δίκη διεξάγεται στο Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο.

Ανέξοδες δικαστικές διαδικασίες

Σε περίπτωση δημόσιας αίτησης σε ποινικές υποθέσεις, τα έξοδα καλύπτονται από το Δημόσιο.

Δεν επιβάλλονται έξοδα για τις υποθέσεις ανηλίκων.

Σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. υποχρεώσεις διατροφής, καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες), οι ενάγοντες απαλλάσσονται από τα δικαστικά έξοδα (άρθρο 96 του διατάγματος σχετικά με τα έξοδα σε αστικές υποθέσεις).

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Ο γενικός κανόνας είναι ότι η **ηττηθείς διάδικος** υποχρεούται να καλύψει τα βασικά έξοδα της δίκης και να αποδώσει τα έξοδα νομικής εκπροσώπησης του νικήσαντα διαδίκου. Τα καλυπτόμενα έξοδα προσδιορίζονται στον πολωνικό Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 98 έως 110). Ειδικότερα, τα καλυπτόμενα έξοδα περιλαμβάνουν: έξοδα της δίκης, έξοδα μεταφοράς, ισοδύναμη απώλεια εσόδων και έξοδα χρησιμοποίησης επαγγελματία δικηγόρου.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων ορίζονται από το δικαστήριο – ανάλογα με το αντικείμενο της υπόθεσης, τα προσόντα, τη διάρκεια και τον φόρτο εργασίας.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Η αμοιβή εξαρτάται από το αν η μετάφραση/διερμηνεία διατάσσεται από το κράτος ή ζητείται από ιδιώτες.

Ο κανονισμός περί των αμοιβών των ορκωτών μεταφραστών (τον οποίο εξέδωσε ο **Υπουργός Δικαιοσύνης στις 25 Ιανουαρίου 2005 – Επίσημη Εφημερίδα 2007, τεύχος 41, θέση 265**) ορίζει τις αμοιβές που καταβάλλουν οι δημόσιοι οργανισμοί. Σύμφωνα με την πράξη αυτή, τα έξοδα καθορίζονται από τους ακόλουθους παράγοντες: γλώσσα από και προς την οποία γίνεται η μετάφραση (βάσει της γενικής ιδέας ότι είναι συνήθως ευκολότερο, και συνεπώς λιγότερο δαπανηρό, η μετάφραση να γίνεται από ξένη γλώσσα προς την εθνική γλώσσα). Άλλοι παράγοντες είναι η ορολογία και το επίπεδο εξειδίκευσης.

Εκτός του δημόσιου τομέα, το κόστος καθορίζεται συμβατικά μεταξύ του μεταφραστή/διερμηνέα και του πελάτη του.

Οι σχετικές πηγές δικαίου είναι οι ακόλουθες:

- Κανονισμός περί αμοιβών για τις υπηρεσίες δικηγόρων του Υπουργού Δικαιοσύνης, της 28ης Σεπτεμβρίου 2002 – Επίσημη Εφημερίδα 2002, τεύχος 163, θέση 1348.
- Νόμος περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις – Επίσημη Εφημερίδα 2005, τεύχος 167, θέση 1398.
- Κανονισμός περί των αμοιβών των ορκωτών μεταφραστών του Υπουργού Δικαιοσύνης, της 25ης Ιανουαρίου 2005 – Επίσημη Εφημερίδα 2002, τεύχος 163, θέση 1348.

Συναφή έγγραφα

Έκθεση της Πολωνίας για την ανάλυση σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων αστικών αγωγών

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Πορτογαλία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη δικαστικά έξοδα στην Πορτογαλία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

1. Δικαστικοί πληρεξούσιοι (solicitadores),

Στην Πορτογαλία, οι αμοιβές των δικαστικών πληρεξουσίων όταν ενεργούν ως δικαστικοί επιμελητές (agentes de execução), ρυθμίζονται από την υπουργική απόφαση αριθ. 331-B/2009 της 30ής Μαρτίου 2009 (άρθρα 11-25).

2. Νομικοί σύμβουλοι (consultores jurídicos)

Στην Πορτογαλία, οι αμοιβές των νομικών συμβούλων δεν υπάγονται σε καθεστώς ρύθμισης.

3. Δικηγόροι (advogados)

Στην Πορτογαλία, οι αμοιβές των δικηγόρων δεν υπάγονται σε καθεστώς ρύθμισης

4. Δικαστικοί υπάλληλοι (oficiais de Justiça)

Οι αμοιβές των δικαστικών υπαλλήλων σε διαδικασίες εκτέλεσης ρυθμίζονται στην Πορτογαλία από το άρθρο 9 και τον πίνακα II του κανονισμού για τα διαδικαστικά έξοδα που εγκρίθηκε με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 34/2008 της 26ης Φεβρουαρίου 2008 και την υπουργική απόφαση αριθ. 331-B/2009 της 30ής Μαρτίου 2009 (άρθρα 11 και 25).

5. Δικηγόροι στο πλαίσιο νομικής προστασίας (advogados no âmbito da protecção jurídica)

Οι αμοιβές των δικηγόρων για την παροχή υπηρεσιών νομικής προστασίας ρυθμίζονται από την υπουργική απόφαση αριθ. 1386 /2004 της 10ης Νοεμβρίου 2004 και από την υπουργική απόφαση αριθ.10/2008 της 3ης Ιανουαρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε από την υπουργική απόφαση αριθ. 210/2008 της 29ης Φεβρουαρίου 2008.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες καθορίζονται στα άρθρα 5 έως 7 και στους πίνακες I και II των παραρτημάτων του κανονισμού περί δικαστικών εξόδων που εγκρίθηκε από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 34/2008 της 26ης Φεβρουαρίου 2008.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Κατά κανόνα, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να καταβάλλονται κατά την έναρξη της διαδικασίας και όταν οριστεί δικάσιμος. Κατά κανόνα, οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων και των δικαστικών επιμελητών καταβάλλονται πριν από την παρέμβασή τους στη διαδικασία.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες καθορίζονται στο άρθρο 8 και στον πίνακα III του κανονισμού περί δικαστικών εξόδων που εγκρίθηκε από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 34/2008 της 26ης Φεβρουαρίου 2008.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Το στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα δικαστικά έξοδα εξαρτάται από τη θέση του παρεμβαίνοντος στην ποινική διαδικασία και από τον ρόλο του σε αυτήν. Οι μόνες περιπτώσεις όπου τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται συγχρόνως με την πράξη είναι ο ορισμός βοηθού εισαγγελέα και η κίνηση ποινικής έρευνας από τον βοηθό εισαγγελέα. Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, ήτοι όλες τις διαδικασίες όπου συμμετέχει ο κατηγορούμενος και οποιαδήποτε άλλη περίπτωση όπου συμμετέχει ο βοηθός εισαγγελέα, τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται στο τέλος του συγκεκριμένου σταδίου της ποινικής διαδικασίας (ανακριτική διαδικασία, δίκη ή έφεση), σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες διέπονται από τα άρθρα 6-9 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 303 /98 της 7ης Οκτωβρίου 1998, όπως τροποποιήθηκε από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 91/2008 της 2ας Ιουνίου 2008.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα πάγια έξοδα πρέπει να καταβάλλονται στο τελικό στάδιο της διαδικασίας.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Δεδομένου ότι έχουν σαφή γνώση των πιθανοτήτων επιτυχίας και του σχετικού κόστους, οι συνήγοροι δεσμεύονται ηθικά και νομικά να παράσχουν στους διαδίκους πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

Πηγές προσδιορισμού δικαστικών εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις πηγές προσδιορισμού δικαστικών εξόδων στην Πορτογαλία;

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το σύστημα δικαστικών εξόδων στην Πορτογαλία διατίθενται στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:

 <https://igfij.mj.pt/custas/Paginas/default.aspx>

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις πηγές προσδιορισμού δικαστικών εξόδων στην Πορτογαλία;

Πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στην Πορτογαλία διατίθενται μόνο στην πορτογαλική γλώσσα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση, ειδικότερα στα δημόσια συστήματα διαμεσολάβησης σε θέματα αστικού, οικογενειακού, εργατικού και ποινικού δικαίου, μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica/mediacao-anexos/formularios-para-pedidos/>

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Πληροφορίες σχετικά με τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας μιας δικαστικής διαδικασίας διατίθενται στον δικτυακό τόπο στατιστικών δεδομένων στον τομέα της Δικαιοσύνης στην Πορτογαλία:

<http://www.dgpj.mj.pt/sections/estatisticas-da-justica>.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Οι πληροφορίες αυτές δεν είναι διαθέσιμες. Ο μόνος τρόπος να τις βρείτε είναι να ανατρέξετε στις διάφορες κλίμακες ή πίνακες δικαστικών εξόδων.

Φόρος προστιθέμενης αξίας –πώς παρέχονται αυτού του είδους οι πληροφορίες;

Τα δικαστικά έξοδα είναι απαλλαγμένα από ΦΠΑ. Οι αμοιβές των επαγγελματιών υπόκεινται σε ΦΠΑ, αλλά τα έξοδα που προβλέπονται από το νόμο δεν περιλαμβάνουν ΦΠΑ.

Ποιο είναι το εφαρμοζόμενο ποσοστό ΦΠΑ;

Δεν παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα εφαρμοζόμενα ποσοστά ΦΠΑ.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Ο τύπος για τον υπολογισμό του κατώτατου εισοδήματος για την παροχή νομικής συνδρομής σε αστικές υποθέσεις διατίθεται στο παράρτημα του νόμου αριθ. 34/2004 της 29ης Ιουλίου 2004, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο αριθ. 47/2007 της 28ης Αυγούστου 2007.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορουμένους

Ο τύπος για τον υπολογισμό του κατώτατου εισοδήματος για την παροχή νομικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις διατίθεται στο παράρτημα του νόμου αριθ. 34/2004 της 29ης Ιουλίου 2004, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο αριθ. 47/2007 της 28ης Αυγούστου 2007.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Στις ποινικές υποθέσεις δεν υπάρχει κατώτατο εισόδημα για την παροχή νομικής συνδρομής στα θύματα.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Υπάρχουν και άλλες προϋποθέσεις για την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα. Τα θύματα δεν καταβάλλουν δικαστικά έξοδα όταν εκπροσωπούνται από την ένωση υποστήριξης θυμάτων [Associação de Apoio à Víctima].

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορουμένους

Υπάρχουν και άλλες προϋποθέσεις για την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορουμένους. Αυτές σχετίζονται με την οικονομική κατάσταση του κατηγορουμένου και υπολογίζονται βάσει του τύπου που παρατίθεται στο άρθρο 39 του νόμου αριθ. 34/2004 της 29ης Ιουλίου 2004, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο αριθ. 47/2007 της 28ης Αυγούστου 2007.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Οι δικαστικές διαδικασίες μπορούν να είναι δωρεάν για έναν ή αμφότερους τους διαδίκους, λόγω απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα ή παροχής νομικής συνδρομής.

Πότε ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να καταβάλει τα έξοδα του νικήσαντος διαδίκου;

Κατά κανόνα, ο νικήσας διάδικος δικαιούται αποζημίωσης για τα έξοδα που πρέπει να καταβάλλονται από τον ηττηθέντα διάδικο, στην αναλογία που ορίζεται από τον δικαστή, σύμφωνα με την τελική απόφαση. Το δικαίωμα του νικήσαντος διαδίκου για αποζημίωση ακυρώνεται αν ο ηττηθείς διάδικος επωφελείται νομικής συνδρομής και, ως εκ τούτου, απαλλάσσεται από την καταβολή δικαστικών τελών.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Κατά κανόνα, ο διάδικος οφείλει να καταβάλλει τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων. Εάν ο διάδικος απαλλάσσεται από δικαστικά έξοδα ή είναι δικαιούχος νομικής συνδρομής, οι αμοιβές εμπειρογνομόνων καταβάλλονται από το Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης και Υποδομών Δικαιοσύνης [Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça - IGFEJ].

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Κατά κανόνα, οι αμοιβές των μεταφραστών και των διερμηνέων πρέπει να καταβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο διάδικο. Ωστόσο, εάν ο διάδικος επωφελείται νομικής συνδρομής, οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων καλύπτονται από το Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης και Υποδομών Δικαιοσύνης [Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça - IGFEJ].

Σημαντικά έγγραφα

[Relatório de Portugal sobre o estudo relativo à transparência dos custos \(Εκθεση της Πορτογαλίας για τη μελέτη σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 21/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Ρουμανία

Η παρούσα σελίδα σας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Ρουμανία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Γενικά

Οι **αμοιβές** των δικηγόρων **δεν είναι πάγιες** και καθορίζονται ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας, το μέγεθος και τη διάρκεια της υπόθεσης. Το **ύψος της αμοιβής** μπορεί να συμφωνηθεί ελεύθερα μεταξύ του δικηγόρου και του πελάτη του, εντός των ορίων του νόμου και του Κανονισμού του επαγγέλματος.

Το ύψος της πληρωτέας αμοιβής μπορεί να καθορισθεί:

- ως ωριαία αμοιβή, η οποία χρεώνεται σε σχέση με τις ώρες απασχόλησης
- ως πάγιο ποσό
- ως ποσό εξαρτημένο από την επιτυχή έκβαση της υπόθεσης: επιπλέον του πάγιου ποσού, ο δικηγόρος μπορεί να ζητήσει την πληρωμή ενός σταθερού ή μεταβλητού ποσού με την επιτυχή έκβαση της υπόθεσης (ωστόσο, απαγορεύεται αυστηρά ο καθορισμός της αμοιβής του δικηγόρου αποκλειστικά με κριτήριο την έκβαση της δίκης)
- ως ωριαία και πάγια αμοιβή ταυτόχρονα, ανεξάρτητα από την έκβαση της υπόθεσης.

Είναι σχεδόν αδύνατο να παρασχεθεί εκτίμηση της αμοιβής, επειδή οι πληροφορίες αυτές μπορούν να αποκτηθούν μόνον μετά την παρουσίαση της υπόθεσης σε δικηγόρο, ο οποίος θα αξιολογήσει την πληρωτέα αμοιβή λαμβάνοντας υπόψη όλες τις αναγκαίες σχετικές πτυχές της υπόθεσης, και κυρίως τον φόρτο εργασίας, την αξία της επίδικης διαφοράς καθώς και τη φύση των διαδικών.

Δικαστικοί επιμελητές

Γενικά

Το ύψος της αμοιβής εξαρτάται από τη δραστηριότητα που αναλαμβάνεται για την πραγματοποίηση πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει δικαστικής αποφάσεως ή εκτελεστικού τίτλου κατά τα προβλεπόμενα από τον νόμο. Το **Υπουργείο Δικαιοσύνης**, σε συνεργασία με την **Εθνική Ένωση Δικαστικών Επιμελητών**, έχει θεσπίσει κατάλογο αμοιβών. Οι δικαστικοί επιμελητές πληρώνονται από το μέρος που αιτήθηκε την εκτέλεση συγκεκριμένης διαδικασίας. Οι δικαστικοί επιμελητές αμείβονται κατά κανόνα ανά πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης.

Σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης απαιτήσεων με αντικείμενο την καταβολή χρηματικού ποσού, οι ανώτατες αμοιβές είναι οι ακόλουθες:

Για απαιτήσεις αξίας έως και 50 000	Η μέγιστη αμοιβή που χρεώνεται ανέρχεται σε 10% του ποσού της απαίτησης (για παράδειγμα, εάν η αξία της απαίτησης είναι RON 40 000, η αμοιβή που χρεώνεται δεν μπορεί να υπερβαίνει τα RON 400 (100 EUR)).
Για απαιτήσεις αξίας άνω των 50 000 RON, αλλά έως και 80 000 RON	Η μέγιστη αμοιβή ανέρχεται στο πάγιο ποσό των RON 5 000 συν 3% επί του ποσού πέραν των RON 50 000.
Για απαιτήσεις αξίας άνω των 80 000 RON, αλλά έως και 100 000 RON	Η μέγιστη αμοιβή ανέρχεται στο πάγιο ποσό των RON 5 900 συν 2% επί του ποσού πέραν των RON 80 000.
Για απαιτήσεις αξίας άνω των 100 000 RON	Η μέγιστη αμοιβή ανέρχεται στο πάγιο ποσό των RON 6 300 συν 1% επί του ποσού πέραν των RON 100 000.

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις ελάχιστες και μέγιστες αμοιβές ανάλογα με το είδος εκτελεστής πράξης

Αμοιβές που χρεώνονται πριν από την έκδοση δικαστικής απόφασης (πριν από την άσκηση της αγωγής)

Επίδοση και κοινοποίηση διαδικαστικών εγγράφων	Από RON 20 (EUR 5) έως RON 400 (EUR 100).
Επιβεβαίωση πραγματικής κατάστασης και απογραφή αγαθών (άρθρο 239 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας)	Από RON 100 (EUR 25) έως RON 2 200 (EUR 550) για οφειλέτη φυσικό πρόσωπο ή RON 5 200 (EUR 1300) για οφειλέτη νομικό πρόσωπο.
Πρακτικό πραγματικής πρότασης	Από RON 50 (EUR 12,5) έως RON 350 (EUR 87,5).
Κατασχέσεις	10% της πραγματικής αξίας της πράξης
Μεσεγγύηση	Από RON 100 (EUR 25) έως RON 1 200 (EUR 300) για οφειλέτη φυσικό πρόσωπο ή RON 2 200 (EUR 550) για οφειλέτη νομικό πρόσωπο.
Νομικές συμβουλές σχετικά με τη σύνταξη εκτελεστικών εγγράφων	Από RON 20 (EUR 5) έως 200 (EUR 50).

Αμοιβές που χρεώνονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας

Κατάσχεση εις χείρας τρίτου	Ελάχιστη αμοιβή RON 60 (EUR 15) για αξίωση έως RON 1000 (EUR 250) RON 60 συν 2% επί του ποσού πέραν των RON 1 000 για οφειλές που υπερβαίνουν τα RON 1 000.	Για ποσά έως RON 50 000 (EUR 12500), η αμοιβή μπορεί να ανέρχεται έως το 10% της αξίας της απαίτησης Για ποσά από RON 50 001 έως RON 80 000 (EUR 20 000), η αμοιβή ανέρχεται σε 3% της αξίας της απαίτησης Για ποσά από RON 80 001 έως RON 100 000 (EUR 25 000), η αμοιβή ανέρχεται σε 2% της αξίας της απαίτησης Για ποσά άνω των RON 100 000, η αμοιβή ανέρχεται σε 1% της αξίας της απαίτησης
-----------------------------	--	---

Διαμαρτύρηση συναλλαγματικών, γραμματίων και επιταγών	Ελάχιστη αμοιβή RON 150 (EUR 37,5)	Μέγιστη αμοιβή RON 400 (EUR 100).
Δικαστική μεσεγγύηση	Ελάχιστη αμοιβή RON 100 (EUR 25)	Μέγιστη αμοιβή RON 1 200 (EUR 300) για οφειλέτη φυσικό πρόσωπο ή RON 2 200 (EUR 550) για οφειλέτη νομικό πρόσωπο.

Αμοιβές που χρεώνονται μετά το πέρας της διαδικασίας (μετά την έκδοση της δικαστικής απόφασης)

Ανάθεση επιμέλειας ανηλίκου ή καθορισμός του τόπου κατοικίας ανηλίκου	Από RON 50 (περίπου EUR 12,5) έως RON 1 000 (EUR 250).
Επικοινωνία με το ανήλικό τέκνο	Από RON 50 (περίπου EUR 12,5) έως RON 500 (EUR 125).

Σε περίπτωση ανάκτησης οφειλών

Είσπραξη οφειλών/αξιώσεων μέσω δίωξης/αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών περιουσιακών στοιχείων	Ελάχιστες αμοιβές RON 60 (EUR 15) για οφειλές έως RON 1 000 (EUR 250) RON 60 συν 2% επί του ποσού πέραν των RON 1 000 για οφειλές άνω των RON 1 000.	Μέγιστη αμοιβή Έως 10% για ποσά έως RON 50 000 (EUR 12 500) 3% για ποσά από RON 50 001 έως RON 80 000 (EUR 20 000) 2% για ποσά από RON 80 001 έως RON 100 000 (EUR 25 000) 1% για ποσά άνω των RON 100 000.
Είσπραξη οφειλών/ αξιώσεων μέσω δίωξης/αναγκαστικής εκτέλεσης επί ακίνητων περιουσιακών στοιχείων	Ελάχιστη αμοιβή RON 150 (EUR 37,5) για οφειλές έως RON 1 000 (EUR 250) RON 150 (EUR 3,75) συν 2% επί του ποσού πέραν των RON 1 000 για οφειλές άνω των RON 1 000.	Μέγιστη αμοιβή Έως 10% για ποσά έως RON 50 000 (EUR 12 500) 3% για ποσά από RON 50 001 έως RON 80 000 (EUR 20 000) 2% για ποσά από RON 80 001 έως RON 100 000 (EUR 25 000) 1% για ποσά άνω των RON 100 000.

Νομοτεχνικοί εμπειρογνώμονες

Οι αμοιβές των νομοτεχνικών εμπειρογνώμωνων ποικίλλουν. Η αμοιβή για την νομοτεχνική γνωμοδότηση καθορίζεται από το όργανο που διέταξε την εκπόνησή της αναλόγως της περιπλοκότητας της υπόθεσης, του όγκου εργασίας που απαιτείται και των επαγγελματικών και/ή επιστημονικών προσόντων του νομοτεχνικού εμπειρογνώμονα.

- η νομοτεχνική γνωμοδότηση εκπονείται κατ' εντολήν των δικαστικών αρχών, των οργάνων ποινικής δίωξης ή άλλων οργάνων με δικαιοδοτικές αρμοδιότητες για τη διακρίβωση των πραγματικών περιστατικών ή περιστάσεων μιας υπόθεσης, μέσω διορισμού νομοτεχνικών εμπειρογνώμωνων εξουσιοδοτημένων από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.
- το ενδιαφερόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να συμμετάσχει ως σύμβουλος του στην εκπόνηση της γνωμοδότησης, εκτός από τον διορισθέντα νομοτεχνικό εμπειρογνώμονα, και άλλος νομοτεχνικός εμπειρογνώμονας ή ειδικός ο οποίος διορίζεται και αμείβεται από το ενδιαφερόμενο μέρος με τη σύμφωνη γνώμη του δικαστικού οργάνου το οποίο διέταξε την εκπόνηση της γνωμοδότησης. Η αμοιβή του διοριζόμενου νομοτεχνικού εμπειρογνώμονα καθορίζεται από το σχετικό μέρος και από τον ίδιο με κοινή συμφωνία βάσει των μεταξύ τους συμβατικών σχέσεων. Ο εμπειρογνώμονας αμείβεται από το μέρος που τον διόρισε.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα για τους διαδίκους σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα για την άσκηση αγωγής στα δικαστήρια: δικαστικά τέλη και φόρος σφραγίδας

Οι απαιτήσεις που ασκούνται ενώπιον των δικαστηρίων και υπόκεινται σε δικαστικά τέλη πρέπει να συνοδεύονται από δικαστική σφραγίδα.

Δικαστικά τέλη

Τα δικαστικά τέλη μπορεί να κυμαίνονται από περίπου 0,5 ευρώ έως άνω των 1 500 ευρώ.

Για τις απαιτήσεις που μπορούν να αποτιμηθούν οικονομικά (π.χ. υποθέσεις διατροφής, εμπορικές υποθέσεις), τα δικαστικά τέλη διαφοροποιούνται ανάλογα με την αξία της απαίτησης:

Αξία της απαίτησης	Ύψος του δικαστικού τέλους
Έως RON 39	RON 2
RON 39,01 - RON 388	RON 2 συν 10% επί του ποσού της αξίας της απαίτησης πέραν των RON 39
RON 388,01 - RON 3 879	RON 37 συν 8% επί του ποσού της αξίας της απαίτησης πέραν των RON 388
RON 3 879,01 - RON 19 395,00	RON 316 συν 6% επί του ποσού της αξίας της απαίτησης πέραν των RON 3 879
RON 19 395,01 - RON 38 790,00	RON 1 247 συν 4% επί του ποσού της αξίας της απαίτησης πέραν των RON 19 395
RON 38 790,01 - RON 193 948,00	RON 2 023 συν 2% επί του ποσού της αξίας της απαίτησης πέραν των RON 38 790
Άνω των RON 193 948,00	RON 5 126 συν 1% επί του ποσού της αξίας της απαίτησης πέραν των RON 193 948

Για απαιτήσεις **οικογενειακού δικαίου**, τα δικαστικά τέλη έχουν ως εξής:

Για διαζύγιο λόγω κλονισμού της οικογενειακής σχέσης ή για συναινετικό διαζύγιο (άρθρο 38 παράγραφοι 1 και 2 του Οικογενειακού Κώδικα της Ρουμανίας)	RON 39 (EUR 10)
Για διαζύγιο λόγω αδυναμίας ενός εταίρου της οικογένειας να εκτελέσει τις οικογενειακές υποχρεώσεις του λόγω σοβαρής ασθένειας (άρθρο 38 παράγραφος 3 του Οικογενειακού Κώδικα της Ρουμανίας) και για διαζύγιο λόγω χαμηλού εισοδήματος ενός εταίρου της οικογένειας (κάτω του ελάχιστου ακαθάριστου εθνικού μισθού) ή έλλειψης εισοδήματος	RON 8 (EUR 2)
Για γονική μέριμνα τέκνων, για καθορισμό του τόπου κατοικίας ανήλικου τέκνου, για αναγνώριση τέκνων με σκοπό τη χρησιμοποίηση του ονόματος του γονέα	RON 6 (EUR 2,5)

- **Φόρος σφραγίδας** (περίπου 1 ευρώ) – κυμαίνεται από RON 1,5 έως RON 5
- **Δικαστικές αποφάσεις – κόστος απόφασης** (περίπου 1 ευρώ)

Οι δικαστικές αποφάσεις, οι κλητεύσεις και οι γνωστοποιήσεις κοινοποιούνται **δωρεάν** σε διαδίκους, μάρτυρες, εμπειρογνώμονες ή άλλα πρόσωπα ή φορείς που εμπλέκονται στη δικαστική διαφορά.

Η έρευνα σε έγγραφα ή η αντιγραφή εγγράφων από το δικαστικό αρχείο και πιστοποιητικών από τη γραμματεία του δικαστηρίου υπόκεινται σε πληρωμή (κατά μέγιστο RON 4).

- **Κόστος έκδοσης επικυρωμένης απόφασης** (κάτω του 1 ευρώ)

Αιτήσεις προς το δικαστήριο για έκδοση αντιγράφων οριστικών και αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων	Σφραγίδα με δικαστικό τέλος ύψους RON 2
--	---

Άλλες διαδικασίες: πάγια έξοδα

Αμοιβές μεταφραστών ή διερμηνέων

1. Αμοιβές μεταφραστών ή διερμηνέων

Καθορίζονται από το δικαστήριο στην απόφαση διορισμού του διερμηνέα ή του μεταφραστή. Η ελάχιστη χρέωση RON 20 επαυξάνεται:

- κατά 50% για μεταφράσεις από ή προς ανατολικές γλώσσες (ιαπωνικά, κινεζικά) ή προς σπάνια χρησιμοποιούμενες γλώσσες ή για επείγουσες μεταφράσεις (εντός 24-48 ωρών)
- κατά 100% για ταυτόχρονη διερμηνεία ή για υπηρεσίες κατά τη διάρκεια σαββατοκύριακου, επίσημων αργιών ή μη εργάσιμων ημερών, ή μεταξύ 10.00 μ.μ. και 6 π.μ.

Τα ύψη των αμοιβών έχουν ως εξής:

Για πιστοποιημένους διερμηνείς	RON 23,15 (περίπου EUR 6) ανά ώρα ή, εφόσον συντρέχει περίπτωση, για διάστημα μικρότερο της ώρας (κλάσματα ώρας)
Για μεταφράσεις	RON 33,56 (περίπου EUR 8) ανά σελίδα

Στα ποσά αυτά προστίθεται ΦΠΑ όπου απαιτείται εκ του νόμου.

2. Αμοιβές δικαστικών επιμελητών

Το ύψος της αμοιβής εξαρτάται από την εργασία που συνεπάγεται η αναγκαστική εκτέλεση μιας δικαστικής απόφασης ή μιας διαταγής εκτέλεσης εκδοθείσας βάσει του νόμου. Ωστόσο, κλίμακα αμοιβών καθορίστηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατόπιν διαβούλευσης με την [Εθνική Ένωση Δικαστικών Επιμελητών](#). Βλέπε το κεφάλαιο σχετικά με τις αμοιβές των δικαστικών επιμελητών ανωτέρω.

Ένδικο μέσα

Τα έξοδα της δίκης σε πρώτο βαθμό είναι παρόμοιας φύσης με εκείνα που καταβάλλονται σε μια διαδικασία ενδίκων μέσων, αλλά τα έξοδα της δίκης σε δεύτερο βαθμό ανέρχονται σε 50% εκείνων που αναλαμβάνονται για τη δίκη σε πρώτο βαθμό.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

1. Δικαστικά τέλη

Είναι **πληρωτέα εκ των προτέρων**, πριν από την παραλαβή, την επεξεργασία ή την έκδοση των σχετικών εγγράφων ή την εκτέλεση της ζητηθείσας πληροφορίας. Στην πράξη, ο αιτών καταβάλλει το δικαστικό τέλος το οποίο θεωρεί κατάλληλο με την υποβολή της αξίωσης. Στην πρώτη συνεδρίαση, το δικαστήριο καθορίζει τα νόμιμα δικαστικά τέλη που πρέπει να καταβληθούν και ζητεί από τον διάδικο να καταβάλει τυχόν διαφορά.

2. Αμοιβές δικαστικών επιμελητών

Τα έξοδα που σχετίζονται με την εκτέλεση πρέπει να καταβάλλονται εκ των προτέρων από τον διάδικο που τη ζήτησε. Ωστόσο, η εκ των προτέρων πληρωμή της αμοιβής του δικαστικού επιμελητή δεν μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων.

3. Αμοιβές διερμηνείας

Ο διάδικοι που ζήτησε υπηρεσίες διερμηνείας πρέπει να καταβάλει την αμοιβή που ορίζεται από το δικαστήριο, τα επίσημα έξοδα ταξιδιού ή την αμοιβή του διερμηνέα εντός 5 ημερών από τον καθορισμό της αμοιβής.

4. Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Το ποσό που καθορίστηκε ως προσωρινή αμοιβή και, κατά περίπτωση, η προκαταβολή για τα έξοδα μετακίνησης καταβάλλονται, εντός πέντε ημερών από τον διορισμό του νομοτεχνικού εμπειρογνώμονα, από το μέρος που υπέβαλε το αίτημα για την εκπόνηση της γνωμοδότησης, σε ειδικό λογαριασμό που έχει ανοίξει προς αυτόν τον σκοπό το τοπικό γραφείο νομοτεχνικών και λογιστικών γνωμοδοτήσεων. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αποφασίσει ότι οι δαπάνες αυτές βαρύνουν αμφότερα τα μέρη.

Η οριστική αμοιβή για τη νομοτεχνική γνωμοδότηση καθορίζεται από το όργανο που διέταξε την εκπόνησή της αναλόγως της περιπλοκότητας της υπόθεσης, του όγκου εργασίας που απαιτείται και των επαγγελματικών και/ή επιστημονικών προσόντων του νομοτεχνικού εμπειρογνώμονα ή του ειδικού.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Δεν υπάρχουν πάγια έξοδα για τους διαδίκους σε σχέση με ποινικές διαδικασίες.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Δεν υπάρχουν πάγια έξοδα σε σχέση με συνταγματικές διαδικασίες.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Στη Ρουμανία, οι νόμιμοι εκπρόσωποι **δεν έχουν άμεση υποχρέωση** εκ των προτέρων παροχής πληροφοριών στους διαδίκους σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τις πιθανότητες επιτυχημένης έκβασης της δίκης και τα έξοδα που εμπλέκονται στη διαδικασία. Ωστόσο, βάσει του Κανονισμού του νομικού επαγγέλματος, οι δικηγόροι έχουν **καθήκον** να συμβουλευούν τους πελάτες τους με άμεσο, ευσυνείδητο, ορθό και συνετό τρόπο.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Ρουμανία;

Οι πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες βάσεις προσδιορισμού των εξόδων **δεν εντοπίζονται εύκολα, καθώς δεν δημοσιεύονται σε δικτυακούς τόπους δημόσιων οργανισμών ούτε αναφέρονται σε φυλλάδια**. Πληροφορίες μπορούν να αποκτηθούν άμεσα από πρόσωπα που εργάζονται στον κλάδο ή από τους ακόλουθους νόμους που σχετίζονται με τα δικαστικά έξοδα.

1. **Τα δικαστικά τέλη και ο φόρος σφραγίδας** ρυθμίζονται από τον νόμο αριθ. 146/1997 περί δικαστικών τελών και το κυβερνητικό διάταγμα αριθ. 32/1995 περί φόρου σφραγίδας.
2. **οι δικηγορικές αμοιβές ρυθμίζονται με τον [νόμο 188/2000](#)** περί δικαστικών επιμελητών καθώς και με το διάταγμα αριθ. 2550 /C, της 14ης Νοεμβρίου 2006, για την έγκριση των ελάχιστων και μέγιστων αμοιβών για τις υπηρεσίες που παρέχουν οι δικαστικοί επιμελητές.
3. **οι αμοιβές των νομοτεχνικών εμπειρογνομόνων** ρυθμίζονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και από το κυβερνητικό διάταγμα αριθ. 2/2000 σχετικά με την οργάνωση της δραστηριότητας των δικαστικών και εξωδικαστικών τεχνικών εμπειρογνομόνων.
4. **Οι αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων** ρυθμίζονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, από τον νόμο αριθ. 178 και από το [διάταγμα αριθ. 772 της 5ης Μαρτίου 2009](#) σχετικά με τον καθορισμό των αμοιβών πιστοποιημένων διερμηνέων και μεταφραστών.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Ρουμανία;

Οι νόμοι που ρυθμίζουν τα έξοδα είναι **διαθέσιμοι μόνον στα ρουμανικά**.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Η διαμεσολάβηση ρυθμίζεται από τον νόμο αριθ. 192/2006 σχετικά με τη διαμεσολάβηση και την οργάνωση του επαγγέλματος του διαμεσολαβητή. Ο εν λόγω νόμος προβλέπει ότι ο διαμεσολαβητής δικαιούται την καταβολή της **αμοιβής που συμφωνείται μεταξύ των μερών**, καθώς και την επιστροφή των εξόδων που ανέλαβε σε σχέση με τη διαμεσολάβηση.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τη μέση διάρκεια των υποθέσεων είναι διαθέσιμες στην ετήσια έκθεση της δραστηριότητας των δικαστηρίων της Ρουμανίας, η οποία διατίθεται στη Ρουμανία από τους δημόσιους δικτυακούς τόπους του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου (βλέπε κεφάλαιο 3.4 με τίτλο [Ποιοτικοί δείκτες της δικαστικής δραστηριότητας](#), σελίδες 155-162).

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Δεν επιβάλλεται ΦΠΑ στα δικαστικά τέλη, ούτε στον φόρο σφραγίδας, ούτε στις αμοιβές των δικηγόρων που αναφέρονται στη σύμβαση νομικής συνδρομής.

Για τη μετάφραση εγγράφων, προστίθεται ΦΠΑ στην τιμή, όπου απαιτείται από τον νόμο.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα ανά μέλος της οικογένειας	Προϋποθέσεις χορήγησης
Κάτω των RON 500 (περίπου EUR 125)	Εάν το ύψος του εισοδήματος είναι κατώτερο του κατώτατου ορίου για 2 τουλάχιστον μήνες πριν από την άσκηση της αγωγής στο δικαστήριο, τα έξοδα της υπόθεσης καλύπτονται εξ ολοκλήρου από το κράτος .
Κάτω των RON 800 (περίπου EUR 200)	Εάν το ύψος του εισοδήματος είναι κατώτερο του κατώτατου ορίου για 2 τουλάχιστον μήνες πριν από την άσκηση της αγωγής στο δικαστήριο, τα έξοδα της υπόθεσης καλύπτονται κατά 50% από το κράτος .

Νομική συνδρομή χορηγείται επίσης:

- όταν τα πάγια ή συνολικά εκτιμώμενα έξοδα της δίκης ενδέχεται να περιορίσουν το συνταγματικό **δικαίωμα** του διαδίκου σε **αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη** ή
- όταν το δικαίωμα του διαδίκου σε αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη ενδέχεται να περιορισθεί λόγω **διαφορών του επιπέδου διαβίωσης** μεταξύ του κράτους μέλους διαμονής και της Ρουμανίας
- ανεξάρτητα από το εισόδημα του δικαιούχου, όταν ειδικός νόμος προβλέπει το δικαίωμα νομικής συνδρομής ή δωρεάν νομικής συνδρομής ως **μέτρο προστασίας του δικαιούχου** (εάν ο δικαιούχος είναι ανήλικος ή ανάπηρος ή βρίσκεται σε κάποια άλλη ειδική κατάσταση).

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Η **έννοια του κατώτατου εισοδήματος ισχύει μόνον σε αστικές υποθέσεις**. Σε ποινικές υποθέσεις, οι κύριες νομικές διατάξεις που ρυθμίζουν το ζήτημα περιέχονται στο άρθρο 171 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Νομική συνδρομή χορηγείται στον **κατηγορούμενο** όταν:

1. είναι ανήλικος
2. έχει εισαχθεί σε κέντρο αναμόρφωσης ή σε εκπαιδευτικό ιατρικό ίδρυμα
3. συνελήφθη ή κρατείται στο πλαίσιο άλλης (-ων) ποινικής (-ών) υπόθεσης (-εων)
4. έχει εισαχθεί σε νοσοκομείο ή υποβάλλεται σε υποχρεωτική ιατρική περίθαλψη
5. η αρχή που διενεργεί την ποινική ανάκριση ή το δικαστήριο θεωρούν ότι η ο κατηγορούμενος δεν είναι σε θέση να υπερασπισθεί ο ίδιος τον εαυτό του
6. η ποινή που προβλέπεται από τον νόμο για την πράξη είναι ισόβια κάθειρξη ή φυλάκιση τουλάχιστον 5 ετών.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Η **έννοια του κατώτατου εισοδήματος δεν εφαρμόζεται** στα θύματα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης. Οι σχετικές νομικές διατάξεις που ρυθμίζουν το ζήτημα περιέχονται στο άρθρο 173 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Οι ακόλουθες αγωγές απαλλάσσονται εκ του νόμου από οποιαδήποτε δικαστικά έξοδα:

- όλες οι αγωγές που σχετίζονται με (1) την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών (ρυθμίζονται από τον νόμο αριθ. 272/2004 σχετικά με την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών), (2) την κηδεμονία, (3) την επιτροπεία, (4) τη συνδρομή που παρέχεται σε άτομα που πάσχουν από σοβαρά ψυχικά νοσήματα (ψυχικά διαταραγμένα άτομα)
- αγωγές που σχετίζονται με νόμιμες και συμβατικές υποχρεώσεις διατροφής και όλες οι αγωγές που σχετίζονται με υιοθεσία (ρυθμίζονται από τον νόμο αριθ. 273/2004 περί υιοθεσίας)
- άλλες αγωγές όπως προβλέπεται σε διάφορους νόμους.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Σε αστικές υποθέσεις οι κανόνες που αφορούν την επιδίκαση των εξόδων ή την αποζημίωση των εξόδων περιέχονται στα άρθρα 274-276 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Καταρχήν,

- ο ηττηθείς διάδικος υποχρεούται (εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα) να καταβάλει τα έξοδα της αγωγής
- ο δικαστής δεν μπορεί να μειώσει το δικαστικό τέλος ή οποιοσδήποτε άλλες δαπάνες καταβλήθηκαν από τον νικητή διάδικο
- καταρχήν, ο εναγόμενος ο οποίος δέχθηκε την απαίτηση του ενάγοντος κατά την πρώτη συνεδρίαση δεν υποχρεούται να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα, εκτός εάν ειδοποιήθηκε επίσημα από δικαστικό επιμελητή μέσω της ειδικής διαδικασίας προ της έκδοσης της δικαστικής απόφασης, η οποία παρουσιάστηκε ανωτέρω.

Σε ποινικές υποθέσεις, οι κανόνες που αφορούν την επιδίκαση των εξόδων/την αποζημίωση των εξόδων περιέχονται στα άρθρα 189-193 του **Κώδικα Ποινικής Δικονομίας**. Καταρχήν,

- οι αναγκαίες δαπάνες για την εκτέλεση διαδικαστικών πράξεων, τη διεξαγωγή των αποδείξεων, τη διατήρηση υλικών αποδείξεων, την αμοιβή των δικηγόρων καθώς και κάθε άλλη δαπάνη σχετική με την ποινική δίκη καλύπτονται από τα ποσά που παρέχονται από το κράτος ή καταβάλλονται από τα μέρη
- σε περίπτωση καταδίκης, ο κατηγορούμενος οφείλει να καλύψει τα δικαστικά έξοδα που ανέλαβε το κράτος, με εξαίρεση τα έξοδα των διερμηνέων που διόρισαν τα δικαστικά όργανα και τις περιπτώσεις στις οποίες παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή
- σε περίπτωση αθώωσης ή διακοπής της ποινικής δίκης, τα δικαστικά έξοδα του κράτους καταβάλλονται ως εξής:

σε περίπτωση αθώωσης, από: (α) το θύμα, στον βαθμό που τα έξοδα προκλήθηκαν από αυτό (β) τον πολιτικώς ενάγοντα του οποίου οι αξιώσεις απορρίπτονται πλήρως, στον βαθμό που τα έξοδα προκλήθηκαν από αυτόν (γ) τον κατηγορούμενο, όταν, παρότι αθώωθηκε, υποχρεούται να πληρώσει αποζημίωση

σε περίπτωση διακοπής της ποινικής δίκης, από (α) τον κατηγορούμενο, εάν διαταχθεί αντικατάσταση της ποινικής ευθύνης ή εάν συντρέχει λόγος μη επιβολής ποινής (β) αμφοτέρους τους διαδίκους, σε περίπτωση συμβιβασμού (γ) το θύμα, σε περίπτωση απόσυρσης της καταγγελίας ή καθυστερημένης υποβολής της στο δικαστήριο.

- **Σε περίπτωση αμνηστίας,** παραγραφής ή απόσυρσης της καταγγελίας, καθώς και σε περίπτωση που συντρέχει λόγος μη επιβολής ποινής, εάν ο κατηγορούμενος ζητήσει τη συνέχιση της ποινικής δίκης, τα δικαστικά έξοδα ενδέχεται να καλυφθούν από το θύμα ή τον κατηγορούμενο, ανάλογα με άλλες σχετικές διατάξεις του νόμου.
- Σε κάθε άλλη περίπτωση, το κράτος καταβάλλει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Το άρθρο 274 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει ότι ο ηττηθείς διάδικος υποχρεούται να καταβάλει, εφόσον του ζητηθεί, τα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών των νομοτεχνικών εμπειρογνομόνων τους οποίους πλήρωσε ο νικήσας διάδικος.

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση της Ρουμανίας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών\(544 Kb\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 24/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Σλοβενία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Σλοβενία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Οι αμοιβές των δικηγόρων καθορίζονται από το νόμο περί δικηγορικών αμοιβών (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 67/2008 35/2009-ZOdn-C, που ισχύει από τις 1.1.2009 έως τις 9.5.2009).

Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται μέχρις ότου ο **Σλοβενικός Δικηγορικός Σύλλογος** υιοθετήσει νέο πίνακα αμοιβών δικηγόρων, ο οποίος πρέπει να εγκριθεί από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Διοίκησης.

Συμβολαιογράφοι

Οι αμοιβές των συμβολαιογράφων καθορίζονται από τον πίνακα αμοιβών συμβολαιογράφων (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 94/2008) που έχει εγκριθεί από τον **Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Διοίκησης**. Πριν εγκριθεί ο πίνακας αμοιβών, ο Υπουργός τον διαβιβάζει στο **Σλοβενικό Συμβολαιογραφικό Σύλλογο** προκειμένου να υποβάλει προκαταρκτικές παρατηρήσεις και απόψεις, οι οποίες, ωστόσο, δεν δεσμεύουν νομικά τον Υπουργό.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές δίκες

Πάγια έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους στις αστικές δίκες

Τα πάγια έξοδα περιλαμβάνουν:

- τα δικαστικά τέλη,
- την αμοιβή των δικηγόρων,
- την αμοιβή των πραγματογνωμόνων,
- την αμοιβή μεταφραστών και διερμηνέων και
- τα έξοδα ταξιδιού (π.χ. των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων).

Στάδιο της αστικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά τέλη καταβάλλονται συνήθως στην **αρχή της δίκης**, όταν κατατίθεται η αγωγή.

Σε ορισμένες περιπτώσεις τα τέλη καταβάλλονται **όταν το δικαστήριο εκδώσει απόφαση** (π.χ. στις ασφαλιστικές διαφορές ενώπιον πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, στις κτηματολογικές δίκες, στις δίκες που αφορούν πρωτοβάθμιες αποφάσεις σε θέματα αποζημιώσεων).

Σε **κληρονομικές διαδικασίες**, τα τέλη καταβάλλονται **στο τέλος της ακροαματικής διαδικασίας** - μόλις γίνει γνωστή η ακριβής περιουσία του θανόντα.

Οι **αμοιβές των δικηγόρων** καταβάλλονται αφού το δικαστήριο εκδώσει διαταγή σχετικά με τα έξοδα της δίκης. Οι δικηγόροι μπορούν να ζητήσουν να τους **προκαταβληθεί** μέρος ή το σύνολο της αμοιβής τους, πράγμα που αποτελεί συνήθη πρακτική.

Ο διάδικος που ζητεί την **εξέταση αποδεικτικών μέσων** (π.χ. εμπειρογνώμονα ή μάρτυρα) ή επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις **υπηρεσίες μεταφραστή ή διερμηνέα** πρέπει να **προκαταβάλει** τα σχετικά έξοδα.

Πάγια έξοδα σε ποινικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Τα πάγια έξοδα περιλαμβάνουν:

- τα δικαστικά τέλη,
- την αμοιβή των δικηγόρων (η οποία εξαρτάται από τον αριθμό των ημερών παράστασης στο δικαστήριο),
- την αμοιβή των πραγματογνωμόνων,
- την αμοιβή μεταφραστών και διερμηνέων και
- τα έξοδα ταξιδιού (π.χ. των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων).

Στάδιο της ποινικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά τέλη και άλλα έξοδα καταβάλλονται συνήθως μετά την έκδοση τελεσίδικης απόφασης του δικαστηρίου κατά της οποίας δεν χωρεί ένδικο μέσο, ή αφού το δικαστήριο εκδώσει ειδική διαταγή σχετικά με τα έξοδα της δίκης, κατά της οποίας δεν χωρεί ένδικο μέσο.

Οι αμοιβές των δικηγόρων καταβάλλονται αφού το δικαστήριο εκδώσει διαταγή σχετικά με τα έξοδα της δίκης. Οι δικηγόροι μπορούν να ζητήσουν να τους προκαταβληθεί μέρος ή το σύνολο της αμοιβής τους, πράγμα που συνήθως απαιτείται.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές δίκες

Στις συνταγματικές δίκες δεν υπάρχουν δικαστικά τέλη. Τα υπόλοιπα έξοδα (π.χ. αμοιβές δικηγόρων και έξοδα ταξιδιού) βαρύνουν κάθε διάδικο.

Στάδιο της συνταγματικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Οι αμοιβές των δικηγόρων καταβάλλονται στο τέλος της δίκης. Οι δικηγόροι μπορούν να ζητήσουν να τους προκαταβληθεί μέρος ή το σύνολο της αμοιβής τους, πράγμα που συνήθως απαιτείται.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Οι δικηγόροι δεν υποχρεούνται από το νόμο να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και υποχρεώσεις, τις πιθανότητες επιτυχίας και το σχετικό κόστος. Εντούτοις, οι δικηγόροι πρέπει να ζητούν την αμοιβή τους εκδίδοντας ειδικό τιμολόγιο που περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές και τα έξοδα. Αν ο δικηγόρος και ο πελάτης συμφωνήσουν ότι οι αμοιβές και τα έξοδα δεν θα προσδιοριστούν σύμφωνα με το νόμο περί δικηγορικών αμοιβών, αλλά βάσει ειδικής συμφωνίας σχετικά με το ύψος της αμοιβής, η συμφωνία αυτή υπάγεται σε ειδικούς κανόνες.

Πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τις σλοβενικές πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα;

Τα έξοδα των δικαστικών διαδικασιών διέπονται από τις ακόλουθες νομικές πράξεις:

- νόμος περί δικαστικών εξόδων – *Zakon o sodnih taksah* (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 37/2008)
- νόμος περί αμοιβών δικηγόρων – *Zakon o odvetniški tarifi* (προβλέπεται να τροποποιηθεί στο άμεσο μέλλον)
- πίνακας αμοιβών συμβολαιογράφων - *Notarska tarifa* (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 94/2008, 32/2011. Προβλέπεται να τροποποιηθεί στο άμεσο μέλλον),
- κανονισμός περί δικαστικών διερμηνέων – *Pravilnik o sodnih tolmačih* (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 49/2002, 75/2003, 71/2007)
- νόμος περί ποινικής δικονομίας - *Zakon o kazenskem postopku* (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 32/2012),
- νόμος περί επιδίκασης των εξόδων στις ποινικές δίκες - *Pravilnik o povnitvi stroškov v kazenskem postopku* (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 61/1997, 6897 - διορθωτικό 62/2008),
- νόμος περί πολιτικής δικονομίας - *Zakon o pravnem postopku* (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας 73/2007 – επίσημο κωδικοποιημένο κείμενο, 45/08 - ZArbit, 45/08, 111/08 - Odl. US, 121/08 - Skl. US, 57/09 - Odl. US, 12/10 - Odl. US, 50/10 - Odl. US, 107/10 - Odl. US, 75/12 - Odl. US και 76/12 - διορθωτικό).

Οι προαναφερόμενες πράξεις δημοσιεύονται στην ηλεκτρονική δικτυακή πύλη της Σλοβενίας [☒ Κέντρο Νομικών Πληροφοριών](#), και σε άλλα εθνικά μητρώα νομοθεσίας.

Σε ποιες γλώσσες παρέχονται οι πληροφορίες για τις σλοβενικές πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα;

Οι πληροφορίες παρέχονται μόνο στα σλοβενικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/συνδιαλλαγή;

Πληροφορίες για τη διαμεσολάβηση δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του [☒ Ευρωπαϊκού Δικαστικού Άτλαντα στον τομέα των αστικών υποθέσεων](#) σχετικά με τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών.

Πληροφορίες παρέχονται επίσης στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Διοίκησης και στους δικτυακούς τόπους των μεμονωμένων δικαστηρίων που παρέχουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης (π.χ. [☒ Πρωτοδικείο της Ljubljana](#)).

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται από τους δικτυακούς τόπους ΜΚΟ και φορέων του ιδιωτικού τομέα που ασχολούνται με τη διαμεσολάβηση (βλ. σελίδες με θέμα Διαμεσολάβηση και Εξεύρεση Διαμεσολαβητή).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Το τμήμα του δικτυακού τόπου του [☒ Υπουργείου Δικαιοσύνης](#) για την **ανάλυση των δικαστικών στατιστικών** περιέχει πληροφορίες για τη μέση χρονική διάρκεια των διαφόρων διαδικασιών.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχονται αυτές οι πληροφορίες;

Πληροφορίες για τα έξοδα περιέχονται σε διάφορες νομοθετικές πράξεις. Εντούτοις, ο ΦΠΑ συνήθως δεν περιλαμβάνεται. Αν στην τιμή πρέπει να προστεθεί ΦΠΑ (δηλαδή αν οι υπηρεσίες δικηγόρου υπόκεινται σε ΦΠΑ) αυτό συνήθως αναφέρεται στις νομοθετικές πράξεις.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Το εισοδηματικό κατώτατο όριο για την παροχή νομικής συνδρομής προβλέπεται στο άρθρο 13 του **νόμου περί δωρεάν νομικής συνδρομής** – Zakon o brezplačni pravni pomoči (**Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας** 48/2001, 50/2004, 96/2004-UPB1, 23/2008).

Νομική συνδρομή δικαιούνται τα άτομα τα οποία, λόγω της οικονομικής κατάστασης της οικογένειάς τους, **δεν μπορούν να καταβάλουν δικαστικά έξοδα χωρίς να διακινδυνεύσουν το στοιχειώδες επίπεδο διαβίωσής τους**. Το στοιχειώδες επίπεδο διαβίωσης θεωρείται ότι τίθεται σε κίνδυνο όταν το μηνιαίο εισόδημα του ατόμου ή το μέσο μηνιαίο εισόδημα κάθε μέλους της οικογένειας δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του ελάχιστου μηνιαίου εισοδήματος που προβλέπει ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης – Zakon o socialnem varstvu (**Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας** 3/2007-UPB2 {23/2007 popr., 41/2007 popr.}, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45).

Από την 1η Αυγούστου 2008 το ελάχιστο εισόδημα έχει οριστεί σε 221,70 EUR. Κατά συνέπεια, **το εισοδηματικό όριο για νομική συνδρομή ανέρχεται σε 443,40 EUR**.

Το δικαστήριο μπορεί επίσης να απαλλάξει τους διαδίκους από τα δικαστικά έξοδα (τα οποία προβλέπει το άρθρο 11 του **νόμου περί δικαστικών εξόδων**), αν η καταβολή τους θα μείωνε σημαντικά τον ελάχιστο προϋπολογισμό διαβίωσης των ίδιων και των οικογενειών τους. Η σχετική απόφαση εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου, το οποίο κρίνει λαμβάνοντας υπόψη όλες τις συναφείς περιστάσεις.

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για κατηγορούμενους και θύματα

Το εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για κατηγορούμενους και θύματα είναι το ίδιο όπως και στις αστικές υποθέσεις.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στα θύματα και στους κατηγορούμενους

Δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις για τη χορήγηση νομικής συνδρομής στα θύματα ή στους κατηγορούμενους.

Ανέξοδες δικαστικές διαδικασίες

Η καταβολή εξόδων **δεν είναι απαραίτητη** στις ακόλουθες δικαστικές διαδικασίες:

- Διαδικασίες ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβενίας
- Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων σε διαφορές που αφορούν την απασχόληση και άλλες εργασιακές διαφορές
- Δίκες για τις οποίες έχει χορηγηθεί νομική συνδρομή
- Εκτέλεση αξιώσεων διατροφής
- Προσωρινά μέτρα στο πλαίσιο δικών διαζυγίου ή διατροφής τέκνου
- Πτωχευτικές διαδικασίες τις οποίες κινεί ο οφειλέτης
- Επικύρωση εγγράφων που είναι απαραίτητα για την άσκηση δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης στο εξωτερικό
- Διάφορες άλλες διαδικασίες και θέματα που απαριθμούνται στο νόμο περί δικαστικών εξόδων και σε άλλες νομοθετικές πράξεις.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Η επιστροφή των εξόδων διέπεται από το **νόμο περί ποινικής δικονομίας** και το **νόμο περί πολιτικής δικονομίας**, οι οποίοι προβλέπουν την **αρχή της καταβολής των εξόδων από τον ηττηθέντα διάδικο** και την **αρχή της υπαιτιότητας**.

Στις αστικές δίκες, ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να καταβάλει τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη. Κάθε διάδικος πρέπει να καταβάλει τα έξοδα που οφείλονται σε δική του υπαιτιότητα ή σε σύμπτωση.

Λεπτομερέστερους κανόνες για την επιστροφή των εξόδων προβλέπει ο νόμος περί πολιτικής δικονομίας (άρθρα 151-186 και 173. α) και ο νόμος περί επίδικασης των εξόδων στις ποινικές δίκες (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 15/03).

Στις ποινικές δίκες, αν ο κατηγορούμενος κριθεί ένοχος, το δικαστήριο αποφασίζει γενικά ότι καταβάλλει τα έξοδα.

Λεπτομερέστερους κανόνες για την επιστροφή των εξόδων προβλέπει ο νόμος περί πολιτικής δικονομίας (άρθρα 92 - 99) και ειδική νομοθετική πράξη του **Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Διοίκησης**.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Στις αστικές δίκες, οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων κατ' αρχήν προκαταβάλλονται από το διάδικο που ζήτησε να οριστεί πραγματογνώμονας. Αν το δικαστήριο αποφασίσει τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, θα προκαταβάλει τα έξοδα του πραγματογνώμονα. Στη συνέχεια, τα έξοδα επιστρέφονται στο τέλος της δίκης, βάσει της αρχής της καταβολής των εξόδων από τον ηττηθέντα διάδικο.

Στις ποινικές δίκες, οι αμοιβές των πραγματογνομόνων προκαταβάλλονται από το δικαστήριο.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Στις ποινικές δίκες, το δικαστήριο **προκαταβάλλει** τις αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων.

Τα έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας από και προς τα ιταλικά και τα ουγγρικά δεν βαρύνουν τους διαδίκους, λόγω του ότι η ιταλική και η ουγγρική μειονότητα έχουν το συνταγματικό δικαίωμα να χρησιμοποιούν τη γλώσσα τους (ακόμα και αν τα οικεία πρόσωπα υποχρεωθούν να επιστρέψουν άλλα έξοδα της ποινικής δίκης).

Ο κατηγορούμενος δεν βαρύνεται με έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας αν δεν μπορεί να κατανοήσει τη γλώσσα στην οποία διεξάγεται η δίκη.

Στις αστικές δίκες, οι αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων είναι μέρος των εξόδων της δίκης. Τα έξοδα αυτά προκαταβάλλονται από το διάδικο η συμπεριφορά του οποίου κίνησε τη διαδικασία. Στο τέλος της δίκης, τα έξοδα αποδίδονται βάσει της αρχής της καταβολής των εξόδων από τον ηττηθέντα διάδικο και της αρχής της υπαιτιότητας.

Περιπτωσιολογικές μελέτες για τη Σλοβενία

Ειδικότερες πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Σλοβενία παρέχονται μέσω συγκεκριμένων περιπτωσιολογικών μελετών.

Σχετικοί σύνδεσμοι

 [Σλοβενικό νομικό σύστημα](#)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση της Σλοβενίας για τη μελέτη σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων\(723 Kb\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 25/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Σλοβακία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Σλοβακία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Το άρθρο 1 παράγραφος 2 του νόμου 586/2003 σχετικά με το νομικό επάγγελμα και την τροποποίηση και συμπλήρωση του νόμου αριθ. 455/1991 για τα ρυθμιζόμενα με άδεια επαγγέλματα, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει τα εξής:

«Ως άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος νοείται η εκπροσώπηση πελατών ενώπιον δικαστηρίων, κρατικών αρχών και άλλων νομικών προσώπων, η εκπροσώπηση και η υπεράσπιση πελατών σε ποινικές διαδικασίες, η παροχή νομικών συμβουλών, η σύνταξη εγγράφων δικαιοπραξιών, η εκπόνηση νομικών αναλύσεων, η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων πελατών και η παροχή άλλων μορφών νομικών συμβουλών, νομικής συνδρομής και νομικών υπηρεσιών, εφόσον παρέχονται συστηματικά και έναντι αμοιβής (στο εξής «νομικές υπηρεσίες»).»

Δικηγόροι

Οι αμοιβές των δικηγόρων ρυθμίζονται από διάταγμα εφαρμογής του υπουργείου Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας (αριθ. 655/2004 σχετικά με τις δικηγορικές αμοιβές και τις αποζημιώσεις για την παροχή νομικών υπηρεσιών) – η αγγλική έκδοση του διατάγματος εφαρμογής είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο του [Δικηγορικού Συλλόγου Σλοβακίας](#).

Η αμοιβή του δικηγόρου πρέπει να καθορίζεται βάσει συμφωνίας μεταξύ του δικηγόρου και του πελάτη του (συμβατική αμοιβή). Η μεγάλη πλειονότητα των δικηγορικών αμοιβών συμφωνούνται σε συμβατική βάση, εκτός εάν ο νόμος καθορίζει τιμές για τις αμοιβές. Εάν τα μέρη δεν καταφέρουν να συμφωνήσουν στην αμοιβή, για τον καθορισμό του ποσού εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις για το ύψος των αμοιβών (διάταγμα εφαρμογής σχετικά με τις δικηγορικές αμοιβές). Η αμοιβή καθορίζεται πολλαπλασιάζοντας τη βασική τιμή επί το πλήθος των πράξεων ή των νομικών υπηρεσιών που παρέσχε ο δικηγόρος.

Δικαστικοί επιμελητές

Δεν υπάρχουν δικαστικοί επιμελητές στη Σλοβακική Δημοκρατία. Ωστόσο, τα καθήκοντα αυτά ασκούνται από τους εκτελεστές δικαστικών αποφάσεων σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 233/1995 σχετικά με τους εκτελεστές δικαστικών αποφάσεων και τις δραστηριότητες εκτέλεσης (ή νόμο περί της διαδικασίας εκτέλεσης).

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Όλες οι κατηγορίες τελών καθορίζονται στους αντίστοιχους κανονισμούς, οι οποίοι προβλέπουν διάφορους τρόπους καθορισμού των σχετικών ποσών:

Τα **δικαστικά τέλη** ρυθμίζονται από τον νόμο αριθ. 71/1992 περί δικαστικών τελών και τέλους αποσπάσματος ποινικού μητρώου, όπως τροποποιήθηκε («νόμος περί δικαστικών τελών»). Το ποσό μπορεί να είναι πάγιο ή βασισμένο σε ποσοστό, ή συνδυασμός των δύο (ανάλογα με το είδος της απαίτησης).

Οι **αμοιβές των εκτελεστών δικαστικών αποφάσεων** ρυθμίζονται από τον νόμο αριθ. 233/1995 σχετικά με τους εκτελεστές δικαστικών αποφάσεων και τις δραστηριότητες εκτέλεσης. Το ύψος τους καθορίζεται βάσει ορισμένης τιμής (πάγιο ποσό ή ποσό βασισμένο σε ποσοστό, ανάλογα με το αντικείμενο της εκτέλεσης) ή βάσει συμφωνίας.

Οι **δικηγορικές αμοιβές** ρυθμίζονται από το διάταγμα εφαρμογής αριθ. 655/2004 σχετικά με τις δικηγορικές αμοιβές και τις αποζημιώσεις για την παροχή νομικών υπηρεσιών. Το ύψος τους καθορίζεται βάσει ορισμένης τιμής (πάγια αμοιβή για κάθε νομική υπηρεσία που παρέχεται, ανάλογα με την αξία της απαίτησης ή το αντικείμενό της) ή βάσει συμφωνίας.

Οι **αμοιβές των εμπειρογνομόνων** ρυθμίζονται από το διάταγμα εφαρμογής αριθ. 491/2004 σχετικά με την αμοιβή, την επιστροφή εξόδων και την αποζημίωση του χρόνου εμπειρογνομόνων, διερμηνέων και μεταφραστών. Το ύψος τους καθορίζεται βάσει ορισμένης τιμής (πάγια αμοιβή για κάθε υπηρεσία, ωριαία αμοιβή ή αμοιβή βασισμένη σε ποσοστό, ανάλογα με το αντικείμενο) ή βάσει συμφωνίας.

Η αποζημίωση των μαρτύρων ρυθμίζεται από τον νόμο αριθ. 99/1963 περί Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καθώς και από το μεταγενέστερο διάταγμα εφαρμογής αριθ. 543/2005 περί κανόνων διοίκησης και λειτουργίας των πρωτοβάθμιων, δευτεροβάθμιων, στρατιωτικών δικαστηρίων και του Ειδικού Δικαστηρίου, τον νόμο αριθ. 311/2001 περί Εργατικού Κώδικα, τον νόμο αριθ. 595/2003 περί φόρου εισοδήματος και τον νόμο αριθ. 663/2007 περί ελάχιστου μισθού. Το δικαστήριο αποφαινεται για την επιστροφή των αναγκαίων έκτακτων εξόδων που πραγματοποιούνται και για την αποζημίωση διαφυγόντος εισοδήματος (σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στο διάταγμα εφαρμογής περί κανόνων διοίκησης και λειτουργίας).

Οι **αμοιβές μετάφρασης/διερμηνείας** ρυθμίζονται από το διάταγμα εφαρμογής αριθ. 491/2004 σχετικά με την αμοιβή, την επιστροφή εξόδων και την αποζημίωση του χρόνου εμπειρογνομόνων, διερμηνέων και μεταφραστών. Το ύψος τους καθορίζεται βάσει ορισμένης τιμής (πάγια αμοιβή ανά ώρα/σελίδα ανάλογα με τις γλώσσες εργασίας ή ανά παρεχόμενη υπηρεσία από τον μεταφραστή/διερμηνέα) ή βάσει συμφωνίας.

Επομένως, στην πλειονότητα των ενδεχόμενων αστικών διαδικασιών, είναι ουσιαστικά αδύνατον για οποιονδήποτε μη επαγγελματία νομικό να καθορίσει τα αναμενόμενα πραγματικά συνολικά έξοδα χωρίς τη βοήθεια επαγγελματικής συμβουλής.

Ωστόσο, ένας επαγγελματίας (και κυρίως ένας δικηγόρος) μπορεί να ενημερώσει με μεγαλύτερη ακρίβεια έναν πελάτη σχετικά με τα διάφορα έξοδα που πρέπει να αναμένονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, βάσει των περιστάσεων της υπόθεσης. Όταν είναι δύσκολο να προβλεφθεί η έκβαση της υπόθεσης, ο δικηγόρος μπορεί επίσης να ενημερώσει τον πελάτη του σχετικά με τα αναμενόμενα έξοδα που συνδέονται με τις διάφορες πιθανές εκβάσεις, τα οποία θα εξαρτηθούν τελικά από την κρίση και την απόφαση του δικαστηρίου.

Τα διάφορα είδη εξόδων που ενδέχεται να προκύψουν σε αστικές διαδικασίες ρυθμίζονται από χωριστούς κανονισμούς/νόμους, οι οποίοι περιέχουν διάφορους τρόπους υπολογισμού των αμοιβών, και υποδιαιρούνται σε δύο κύριες κατηγορίες: αμοιβές βάσει καθορισμένων τιμών και συμβατικές αμοιβές.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 71/1992 περί δικαστικών τελών και τέλους αποσπάσματος ποινικού μητρώου, όπως τροποποιήθηκε, μόνον το δικαστικό τέλος πρέπει να καταβάλλεται πριν από την έναρξη της δικαστικής διαδικασίας.

Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 99/1963 περί Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εκτός από τα δικαστικά τέλη, τα έξοδα της διαδικασίας αφορούν κυρίως έκτακτα έξοδα των διαδίκων και των εκπροσώπων τους και περιλαμβάνουν:

- διαφυγόντα εισοδήματα των διαδίκων και των νόμιμων εκπροσώπων τους
- έξοδα προσκόμισης αποδείξεων (συμπεριλαμβανομένων αμοιβών εμπειρογνομόνων)
- αμοιβές συμβολαιογράφων για τις υπηρεσίες τους ως δικαστικών επιτρόπων και έκτακτα έξοδα αυτών
- αποζημίωση του διαχειριστή/εκτελεστή κληρονομίας και των έκτακτων εξόδων του

- αμοιβές μετάφρασης/διερμηνείας
- αποζημίωση εκπροσώπησης – εάν ο διάδικος εκπροσωπείται από αναγνωρισμένο δικηγόρο εγγεγραμμένο στον **Δικηγορικό Σύλλογο Σλοβακίας**.

Τα έξοδα αυτά καταβάλλονται συνήθως μετά την έκδοση της δικαστικής απόφασης.

Επιπλέον, τα έξοδα της αστικής διαδικασίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την επίδικη διαφορά και τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου (κυρίως όσον αφορά την επιλογή των αποδείξεων και το εύρος των εξόδων που θα επιστραφούν στο δικαστήριο ή στον αντίδικο). Επομένως, είναι δύσκολο να προβλεφθούν τα πραγματικά έξοδα εκ των προτέρων.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Το δικαστήριο διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει σχετικά με τα έξοδα μιας ποινικής διαδικασίας αφού εκδοθεί η οριστική και αμετάκλητη απόφαση.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τυχόν έξοδα που σχετίζονται με την ποινική διαδικασία καταβάλλονται μετά την έκδοση οριστικής και αμετάκλητης απόφασης, η οποία καθορίζει, μεταξύ άλλων, την αποζημίωση των εξόδων της διαδικασίας (νόμος αριθ. 301/2005 περί **Κώδικα Ποινικής Δικονομίας**).

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Όσον αφορά την εκπροσώπηση ενώπιον του **Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβακίας** σε υποθέσεις που δεν μπορούν να αποτιμηθούν χρηματικά, η βασική τιμή για την αμοιβή κάθε μεμονωμένης νομικής υπηρεσίας πρέπει να ισούται με το ένα έκτο της βάσης υπολογισμού (άρθρο 11 του διατάγματος εφαρμογής αριθ. 655/2004 σχετικά με τις δικηγορικές αμοιβές και τις αποζημιώσεις για την παροχή νομικών υπηρεσιών).

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Η κατάσταση είναι παρόμοια με εκείνη που ισχύει στις αστικές και στις ποινικές διαδικασίες. Εφαρμόζεται ο νόμος αριθ. 99/1963 περί **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Το άρθρο 18 του νόμου αριθ. 586/2003 σχετικά με το νομικό επάγγελμα και την τροποποίηση και συμπλήρωση του νόμου αριθ. 455/1991 για τα ρυθμιζόμενα με άδεια επαγγέλματα, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει τα ακόλουθα:

1. Κατά την άσκηση του νομικού επαγγέλματος, ο δικηγόρος οφείλει να προστατεύει τα δικαιώματα των πελατών του, να προασπίζει τα εύλογα και νόμιμα συμφέροντά τους και να ενεργεί σύμφωνα με τις οδηγίες τους. Εάν οι εν λόγω οδηγίες αντιβαίνουν σε γενικά δεσμευτικούς νομικούς κανόνες, ο δικηγόρος δεν δεσμεύεται από αυτές και πρέπει να ενημερώσει σχετικά τον πελάτη του.
2. Κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, ο δικηγόρος πρέπει να ενεργεί με αντικειμενικότητα και εντιμότητα και να επιδεικνύει τη δέουσα επαγγελματική επιμέλεια. Πρέπει να χρησιμοποιεί συστηματικά κάθε διαθέσιμο νόμιμο μέσο και γνώση για να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των πελατών του με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο. Ο δικηγόρος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι νομικές υπηρεσίες που παρέχει εξυπηρετούν τον επιδιωκόμενο σκοπό και παρέχονται έναντι εύλογης αμοιβής.
3. Κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, ο δικηγόρος πρέπει να ενεργεί πάντοτε διαφυλάσσοντας την αξιοπρέπεια και την καλή φήμη του νομικού επαγγέλματος. Επομένως, ο δικηγόρος υποχρεούται να τηρεί τον κώδικα δεοντολογίας και τον εσωτερικό κανονισμό και τους κανόνες του Δικηγορικού Συλλόγου.

Πηγή των εξόδων

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό των εξόδων στη Σλοβακία;

Οι προαναφερθέντες νόμοι σχετικά με τα έξοδα δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Σλοβακίας στη σλοβακική γλώσσα (σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου του **Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας αριθ. 1/1993**).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση ;

Η διαμεσολάβηση ρυθμίζεται από τον νόμο αριθ. 420/2004 περί διαμεσολάβησης.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο [IGNUM](#), ο οποίος περιέχει όλους τους νομικά δεσμευτικούς νόμους καθώς και τους ισχύοντες/καταργηθέντες νόμους της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Ο δικτυακός τόπος ανήκει στο [Υπουργείο Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Μπορείτε να βρείτε αυτές τις πληροφορίες στην επετηρίδα στατιστικών στοιχείων του [Υπουργείου Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Ο καθορισμός του μέσου κόστους και των εξόδων είναι δύσκολος, επειδή:

1. δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία
2. η σχετική σλοβακική νομοθεσία είναι αρκετά ευέλικτη και παρέχει σχεδόν πάντοτε τη δυνατότητα καθορισμού συμβατικής αμοιβής/αποζημίωσης – η οποία εξαρτάται από την περιοχή, τη φήμη της δικηγορικής εταιρείας και άλλων προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με τη διαφορά. Επίσης – και αυτό είναι ακόμη πιο σημαντικό – η ίδια η υπόθεση, η πολυπλοκότητά της, η έκταση των απαιτούμενων αποδείξεων και η διάρκεια της έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο κόστος
3. επιπλέον, ακόμη και τα ποσά των αμοιβών (που μπορούν να επιδικασθούν στο τέλος της διαδικασίας μόνον με τη μορφή εξόδων διαδικασίας, ανάλογα με την έκβαση της υπόθεσης και κατά τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου) συνδέονται με την έκταση της δικαστικής διαδικασίας, το πλήθος των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν και διάφορους άλλους παράγοντες. Δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί η μέση έκταση της δικαστικής διαδικασίας, δεν είναι δυνατόν να καθορισθούν τα μέσα νομικά έξοδα.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πώς παρέχεται αυτή η πληροφορία;

Εάν ο εκτελεστής δικαστικών αποφάσεων είναι καταχωρημένος ως υπόχρεος καταβολής ΦΠΑ, στο υπολογιζόμενο εισόδημα και στα έξοδά του προστίθεται ΦΠΑ (βάσει του άρθρου 196 του νόμου αριθ. 233/1995 σχετικά με τους εκτελεστές δικαστικών αποφάσεων και τις δραστηριότητες εκτέλεσης).

Εάν ο δικηγόρος είναι καταχωρημένος ως υπόχρεος καταβολής ΦΠΑ, προστίθεται ΦΠΑ στο εισόδημα και στα έξοδά του όπως υπολογίζονται βάσει της διάταξης αυτής (άρθρο 18 παράγραφος 3 του διατάγματος εφαρμογής του υπουργείου Δικαιοσύνης αριθ. 655/2004 σχετικά με τις δικηγορικές αμοιβές και τις αποζημιώσεις για την παροχή νομικών υπηρεσιών).

Εάν ο εμπειρογνώμονας, ο διερμηνέας ή ο μεταφραστής είναι καταχωρημένος ως υπόχρεος καταβολής ΦΠΑ, προστίθεται ΦΠΑ στις υπολογιζόμενες αμοιβές (άρθρο 16 παράγραφος 2 του διατάγματος εφαρμογής του υπουργείου Δικαιοσύνης αριθ. 491/2004 σχετικά με την αμοιβή, την επιστροφή εξόδων και την αποζημίωση του χρόνου εμπειρογνωμόνων, διερμηνέων και μεταφραστών).

Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Δεν εφαρμόζεται ΦΠΑ στα δικαστικά τέλη (νόμος αριθ. 71/1992 περί δικαστικών τελών και τέλους αποσπάσματος ποινικού μητρώου, όπως τροποποιήθηκε). Ωστόσο, ΦΠΑ εφαρμόζεται στις αμοιβές διαμεσολάβησης, καθώς η παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης αποτελεί επιχειρηματική δραστηριότητα, και στις αμοιβές διαιτησίας, με συντελεστή 20%, εφόσον το πρόσωπο που εισπράττει την αμοιβή είναι καταχωρημένο ως υπόχρεος καταβολής ΦΠΑ

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Ρυθμίζεται από το άρθρο 4 στοιχείο θ) του νόμου αριθ. 327/2005 περί παροχής νομικής συνδρομής σε πένητες και περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του νόμου αριθ. 586/2003 σχετικά με το νομικό επάγγελμα και την τροποποίηση και συμπλήρωση του νόμου αριθ. 455/1991 για τα ρυθμιζόμενα με άδεια επαγγέλματα, όπως τροποποιήθηκε από μεταγενέστερη νομοθεσία, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο αριθ. 8/2005.

Η διάταξη αυτή ορίζει τα εξής « Ως πενία νοείται η κατάσταση στην οποία το φυσικό πρόσωπο λαμβάνει επιδόματα ή οφέλη που παρέχονται σε πένητες ή όταν το εισόδημα του φυσικού προσώπου είναι ίσο ή κατώτερο κατά 1,6 φορές από το ποσό του κατώτατου ορίου διαβίωσης, και το πρόσωπο αυτό δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τις νομικές υπηρεσίες με τα περιουσιακά στοιχεία του» (311,30 ευρώ).

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Το κατώτατο εισόδημα για τους κατηγορούμενους που επιθυμούν συνδρομή από νόμιμο εκπρόσωπο διορισμένο αυτεπαγγέλτως στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης δεν καθορίζεται. Ο **Κώδικας Ποινικής Δικονομίας** (άρθρα 37 και 38) ορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες η παρουσία συνηγόρου είναι υποχρεωτική:

1. Ο κατηγορούμενος πρέπει να επικουρείται από συνήγορο κατά την προδικαστική διαδικασία εάν:
  1. κρατείται προσωρινά, εκτίει ποινή φυλάκισης ή κρατείται για παρακολούθηση σε ιατρικό ίδρυμα,
  2. στερείται δικαιοπρακτικής ικανότητας ή η δικαιοπρακτική ικανότητά του είναι περιορισμένη,
  3. κατηγορείται για ιδιαίτερα σοβαρό αδίκημα,
  4. είναι ανήλικος,
  5. έχει αποδράσει από τη φυλακή.
2. Η παρουσία συνηγόρου είναι επίσης υποχρεωτική εάν το δικαστήριο ή, στο στάδιο της προδικαστικής διαδικασίας, ο εισαγγελέας ή η αστυνομία κρίνουν κάτι τέτοιο απαραίτητο, ιδίως επειδή υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον ο κατηγορούμενος είναι σε θέση να υπερασπισθεί κατάλληλα τον εαυτό του.
3. Η παρουσία συνηγόρου υπεράσπισης είναι επίσης υποχρεωτική σε διαδικασίες έκδοσης, όταν η διαδικασία περιλαμβάνει την επιβολή προστατευτικής θεραπείας, με εξαίρεση την προστατευτική θεραπεία κατά της κατάχρησης οινόπνευματων.

Το άρθρο 38 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζει ότι:

1. Ο καταδικασθείς επικουρείται υποχρεωτικά από συνήγορο σε διαδικασίες επιβολής της ποινής όπου το δικαστήριο αποφασίζει σε δημόσια συνεδρίαση, εάν:
  1. στερείται δικαιοπρακτικής ικανότητας ή η δικαιοπρακτική ικανότητά του είναι περιορισμένη,
  2. είναι ανήλικος αποφυλακισμένος με αναστολή, ο οποίος, κατά τον χρόνο της δημόσιας συνεδρίασης του δικαστηρίου, είναι ηλικίας κάτω των 18 ετών,
  3. κρατείται προσωρινά,
  4. υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητά του να υπερασπισθεί τον εαυτό του κατάλληλα.
2. Ο καταδικασθείς επικουρείται υποχρεωτικά από συνήγορο σε διαδικασίες επί εκτάκτων ενδίκων μέσων, εάν:
  - εφαρμόζεται οποιαδήποτε από τις διατάξεις του άρθρου 37 παράγραφος 1, στοιχεία α), β) ή γ),
  - είναι ανήλικος ηλικίας κάτω των 18 ετών κατά τον χρόνο της δημόσιας συνεδρίασης επί έκτακτου ένδικου μέσου,
  - υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητά του να υπερασπισθεί τον εαυτό του κατάλληλα,
  - πρόκειται για διαδικασία που διεξάγεται κατά καταδικασθέντος που έχει αποβιώσει.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Σύμφωνα με το άρθρο 558 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το δικαστήριο αποφασίζει σχετικά με την επιστροφή των εξόδων του θύματος μετά την τελεσιδικία της απόφασης.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Όλες οι προϋποθέσεις ρυθμίζονται από τον νόμο αριθ. 301/2005 περί Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Υπάρχουν δύο **είδη απαλλαγής από τα δικαστικά τέλη** (άρθρο 4 του νόμου του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακίας αριθ. 71/1992 περί δικαστικών τελών και τέλους αποσπάσματος ποινικού μητρώου, όπως τροποποιήθηκε). Η απαλλαγή από το δικαστικό τέλος εφαρμόζεται σε:

- ειδικούς τύπους διαδικασιών (επιμέλεια ανηλίκων, παράλειψη δράσης ή παράνομη παρέμβαση διοικητικών οργάνων, αμοιβαία υποχρέωση διατροφής μεταξύ γονέων και τέκνων), ή
- σε συγκεκριμένες κατηγορίες προσώπων (ενάγων σε διαδικασίες για την αποζημίωση βλάβης που προκλήθηκε από εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια σε διαδικασίες σχετικά με την ακύρωση της καταγγελίας της σύμβασης απασχόλησης κ. λπ.). Εάν το δικαστήριο κάνει δεκτή την αγωγή, ο εναγόμενος υποχρεούται να καταβάλει το αντίστοιχο δικαστικό τέλος ή το μέρος αυτού που θα αποφασίσει το δικαστήριο, εκτός εάν ο εναγόμενος απαλλάσσεται επίσης από την καταβολή του τέλους.

Σύμφωνα με το άρθρο 138 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το δικαστήριο δικαιούται να απαλλάξει πλήρως ή μερικώς έναν διάδικο από την καταβολή του δικαστικού τέλους εάν κάτι τέτοιο δικαιολογείται από τις συνθήκες και την οικονομική κατάσταση του διαδίκου, και εφόσον η αγωγή δεν είναι κακόβουλη ή προφανώς αβάσιμη. Ωστόσο, το δικαστήριο μπορεί να ανακαλέσει την απαλλαγή οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 327/2005 περί παροχής νομικής συνδρομής σε πένητες («νόμος περί δικαστικής συνδρομής»), ως **νομική συνδρομή** νοείται η παροχή νομικών υπηρεσιών σε ένα πρόσωπο που δικαιούται συνδρομή για την άσκηση των δικαιωμάτων του, κυρίως υπό μορφή:

- νομικών συμβουλών,
- συνδρομής σε εξωδικαστικές διαδικασίες,
- κατάρτισης των εγγράφων που υποβάλλονται στα δικαστήρια,
- εκπροσώπησης στις δικαστικές διαδικασίες,
- εκτέλεσης υπηρεσιών, καθώς και
- κάλυψης εν όλω ή εν μέρει των σχετικών εξόδων.

Ωστόσο, εάν ο ενδιαφερόμενος πληροί τις προϋποθέσεις παροχής νομικής συνδρομής, είναι επίσης πιθανό να απαλλάσσεται από την καταβολή των εξόδων της διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών τελών). Δεν υπάρχει ρητή διάταξη η οποία να ορίζει ότι ένα πρόσωπο που δικαιούται νομική συνδρομή απαλλάσσεται επίσης από τα δικαστικά τέλη. Ωστόσο, είναι πολύ πιθανό το δικαστήριο να χορηγήσει την εν λόγω απαλλαγή.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη ;

Αστικές διαδικασίες: σύμφωνα με το άρθρο 142 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει από το αρμόδιο δικαστήριο την πλήρη ή μερική απαλλαγή από την καταβολή δικαστικών τελών. Το δικαστήριο επιδικάζει, κατόπιν ιδίας πρωτοβουλίας, στον νικήσαντα διάδικο (αγωγή που έγινε δεκτή στο σύνολό της) την επιστροφή των αναγκαίων εξόδων της διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών τελών). **Εάν η αγωγή έγινε δεκτή εν μέρει**, το δικαστήριο επιδικάζει μέρος των εξόδων της διαδικασίας σε καθέναν από τους διαδίκους και μπορεί ενδεχομένως να αποφανθεί ότι κανένας εκ των διαδίκων δεν δικαιούται επιστροφή των εξόδων της διαδικασίας. Ωστόσο, το δικαστήριο μπορεί επίσης να επιδικάσει στον διάδικο του οποίου η αγωγή έγινε δεκτή εν μέρει πλήρη επιστροφή των εξόδων της διαδικασίας, εάν ο βαθμός αποδοχής της αγωγής καθορίστηκε από τη γνώμη εμπειρογνώμονα ή τη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου ή εάν το μέρος κατά το οποίο η αγωγή δεν έγινε δεκτή είναι σχετικά αμελητέο.

Ποινικές διαδικασίες: σύμφωνα με το άρθρο 557 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Εάν το θύμα διαθέτει **δικαίωμα μερικής τουλάχιστον επιστροφής των εξόδων της διαδικασίας**, ο κατηγορούμενος υποχρεούται να καταβάλει στο θύμα τα αναγκαία έξοδα της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων εκπροσώπησης όταν η παρουσία συνηγόρου είναι υποχρεωτική.

Εάν το θύμα δεν διαθέτει τέτοιο δικαίωμα, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι τα έξοδα της διαδικασίας θα επιστραφούν εν όλω ή εν μέρει στο θύμα, κατόπιν αίτησης του θύματος και λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της υπόθεσης.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Το διάταγμα εφαρμογής του υπουργείου Δικαιοσύνης αριθ. 491/2004 σχετικά με την αμοιβή, την επιστροφή εξόδων και την αποζημίωση του χρόνου εμπειρογνομόνων, διερμηνέων και μεταφραστών καθορίζει το ύψος των αμοιβών των εμπειρογνομόνων. Ο κατάλογος των εμπειρογνομόνων, τον οποίο διαχειρίζεται το [Υπουργείο Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας](#), είναι προσπελάσιμος από το κοινό μέσω του δικτυακού τόπου του υπουργείου. Ένας εμπειρογνώμονας προστίθεται στο μητρώο εφόσον ως υποψήφιος πληροί όλες τις προϋποθέσεις (βάσει του διατάγματος εφαρμογής περί των αμοιβών εμπειρογνομόνων, διερμηνέων και μεταφραστών).

Η αμοιβή του εμπειρογνώμονα πρέπει να **καθορίζεται βάσει συμφωνίας μεταξύ του εμπειρογνώμονα και του πελάτη** (συμβατική αμοιβή). Εάν τα μέρη δεν μπορούν να συμφωνήσουν στην αμοιβή, για τον καθορισμό του ύψους της αμοιβής πρέπει να εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις για τις τιμές.

Σημειώνεται ότι ΦΠΑ εφαρμόζεται στη συμβατική αμοιβή μόνον εφόσον ο μεταφραστής/διερμηνέας είναι καταχωρημένος ως υπόχρεος καταβολής ΦΠΑ.

Οι τιμές καθορίζονται βάσει:

- του αριθμού των ωρών απασχόλησης
- ποσοστού της αρχικής αξίας του αντικειμένου της δίκης
- πάγιας αμοιβής, βάσει του αντικειμένου της δίκης και του πλήθους των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν.

Περιπτωσιολογικές μελέτες Σλοβακίας

Ειδικότερες πληροφορίες σχετικά με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Σλοβακία παρέχονται μέσω μερικών συγκεκριμένων περιπτωσιολογικών μελετών.

Σχετικά παραρτήματα

[Έκθεση της Σλοβακίας σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 26/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Φινλανδία

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Φινλανδία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Συνήγοροι (συμπεριλαμβανομένων των μη παριστάμενων και των νομικών συμβούλων)

Στη Φινλανδία, οι αμοιβές των συνηγόρων ρυθμίζονται από τους Κανόνες Ορθής Επαγγελματικής Συμπεριφοράς και τις Κατευθυντήριες Γραμμές περί Αμοιβών, όπως έχουν εγκριθεί από τον φινλανδικό Δικηγορικό Σύλλογο.

Δικαστικοί επιμελητές

Στη Φινλανδία, οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών ρυθμίζονται από το κυβερνητικό διάταγμα 925/2008, τον νόμο περί αναγκαστικής εκτέλεσης σχετικά με τις αμοιβές (34/1995) και το κυβερνητικό διάταγμα 35/1995.

Δικηγόροι

Στη Φινλανδία, οι αμοιβές των δικηγόρων ρυθμίζονται από τον Εμπορικό Κώδικα (18:5), το νόμο περί νομικής συνδρομής (257/2002) και το κυβερνητικό διάταγμα 290/2008.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων στις αστικές διαδικασίες

Στη Φινλανδία, τα πάγια έξοδα περιλαμβάνουν τα **έξοδα διεκπεραίωσης** και τα **έξοδα εγγράφων**. Τα έξοδα διεκπεραίωσης (έξοδα δίκης, έξοδα αγωγών, έξοδα επίδοσης) καταβάλλονται από τον διάδικο ως αποζημίωση για την εκδίκαση μιας υπόθεσης και τα μέτρα που λαμβάνονται κατά τη διαδικασία. Τα έξοδα διεκπεραίωσης καλύπτουν επίσης την κοινοποίηση του επίσημου εγγράφου που περιέχει την απόφαση ή την προσωρινή απόφαση μιας υπόθεσης. Τα έξοδα της δίκης κυμαίνονται από 79 ευρώ σε αστικές υποθέσεις που εκδικάζονται από περιφερειακά δικαστήρια έως 223 ευρώ σε υποθέσεις που εκδικάζονται από το Δικαστήριο Αγοράς.

Τα έξοδα εγγράφων (αποσπασμάτων, αντιγράφων και πιστοποιητικών) καταβάλλονται για έγγραφα τα οποία απαιτούνται ειδικά για την υπόθεση, εκτός εάν προβλέπεται σχετική προς τούτο απαλλαγή από έξοδα. Για παράδειγμα, δεν ισχύουν έξοδα εγγράφων για το θύμα σε ποινική υπόθεση κατόπιν εισαγγελικής δίωξης.

Λεπτομέρειες σχετικά με τα έξοδα παρέχονται μέσω του δικτυακού τόπου για τη Δικαιοσύνη και τον νόμο περί δικαστικών εξόδων (Νόμος περί εξόδων από τη λειτουργία των δικαστηρίων και ορισμένων οργάνων της δικαστικής διοίκησης 701/1993), καθώς και από τα αντίστοιχα διατάγματα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Σε υποθέσεις διαζυγίου, τα συνολικά έξοδα δίκης περιλαμβάνουν μια αρχική χρέωση 79 ευρώ, στην οποία προστίθενται επιπλέον έξοδα 44 ευρώ για τη συνέχιση της διαδικασίας μετά την περίοδο επανεξέτασης. Η συνδρομή του δικηγόρου μπορεί να κοστίσει κατά προσέγγιση 1000 ευρώ. Σε περιπτώσεις κατάθεσης αγωγών, η χρέωση είναι 72 ευρώ. Σε υποθέσεις αστικού δικαίου, τα έξοδα δίκης είναι από 79 έως 179 ευρώ για εκδίκαση από περιφερειακό δικαστήριο και 179 ευρώ επιπλέον εάν κατατεθεί προσφυγή στο Εφετείο. Τα έξοδα δικηγόρου μπορούν να φτάνουν ή και να υπερβαίνουν τα 6000 ευρώ.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων στις αστικές διαδικασίες πρέπει να καταβάλλονται με το πέρας των διαδικασιών.

Πάγια έξοδα στις ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων στις ποινικές διαδικασίες

Στη Φινλανδία, οι διάδικοι δεν επιβαρύνονται με έξοδα σε ποινικές υποθέσεις που εκδικάζονται πρωτόδικα κατόπιν εισαγγελικής δίωξης.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Τα πάγια έξοδα των διαδίκων στις ποινικές διαδικασίες πρέπει να καταβάλλονται με το πέρας των διαδικασιών.

Πάγια έξοδα σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε υποθέσεις συνταγματικού δικαίου

Δεν υπάρχουν συνταγματικά δικαστήρια στη Φινλανδία και οι σχετικές υποθέσεις εκδικάζονται σύμφωνα με τις ποινικές διαδικασίες. Οι διάδικοι δεν επιβαρύνονται με έξοδα σε ποινικές υποθέσεις που εκδικάζονται πρωτόδικα κατόπιν εισαγγελικής δίωξης.

Στάδιο των υποθέσεων συνταγματικού δικαίου στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Τα έξοδα πρέπει να καταβάλλονται με το πέρας των διαδικασιών.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Οι **συνήγοροι** πρέπει να παρέχουν εκ των προτέρων πληροφορίες στους ενδεχόμενους διάδικους, προκειμένου αυτοί να κατανοούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τις πιθανότητες επιτυχίας και τα σχετικά έξοδα – συμπεριλαμβανομένων όσων επιβαρύνουν τον ηττηθέντα διάδικο. Αυτό προβλέπεται από τον [§7 Κώδικα Δεοντολογίας](#) του **Φινλανδικού Δικηγορικού Συλλόγου**. Ο συνήγορος υποχρεούται επίσης από τον νόμο να τηρεί την αρχή της **εμπιστευτικότητας προς τον πελάτη**.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στη Φινλανδία;

Πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού των εξόδων παρέχονται από τον δικτυακό τόπο του [Ευρωπαϊκού Υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να πάρω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στη Φινλανδία;

Οι πληροφορίες διατίθενται στα φινλανδικά, στα σουηδικά και στα αγγλικά.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση παρέχονται από τον δικτυακό τόπο του υπουργείου Δικαιοσύνης και του **Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας και Πρόνοιας**.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα των δικαστικών διαδικασιών παρέχονται **δωρεάν** από τον δικτυακό τόπο του [φινλανδικού υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Πληροφορίες σχετικά με τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαδικασιών παρέχονται από την «Επισκόπηση» δραστηριοτήτων στον δικτυακό τόπο του [Ευρωπαϊκού Υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Πληροφορίες για το συνολικό κόστος μιας διαδικασίας παρέχονται από τον δικτυακό τόπο [Ευρωπαϊκού Υπουργείου Δικαιοσύνης](#) του φινλανδικού δικαστικού σώματος.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;

Πληροφορίες παρέχονται από τον δικτυακό τόπο του [Ευρωπαϊκού Υπουργείου Δικαιοσύνης](#). Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές περί Αμοιβών του Φινλανδικού Δικηγορικού Συλλόγου, η εκτιμώμενη αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών προς πελάτη πρέπει να περιλαμβάνει και τον ΦΠΑ.

Ποιος είναι ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ;

Ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ για την παροχή νομικών υπηρεσιών είναι 22 %. Ωστόσο, τα έξοδα νομικής συνδρομής δεν επιβαρύνονται με ΦΠΑ.

Νομική συνδρομή

Ισχύον όριο εισοδήματος σε αστικές υποθέσεις

Το όριο εισοδήματος υπολογίζεται βάσει συγκεκριμένου τύπου. Κατά κανόνα, παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος είναι χαμηλότερο των 700 ευρώ το μήνα για τους άγαμους. Μπορεί επίσης να παρέχεται με προοδευτική μείωση όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος είναι μεταξύ 700 και 1500 ευρώ. Η νομική συνδρομή δεν παρέχεται όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος υπερβαίνει τα 1500 ευρώ το μήνα. Τα ποσά αυτά προσαυξάνονται κατά 600 και 1300 αντίστοιχα για τους έγγαμους.

Οι αιτούντες στους οποίους παρέχεται νομική συνδρομή με προοδευτική μείωση καταβάλλουν έξοδα νομικής συνδρομής ύψους 70 ευρώ. Επιπλέον, συμπληρωματική μείωση ισχύει όταν τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία του αιτούντος υπερβαίνουν τα 5000 ευρώ.

Ισχύον όριο εισοδήματος για τον εναγόμενο σε ποινικές υποθέσεις

Το όριο εισοδήματος υπολογίζεται βάσει συγκεκριμένου τύπου. Κατά κανόνα, παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος είναι χαμηλότερο των 700 ευρώ το μήνα για τους άγαμους. Μπορεί επίσης να παρέχεται με προοδευτική μείωση όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος είναι μεταξύ 700 και 1500 ευρώ. Η νομική συνδρομή δεν παρέχεται όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος υπερβαίνει τα 1500 ευρώ το μήνα. Τα ποσά αυτά προσαυξάνονται κατά 600 και 1300 αντίστοιχα για τους έγγαμους. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται από τον δικτυακό τόπο για τη Δικαιοσύνη. Οι αιτούντες στους οποίους παρέχεται νομική συνδρομή με προοδευτική μείωση καταβάλλουν έξοδα νομικής συνδρομής ύψους 70 ευρώ. Επιπλέον, συμπληρωματική μείωση ισχύει όταν τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία του αιτούντος υπερβαίνουν τα 5000 ευρώ.

Πέραν των προαναφερθέντων, οι εναγόμενοι δικαιούνται τη συνδρομή δημόσιου συνηγόρου ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση, όταν βαρύνονται με σοβαρές κατηγορίες και όταν συλλαμβάνονται ή κρατούνται. Το δικαστήριο μπορεί επίσης, με δική του πρωτοβουλία, να ορίζει δημόσιο συνήγορο για άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών ή μη δυνάμενα να μεριμνήσουν για την υπεράσπισή τους. Ωστόσο, σε περίπτωση καταδίκης του εναγόμενου, αυτός υποχρεούται να αποζημιώσει το κράτος για την αμοιβή του συνηγόρου, εκτός εάν δικαιούταν παροχή νομικής συνδρομής. Σε τέτοια περίπτωση, η ευθύνη του εναγόμενου για καταβολή ή όχι αμοιβής συνηγόρου κρίνεται σύμφωνα με τους κανόνες περί νομικής συνδρομής.

Ισχύον όριο εισοδήματος για το θύμα σε ποινικές υποθέσεις

Τα θύματα ορισμένων σοβαρών αδικημάτων, όπως η οικογενειακή βία ή τα σεξουαλικά εγκλήματα, δικαιούνται νομική συνδρομή και παροχή γενικότερης υποστήριξης ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση.

Επιπλέον, τα θύματα μπορούν να λαμβάνουν νομική συνδρομή σύμφωνα με τα κοινά κριτήρια: κατά κανόνα, η νομική συνδρομή παρέχεται δωρεάν όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος είναι χαμηλότερο των 700 ευρώ το μήνα για τους άγαμους. Μπορεί επίσης να παρέχεται με προοδευτική μείωση όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος είναι μεταξύ 700 και 1500 ευρώ. Η νομική συνδρομή δεν παρέχεται όταν το διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος υπερβαίνει τα 1500 ευρώ το μήνα. Τα ποσά αυτά προσαυξάνονται κατά 600 και 1300 αντίστοιχα για τους έγγαμους. Οι αιτούντες στους οποίους παρέχεται νομική συνδρομή με προοδευτική μείωση καταβάλλουν έξοδα νομικής συνδρομής ύψους 70 ευρώ. Επιπλέον, συμπληρωματική μείωση ισχύει όταν τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία του αιτούντος υπερβαίνουν τα 5000 ευρώ.

Λοιποί όροι χορήγησης νομικής συνδρομής σε θύμα

Η αίτηση για νομική συνδρομή γίνεται πάντα σε ένα δημόσιο γραφείο παροχής νομικής συνδρομής. Μπορεί να κατατεθεί σε οποιοδήποτε τέτοιο γραφείο στη χώρα ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής του αιτούντος. Συνήθως ενδείκνυται η αίτηση να κατατίθεται στο κοντινότερο γραφείο.

Ο αιτών πρέπει να υποβάλει στοιχεία που να αποδεικνύουν την οικονομική κατάστασή του, τυχόν ασφάλιση για νομικά έξοδα ενώ πρέπει να αναφέρει και την υπόθεση για την οποία ζητείται νομική συνδρομή.

Η αίτηση γίνεται στο γραφείο παροχής νομικής συνδρομής είτε προφορικά είτε εγγράφως και πρέπει να συνοδεύεται από τα απαραίτητα σχετικά έγγραφα. Το έντυπο της αίτησης και τα συνημμένα έγγραφα μπορούν επίσης να αποστέλλονται στο γραφείο παροχής νομικής συνδρομής ταχυδρομικώς, με φαξ ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Το έντυπο της αίτησης διατίθεται από τη σχετική σελίδα του εντύπου αίτησης νομικής συνδρομής, καθώς και από τα δημόσια γραφεία παροχής νομικής συνδρομής, τα δικαστήρια και δικηγορικά γραφεία.

Εάν ένας αιτών επιθυμεί υποστήριξη από ιδιωτικό συνήγορο σε δικαστική υπόθεση, η αίτηση για νομική συνδρομή μπορεί να υποβληθεί από αυτόν.

Εάν κάποιος πέσει θύμα οικογενειακής βίας ή σεξουαλικού εγκλήματος, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει συνήγορο ή πρόσωπο υπεύθυνο για την υποστήριξη του θύματος για σκοπούς που αφορούν την προδικαστική έρευνα και τη δίκη. Εάν το θύμα επιθυμεί να γειρεί αξιώσεις κατά τη δίκη, το δικαστήριο ορίζει συνήγορο. Εάν το θύμα δεν προβάλλει αξιώσεις, μπορεί να οριστεί πρόσωπο υπεύθυνο για την υποστήριξη του θύματος.

Όπως έχει προαναφερθεί, δημόσιος συνήγορος ορίζεται εφόσον ζητηθεί για ύποπτο σοβαρού αδικήματος και για άτομο που έχει συλληφθεί ή κρατείται. Το δικαστήριο μπορεί επίσης, με δική του πρωτοβουλία, να ορίζει δημόσιο συνήγορο για άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών ή μη δυνάμενα να μεριμνήσουν για την υπεράσπισή τους.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Ο δικαιούχος νομικής συνδρομής απαλλάσσεται από την υποχρέωση πληρωμής.

Επιπλέον, ορισμένες δικαστικές διαδικασίες ορίζονται από τον νόμο (νόμος περί δικαστικών εξόδων 701/1993, άρθρα 6 και 7) ως διαδικασίες που παρέχονται δωρεάν. Σε αυτές συγκαταλέγονται π.χ. η ρύθμιση οφειλών ιδιωτών και οι ποινικές υποθέσεις που εκδικάζονται πρωτόδικα κατόπιν εισαγγελικής δίωξης. Οι αρχές και πολίτες της αλλοδαπής μπορούν να απαλλάσσονται από τα έξοδα των δικαστικών διαδικασιών σε περιπτώσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Κατά κανόνα, τα έξοδα από την εκδίκαση αστικών υποθέσεων βαρύνουν τον ηττηθέντα διάδικο (εξαιρουμένων των περιπτώσεων που αφορούν αγωγές και θέματα που διέπονται από υποχρεωτικές διατάξεις του νόμου, όπως πολλά θέματα που εμπíπτουν στο οικογενειακό δίκαιο). Στα διοικητικά δικαστήρια, κάθε διάδικος βαρύνεται με τα δικά του έξοδα. Η απόφαση του δικαστηρίου αναφέρει εάν ο ηττηθείς διάδικος πρέπει να επιβαρυνθεί και με τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Οι αμοιβές των εμπειρογνομόνων αποφασίζονται από το δικαστήριο. Δεν υπάρχουν καθορισμένα ανώτατα ή κατώτατα όρια για τέτοιου είδους αμοιβές, οι οποίες ωστόσο πρέπει να κρίνονται εύλογες.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Οι αμοιβές των μεταφραστών και διερμηνέων αποφασίζονται από το δικαστήριο. Δεν υπάρχουν καθορισμένα ανώτατα ή κατώτατα όρια για τέτοιου είδους αμοιβές, οι οποίες ωστόσο πρέπει να κρίνονται εύλογες. Η μέση αμοιβή ενός μεταφραστή είναι 80 ευρώ ανά σελίδα. Ο διάδικος στον οποίο παρέχεται νομική συνδρομή απαλλάσσεται από τέτοιου είδους έξοδα.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[🔗 Δικτυακός τόπος του φινλανδικού υπουργείου Δικαιοσύνης](#)

[🔗 Δικτυακός τόπος του φινλανδικού δικαστικού σώματος](#)

[🔗 Δικτυακός τόπος του Φινλανδικού Δικηγορικού Συλλόγου](#)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση για τη Φινλανδία στο πλαίσιο της έρευνας για τη διαφάνεια των εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 14/10/2018

Κόστος της διαδικασίας - Σουηδία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [sv](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Σουηδία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές των επαγγελματιών του νομικού χώρου

Δικηγόροι

Στη Σουηδία, οι αμοιβές των επαγγελματιών του νομικού χώρου δεν ρυθμίζονται νομοθετικά. Εντούτοις, αν χορηγηθεί νομική συνδρομή, εφαρμόζεται ωριαία αμοιβή που καθορίζεται από την κυβέρνηση. Το 2012, η αμοιβή αυτή ήταν, στις περισσότερες περιπτώσεις, 1 205 σουηδικές κορώνες (SEK) πλέον ΦΠΑ (δηλαδή συνολικά 1 506 SEK). Σύμφωνα με τον Κώδικα Συμπεριφοράς των μελών του Σουηδικού Δικηγορικού Συλλόγου (advokater), οι αμοιβές που χρεώνουν τα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου πρέπει να είναι λογικές.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα στις αστικές δίκες

Πάγια έξοδα που βαρύνουν τους διαδίκους στις αστικές δίκες

Για την υποβολή αίτησης σε αστική δίκη, ο αιτών πρέπει να καταβάλει τέλος κατάθεσης στο δικαστήριο. Σήμερα, το τέλος κατάθεσης ανέρχεται σε 450 SEK (περίπου 50 EUR).

Σε αστικές υποθέσεις στις οποίες επιτρέπεται εξωδικαστικός συμβιβασμός και η αξία της διαφοράς δεν φαίνεται να υπερβαίνει το βασικό ποσό που προβλέπει ο νόμος για την εθνική ασφάλιση (το βασικό ποσό για το 2009 ήταν 44 000 SEK, δηλαδή το ήμισυ του βασικού ποσού για το 2012 ήταν 22 000 SEK), η **αποζημίωση για τα δικαστικά έξοδα** δεν μπορεί να περιλαμβάνει άλλα έξοδα, εκτός από:

1. Έξοδα παροχής νομικών συμβουλών περιοριζόμενα σε μία ώρα ανά περίπτωση για κάθε ζήτημα. Το καταβλητέο ποσό αντιστοιχεί σε μία ώρα παροχής συμβουλών σύμφωνα με το νόμο για τη νομική συνδρομή (1996:1619)
2. Τέλος κατάθεσης αγωγής
3. Έξοδα μετακίνησης και παραμονής του διαδίκου ή του νομίμου εκπροσώπου του για την παράσταση ενώπιον του δικαστηρίου ή, εφόσον δεν απαιτείται αυτοπρόσωπη εμφάνιση του διαδίκου, τα έξοδα μετακίνησης και παραμονής του νομίμου εκπροσώπου
4. Έξοδα μαρτύρων
5. Έξοδα μετάφρασης.

Αποζημίωση παρέχεται μόνον εφόσον τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν ήταν απαραίτητα για την προάσπιση των συμφερόντων του διαδίκου.

Για άλλες αστικές υποθέσεις (δηλ. αν η αξία της διαφοράς υπερβαίνει το ήμισυ του βασικού ποσού που προβλέπει ο νόμος για την εθνική ασφάλιση) δεν ισχύουν αυτοί οι περιορισμοί ή τα πάγια έξοδα.

Στάδιο της αστικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Το τέλος κατάθεσης καταβάλλεται στο δικαστήριο όταν υποβάλλεται η αίτηση. Εντούτοις, σύμφωνα με το νόμο για τη **νομική συνδρομή**, αν έχει χορηγηθεί νομική συνδρομή, ο διάδικος πρέπει να καταβάλει αμοιβή νομικής συνδρομής στο συνήγορο μόλις ανακύψει η δαπάνη. Η αμοιβή αυτή βασίζεται κυρίως στο εισόδημα του διαδίκου.

Πάγια έξοδα σε ποινικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Αν το δικαστήριο διορίσει **αυτεπαγγέλτως συνήγορο υπεράσπισης** για τον κατηγορούμενο, η ωριαία αμοιβή που αναφέρεται παραπάνω στην παράγραφο με τίτλο «Δικηγόροι». Ειδικό τιμολόγιο ισχύει για τις σύντομες διαδικασίες. Αν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί, υποχρεούται να αποδώσει στο κράτος τους δημόσιους πόρους που δαπανήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου για την αμοιβή του συνηγόρου υπεράσπισης του. Εντούτοις, ο κατηγορούμενος δεν θα χρειαστεί να καταβάλει για το συνήγορο υπεράσπισης ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που θα έπρεπε να καταβληθεί ως αμοιβή νομικής συνδρομής, αν είχε χορηγηθεί νομική συνδρομή.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να διοριστεί συνήγορος του ζημιωθέντος (δηλαδή του εικαζόμενου θύματος εγκλήματος) σύμφωνα με το νόμο για την εκπροσώπηση του ζημιωθέντος. Ο ζημιωθείς δεν βαρύνεται με τα ποσά που καταβάλλονται στο συνήγορό του. Αν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί, υποχρεούται να αποδώσει στο κράτος τους δημόσιους πόρους που δαπανήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου για την αμοιβή του συνηγόρου του ζημιωθέντος. Εντούτοις, ο κατηγορούμενος δεν θα χρειαστεί να καταβάλει ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που θα έπρεπε να καταβάλει αν είχε χορηγηθεί νομική συνδρομή.

Στάδιο της ποινικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Αν το δικαστήριο κρίνει ότι ο κατηγορούμενος πρέπει να αποδώσει στο κράτος τους δημόσιους πόρους που δαπανήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου για την αμοιβή του συνηγόρου υπεράσπισης του ή για την αμοιβή του συνηγόρου του ζημιωθέντος, το ποσό καταβάλλεται μετά την έκδοση της απόφασης.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές δίκες

Στη Σουηδία δεν υπάρχουν ειδικές συνταγματικές διαδικασίες τέτοιου είδους. Ο διάδικος μπορεί, εντούτοις, να ζητήσει αποζημίωση από το κράτος για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται η προαναφερθείσα ρύθμιση για τις αμοιβές των προσώπων που ασκούν νομικά επαγγέλματα και τα πάγια έξοδα.

Στάδιο της συνταγματικής δίκης στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Ισχύουν οι προαναφερθείσες πληροφορίες.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγούς

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Όσον αφορά τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν τα μέλη του Σουηδικού Δικηγορικού Συλλόγου σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαδίκων και τις προοπτικές επιτυχίας τους, ο σουηδικός κώδικας δικονομίας απλώς αναφέρει ότι τα μέλη του Σουηδικού Δικηγορικού Συλλόγου, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους, πρέπει να εκτελούν με εντιμότητα και επιμέλεια τα καθήκοντα που τους ανατίθενται τηρώντας πάντα τα χρηστά ήθη του επαγγέλματός τους.

Επίσης, σύμφωνα με τον Κώδικα συμπεριφοράς των μελών του Σουηδικού Δικηγορικού Συλλόγου, τα μέλη του πρέπει – ήδη από την ανάληψη των καθηκόντων τους – να ενημερώνουν τον πελάτη τους για την πολιτική αμοιβών και τιμολόγησης. Σύμφωνα με τον Κώδικα, οι αμοιβές χρεώνονται με τιμολόγιο που εκδίδεται για κάθε τμήμα της εργασίας που εκτελείται, προκαταβολικά, ή με την έκδοση τιμολογίου όταν ολοκληρωθεί η εργασία. Όσον αφορά τους υπόλοιπους νομικούς συμβούλους που δεν είναι μέλη του Σουηδικού Δικηγορικού Συλλόγου, δεν προβλέπονται νομοθετικές υποχρεώσεις αυτού του είδους.

Πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τις σουηδικές πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα;

Όσον αφορά τη νομική συνδρομή, πληροφορίες (και στα αγγλικά) παρέχονται από το δικτυακό τόπο της Εθνικής Αρχής Νομικής Συνδρομής [National Legal Aid Authority \(Rättshjälpsmyndigheten\)](#). Όσον αφορά τα δικαστικά τέλη, πληροφορίες (και στα αγγλικά) παρέχονται από το δικτυακό τόπο των σουηδικών δικαστηρίων [Swedish courts](#). Πληροφορίες (σε όλες σχεδόν τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ) παρέχονται και από το δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [European Judicial Network in civil and commercial matters](#).

Σε ποιες γλώσσες παρέχονται οι πληροφορίες για τις πηγές δικαίου σχετικά με τα έξοδα;

Κάθε δικτυακός τόπος διευκρινίζει τις διαθέσιμες γλώσσες.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/συνδιαλλαγή;

Πληροφορίες για τη διαμεσολάβηση διατίθενται από το δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [European Judicial Network in civil and commercial matters](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες για τα έξοδα

Πληροφορίες για τα έξοδα παρέχονται από το δικτυακό τόπο των σουηδικών δικαστηρίων [Swedish courts](#). Είναι ο επίσημος δικτυακός τόπος της κυβέρνησης που παρέχει πληροφορίες στα αγγλικά και στα σουηδικά και περιγράφει τα σουηδικά δικαστήρια και τις δικαστικές διαδικασίες.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Στόχος των σουηδικών δικαστηρίων είναι να εκδικάζουν τις αστικές υποθέσεις, κατά μέσο όρο, σε διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 7 μήνες στο πρωτοδικείο και 5 μήνες στο εφετείο, αντιστοίχως. Εντούτοις, το 2011, οι περισσότερες υποθέσεις χρειάστηκαν, κατά μέσο όρο, 7,9 μήνες στα πρωτοδικεία και 5 μήνες στα εφετεία. Οι πληροφορίες αυτές διατίθενται (μόνο στα σουηδικά) από το δικτυακό τόπο των σουηδικών δικαστηρίων, [Swedish courts](#), όπου δημοσιεύονται οι ετήσιες εκθέσεις των σουηδικών δικαστηρίων.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν διατίθενται πληροφορίες αυτού του είδους.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές ΦΠΑ;

Το τέλος κατάθεσης αγωγής που επιβάλλουν τα σουηδικά δικαστήρια δεν υπόκειται σε ΦΠΑ. Ο συντελεστής ΦΠΑ που επιβάλλεται στις ιδιωτικές νομικές υπηρεσίες είναι 25%.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Για να χορηγηθεί νομική συνδρομή, το εισόδημα του αιτούντα δεν πρέπει να υπερβαίνει ένα ανώτατο όριο, το οποίο ανέρχεται σήμερα σε 260.000 SEK (περίπου 25.000 EUR). Για να υπολογιστεί το εισόδημα του αιτούντα λαμβάνεται υπόψη η συνολική οικονομική του κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των δαπανών για διατροφή τέκνου, των δαπανών για περιουσιακά στοιχεία ή των χρεών. Σε διασυνοριακές υποθέσεις μπορεί να χορηγηθεί νομική συνδρομή ακόμα και αν το εισόδημα του αιτούντα υπερβαίνει τις 260.000 SEK, υπό την προϋπόθεση να μην μπορεί να καταβάλει τα έξοδα. Η έγκριση βασίζεται στη διαφορά κόστους διαβίωσης μεταξύ της Σουηδίας και του κράτους μέλους της ΕΕ όπου κατοικεί ο αιτών.

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για κατηγορούμενους

Εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, κάθε κατηγορούμενος δικαιούται να εκπροσωπηθεί από συνήγορο υπεράσπισης που διορίζεται αυτεπαγγέλτως, ανεξάρτητα από το εισόδημά του. Αν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί, υποχρεούται να αποδώσει στο κράτος τους δημόσιους πόρους που δαπανήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου για την αμοιβή του συνηγόρου υπεράσπισης του. Εντούτοις, ο κατηγορούμενος δεν θα χρειαστεί να καταβάλει για το συνήγορο υπεράσπισης ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που θα έπρεπε να καταβληθεί ως αμοιβή νομικής συνδρομής, αν είχε χορηγηθεί νομική συνδρομή.

Εφαρμοστέο εισοδηματικό κατώτατο όριο στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, κάθε θύμα – ανεξαρτήτως εισοδήματος - δικαιούται συνήγορο σύμφωνα με το νόμο για την εκπροσώπηση του ζημιωθέντος.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στα θύματα

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει «συνήγορο του ζημιωθέντος», ο οποίος είναι συνήθως δικηγόρος (advokat), για την παροχή βοήθειας στο θύμα. Ο ζημιωθείς μπορεί να επωφεληθεί από τις υπηρεσίες του συνηγόρου του ζημιωθέντος αν είναι θύμα εγκλήματος, για παράδειγμα σεξουαλικού εγκλήματος, επίθεσης, παράνομης αποστέρησης της ελευθερίας, ληστείας ή οποιουδήποτε άλλου αδικήματος που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας. Το δικαστήριο διορίζει το συνήγορο του ζημιωθέντος, αλλά μόνον εφόσον έχει αρχίσει προκαταρκτική εξέταση. Ο συνήγορος του ζημιωθέντος πληρώνεται από το κράτος και δεν στοιχίζει τίποτα στο θύμα.

Άλλες προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής στους κατηγορούμενους

Αν ο ύποπτος που έχει συλληφθεί ή ο κρατούμενος το ζητήσει, διορίζεται αυτεπαγγέλτως συνήγορος υπεράσπισης του. Συνήγορος διορίζεται αυτεπαγγέλτως και μετά από αίτημα υπόπτου για διάπραξη αδικήματος για το οποίο ο νόμος προβλέπει στερητική της ελευθερίας ποινή άνω των 6 μηνών.

Συνήγορος διορίζεται αυτεπαγγέλτως και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Αν ο ύποπτος ζητεί συνήγορο υπεράσπισης κατά τη διάρκεια της ανάκρισης.
2. Αν χρειάζεται συνήγορος υπεράσπισης λόγω αμφιβολιών σχετικά με την ποινή που πρέπει να επιβληθεί και υπάρχει περίπτωση να επιβληθεί ποινή διαφορετική από πρόστιμο ή στερητική της ελευθερίας ποινή με αναστολή ή συνδυασμό των δύο αυτών ποινών.
3. Αν υπάρχουν ειδικόι λόγοι που συνδέονται με την προσωπική κατάσταση του υπόπτου ή το αντικείμενο της υπόθεσης.

Αν ο ύποπτος εκπροσωπείται από συνήγορο της επιλογής του, δεν διορίζεται αυτεπαγγέλτως άλλος συνήγορος υπεράσπισης.

Δεν καταβάλλονται δικαστικά έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Αν χορηγηθεί δικαστική συνδρομή, ο ενάγων δεν καταβάλει τέλος κατάθεσης στο δικαστήριο. Ο εναγόμενος δεν καταβάλλει δικαστικά έξοδα. Εντούτοις, οι διάδικοι μπορεί να επιβαρυνθούν με τα δικαστικά έξοδα του αντιδίκου, συμπεριλαμβανομένου του τέλους κατάθεσης. Δεν καταβάλλονται τέλη κατάθεσης για τα ένδικα μέσα που ασκούνται στο **Εφετείο** ή στο **Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο**.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Κατά κανόνα, ο ηττηθείς διάδικος καταβάλλει τα δικαστικά έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη. Η αποζημίωση των δικαστικών εξόδων καλύπτει το σύνολο των εξόδων προετοιμασίας για τη δίκη και την εκπροσώπησης από δικηγόρο στο δικαστήριο, καθώς και τα έξοδα που συνεπάγεται η διεξαγωγή αποδείξεων (συμπεριλαμβανομένων των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων), εφόσον τα έξοδα αυτά ήταν απαραίτητα για την προάσπιση των συμφερόντων του διαδίκου. Καταβάλλεται επίσης αποζημίωση για

το χρόνο και τις προσπάθειες που κατέβαλε ο διάδικος που κέρδισε τη δίκη λόγω της δικαστικής διαδικασίας. Οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση της διαφοράς που έχουν άμεση σχέση με την αγωγή του διαδίκου θεωρούνται μέτρα που λαμβάνονται για την προετοιμασία της δίκης.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Ισχύει η προηγούμενη απάντηση σχετικά με την επιδίκαση/αποζημίωση δικαστικών εξόδων.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Αν διάδικος, μάρτυρας ή άλλο πρόσωπο που πρόκειται να εξεταστεί από το δικαστήριο δεν καταλαβαίνει ή δεν μιλά σουηδικά, προσλαμβάνεται διερμηνέας για να βοηθήσει το δικαστήριο. Αν είναι απαραίτητο, το δικαστήριο προβλέπει τη μετάφραση των εγγράφων που προσκομίζονται ή αποστέλλονται από το δικαστήριο. Τα έξοδα μετάφρασης και διερμηνείας καλύπτονται από το δικαστήριο και δεν βαρύνουν τους διαδίκους.

Υλικό τεκμηρίωσης

Έκθεση της Σουηδίας σχετικά με τη μελέτη για τη διαφάνεια των εξόδων αστικών αγωγών ενώπιον δικαστηρίου

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/03/2013

Κόστος της διαδικασίας - Αγγλία και Ουαλία

Η παρούσα σελίδα παρέχει ενδεικτικές πληροφορίες σχετικά με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στην Αγγλία και την Ουαλία. Εξετάζει θέματα όπως οι αμοιβές των ασκούντων σχετικά με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα, η νομική συνδρομή, η διαμεσολάβηση και τα πάγια έξοδα, καθώς και τα δικαστικά έξοδα.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και τα έξοδα των δικαστικών διαδικασιών στην Αγγλία και την Ουαλία θα δημοσιευθούν προσεχώς στον δικτυακό τόπο της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου [Directgov](#). Ο δικτυακός τόπος Directgov παρέχει εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν την κυβέρνηση.

Ο δικτυακός τόπος της [Δικαστικής Υπηρεσίας \(Her Majesty's Courts Service\)](#) (HMCS) παρέχει συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Αγγλία και την Ουαλία (και όχι για όλα τα διαφορετικά έξοδα των διαδικασιών). Ο δικτυακός τόπος παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα δικαστικά έξοδα που χρεώνουν τα δικαστήρια στην Αγγλία και την Ουαλία και σχετικά με το κατά πόσον πρέπει να τα καταβάλετε. Παρέχονται επίσης πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία που αφορά τα δικαστικά έξοδα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Δεν υπάρχει μέσος όρος χρονικής διάρκειας, καθώς κάθε υπόθεση είναι διαφορετική. Το αρμόδιο δικαστήριο ίσως μπορεί να υποδείξει την κατά προσέγγιση διάρκεια ορισμένων τύπων υποθέσεων.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν υπάρχει διαθέσιμος μέσος όρος, καθώς κάθε υπόθεση είναι διαφορετική. Ένας δικηγόρος με πείρα στον συγκεκριμένο τύπο διαδικασίας ενδέχεται να μπορεί να σας υποδείξει την κλίμακα των εξόδων.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Δικηγορικά έξοδα: Ο ΦΠΑ επιβάλλεται κατά κανόνα στα έξοδα για solicitors και barristers και σε ορισμένες πληρωμές (με συντελεστή 15%, παρότι ο συντελεστής αυτός είναι πιθανό να επανέλθει στο 17,5% το 2010). Η εγγραφή στα μητρώα ΦΠΑ είναι υποχρεωτική στο Ηνωμένο Βασίλειο, εφόσον πληρούνται ορισμένα κατώτατα όρια εισοδήματος. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τον δικτυακό τόπο της [Υπηρεσίας Εσόδων και Τελωνείων \(HM Revenue & Customs\)](#).

Δικαστικά έξοδα: Δεν επιβάλλεται ΦΠΑ στα δικαστικά έξοδα.

Αμοιβές ασκούντων σχετικά με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελμάτων

Solicitors

Ο [Κώδικας Δεοντολογίας των Solicitors](#) απαιτεί από τους solicitors να παρέχουν στους πελάτες τους τις λεπτομερέστερες δυνατές πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές τους (κανόνας 2.03). Ειδικότερα, ο κανόνας 2.03 επιβάλλει **υποχρέωση ενημέρωσης των πελατών σχετικά με τις τιμές που χρεώνουν και σχετικά με το πότε προβλέπονται πληρωμές**, μαζί με συμβουλές σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες στους πελάτες, συμπεριλαμβανομένου του **δικαιώματος σε δημόσια συνδρομή**. Οι solicitors υποχρεούνται επίσης να ενημερώνουν τους πελάτες τους σχετικά με την ενδεχόμενη υποχρέωσή τους να καταβάλουν τα έξοδα τρίτου. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν εξίσου για τους εγγεγραμμένους ευρωπαϊούς δικηγόρους που ασκούν το επάγγελμά τους στην Αγγλία και στην Ουαλία και για τις νομικές εταιρείες solicitors και άλλων δικηγόρων και μη, οι οποίες υπάγονται στη Ρυθμιστική Αρχή των Solicitors (Solicitors Regulation Authority). Οι αρχικές επιστολές ενημέρωσης των πελατών πρέπει να αναφέρουν επίσης τους στόχους του πελάτη, τις εναλλακτικές δυνατότητες και τα επίδικα ζητήματα της υπόθεσης (κανόνας 2.02 του Κώδικα Δεοντολογίας).

Μόλις οριστικοποιηθεί η κατάσταση εξόδων, οι αμοιβές του solicitor μπορούν να ελεγχθούν τόσο από την Legal Complaints Service (Υπηρεσία Νομικών Καταγγελιών) όσο και από τους αρμόδιους γι' αυτό υπαλλήλους στα δικαστήρια. Το διάταγμα σχετικά με την αμοιβή των solicitors (για υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας) του 2009 απαιτεί οι αμοιβές των solicitors να είναι δίκαιες και εύλογες, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, όταν η εργασία τους δεν περιλαμβάνει διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου. Σε περίπτωση που μια αμφισβητούμενη κατάσταση εξόδων σχετίζεται με υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνουν διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου, η Υπηρεσία Νομικών Καταγγελιών μπορεί να αξιολογήσει κατά πόσον η κατάσταση είναι δίκαιη και εύλογη και, εφόσον θεωρηθεί υπερβολική, θα καθορίσει ποιο είναι το δίκαιο και εύλογο ποσό. Κάθε συμφωνία σχετική με τις αμοιβές που συνδέονται με υπηρεσίες σχετικές με διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου – «**αμφισβητούμενη δικαιοδοσία**» – υπόκειται στις απαιτήσεις που προβλέπονται στον νόμο περί solicitors του 1974 και μπορεί να αξιολογηθεί από το δικαστήριο.

Barristers

Οι αμοιβές των barristers αποτελούν σε μεγάλο βαθμό αντικείμενο διαπραγμάτευσης και συμφωνίας πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε εργασίας επομένως, **η ρύθμιση είναι λιγότερο αυστηρή**. Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Δικηγορικού Συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας καθορίζει τις αρχές που εφαρμόζονται στους barristers όσον αφορά τις **αμοιβές και την αποζημίωση των ανεξάρτητων barristers**. Ο κώδικας ορίζει ότι οι **ανεξάρτητοι barristers μπορούν να χρεώνουν κάθε εργασία** που αναλαμβάνουν σε οποιαδήποτε βάση που **επιτρέπεται από τον νόμο** και που **δεν συνεπάγεται καταβολή ημερομισθίου ή μισθού**. Περαιτέρω πρόβλεψη υπάρχει σε σχέση με την εργασία που αναλαμβάνει ανεξάρτητος barrister για λογαριασμό άλλου. Τυχόν παρατυπίες όσον αφορά τα έξοδα μπορούν να διερευνηθούν από το **Bar Standards Board του Δικηγορικού Συλλόγου** και ενδέχεται να συνεπαγόνται πειθαρχικά μέτρα.

Δικαστικοί επιμελητές

Οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών του County Court είναι δικαστικά έξοδα και, επομένως, περιλαμβάνονται στα έξοδα της διαδικασίας που προαναφέρθηκαν.

Βάσει του νόμου περί δικαστηρίων του 2003, ο υπουργός Δικαιοσύνης υποχρεούται να καθορίσει, με κανονιστική πράξη, τις αμοιβές που μπορούν να χρεωθούν από έναν λειτουργό για την εκτέλεση των αποφάσεων του High Court (High Court Enforcement Officer). Πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές αυτές είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της Δικαστικής Υπηρεσίας.

Το ισχύον σύστημα αμοιβών για τους εξουσιοδοτημένους δικαστικούς επιμελητές είναι πολύπλοκο: κάθε εξουσιοδότηση εκτέλεσης συνεπάγεται διαφορετική δομή χρέωσης. Ορισμένες, όπως εκείνες που σχετίζονται με δημοτικούς φόρους, καθορίζονται εκ του

νόμου, και άλλες μόνον στο πλαίσιο συμβατικών ρυθμίσεων που καταρτίζονται μεταξύ μιας εταιρείας δικαστικών επιμελητών και των πελατών της.

Η Δικαστική Υπηρεσία επεξεργάζεται επί του παρόντος αλλαγές σχετικά με τους εξουσιοδοτημένους δικαστικούς επιμελητές και τη δομή των αμοιβών. Παρότι οι αλλαγές δεν πρόκειται κατά πάσα πιθανότητα να τεθούν σε ισχύ πριν από τον Απρίλιο του 2012, ο δικτυακός τόπος θα πρέπει να επικαιροποιηθεί ώστε να αντικατοπτρίζει τις εν λόγω αλλαγές.

Επαγωγή όρκου

Ένας τομέας στον οποίο επιβάλλονται πάγια έξοδα σε όλους τους ασκούντες σχετικά με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα είναι η επαγωγή όρκου. Βάσει του νόμου περί δικαστηρίων και νομικών υπηρεσιών του 1990, ο υπουργός Δικαιοσύνης υποχρεούται να καθορίζει, μέσω κανονιστικής πράξης, το ποσό που χρεώνουν οι ασκούντες σχετικά με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα για την επαγωγή όρκου. Το ποσό είναι σήμερα 5 λίρες ανά ένορκη βεβαίωση ή δήλωση και 2 λίρες ανά αποδεικτικό έγγραφο.

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τα διαδικαστικά έξοδα στην Αγγλία και την Ουαλία;

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα είναι διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας](#). Ωστόσο, θα χρειαστείτε επίσης πληροφορίες σχετικά με άλλες πηγές εξόδων, όπως η νομική εκπροσώπηση. Η [Law Society](#) και το [Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου](#) μπορούν να σας βοηθήσουν να βρείτε νομικό εκπρόσωπο, παρότι δεν περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα της νομικής εκπροσώπησης, δεδομένου ότι αυτά εξαρτώνται από πολλούς μεμονωμένους παράγοντες κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης. Σε περίπτωση διασυννοριακής διαφοράς, υπάρχουν συνήθως δύο δικηγορικές αμοιβές: η αμοιβή στον τόπο όπου βρίσκεται ο διάδικος που κινεί τη διαδικασία και η αμοιβή στον τόπο εκδίκασης της διαφοράς.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας](#). Οι αμοιβές αυτές υπολογίζονται επιπλέον των εξόδων της νομικής εκπροσώπησης.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να καταβάλλονται στην αρχή κάθε διαδικασίας στην οποία οφείλονται δικαστικά έξοδα τυχόν άλλες αμοιβές και πάγια έξοδα καταβάλλονται συνήθως όταν αποπερατωθεί η διαδικασία.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Ο κατηγορούμενος μπορεί να δικαιούται νομική συνδρομή για να υπερασπισθεί τον εαυτό του σε μια ποινική δίκη, εφόσον πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη νομική συνδρομή και τις προϋποθέσεις χορήγησής της παρέχονται στη συνέχεια. Εάν ο κατηγορούμενος δεν λαμβάνει νομική συνδρομή, τα έξοδα συμφωνούνται μεταξύ του ιδίου και του νόμιμου αντιπροσώπου του.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα έξοδα μαρτύρων ή οι αμοιβές εμπειρογνομόνων καταβάλλονται συνήθως με την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Τα δικαστικά έξοδα εξαρτώνται από το είδος της σχετικής διαδικασίας και τον βαθμό του δικαστηρίου στο οποίο κινείται η διαδικασία. Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη άλλα έξοδα, όπως τα έξοδα νομικής εκπροσώπησης.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να καταβάλλονται στην αρχή κάθε διαδικασίας στην οποία οφείλονται δικαστικά έξοδα τυχόν άλλες αμοιβές και πάγια έξοδα καταβάλλονται συνήθως με την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Στις αστικές διαδικασίες που αφορούν απαιτήσεις αξίας κάτω των 5 000 λιρών, τα έξοδα των εμπειρογνομόνων δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις 200 λίρες, αλλά σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις ο δικαστής έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιτρέψει την αμοιβή που κρίνει ενδεδειγμένη. Τα δικαστήρια υποχρεούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης ενός μόνον κοινού εμπειρογνώμονα αντί ενός εμπειρογνώμονα για κάθε διάδικο. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του [Υπουργείου Δικαιοσύνης του Ηνωμένου Βασιλείου](#).

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Στην πλειονότητα των υποθέσεων που εκδικάζονται στα αστικά δικαστήρια οι διερμηνείς προσλαμβάνονται και η αμοιβή τους καταβάλλεται σε κεντρικό επίπεδο, σφόσον πληρούνται ορισμένα κριτήρια. Η υπόθεση πρέπει είτε να βρίσκεται στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης (κατά την οποία αποφασίζεται εάν η υπόθεση πρέπει να εκδικασθεί σε ανώτερο δικαστήριο), είτε να πρόκειται για οικογενειακή υπόθεση που αφορά παιδιά είτε για υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας (συμπεριλαμβανομένου του καταναγκαστικού γάμου). Εάν δεν πληρούται ένα από τα κριτήρια αυτά, τα έξοδα διερμηνείας θα καλυφθούν παρολαυτά, εάν είναι ο μόνος τρόπος προκειμένου ο διάδικος να κατανοήσει τη διαδικασία και εάν αυτός δεν μπορεί να εξασφαλίσει νομική συνδρομή, δεν μπορεί να πληρώσει ο ίδιος διερμηνέα και δεν διαθέτει φίλους ή συγγενείς που μπορούν να τον βοηθήσουν. Οι αμοιβές καθορίζονται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της πρόσληψης. Η αμοιβή μπορεί να διαφέρει σημαντικά από υπόθεση σε υπόθεση, ανάλογα με τη διάρκεια της δίκης, την απόσταση και τον χρόνο των μετακινήσεων από/προς το δικαστήριο και τα μέσα με τα οποία ταξιδεύει ο διερμηνέας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εφαρμόζονται αυστηρά σε όλες τις αξιώσεις ώστε να μην καταβάλλονται υπερβολικές πληρωμές.

Δεν υπάρχουν κανονισμοί που διέπουν τις αμοιβές των μεταφραστών. Ο μεταφραστής ή η μεταφραστική εταιρεία καθορίζουν τις αμοιβές τους.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Η γενική αρχή είναι ότι ο ηττηθείς διάδικος πληρώνει τα έξοδα, αλλά η επιδίκαση των εξόδων ανήκει στην απόλυτη διακριτική ευχέρεια του δικαστή. Αποφασίζοντας σχετικά με τα έξοδα, ο δικαστής λαμβάνει υπόψη τη συμπεριφορά των διαδίκων, τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, εφόσον συντρέχει περίπτωση, πριν και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας για την επίλυση της διαφοράς (συμπεριλαμβανομένης της προσπάθειας εναλλακτικής επίλυσης της διαφοράς). Μπορεί να περιλαμβάνουν καθορισμένα πάγια έξοδα, έξοδα που αξιολογήθηκαν από τον δικαστή εντός ορισμένων ορίων όσον αφορά το ποσό (ανάλογα με τον τύπο και το ποσό της επιδίκασης). Τα έξοδα μπορεί επίσης να αντιμετωπισθούν ως χωριστό ζήτημα σε «αναλυτική εκτίμηση εξόδων», η οποία χρησιμοποιείται συνήθως μόνον σε πιο πολύπλοκες υποθέσεις, όπου τα έξοδα πρέπει να εξετασθούν προσεκτικότερα. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του [Υπουργείου Δικαιοσύνης του Ηνωμένου Βασιλείου](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση/συνδιαλλαγή;

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων πληροφοριών σχετικά με τα έξοδα είναι διαθέσιμες σε διάφορους δικτυακούς τόπους και συνδέσμους:

- [Εναλλακτική επίλυση διαφορών \(ΕΕΔ\)](#)
- [Community Legal advice](#)
- [Εθνική γραμμή βοήθειας σε θέματα διαμεσολάβησης](#)
- [Πληροφορίες σχετικά με την εναλλακτική επίλυση διαφορών από το υπουργείο Δικαιοσύνης του Ηνωμένου Βασιλείου](#)
- [Σελίδα για τη διαμεσολάβηση στον δικτυακό τόπο της Δικαστικής Υπηρεσίας](#)

Πληροφορίες σχετικά με την εναλλακτική επίλυση διαφορών μετά τη διάλυση οικογενειακής σχέσης είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της [Γραμμής βοήθειας σε θέματα οικογενειακής διαμεσολάβησης](#) (η οποία ασχολείται αποκλειστικά με την οικογενειακή διαμεσολάβηση) ή καλώντας το 0845 60 26 627 (από το Ηνωμένο Βασίλειο) και το +441823 623650 (εκτός Ηνωμένου Βασιλείου). Οι ακόλουθοι δικτυακοί τόποι περιέχουν επίσης πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή διαμεσολάβηση:

- [Direct.gov.uk](#)
- [Advice Now](#)
- [Community Legal advice](#)
- [Οδηγός Συμβουλών - βοήθεια on line από το Γραφείο Παροχής Συμβουλών στους Πολίτες](#)
- [ADR Now](#)
- [Δικαστική Υπηρεσία](#)

Οι επισκέπτες στους παραπάνω δικτυακούς τόπους μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη λειτουργία αναζήτησης με τη φράση «family mediation».

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Τα άτομα που λαμβάνουν ορισμένα επιδόματα σχετικά με το εισόδημα (βοήθημα εισοδήματος, επίδομα ανεργίας, επίδομα απασχόλησης και υποστήριξης που σχετίζεται με το εισόδημα και εγγύηση πίστωσης [για τους συνταξιούχους]) έχουν **αυτοδικαίως καθεστώς** δικαιούχου νομικής συνδρομής. Αυτό σημαίνει ότι έχουν **αυτομάτως τις οικονομικές προϋποθέσεις για νομική συνδρομή**. Αυτά τα τέσσερα επιδόματα είναι επίσης γνωστά ως επιδόματα «συντήρησης», καθώς αυξάνουν το εισόδημα ενός δικαιούχου στο ελάχιστο προβλεπόμενο από τον νόμο για τη συντήρησή του.

Σε άλλη περίπτωση, τα άτομα που χρειάζονται νομική συνδρομή μπορούν να εξασφαλίσουν **«δωρεάν» συνδρομή ή συνδρομή χωρίς υποχρέωση συμμετοχής**, εάν το ακαθάριστο μηνιαίο εισόδημα τους είναι κατώτερο των 2 657 λιρών, το μηνιαίο διαθέσιμο εισόδημα τους κατώτερο των 315 λιρών και το διαθέσιμο κεφάλαιό τους δεν υπερβαίνει τις 3 000 λίρες. Εάν το μηνιαίο διαθέσιμο εισόδημα κυμαίνεται μεταξύ 316 λιρών και 733 λιρών ή εάν το διαθέσιμο κεφάλαιο κυμαίνεται μεταξύ 3 000 λιρών και 8 000 λιρών, τους παρέχεται συνδρομή, υπό τον όρο ότι συμφωνούν να συμμετάσχουν στα νομικά τους έξοδα. Αυτά τα αριθμητικά στοιχεία ισχύουν από τον Απρίλιο του 2009. Ωστόσο, ενδέχεται να μεταβληθούν και, επομένως, πρέπει να ελέγχετε πάντοτε στην [Επιτροπή Νομικών Υπηρεσιών](#) (η οποία διαχειρίζεται το σύστημα νομικής συνδρομής στην Αγγλία και την Ουαλία) ότι τα αριθμητικά στοιχεία εξακολουθούν να ισχύουν.

Εκτός από την εκπλήρωση των οικονομικών προϋποθέσεων, ο αιτών πρέπει επίσης να αποδείξει ότι **έχει βάσιμους λόγους** για την άσκηση ή την αντίκρουση ή τη συμμετοχή σε δικαστική διαδικασία και ότι η χορήγηση της νομικής συνδρομής είναι εύλογη, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης. Η Επιτροπή Νομικών Υπηρεσιών πρέπει να εξετάσει, για παράδειγμα, κατά πόσον η υπόθεση έχει βάσιμες πιθανότητες επιτυχίας, κατά πόσον τα οφέλη από τη διαδικασία θα υπερβούν το κόστος για το δημόσιο και κατά πόσον ο αιτών θα αποκομίσει τυχόν σημαντικό προσωπικό κέρδος, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν υποχρέωση επιστροφής των εξόδων, σε περίπτωση που η έκβαση της δίκης είναι θετική γι' αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί είναι ανάλογοι με εκείνους που θα λάμβανε υπόψη ένας ιδιώτης με μέτριες οικονομικές δυνατότητες προκειμένου να εμπλακεί σε διαδικασία.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Από τον Οκτώβριο του 2006, οι κατηγορούμενοι που προσάγονται ενώπιον του Magistrate's Court (του κατώτερου ποινικού δικαστηρίου) στην Αγγλία και στην Ουαλία υπόκεινται σε **αξιολόγηση όσον αφορά τις οικονομικές τους δυνατότητες, σταθμίζοντας το εισόδημα του αιτούντος σε συνάρτηση με την οικογενειακή του κατάσταση**, για παράδειγμα, τον αριθμό των τέκνων. Εάν το σταθμισμένο ακαθάριστο ετήσιο εισόδημα του αιτούντος είναι κατώτερο των 12 475 λιρών, ή εάν ο αιτών λαμβάνει ειδικό επίδομα πρόνοιας ή είναι κάτω των 18 ετών, πληροί τις οικονομικές προϋποθέσεις νομικής συνδρομής για την εκπροσώπησή του. Εάν το σταθμισμένο ετήσιο εισόδημα του αιτούντος υπερβαίνει τις 22 325 λίρες, δεν πληροί τις οικονομικές προϋποθέσεις για την εν λόγω συνδρομή. Εάν το εισόδημα του αιτούντος βρίσκεται μεταξύ των δύο κατώτατων ορίων, πραγματοποιείται λεπτομερέστερη αξιολόγηση του εισοδήματος που διαθέτει. Ο υπολογισμός αυτός λαμβάνει υπόψη τα πραγματικά έξοδα στέγασης και φροντίδας των παιδιών και το κόστος διαβίωσης. Εάν το προκύπτον ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος δεν υπερβαίνει τις 3 398 λίρες, ο αιτών πληροί τις οικονομικές προϋποθέσεις νομικής συνδρομής.

Τον Νοέμβριο του 2008, η κυβέρνηση πραγματοποίησε διαβούλευση σχετικά με **προτάσεις για την επέκταση της αξιολόγησης των οικονομικών δυνατοτήτων** και στο Crown Court (το ανώτερο ποινικό δικαστήριο) στην Αγγλία και την Ουαλία, και δημοσίευσε τις απαντήσεις που έλαβε τον Ιούνιο του 2009. Η κυβέρνηση προτίθεται να δοκιμάσει το σύστημα αυτό σε πέντε Crown Courts τον Ιανουάριο του 2010, και να το επεκτείνει σε εθνικό επίπεδο κατά το διάστημα μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου του 2010.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Δεν διατίθεται νομική συνδρομή στα θύματα εγκληματικών ενεργειών. Ωστόσο, παρέχεται **συναισθηματική και πρακτική υποστήριξη** από το προσωπικό και από την Υπηρεσία Μαρτύρων: για παράδειγμα, στα θύματα προσφέρονται χωριστοί χώροι αναμονής. Για τα θύματα που είναι ευάλωτα και έχουν υποστεί εκφοβισμό προβλέπονται **ειδικά μέτρα** στο πλαίσιο του **νόμου περί δικαστηρίων ανηλίκων και ποινικών αποδείξεων** του 1999, όπως η δυνατότητα να παράσχουν αποδείξεις μέσω βίντεο από άλλο χώρο.

Η Εισαγγελία (Crown Prosecution Service) επιμελήθηκε πρόσφατα μια σειρά ενημερωτικών φυλλαδίων με τίτλο «Πληροφορίες για τους συγγενείς θυμάτων», το οποίο παρέχουν οι ειδικοί αστυνομικοί υπάλληλοι στους συγγενείς θυμάτων ανθρωποκτονίας από πρόθεση ή από αμέλεια. Τα φυλλάδια αυτά περιλαμβάνουν πληροφορίες και συμβουλές σε διάφορα ζητήματα που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι οικογένειες, αναφέροντας πού μπορούν να αναζητήσουν περαιτέρω βοήθεια (για παράδειγμα, νομικές συμβουλές σχετικά με τον τόπο διαμονής παιδιού και την επικοινωνία μαζί του).

Η παροχή νομικών συμβουλών σε συγγενείς θυμάτων ανθρωποκτονίας από πρόθεση ή από αμέλεια αποτέλεσε αντικείμενο πιλοτικού σχεδίου στο πλαίσιο του προγράμματος υποστήριξης των θυμάτων. Οι οικογένειες των θυμάτων είχαν πρόσβαση σε έως και 15 ώρες δωρεάν νομικές συμβουλές για κοινωνικά ή προσωπικά θέματα που προέκυψαν από τον θάνατο, αλλά δεν συνδέονται άμεσα με τη δίκη. Το πιλοτικό σχέδιο ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2008 και τώρα εκπονούνται προτάσεις για την ίδρυση υπηρεσίας που θα παρέχει νομικές συμβουλές σε ολόκληρη την Αγγλία και την Ουαλία, αξιοποιώντας τις εμπειρίες του πιλοτικού σχεδίου.

Επιπλέον, το πρόγραμμα της **Εισαγγελίας** για παροχή προστασίας στα θύματα εξασφαλίζει στις οικογένειες τη δυνατότητα συνάντησης με τον εισαγγελέα πριν από τη δίκη, ώστε να τους εξηγηθεί το σύστημα της προσωπικής δήλωσης του θύματος την οποία μπορεί να διαβάσει ο εισαγγελέας πριν από την απαγγελία της απόφασης. Μετά τη δίκη, τα θύματα μπορούν να ενταχθούν στο σύστημα επικοινωνίας με τα θύματα της υπηρεσίας αναστολών. Με το σύστημα αυτό, διορίζεται υπάλληλος σύνδεσμος για το θύμα, ο οποίος θα συνεχίσει να τηρεί την οικογένεια ενήμερη για την υπόθεση (παραδείγματος χάρη, σχετικά με την ποινή του δράστη) και θα την υποστηρίξει στην επικαιροποίηση της προσωπικής δήλωσης του θύματος για την ακροαματική διαδικασία προσωρινής απόλυσης, εάν το επιθυμεί.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Κάθε πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση νομικής συνδρομής για την εκπροσώπησή του στο Magistrate's Court ή στο Crown Court στην Αγγλία και την Ουαλία πρέπει να πληροί επίσης το κριτήριο του **«συμφέροντος της δικαιοσύνης»**. Το κριτήριο αυτό λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως το κατά πόσον η καταδίκη του είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα τη φυλάκιση ή την απώλεια της εργασίας του και κατά πόσον ο κατηγορούμενος είναι σε θέση να κατανοήσει τη διαδικασία και να υποστηρίξει τα δικά του επιχειρήματα. Εάν ένας ή περισσότεροι από τους παράγοντες αυτούς ισχύουν για τον κατηγορούμενο, θεωρείται γενικά ότι πληροί το κριτήριο του «συμφέροντος της δικαιοσύνης».

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ένα πρόσωπο μπορεί να απαλλαγεί από την πληρωμή δικαστικών εξόδων. Μπορεί να τύχει **πλήρους απαλλαγής** (δεν καταβάλλει κανένα από τα δικαστικά έξοδα) ή **μερικής απαλλαγής**, όταν συμμετέχει στα δικαστικά έξοδα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την απαλλαγή από την καταβολή δικαστικών εξόδων είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας](#).

Σχετικοί σύνδεσμοι

- [Επιτροπή Νομικών Υπηρεσιών](#), [Εναλλακτική επίλυση διαφορών \(ΕΕΔ\)](#), [Community Legal advices](#), [Εθνική γραμμή βοήθειας σε θέματα διαμεσολάβησης](#), [Σελίδα για την εναλλακτική επίλυση διαφορών από το υπουργείο Δικαιοσύνης του Ηνωμένου Βασιλείου](#), [σελίδα για τη διαμεσολάβηση στον δικτυακό τόπο της Δικαστικής Υπηρεσίας](#), [Γραμμή βοήθειας σε θέματα οικογενειακής διαμεσολάβησης](#), [Direct.gov.uk](#), [Advice Now](#), [Κοινοτικές νομικές συμβουλές](#), [Οδηγός Συμβουλών - βοήθεια on line από το Γραφείο Παροχής Συμβουλών στους Πολίτες](#), [ADR Now](#), [Δικαστική Υπηρεσία](#), [Κώδικας Δεοντολογίας των Solicitors](#), [Υπηρεσία Εσόδων και Τελωνείων](#), [Δικαστική Υπηρεσία](#), [υπουργείο Δικαιοσύνης του Ηνωμένου Βασιλείου](#), [Δικαστική Υπηρεσία \(δικαστικοί επιμελητές\)](#), [υπουργείο Δικαιοσύνης](#)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 26/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Βόρεια Ιρλανδία

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται ενδεικτικές πληροφορίες σχετικά με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών στη Βόρεια Ιρλανδία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Τόσο για το County Court όσο και για το Court of Judicature (Ανώτατο Δικαστήριο) υπάρχει πίνακας αμοιβών, ορισμένες εκ των οποίων αφορούν τις αμοιβές επαγγελματιών.

Αντίγραφο της νομοθεσίας που καθορίζει τον ισχύοντα πίνακα αμοιβών για το County Court παρατίθεται στον δικτυακό τόπο της [Υπηρεσίας Πληροφοριών του ΗΒ για τον Δημόσιο Τομέα](#). Ο πίνακας αμοιβών για το High Court δεν διατίθεται μέσω διαδικτυακού συνδέσμου. Οι πίνακες αυτοί ισχύουν για ορισμένες μόνο υποθέσεις και υπό ορισμένες περιστάσεις.

Ο Taxing Master (Δικαστής) μπορεί επίσης να εκτιμά το κόστος των νομικών διαδικασιών σε ορισμένες υποθέσεις, για παράδειγμα σε διαδικασίες διαζυγίου και συνολικής ρύθμισης. Στο κόστος αυτό περιλαμβάνονται οι αμοιβές για τα νομικά επαγγέλματα.

Η Επιτροπή Νομικών Υπηρεσιών της Βόρειας Ιρλανδίας καθορίζει πάγιες χρεώσεις για διαδικασίες επιμέλειας τέκνων που διέπονται από το διάταγμα περί τέκνων του 1995 (Children (Northern Ireland) Order 1995) και στο πλαίσιο των οποίων παρέχεται νομική συνδρομή.

- Τα έξοδα των διαδικασιών ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων (Family Proceedings Court) τα οποία καλύπτονται στο πλαίσιο του συστήματος νομικής συνδρομής μέσω εκπροσώπησης ενώπιον δικαστηρίου (ABWOR - **assistance by way of representation**) εκτιμώνται βάσει ωριαίας χρέωσης ή πάγιας (σύνθετης) αμοιβής.
- Τα έξοδα των διαδικασιών ενώπιον του Κέντρου Οικογενειακής Πρόνοιας για τις οποίες χορηγείται πιστοποιητικό σύμφωνα με το άρθρο 3 του **διατάγματος περί νομικής συνδρομής** του 1981 (Αμοιβή Solicitors και Counsel σε διαδικασίες ενώπιον του County Court – Βόρεια Ιρλανδία) εκτιμώνται και καταβάλλονται βάσει πάγιας αμοιβής. Στις περιπτώσεις που δεν χορηγείται πιστοποιητικό σύμφωνα με το άρθρο 3, τα έξοδα των υποθέσεων υπολογίζονται κατά καταβάλλονται βάσει ωριαίας χρέωσης η οποία δεν υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 2 του διατάγματος.
- Τα έξοδα των διαδικασιών δικαστικού χωρισμού και διατροφής ενώπιον του Magistrates Court καλύπτονται στο πλαίσιο του συστήματος ABWOR και, ομοίως, υπολογίζονται και καταβάλλονται βάσει πάγιας χρέωσης.

1. Νομικοί σύμβουλοι (Solicitors)

Για την εύρεση νομικού συμβούλου μπορεί να αποβεί χρήσιμος ο δικτυακός τόπος της [Law Society της Βόρειας Ιρλανδίας](#), όμως η Law Society δεν διαθέτει πληροφορίες σχετικά με το κόστος της νομικής εκπροσώπησης, καθώς αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες ανάλογα με την εκάστοτε υπόθεση.

2. Δικηγόροι (Barristers)

Για την εύρεση δικηγόρου μπορεί να αποβεί χρήσιμος ο δικτυακός τόπος της [Βιβλιοθήκης του Δικηγορικού Συλλόγου της Βόρειας Ιρλανδίας](#), η οποία όμως δεν διαθέτει πληροφορίες σχετικά με το κόστος της νομικής εκπροσώπησης, καθώς αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες ανάλογα με την εκάστοτε υπόθεση.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα σε **συνταγματικές υποθέσεις** εξαρτώνται από τη βαθμίδα του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου κινείται η εκάστοτε διαδικασία, και το ύψος τους καθορίζεται ανάλογα με τη χρέωση που επιβάλλεται από την εκάστοτε βαθμίδα δικαστηρίων.

Πληροφορίες σχετικά με τα ισχύοντα δικαστικά έξοδα παρέχονται από τη Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας ([Northern Ireland Court and Tribunals Service](#)).

Στα έξοδα αυτά **δεν** συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα **νομικής εκπροσώπησης**.

Υπάρχουν επίσης δικαστικά έξοδα που σχετίζονται με συνταγματικές υποθέσεις οι οποίες παραπέμπονται στο Ανώτατο Δικαστήριο (**Supreme Court**) του **Ηνωμένου Βασιλείου** και δημοσιεύονται στην ακόλουθη διεύθυνση: [📄 δικαστικά έξοδα στο Supreme Court του ΗΒ](#)

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται συνήθως στην αρχή μιας διαδικασίας, αλλά ενδέχεται να προκύψουν και άλλα έξοδα για συμπληρωματικές διαδικασίες κατά τη διάρκεια μιας υπόθεσης, όπως π.χ. αίτηση προσωρινών μέτρων, συνεδριάσεις αξιολόγησης και ούτως καθεξής.

Για όσους δεν λαμβάνουν νομική συνδρομή, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμφωνούνται μεταξύ των ιδίων και των εκπροσώπων τους.

Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες

Στις ποινικές διαδικασίες, ο κατηγορούμενος που λαμβάνει νομική συνδρομή απαλλάσσεται από τα έξοδα. Για όσους δεν λαμβάνουν νομική συνδρομή, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμφωνούνται μεταξύ των ιδίων και των εκπροσώπων τους.

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες, όπως έξοδα μαρτύρων ή οι αμοιβές εμπειρογνομόνων καταβάλλονται συνήθως με την περάτωση της υπόθεσης. Πάντως, τα έξοδα αυτά δεν είναι πάγια και κυμαίνονται ανάλογα με τη φύση της υπόθεσης.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Τα πάγια έξοδα σε **συνταγματικές διαδικασίες** εξαρτώνται από τη δικαιοδοσία ενώπιον της οποίας κινούνται οι διαδικασίες και το ύψος τους καθορίζεται ανάλογα με τη χρέωση που επιβάλλεται από την εκάστοτε δικαιοδοσία. Πληροφορίες σχετικά με τα ισχύοντα δικαστικά έξοδα παρέχονται από τη [📄 Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#).

Στα έξοδα αυτά **δεν** συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα **νομικής εκπροσώπησης**.

Υπάρχουν επίσης δικαστικά έξοδα που σχετίζονται με συνταγματικές υποθέσεις οι οποίες παραπέμπονται στη **Βουλή των Λόρδων** και στο νέο **Ανώτατο Δικαστήριο του ΗΒ** που πρόκειται να την αντικαταστήσει. Το ύψος των εξόδων αυτών τελεί ακόμη υπό διαμόρφωση.

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Τα δικαστικά έξοδα καταβάλλονται συνήθως στην αρχή μιας διαδικασίας, αλλά ενδέχεται να προκύψουν και άλλα έξοδα για συμπληρωματικές διαδικασίες κατά τη διάρκεια μιας υπόθεσης, όπως π.χ. αίτηση προσωρινών μέτρων, συνεδριάσεις αξιολόγησης και ούτως καθεξής.

Για όσους δεν λαμβάνουν νομική συνδρομή, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμφωνούνται μεταξύ των ιδίων και των εκπροσώπων τους.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Οι νομικοί σύμβουλοι οφείλουν να ενημερώνουν τους διαδίκους σχετικά με τα έξοδα που ενδεχομένως θα προκύψουν. Καθώς, όμως, αυτά εξαρτώνται από την πορεία/εξέλιξη της υπόθεσης, ενδέχεται να μην είναι εφικτός ο επακριβής υπολογισμός τους κατά την εκκίνηση της διαδικασίας.

Νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στη Βόρεια Ιρλανδία;

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα διατίθενται από τη [📄 Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#).

Οι δικτυακοί τόποι της [📄 Law Society της Βόρειας Ιρλανδίας](#) και της [📄 Βιβλιοθήκης του Δικηγορικού Συλλόγου της Βόρειας Ιρλανδίας](#) μπορούν να αποβούν χρήσιμες για την εύρεση συνηγόρου, αλλά δεν διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με το κόστος της νομικής εκπροσώπησης καθώς αυτό εξαρτάται από την εκάστοτε υπόθεση και από το εάν οι διάδικοι δικαιούνται νομική συνδρομή.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να λάβω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις προσδιορισμού εξόδων στη Βόρεια Ιρλανδία;

Πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα διατίθενται στην αγγλική γλώσσα από τη [Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#). Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να μεταφραστούν σε διάφορες άλλες γλώσσες κατόπιν σχετικού αιτήματος.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Πληροφορίες διατίθενται στον δικτυακό τόπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Ιρλανδίας](#).

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στον δικτυακό τόπο της [Law Society της Βόρειας Ιρλανδίας](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Στη [Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#) θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με όλα τα δικαστικά έξοδα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διαφόρων διαδικασιών;

Στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες των δικαστηρίων διατίθενται από τη [Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#).

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν είναι γνωστή κάποια πηγή για τις συγκεκριμένες πληροφορίες.

Υπάρχουν πίνακες αμοιβών για τις διαδικασίες του County Court και του High Court, οι οποίοι είναι όμως ενδεικτικοί και δεν πρέπει να θεωρούνται οριστικοί, καθώς δεν ισχύουν για όλες τις υποθέσεις. Επίσης ισχύουν μόνο για διαδικασίες της συγκεκριμένης δικαιοδοτικής βαθμίδας.

Οι ισχύοντες πίνακες αμοιβών για το County Court διατίθενται στον δικτυακό τόπο της [Υπηρεσίας πληροφοριών του HB για τον δημόσιο τομέα](#).

Ο πίνακας αμοιβών του High Court δεν διατίθεται μέσω διαδικτυακού συνδέσμου.

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;

Σύμφωνα με το νόμο περί φόρου προστιθέμενης αξίας του 1983, ο ΦΠΑ επί εξόδων και αμοιβών μπορεί να επιστρέφεται –κατά τον αντίστοιχο συντελεστή. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα προ ΦΠΑ διατίθενται από τη [Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#).

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Νομική συνδρομή δικαιούνται συνήθως άτομα των οποίων το ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 9.937 λίρες στερλίνες, με εξαίρεση τη σωματική βλάβη, για την οποία το όριο αυτό τίθεται στις 10.955 λίρες στερλίνες. Σε μικρό αριθμό διαδικασιών του δημόσιου οικογενειακού δικαίου που σχετίζονται με την επιμέλεια τέκνων, η νομική συνδρομή παρέχεται ανεξαρτήτως του ατομικού εισοδήματος οι περιπτώσεις αυτές είναι γνωστές ως ειδικές διαδικασίες του διατάγματος περί τέκνων (**Children Order proceedings**). Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να αποταθείτε στη Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας ([Northern Ireland Courts and Tribunals Service](#)).

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορουμένους

Στη Βόρεια Ιρλανδία δεν έχει καθοριστεί κατώτατο εισόδημα για την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορουμένους. Ο δικαστής χορηγεί νομική συνδρομή σε κατηγορουμένους εφόσον κρίνει ότι στερούνται των απαιτούμενων οικονομικών μέσων για την εξασφάλιση νομικής εκπροσώπησης.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Στο πλαίσιο του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης δεν προβλέπεται νομική συνδρομή για τα θύματα.

Το καθεστώς νομικής συνδρομής δεν ισχύει συνήθως στις περιπτώσεις όπου τα θύματα αξιόποινων πράξεων ζητούν αποκατάσταση. Η κυβέρνηση έχει θεσπίσει ένα χωριστό νομικό σύστημα για την αποκατάσταση θυμάτων αξιόποινων πράξεων. Στη Βόρεια Ιρλανδία πρόκειται για το Σύστημα Αποζημίωσης Θυμάτων Ποινικών Αδικημάτων (Criminal Injury Compensation

Scheme). Στο πλαίσιο αυτού του συστήματος, τα θύματα δεν χρειάζονται νομικές συμβουλές και εκπροσώπηση προκειμένου να αιτηθούν αποζημίωση. Για την υποβολή των αιτήσεων παρέχεται δωρεάν συνδρομή από την υπηρεσία [Victim Support Northern Ireland](#), η οποία χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση.

Στο πλαίσιο του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης παρέχεται στα θύματα βοήθεια, εξαιρουμένης της νομικής συνδρομής. Για παράδειγμα, στον δικτυακό τόπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Ιρλανδίας](#) παρέχονται πληροφορίες και μια «εικονική περιήγηση» για θύματα και μάρτυρες.

Επίσης, η φιλανθρωπική οργάνωση [Victim Support Northern Ireland](#) παρέχει συναισθηματική υποστήριξη, πληροφορίες και πρακτική βοήθεια σε άτομα που έχουν πέσει θύματα εγκληματικών ενεργειών.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Για να λάβουν δωρεάν νομική συνδρομή για την υπεράσπισή τους στην Βόρεια Ιρλανδία, οι κατηγορούμενοι πρέπει να πληρούν δύο κριτήρια: αφενός να στερούνται των οικονομικών μέσων για την εξασφάλιση της υπεράσπισής τους και, αφετέρου, η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής πρέπει να εξυπηρετεί τα συμφέροντα της δικαιοσύνης.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

- Η [Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας](#) εφαρμόζει διαδικασία/πολιτική στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται είτε αναστολή της καταβολής των δικαστικών εξόδων είτε απαλλαγή από τα δικαστικά έξοδα. Στη διαδικασία αυτή λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση και οι αιτούντες πρέπει να υποβάλλουν αίτηση μέσω καθορισμένου εντύπου.
- Απαλλάσσονται των δικαστικών εξόδων κατηγορούμενοι στους οποίους έχει χορηγηθεί νομική συνδρομή στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.
- Όπως προαναφέρθηκε, νομική συνδρομή δικαιούνται συνήθως άτομα των οποίων το ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 9.957 λίρες στερλίνες.
- Σε έναν μικρό αριθμό διαδικασιών του δημόσιου οικογενειακού δικαίου που σχετίζονται με την επιμέλεια τέκνων, η νομική συνδρομή παρέχεται ανεξαρτήτως εισοδήματος. Οι περιπτώσεις αυτές είναι γνωστές ως ειδικές **διαδικασίες του διατάγματος περί τέκνων**.
- Η επιδίκαση των δικαστικών εξόδων ή η απαλλαγή από τα δικαστικά έξοδα επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Η επιδίκαση των δικαστικών εξόδων επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου. Ο **εσωτερικός κανονισμός** του Ανώτατου Δικαστηρίου της Βόρειας Ιρλανδίας (**Northern Ireland Court of Judicature**) και ο **εσωτερικός κανονισμός του County Court** (Βόρεια Ιρλανδία) προβλέπουν τους κανόνες του δικαστηρίου σχετικά με τα έξοδα, οι οποίοι δεν διατίθενται όμως μέσω διαδικτυακού συνδέσμου.

Αμοιβές εμπειρογνομόνων

Ο εσωτερικός κανονισμός του Ανώτατου Δικαστηρίου της Βόρειας Ιρλανδίας (**Northern Ireland Court of Judicature**) και ο εσωτερικός κανονισμός του County Court (Βόρεια Ιρλανδία) περιορίζουν τον αριθμό εμπειρογνομόνων. Δεν υπάρχουν πάγιες αμοιβές ούτε πίνακες αμοιβών εμπειρογνομόνων, δεδομένου ότι οι αμοιβές τους εξαρτώνται από την ειδικότητα του εμπειρογνώμονα και το είδος συμμετοχής του στη διαδικασία.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Κατά κανόνα, όταν το κόστος μιας αγωγής του αστικού ή του οικογενειακού δικαίου καταβάλλεται από ιδιώτη, εναπόκειται στον διάδικο που καταφεύγει στις υπηρεσίες διερμηνέα να προβεί στις σχετικές συνεννοήσεις και να καταβάλει τα έξοδα.

Ωστόσο, η Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας (Northern Ireland Courts and Tribunals Service) φροντίζει για την εξεύρεση διερμηνέα και την κεντρική καταβολή της αμοιβής του για τους μη αγγλόφωνους διαδίκους οι οποίοι συμμετέχουν στα ακόλουθα είδη υποθέσεων: σε υποθέσεις προσωποκράτησης, σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου στις οποίες εμπλέκονται ανήλικοι και σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας (περιλαμβανομένου του γάμου κατόπιν εξαναγκασμού).

Αν η υπόθεση δεν εμπίπτει σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες, είναι και πάλι δυνατό να καλυφθούν τα έξοδα διερμηνέα, αν ο δικαστής κρίνει ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να μπορέσει ο διάδικος να κατανοήσει τη διαδικασία και υπό την προϋπόθεση ότι ο διάδικος αδυνατεί να εξεύρει δημόσια χρηματοδότηση, δεν έχει τα μέσα για να καταβάλει ο ίδιος την αμοιβή διερμηνέα ή εάν ο δικαστής διατάξει ρητώς τον διορισμό διερμηνέα.

Όταν η Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας φροντίζει για την εξεύρεση διερμηνέα και την καταβολή της αμοιβής του, η αμοιβή αυτή καθορίζεται στους όρους και τις προϋποθέσεις της σχετικής σύμβασης. Η αμοιβή είναι δυνατό να διαφέρει από υπόθεση σε υπόθεση, αναλόγως της διάρκειας της ακροαματικής διαδικασίας, της απόστασης και του χρόνου που απαιτείται για τη μετάβαση προς και από το δικαστήριο και του μέσου μεταφοράς που χρησιμοποιεί ο διερμηνέας. Οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις εφαρμόζονται απαρεγκλίτως στο σύνολο των απαιτήσεων, προκειμένου να αποτρέπεται κάθε υπέρμετρη πληρωμή.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Law Society της Βόρειας Ιρλανδίας](#)

Σχετικά έγγραφα

[Έκθεση του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τη Μελέτη για τη διαφάνεια των δαπανών\(448 Kb\)](#)

[Βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου της Βόρειας Ιρλανδίας](#)

[Υπηρεσία πληροφοριών του ΗΒ για τον δημόσιο τομέα](#)

<http://www.legislation.gov.uk/nisr/2013/19/contents/made> Πληροφορίες της Δικαστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Ιρλανδίας σχετικά με τα δικαστικά έξοδα

<http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/Services/CourtFees/> Δικαστική Υπηρεσία της Βόρειας Ιρλανδίας

<https://www.justice-ni.gov.uk/topics/courts-and-tribunals> Πληροφορίες της Δικαστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Ιρλανδίας σχετικά με τον εμπορικό κατάλογο

<http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/Services/CommercialLists/> Victim Support Northern Ireland

<http://www.nidirect.gov.uk/help-and-support-for-victims-of-crime> Πληροφορίες της Δικαστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Ιρλανδίας σχετικά με τη συνδρομή σε θύματα και μάρτυρες

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 26/06/2019

Κόστος της διαδικασίας - Σκωτία

Η παρούσα σελίδα παρέχει ενδεικτικές πληροφορίες σχετικά με το κόστος των διαδικασιών στη Σκωτία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δεν προβλέπεται ρύθμιση για τις αμοιβές που χρεώνουν οι επαγγελματίες του νομικού κλάδου στους πελάτες τους. Ωστόσο, προβλέπεται ρύθμιση για τα έξοδα που μπορούν να επιστραφούν στον διάδικο ο οποίος κερδίζει τη δίκη.

Solicitors (νομικοί σύμβουλοι)

Δεν προβλέπεται ρύθμιση για τις αμοιβές των solicitors στη Σκωτία. Οι αμοιβές εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες που αφορούν κάθε υπόθεση ξεχωριστά.

Advocates (δικηγόροι)

Δεν προβλέπεται ρύθμιση για τις αμοιβές των advocates στη Σκωτία. Οι αμοιβές εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες που αφορούν κάθε υπόθεση ξεχωριστά.

Πάγια έξοδα

Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδικιών σε αστικές δίκες

Τα πάγια έξοδα στη Σκωτία εξαρτώνται από **το είδος της διαδικασίας** και το **δικαστήριο** στο οποίο προκύπτουν (στο οποίο κινείται η διαδικασία). Τα πάγια έξοδα καταβάλλονται σε διάφορα στάδια της εκάστοτε διαδικασίας:

- Κατά την κατάθεση των εισαγωγικών δικόγραφων στο δικαστήριο
- Κατά την κατάθεση πρόσθετων δικόγραφων
- Κατά τον καθορισμό της ημερομηνίας εκδίκασης
- Για χρήση του χρόνου του δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, βάσει ημερήσιας χρέωσης
- Για την υποβολή οικονομικών καταστάσεων με σκοπό τη φορολόγηση δαπανών
- Κατά την άσκηση ένδικου μέσου.

Οι κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας (Scottish Statutory Instruments) καθορίζουν τα τέλη για κάθε είδος προσφυγής, και είναι γνωστές ως **διατάγματα περί τελών (Fee Orders)**. Οι αστικές διαδικασίες διέπονται από το διάταγμα περί τελών του Sheriff Court του 1997 και από το διάταγμα περί τελών του Court of Session του 1997. Τα εν λόγω διατάγματα τροποποιήθηκαν στη συνέχεια από πλήθος διαταγμάτων τροποποίησης των τελών ώστε να ληφθούν υπόψη οι αυξήσεις των τελών. Περισσότερες πληροφορίες για τα διατάγματα περί τελών και τις τροποποιήσεις τους στη Σκωτία διατίθενται στον δικτυακό τόπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας της Σκωτίας](#).

Οικογενειακό δίκαιο - Διαζύγιο/Λύση συμφώνου συμβίωσης

Στη Σκωτία, **αιτήσεις έκδοσης διαζυγίου/λύσης συμφώνου συμβίωσης** μπορούν να υποβληθούν στο Sheriff Court ή στο Court of Session με:

Απλοποιημένη διαδικασία

Μη απλοποιημένη διαδικασία

Τα τέλη υποβολής αίτησης για την έκδοση διαζυγίου/λύσης συμφώνου συμβίωσης με την απλοποιημένη διαδικασία ανέρχονται επί του παρόντος σε 95 λίρες Αγγλίας στο Sheriff Court και σε 105 λίρες Αγγλίας στο Court of Session. Επιπλέον χρέωση προβλέπεται σε περίπτωση που ο sheriff officer κληθεί να επιδώσει τα έγγραφα του διαζυγίου στον εναγόμενο. Στο Sheriff Court και στο Court of Session το κόστος της επίδοσης ανέρχεται σε 10 λίρες Αγγλίας, συν επιπλέον ποσό που χρεώνει ο sheriff officer

Στην περίπτωση της μη απλοποιημένης διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου/λύσης συμφώνου συμβίωσης, το συναφές κόστος αφορά την αρχική δικαστική εντολή κλήτευσης στο Sheriff Court. Το τέλος για αρχική δικαστική εντολή κλήτευσης για διαζύγιο ή για λύση σχέσης συμβίωσης ανέρχεται επί του παρόντος σε 125 λίρες Αγγλίας. Στις εν λόγω περιπτώσεις, το δικαστήριο δεν μεριμνά για την επίδοση της κλήτευσης στον εναγόμενο. Επομένως, για την επίδοση των εγγράφων ο ενάγων (αιτών) καλείται να καταβάλει επιπλέον ποσό είτε σε solicitor είτε σε sheriff officer. Πρόσθετα τέλη καταβάλλονται επίσης σε διάφορα στάδια της διαδικασίας, ανάλογα με την πρόοδο της υπόθεσης στο δικαστήριο (βλ. ανωτέρω). Κατ' ελάχιστον, σε περίπτωση ερημοδικίας, προβλέπεται πρόσθετο τέλος για την κατάθεση αντιγράφου της απόφασης, το οποίο ανέρχεται επί του παρόντος σε 55 λίρες Αγγλίας. Στο Court of Session το ποσό που καταβάλλεται επί του παρόντος για την υποβολή αρχικής δικαστικής εντολής κλήτευσης για διαζύγιο/λύση συμφώνου συμβίωσης ανέρχεται σε 140 λίρες Αγγλίας.

Οικογενειακό δίκαιο – Επιμέλεια και διατροφή τέκνων

Σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, το ύψος των τελών στο Sheriff Court εξαρτάται από το αν **το αίτημα (ή η αίτηση) επιμέλειας και διατροφής του τέκνου υποβάλλεται ταυτόχρονα με αίτημα (ή αίτηση) διαζυγίου/λύσης συμφώνου συμβίωσης**. Σε περίπτωση υποβολής αιτήματος (ή αίτησης) διαζυγίου/λύσης συμφώνου συμβίωσης, καταβάλλονται τα τέλη της μη απλοποιημένης διαδικασίας διαζυγίου.

Σε περίπτωση μη υποβολής αιτήματος (ή αίτησης) διαζυγίου, ο ενδιαφερόμενος καταβάλλει το τέλος που προβλέπεται για την κατάθεση εισαγωγικού δικόγραφου, το οποίο ανέρχεται επί του παρόντος σε 80 λίρες Αγγλίας. Πρόσθετα τέλη καταβάλλονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας, ανάλογα με την πρόοδο της υπόθεσης στο δικαστήριο.

Στο Court of Session το κόστος ανέρχεται επί του παρόντος σε 140 λίρες Αγγλίας. Πρόσθετα τέλη καταβάλλονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας, ανάλογα με την πρόοδο της υπόθεσης στο δικαστήριο (βλ. ανωτέρω).

Εμπορικό δίκαιο – συμβατική και εξωσυμβατική ευθύνη

Στις υποθέσεις εμπορικού δικαίου, το ύψος των τελών **εξαρτάται από το αίτημα** και από τον **κανονισμό του δικαστηρίου στο οποίο προσφεύγει ο ενάγων** (το άτομο που ασκεί την αγωγή).

Για παράδειγμα, εάν ο ενάγων μπορεί να ασκήσει την αξίωσή του με τη «διαδικασία μικροδιαφορών» στο Sheriff Court και ζητά την επιδίκαση ποσού μέχρι 3.000 λίρες Αγγλίας, το τέλος κατάθεσης του εισαγωγικού δικόγραφου ανέρχεται επί του παρόντος σε 15 λίρες Αγγλίας για ποσό μέχρι 200 λίρες Αγγλίας και σε 65 λίρες Αγγλίας για ποσό από 200 έως 3.000 λίρες Αγγλίας. Στην πορεία, ίσως απαιτηθεί καταβολή πρόσθετων δικαστικών τελών. Για παράδειγμα, εάν η κλήτευση πρέπει να επιδοθεί στον εναγόμενο από sheriff officer, ο ενάγων καταβάλλει επί του παρόντος το ποσό των 10 λιρών Αγγλίας συν το ποσό που χρεώνει ο sheriff officer. Ωστόσο, ο sheriff clerk μπορεί να μεριμνήσει για την επίδοση μόνο σε περίπτωση που ο ενάγων είναι φυσικό πρόσωπο. Οι λοιπές κατηγορίες διαδίκων οφείλουν να προσφύγουν για την επίδοση είτε σε solicitor είτε σε sheriff officer, καταβάλλοντας σ' αυτούς ξεχωριστό τέλος.

Εάν ο ενάγων μπορεί να ασκήσει αξίωσή με τη συνοπτική διαδικασία και ζητά, για παράδειγμα, την επιδίκαση ποσού μεταξύ 3.000 και 5.000 λιρών Αγγλίας, το τέλος κατάθεσης του εισαγωγικού δικόγραφου ανέρχεται επί του παρόντος σε 65 λίρες Αγγλίας. Στην πορεία, ίσως απαιτηθεί καταβολή πρόσθετων τελών (βλ. ανωτέρω). Στις εν λόγω περιπτώσεις, ο sheriff clerk δεν μπορεί να επιδώσει τις κλητεύσεις στον εναγόμενο. Επομένως, ο ενάγων οφείλει να προσφύγει σε solicitor ή σε sheriff officer για την επίδοση και να καταβάλει σε αυτούς ξεχωριστό τέλος.

Εάν ο ενάγων μπορεί να ασκήσει την αξίωσή του με την «τακτική διαδικασία» και ζητά, για παράδειγμα, την επιδίκαση ποσού άνω των 5.000 λιρών Αγγλίας, ή, εάν είναι εφαρμοστέο το κεφάλαιο 40 του κανονισμού (εμπορικές διαφορές), το τέλος κατάθεσης του εισαγωγικού δικόγραφου ανέρχεται επί του παρόντος σε 80 λίρες Αγγλίας, και στην πορεία ίσως απαιτηθεί καταβολή πρόσθετων τελών (βλ. ανωτέρω).

Εάν η προσφυγή ασκείται ενώπιον του Court of Session, το αρχικό τέλος ανέρχεται επί του παρόντος σε 180 λίρες Αγγλίας. Πάντως, στην πορεία ίσως απαιτηθεί η καταβολή πρόσθετων τελών (βλ. ανωτέρω).

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Το αρχικό τέλος καταβάλλεται κατά την **κίνηση της διαδικασίας** με τη κατάθεση του δικόγραφου στο δικαστήριο. Σε περίπτωση επίδοσης από sheriff officer (δηλαδή σε προσφυγές για μικροδιαφορές όπου ο ενάγων είναι φυσικό πρόσωπο και σε απλουστευμένες διαδικασίες έκδοσης διαζυγίου/λύσης συμφώνου συμβίωσης), το τέλος των 10 λιρών Αγγλίας καταβάλλεται όταν ζητηθεί η επίδοση. Η αμοιβή του sheriff officer καταβάλλεται κατόπιν αιτήματος του sheriff clerk/clerk of session (δικαστικός γραμματέας) αμέσως μετά την παραλαβή του δελτίου παροχής υπηρεσιών του sheriff officer. Άλλα τέλη καταβάλλονται: κατά την κατάθεση πρόσθετων δικόγραφων, κατά τον καθορισμό δικάσιμου, για χρήση του χρόνου του δικαστηρίου κατά τη διάρκεια την επ' ακροατηρίου συζήτηση (βάσει ημερήσιας χρέωσης), για την υποβολή οικονομικών καταστάσεων με σκοπό τη φορολόγηση δαπανών και κατά την άσκηση ενδίκου μέσου.

Πάγια έξοδα σε ποινικές δίκες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές δίκες

Δεν προβλέπονται. Ο κατηγορούμενος δικαιούται νομική συνδρομή για να υπερασπισθεί τον εαυτό του σε ποινική δίκη, **εφόσον πληροί τις σχετικές οικονομικές προϋποθέσεις**.

Πάγια έξοδα σε συνταγματικές διαδικασίες

Πάγια έξοδα των διαδίκων σε συνταγματικές διαδικασίες

Ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορούν να εγείρονται στο πλαίσιο οποιασδήποτε αστικής διαδικασίας. Συνεπώς, το επιβαλλόμενο τέλος εξαρτάται από το είδος της υποβληθείσας προσφυγής και από το είδος του αιτήματος.

- Προσφυγές για μικροδιαφορές έως 200 λίρες Αγγλίας – επί του παρόντος 15 λίρες Αγγλίας
- Προσφυγές για μικροδιαφορές από 200 έως 3.000 λίρες Αγγλίας – επί του παρόντος 65 λίρες Αγγλίας
- Προσφυγές με συνοπτικές διαδικασίες από 3.000 έως 5.000 λίρες Αγγλίας – επί του παρόντος 65 λίρες Αγγλίας

- Προσφυγές με τακτικές διαδικασίες άνω των 5.000 λιρών Αγγλίας – επί του παρόντος 80 λίρες Αγγλίας
- Προσφυγές με συνοπτικές διαδικασίες - επί του παρόντος 80 λίρες Αγγλίας
- Προσφυγές στο Court of Session – επί του παρόντος 180 λίρες Αγγλίας.

Σε όλα τα ανωτέρω είδη προσφυγής, είναι πιθανή η καταβολή πρόσθετων τελών σε διάφορα στάδια της διαδικασίας, ανάλογα με την πρόοδο της υπόθεσης στο δικαστήριο (βλ. ανωτέρω).

Στάδιο της συνταγματικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβάλλονται τα πάγια έξοδα

Στις **συνταγματικές διαδικασίες**, τα αρχικά έξοδα καταβάλλονται: κατά την κατάθεση των εισαγωγικών δικόγραφων στο δικαστήριο, κατά την κατάθεση νέων δικογράφων, κατά τον καθορισμό δικάσιμου, για χρήση του χρόνου του δικαστηρίου κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου συζήτησης (βάσει ημερήσιας χρέωσης), για την υποβολή οικονομικών καταστάσεων με σκοπό τη φορολόγηση δαπανών και κατά την άσκηση ενδίκου μέσου.

Εκ των προτέρων παροχή πληροφοριών από νομικούς συμβούλους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μερών

Οι solicitors **υποχρεούνται να παρέχουν στους πελάτες τους πληροφορίες για την αμοιβή** που θα ζητήσουν. Είναι σκόπιμο ο solicitor να παρέχει πληροφορίες για τις πιθανότητες επιτυχούς έκβασης της υπόθεσης και το συναφές κόστος. Σύμφωνα με τους **Κανόνες δεοντολογίας για τους solicitors της Σκωτίας**, οι solicitors πρέπει να επικοινωνούν με τους πελάτες τους με σαφήνεια και αποτελεσματικότητα.

Πηγές εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τις πηγές εξόδων στη Σκωτία;

Στον δικτυακό τόπο της Δικαστικής Υπηρεσίας της Σκωτίας (Scottish Court Service) διατίθενται περιορισμένες πληροφορίες για τα δικαστικά τέλη.

Επίσης, το **Scottish Law Directory**, που δημοσιεύεται μία φορά το χρόνο από τον εκδοτικό οίκο Lexis/Nexis Butterworths, περιέχει συμπλήρωμα σχετικό με τα δικαστικά τέλη.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να λάβω πληροφορίες για τις πηγές εξόδων στη Σκωτία;

Όλες οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στα αγγλικά.

Στον δικτυακό τόπο της Δικαστικής Υπηρεσίας Σκωτίας (Scottish Court Service) υπάρχει η δυνατότητα επιλογής άλλων γλωσσών για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες.

Περιέχεται επίσης κατάλογος εγγράφων και φυλλαδίων που έχουν μεταφραστεί στα γαελικά, στα καντονέζικα, στα παντζάμπι και στα ουρντού.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;

Από το 2004, το [Σκωτικό δίκτυο διαμεσολάβησης \(Scottish Mediation Network\)](#) (SMN) δημοσιεύει «χάρτη διαμεσολάβησης» στον δικτυακό του τόπο. Η παρουσίαση των πληροφοριών έχει αναβαθμιστεί αρκετές φορές – έργο που χρηματοδοτήθηκε από την κυβέρνηση της Σκωτίας. Ο σύνδεσμος ([Σκωτικό δίκτυο διαμεσολάβησης](#)) εμφανίζεται σε αρκετά έντυπα και δικτυακούς τόπους. Το γραφείο του σκωτικού δικτύου διαμεσολάβησης δέχεται επίσης ερωτήματα διά τηλεφώνου και παραπέμπει το κοινό στις αρμόδιες υπηρεσίες διαμεσολάβησης. Το **σκωτικό μητρώο διαμεσολάβησης** καθορίζει τα προσόντα των διαμεσολαβητών για την παροχή καλύτερης πληροφόρησης στους ενδιαφερόμενους κατά την επιλογή διαμεσολαβητή.

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Διαθέσιμος δικτυακός τόπος με πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα

Οι πληροφορίες για τα [Δικαστικά τέλη στη Σκωτία](#) περιλαμβάνουν:

- Συνοπτικό κείμενο των διαταγμάτων περί των τελών στο High Court, το Court of Session και το Sheriff Court
- Έντυπο απαλλαγής από την καταβολή τελών
- Τέλη για τις πλέον κοινές προσφυγές που υποβάλλονται από διαδίκους στο Sheriff Court
- Συνδέσμους προς τα διατάγματα περί τροποποίησης των τελών

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για τον μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Η κυβέρνηση της Σκωτίας δημοσιεύει στον [δικτυακό τόπο](#) της πληροφορίες για τον αριθμό των ποινικών υποθέσεων που εκδικάστηκαν με τη συνοπτική διαδικασία και ολοκληρώθηκαν εντός 6 μηνών. Οι υποθέσεις που εκδικάζονται με συνοπτική διαδικασία αποτελούν το 95% περίπου του συνόλου των ποινικών υποθέσεων. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για τη μέση χρονική διάρκεια των αστικών υποθέσεων. Ακόμα και σε συγκεκριμένα είδη διαδικασίας, κάθε υπόθεση είναι διαφορετική και ο χρόνος ολοκλήρωσής της διαφέρει. Ένας νομικός σύμβουλος (solicitor) με πείρα στο συγκεκριμένο είδος διαδικασίας ενδέχεται να μπορεί να σας υποδείξει τη μέση χρονική διάρκεια.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν υπάρχει διαθέσιμος μέσος όρος, καθώς κάθε υπόθεση που εκδικάζεται είναι διαφορετική. Ένας νομικός σύμβουλος (solicitor) με πείρα στον συγκεκριμένο τύπο διαδικασίας ίσως είναι σε θέση να σας υποδείξει το εύρος των εξόδων.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

Με ποιον τρόπο παρέχεται η συγκεκριμένη πληροφορία;

Τα δημοσιευμένα έξοδα περιλαμβάνουν ΦΠΑ.

Ποιοι είναι οι ισχύοντες συντελεστές;

Ο συντελεστής, όπου ισχύει, είναι 20%.

Νομική συνδρομή

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Η οικονομική επιλεξιμότητα για την παροχή νομικής συνδρομής σε αστικές υποθέσεις υπολογίζεται βάσει του διαθέσιμου εισοδήματος του διαδίκου δυνάμει, διαβαθμισμένου καθεστώτος συνεισφοράς (αναπροσαρμοζόμενη κλίμακα). Επί του παρόντος, νομική συνδρομή παρέχεται σε άτομα με ετήσια εισοδήματα έως 25.450 λίρες Αγγλίας.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορουμένους

Στις υποθέσεις που εκδικάζονται με την επίσημη διαδικασία, το κριτήριο που ισχύει είναι εάν το πρόσωπο ή τα εξαρτώμενα από αυτό άτομα μπορούν να καταβάλουν τα έξοδα της δίκης χωρίς υπέρμετρη επιβάρυνση. Δεν προβλέπεται κατώτατο εισόδημα.

Στις υποθέσεις που εκδικάζονται με συνοπτική διαδικασία, όπου παρέχεται πλήρης νομική συνδρομή μετά τη δήλωση αθωότητας εκ μέρους του κατηγορουμένου, ισχύει το ίδιο κριτήριο. Και στην περίπτωση αυτή, η νομοθεσία δεν προβλέπει κατώτατο εισόδημα.

Οι υπολογισμοί γίνονται από το **Συμβούλιο νομικής συνδρομής (Legal Aid Board)**. Στην πράξη, το Συμβούλιο νομικής συνδρομής χρησιμοποιεί μια εβδομαδιαία αναλογία επί του ισχύοντος ανώτατου ορίου εισοδήματος των 26.239 λιρών Αγγλίας (σε ισχύ από την 1η Απριλίου 2011). Το εβδομαδιαίο ποσό που προκύπτει ανέρχεται σε 245 λίρες Αγγλίας, το οποίο αποτελεί το ελάχιστο όριο επιλεξιμότητας, αφού ληφθούν υπόψη οι βασικές εβδομαδιαίες δαπάνες και προσαυξήσεις ανάλογα με τον αριθμό τυχόν εξαρτώμενων ατόμων. Εάν το εβδομαδιαίο διαθέσιμο εισόδημα του αιτούντος υπερβαίνει τις 245 λίρες Αγγλίας, εξετάζεται η φύση της υπόθεσης προκειμένου να κριθεί αν η καταβολή των δικαστικών εξόδων συνιστά υπέρμετρη επιβάρυνση για τον αιτούντα.

Σε άλλες ποινικές υποθέσεις που εκδικάζονται με συνοπτική διαδικασία, όπου ο πελάτης δηλώνει ένοχος ή όπου η υπόθεση εκδικάζεται χωρίς δήλωση ενοχής ή αθωότητας, ο solicitor μπορεί να δεχτεί πελάτη με τη μέθοδο της παροχής συμβουλών υπό τη μορφή εκπροσώπησης στο δικαστήριο (ABWOR -advice by way of representation). Στις εν λόγω υποθέσεις το όριο του διαθέσιμου εισοδήματος ανέρχεται σε 245 λίρες Αγγλίας την εβδομάδα. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται εισόδημα από όλες τις πηγές, εξαιρουμένων παροχών λόγω φοροαπαλλαγής (όταν το φυσικό πρόσωπο εμπίπτει σε μια ορισμένη κατηγορία και επομένως υπόκειται αυτομάτως σε έλεγχο οικονομικής κατάστασης) ή παροχών που δεν λαμβάνονται υπόψη, μείον τα επιδόματα για τυχόν εξαρτώμενα άτομα.

Εφαρμοστέο κατώτατο εισόδημα στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Δεν προβλέπεται παροχή **πλήρους νομικής συνδρομής** για τα θύματα στις ποινικές υποθέσεις. Οι solicitors μπορούν να παρέχουν συμβουλές και να παρίστανται στις διαδικασίες, όμως η νομική συνδρομή δεν καλύπτει την εκπροσώπηση. Στις εν λόγω υποθέσεις, το όριο του διαθέσιμου εισοδήματος ανέρχεται σε 245 λίρες Αγγλίας την εβδομάδα. Αυτό περιλαμβάνει εισόδημα από όλες τις πηγές, εξαιρουμένων τυχόν παροχών λόγω φοροαπαλλαγής ή παροχών που δεν λαμβάνονται υπόψη, μείον τα επιδόματα για τυχόν εξαρτώμενα άτομα.

Για την ικανοποίηση αξίωσης που απορρέει από σωματική βλάβη λόγω εγκληματικής πράξης όπου απαιτείται νομική συνδρομή, ισχύουν τα εισοδηματικά όρια που προβλέπονται όταν το μέγιστο όριο διαθέσιμου εισοδήματος ανέρχεται σε 26.239 λίρες Αγγλίας. Πάντως, ορισμένες αξιώσεις αυτού του είδους είναι δυνατόν να ρυθμιστούν από την **Αρχή Αποζημίωσης Θυμάτων Εγκληματικών Πράξεων (Criminal Injuries Compensation Authority - CICA)** και τη συνδρομή (εάν υπάρχει) από την παροχή συμβουλών και αρωγής, που έχει διαφορετικά όρια για την παροχή νομικής συνδρομής σε αστικές υποθέσεις.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα

Δεν παρέχεται νομική συνδρομή για τα θύματα στο τομέα της ποινικής δικαιοσύνης.

Η παροχή νομικής συνδρομής σε αστικές υποθέσεις, εάν προβλέπεται, δεν υπόκειται σε ειδικές προϋποθέσεις. Το Legal Aid Board έχει πράγματι την εξουσία να παρέχει νομική συνδρομή εάν το απαιτούν οι περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης.

Άλλες προϋποθέσεις που συνδέονται με την παροχή νομικής συνδρομής σε κατηγορούμενους

Η παροχή νομικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις από τα δικαστήρια ή από το Legal Aid Board δεν υπόκειται σε προϋποθέσεις.

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Δικαστικά τέλη **δεν καταβάλλονται** στις ακόλουθες περιστάσεις:

Sheriff Court (κατώτερο τοπικό δικαστήριο)

- Για αιτήσεις καταχώρισης ληξιαρχικών πράξεων γεννήσεων, θανάτων και γάμων που υποβάλλονται δυνάμει οποιασδήποτε νομοθεσίας
- Για αιτήσεις που υποβάλλονται δυνάμει του μέρους III του (σκωτικού) νόμου περί κοινωνικής εργασίας του 1968 (Social Work Act 1968)
- Για αιτήσεις που υποβάλλονται δυνάμει του (σκωτικού) νόμου περί ψυχικής υγείας (περίθαψη και θεραπεία) του 2003 (Mental Health (Care and Treatment) Act 2003)
- Για αιτήσεις ή ένδικα μέσα που υποβάλλονται δυνάμει του μέρους II του (σκωτικού) νόμου περί τέκνων του 1995 (Children Act 1995)
- Για αιτήσεις που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 129 του νόμου περί καταναλωτικής πίστης του 1974
- Από οφειλέτες ή πιστωτές σε σχέση με διαδικασίες δυνάμει του (σκωτικού) νόμου περί οφειλετών του 1987 (Debtors Act 1987) ή του (σκωτικού) νόμου περί ρύθμισης χρεών και κατάσχεσης του 2002 (Debt Arrangement and Attachment Act 2002), εξαιρουμένων των τελών για τον έλεγχο της έκθεσης πλειστηριασμού και της έκθεσης του ελεγκτή του δικαστηρίου
- Για την παραλαβή ή την εξέταση καταλόγου απογραφής περιουσιακών στοιχείων, πρόσθετου ή διορθωτικού καταλόγου απογραφής περιουσιακών στοιχείων (είτε απαιτείται είτε όχι επικύρωση του θανάτου εν υπηρεσία)

Court of Session

Σε οφειλέτες όσον αφορά διαδικασίες δυνάμει του (σκωτικού) νόμου περί οφειλετών του 1987.

Για προτάσεις ή αντιρρήσεις σε προτάσεις που διατυπώνονται γραπτώς ή προφορικώς ενώπιον δικαστηρίου, με μοναδικό σκοπό την κίνηση επόμενων σταδίων της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

1. Άρθρο 19.1 (ερήμην έκδοση απόφασης)
2. Άρθρο 22.3(5)(α) (κλείσιμο υπόθεσης)
3. Άρθρο 36.13 (θάνατος, ανικανότητα, επανεκδίκαση, κτλ. του Lord Ordinary)
4. Άρθρα 37.1(2)(β), 37.1(6) και 37.1(7) (αιτήσεις για εκδίκαση από ορκωτό δικαστήριο)
5. Άρθρο 37.10 (αίτηση ετυμηγοριών)
6. Άρθρο 38.17(1) (εντολές για επ' ακροατηρίου συζήτηση)
7. Άρθρο 40.7(3) (διαδικασία μετά τη διαβίβαση της έφεσης)
8. Άρθρο 40.11(1)(α) (πρώρη απόρριψη έφεσης) μόνο όμως στον βαθμό που η αίτηση σχετίζεται με το άρθρο 40.7A (απαιτούμενη αίτηση για πρώρη απόρριψη έφεσης)
9. Άρθρο 41.15(1) (αιτήσεις για συζήτηση κατ' έφεση) μη οριστική απόφαση)
10. Άρθρο 40.15(1) (εντολές για συζήτηση κατ' έφεση)

11. Άρθρο 41.22(1) (αίτηση για συνέχιση της διαδικασίας)

Επιπλέον, οι διάδικοι μπορούν να απαλλάσσονται από την καταβολή δικαστικών τελών σε ορισμένες περιπτώσεις, εάν:

- Το φυσικό πρόσωπο ή ο/η σύντροφός του λαμβάνει εισοδηματική στήριξη δυνάμει του νόμου περί παροχών και επιδομάτων κοινωνικής ασφάλισης του 1992 (Social Security Contributions and Benefits Act 1992)
- Το φυσικό πρόσωπο λαμβάνει εισόδημα βάσει επιδόματος ευρέσεως εργασίας (καταβλητέο δυνάμει του νόμου περί αιτούντων εργασία του 1995) (Jobseekers Act 1995)
- Το φυσικό πρόσωπο λαμβάνει νομική συνδρομή για αστικές υποθέσεις υπό την έννοια του άρθρου 13(2) του (σκωτικού) νόμου περί νομικής συνδρομής του 1986 (Legal Aid Act 1986) σε σχέση με υπόθεση στον πίνακα καταβολής τελών και όσον αφορά την καταβολή κάποιων τελών
- Τα τέλη καταβάλλονται σε σχέση με την υποβολή αίτησης έκδοσης απλοποιημένου διαζυγίου ή λύσης συμφώνου συμβίωσης και το φυσικό πρόσωπο λαμβάνει συμβουλές και συνδρομή από solicitor δυνάμει του (σκωτικού) νόμου περί νομικής συνδρομής του 1986 (Legal Aid Act 1986) όσον αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση
- Ο solicitor του φυσικού προσώπου ασχολείται με υπόθεση που αναγράφεται στον πίνακα καταβολής τελών βάσει του οποίου καταβάλλονται τέλη δυνάμει κανονισμών που απορρέουν από το άρθρο 36 του (σκωτικού) νόμου περί νομικής συνδρομής του 1986 (Legal Aid Act 1986), ο οποίος προβλέπει την παροχή νομικής συνδρομής σε ιδιαίτερα επείγοντα ζητήματα
- Το φυσικό πρόσωπο ή ο/η σύντροφός του λαμβάνουν ενέγγυο πίστωση δυνάμει του νόμου περί κρατικής πίστωσης σύνταξης του 2002 (State Pension Credit Act 2002)
- Το φυσικό πρόσωπο ή ο/η σύντροφός του λαμβάνουν πίστωση φόρου λόγω εργασίας (working tax credit) υπό τον όρο ότι:
  1. Η πίστωση φόρου λόγω τέκνου (child tax credit) καταβάλλεται στον ενδιαφερόμενο ή, εάν ο ενδιαφερόμενος είναι μέλος ζεύγους, σε αμφότερους κατόπιν αξίωσης για καταβολή πίστωσης φόρου λόγω τέκνου (όπως ορίζεται στην ενότητα 3(5A) του νόμου περί φορολογικών ελαφρύνσεων του 2002 (Tax Credits Act 2002)
  2. Στην πίστωση φόρου που λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος υπάρχει στοιχείο αναπηρίας ή σοβαρής αναπηρίας (ή και τα δύο)
  3. Το ακαθάριστο ετήσιο εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της πίστωσης φόρου λόγω εργασίας δεν υπερβαίνει τις 16.642 λίρες Αγγλίας τον χρόνο
- Το φυσικό πρόσωπο ή ο/η σύντροφός του λαμβάνει επίδομα απασχόλησης και στήριξης με βάση το εισόδημα δυνάμει του νόμου περί μεταρρύθμισης της κοινωνικής προστασίας του 2007.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Αυτό εξαρτάται από το **είδος της ασκηθείσας αγωγής**. Οι κανονισμοί των δικαστηρίων είναι πολύ αναλυτικοί και πρέπει να ελέγχονται χωριστά για τα διάφορα είδη υποθέσεων.

Πάντως, σε γενικές γραμμές, ισχύουν τα ακόλουθα:

Μικροδιαφορές (για υποθέσεις έως 3.000 λίρες Αγγλίας)

Κατά την περάτωση της υπόθεσης που αφορά μικροδιαφορά, το δικαστήριο μπορεί να προβεί σε επιδίκαση των δαπανών. Το προς επιδίκαση ποσό μπορεί να καθοριστεί από τον sheriff. Εναλλακτικά, ο δικαστικός υπάλληλος (sheriff clerk) υπολογίζει το ποσό, είτε εκείνη την ώρα είτε σε μεταγενέστερη ημερομηνία.

Κατά γενικό κανόνα τα δικαστικά έξοδα επιδικάζονται υπέρ του διαδίκου που κερδίζει την υπόθεση. Έτσι, τις δαπάνες καλείται να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος. Κανονικά υπάρχει όριο όσον αφορά το ποσό των επιδικαζόμενων δαπανών.

- Εάν η αξία της απαίτησης δεν υπερβαίνει τις 200 λίρες Αγγλίας, κανονικά δεν επιδικάζονται δαπάνες
- Εάν η αξία της απαίτησης κυμαίνεται από 200 έως 1.500 λίρες Αγγλίας, το μέγιστο ποσό δαπανών που μπορεί κανονικά να επιδικασεί το δικαστήριο υπέρ του διαδίκου που κέρδισε την υπόθεση ανέρχεται σε 150 λίρες Αγγλίας
- Εάν η αξία της απαίτησης κυμαίνεται από 1.500 έως 3.000 λίρες Αγγλίας, το μέγιστο ποσό δαπανών που μπορεί κανονικά να επιδικασεί το δικαστήριο υπέρ του διαδίκου που κέρδισε την υπόθεση ανέρχεται στο 10% της αξίας της απαίτησης.

Στις δαπάνες που τυχόν επιδικάζονται είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται και τυχόν δικαστικά τέλη, υπό τον όρο ότι το σύνολο των δαπανών και των εξόδων δεν υπερβαίνει τα προαναφερθέντα μέγιστα όρια.

Συνοπτική διαδικασία (για υποθέσεις έως 5.000 λίρες Αγγλίας)

Εάν το δικαστήριο προβεί σε επιδίκαση δαπανών κατά την περάτωση της υπόθεσης, το προς επιδίκαση ποσό υπολογίζεται από τον **δικαστικό υπάλληλο** (τον sheriff clerk) βάσει πάγιου πίνακα εξόδων. Ο υπολογισμός εξαρτάται από το ποσό και τη φύση των εργασιών για την υπόθεση. Εναλλακτικά, μπορεί να πραγματοποιηθεί από τον ελεγκτή του δικαστηρίου, ο οποίος είναι ανεξάρτητος υπάλληλος (εάν ο sheriff ή ο sheriff clerk το κρίνει σκόπιμο).

Σε αγωγή που εκδικάζεται κατ' αντιμωλία, ο δικαστικός υπάλληλος λαμβάνει πρώτα υπόψη του τις απαιτήσεις των διαδίκων όσον αφορά τις δαπάνες και τα έξοδα. Αυτό γίνεται συνήθως μετά το πέρας της τελικής δικάσιμου κάθε υπόθεσης. Ωστόσο, εάν ο/η sheriff εκδώσει την απόφασή του/της σε μεταγενέστερη ημερομηνία, ή εάν δεν υπάρχει αρκετός χρόνος στο τέλος της επ' ακροατηρίου συζήτησης, η υπόθεση μπορεί να συνεχιστεί σε άλλη ημερομηνία προκειμένου να λάβει χώρα ειδική συζήτηση για τις δαπάνες και στην οποία παρίστανται και οι δύο διάδικοι.

Ο γενικός κανόνας είναι ότι τα δικαστικά έξοδα επιδικάζονται υπέρ του διαδίκου που κερδίζει την υπόθεση. Ο ηττηθείς διάδικος οφείλει να πληρώσει τα έξοδα.

Αφού ο **sheriff clerk** ή ο **ελεγκτής του δικαστηρίου** υπολογίσει (εκτιμήσει) το ύψος των εξόδων, ο λογαριασμός υποβάλλεται για έγκριση στον sheriff. Εάν αυτό γίνει κατά τη διάρκεια χωριστής συζήτησης για τα έξοδα, ο sheriff clerk ορίζει ημερομηνία και ώρα ώστε να καταστεί δυνατή η έγκριση του λογαριασμού εξόδων από τον sheriff.

Εάν δεν έχει εγκριθεί πρώτα ο λογαριασμός εξόδων από τον sheriff, δεν είναι δυνατή η έκδοση τελικής απόφασής του sheriff για την υπόθεση. Η έκδοση της απόφασης γίνεται ταυτόχρονα με την έγκριση του λογαριασμού.

Τακτική διαδικασία

Σε τέτοιες υποθέσεις, **το δικαστήριο είναι ελεύθερο να αποφασίσει εάν θα επιδικάσει δαπάνες ή όχι**. Δυνάμει του κανονισμού, οι δαπάνες που επιδικάζονται σε κάθε υπόθεση πρέπει να φορολογούνται πριν από την έκδοση της διαταγής εξόφλησης, εκτός αν μετατραπούν σε σταθερό ποσό.

Κανονικά, το δικαστήριο επιδικάζει τις δαπάνες σε διάφορα στάδια. Το πρώτο στάδιο είναι όταν ο sheriff αποφασίζει εάν ο ενάγων ή ο εναγόμενος δικαιούται ή όχι τις δαπάνες, και δίδει εντολή για τη σύνταξη και την υποβολή λογαριασμού δαπανών στο δικαστήριο. Στη συνέχεια, το δικαστήριο παραπέμπει την υπόθεση στον ελεγκτή του δικαστηρίου, ο οποίος είναι ανεξάρτητος υπάλληλος, για να υπολογίσει τους αναλογούντες φόρους και να συντάξει σχετική έκθεση. Τέλος, αφού ο ελεγκτής υπολογίσει τους αναλογούντες στον λογαριασμό φόρους και αφού ο sheriff αποφανθεί όσον αφορά τυχόν αντιρρήσεις σχετικά με την έκθεση του ελεγκτή, το δικαστήριο εκδίδει εντολή πληρωμής των φορολογηθέντων εξόδων.

Court of Session

Η διαδικασία στο Court of Session είναι παρόμοια με τη διαδικασία που ακολουθείται για τις τακτικές διαδικασίες, δηλαδή το δικαστήριο αποφασίζει ποιος διάδικος πρέπει να καταβάλει τα έξοδα (λαμβάνοντας υπόψη τον κανόνα περί τροποποίησης) και αναθέτει στον ελεγκτή του δικαστηρίου να υπολογίσει τους φόρους επί των εξόδων.

Το δικαστήριο εκδίδει εντολή πληρωμής των φορολογηθέντων εξόδων – εκτός αν κρίνει ότι υπάρχει ειδικός λόγος να μην γίνει αυτό

Αμοιβές πραγματογνωμόνων

Κανονικά, απαιτείται η υποβολή αίτησης ενώπιον sheriff/δικαστή. Σκοπός της αίτησης είναι να πιστοποιηθεί ότι οι συγκεκριμένοι πραγματογνώμονες, πέρα από τα τακτικά έξοδα που δικαιούνται οι μάρτυρες, δικαιούνται πρόσθετη αμοιβή ως εξειδικευμένοι μάρτυρες.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Όσον αφορά τις αιτήσεις έκδοσης διαζυγίου μέσω απλοποιημένης διαδικασίας, ο κανονισμός του δικαστηρίου προβλέπει ότι, όταν τα δικόγραφα πρέπει να επιδοθούν σε πρόσωπο που διαμένει εκτός Σκωτίας, πρέπει να παρέχεται μετάφραση του εγγράφου στην επίσημη γλώσσα της χώρας στην οποία πρόκειται να γίνει η επίδοση από τον διάδικο που υποβάλλει την αίτηση έκδοσης διαζυγίου μέσω απλοποιημένης διαδικασίας.

Η πρακτική που ακολουθείται όσον αφορά τους διερμηνείς είναι ότι το φυσικό πρόσωπο το οποίο χρειάζεται διερμηνέα πληρώνει για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας. Εντούτοις, σε ειδικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί ότι απαιτείται μεταφραστής για λόγους ορθής απονομής της δικαιοσύνης και στις εν λόγω περιστάσεις μπορεί να διατάξει την καταβολή των δαπανών των διερμηνέων από το δικαστήριο.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Δικαστική Υπηρεσία της Σκωτίας](#)

[Σκωτικό Δίκτυο Διαμεσολάβησης](#)

[Δικαστήρια της Σκωτίας \(τέλη\)](#)

[Δικηγορικός Σύλλογος της Σκωτίας](#)

[Σκωτικό Συμβούλιο Νομικής Συνδρομής](#)

[Σκωτικό Μητρώο Διαμεσολάβησης](#)

Σχετικά συνημμένα έγγραφα

[Έκθεση του Ηνωμένου Βασιλείου για τη Μελέτη σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 26/06/2019